

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**MARAŞLI RÜSTEM EFENDİ ŞİİR
MECMUASI: 1b-119a**

Göksel POLAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
MART-2018**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**MARAŞLI RÜSTEM EFENDİ ŞİİR
MECMUASI: 1b-119a**

**DANIŞMAN : Yrd. Doç. Dr. Lütfi ALICI
JÜRİ : Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR
JÜRİ : Yrd. Doç. Dr. Ahmet YENİKALE**

Göksel POLAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
MART-2018**

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

MARAŞLI RÜSTEM EFENDİ ŞİİR MECMUASI: 1b-119a

Göksel POLAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kod No :

**Bu Tez / Proje/...../2018 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Oy Birliği / Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.**

Yrd. Doç. Dr. Lütfi ALICI
BAŞKAN

Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR
ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Ahmet YENİKALE
ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Abdullah SOYSAL
Enstitü Müdürü

Bu çalışma.....tarafından desteklenmiştir.
Proje No:.....

Not: Bu tez ve projede kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MARAŞLI RÜSTEM EFENDİ ŞİİR MECMUASI 1b-119a

Göksel POLAT

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Lütfi ALICI

Yıl : 2018 , Sayfa: 294+VII

Jüri : Yrd. Doç. Dr. Lütfi ALICI (Başkan)
: Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR (Üye)
: Yrd. Doç. Dr. Ahmet YENİKALE (Üye)

Mecmûalar, divan şiirinin önemli kaynaklarındandır. Genellikle meraklılarınca derlenmiş seçme şiirlerden oluşan bu eserler günümüzün şiir antolojisi mahiyetindedirler. Mecmûalar, yazıldıkları dönemin genel şiir beğenisini ortaya koyması açısından da ayrıca önemlidir. Şiir mecmuaları yazma eser kütüphanelerimizde sayı itibarıyla en çok bulunan eser türleri arasındadır. Üzerinde yüksek lisans tez çalışması yaptığımız eser XIX. yüzyıla ait şiir mecmuasıdır. Maraşlı Rüstem Efendiye ait şiir mecmuası Araştırmacı Yazar Yaşar Alparslan Özel Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Tez çalışması anılan nüsha üzerinde yapılmıştır. Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmûası genelde birçok divan şairinin şiirlerinin yanı sıra özelde Maraşlı divan şairlerinin şiirlerini ihtiva etmesi bakımından ayrıca kıymetli bir eserdir. Tezimizin amacı mecmuada yer alan şiirleri günümüz Türkçesine çevirmektir.

Anahtar Kelimeler: Mecmûa, şiir mecmuası, yazma eser, Maraşlı Rüstem Efendi, Maraşlı divan şairleri.

**DEPARTMENT OF TURKİSH LANGUAGE AND LİTERATURE
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY**

ABSTRACT

MA THESIS

MARAŞLI RÜSTEM JOURNAL OF MASTER OF POETRY 1b-119a

Göksel POLAT

Supervisor : Asst. Prof. Dr. Lütfi ALICI

Year : 2018 , Pages: 294+VII

Jury	: Asst. Prof. Dr. Lütfi ALICI	(Chairperson)
	: Prof Dr. Halil İbrahim YAKAR	(Member)
	: Asst. Prof. Dr. Ahmet YENİKALE	(Member)

Journals are important resources of divan poetry. These sources, which are compiled by curious people, are one of the anthological types of poetry. These journals are also important because of including the understanding of poetry of the written era. Poetry journals are one of the works of art that found high number in libraries that only included original writings of the writers or poets. The work of art which we prepare for master degree thesis is belong to XIX th century. The journal which belongs to Rüstem Efendi from Kahramanmaraş local researcher-writer Yaşar Alparslan private library. Thesis study has been done with the help of the copy of it. What makes this journal special is that it doesn't only gives importance to poems divan poetry, but also divan poets of Kahramanmaraş. The aim of the thesis is introduce the poets and their poems which narrated in the journal.

Keywords: Journal, Poetry Journal, Original writing, Rüstem Efendi from Kahramanmaraş, divan poets of Kahramanmaraş.

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatı olarak adlandırdığımız edebi dönemin görmezden gelinemeyecek önemli kaynaklarından biri de mecmualardır. Döneme ait şiirleri, şairleri, mensur metinleri ve yazarları ihtiva etmesi bu önemi daha da arttırmaktadır. Mecmûalar bazen bir antoloji bazen bir biyografi bazen de ansiklopedi olarak karşımıza çıkarlar.

Yazma eserler kütüphanesinde tespit edilen birçok şiir mecmuası bulunmaktadır. Tezimizin konusunu teşkil eden şiir mecmuası, Araştırmacı Yazar Yaşar Alparslan'ın Özel Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Mecmûa, XIX. yüzyıla aittir. Mecmûanın kapağı referans alınarak Maraşlı Rüstem Efendi tarafından tertiplendiği düşünülmektedir. Ancak mecmuada Maraşlı Rüstem Efendi ile ilgili herhangi bir bilginin bulunmaması bu düşüncenin ihtimal dâhilinde kalmasına neden olmuştur. Mecmûanın üzerinde çalışma yaptığımız bölümü 119 varaktan oluşmaktadır ve mürettibin edebi, estetik zevkini yansıtmaktadır.

Tezimiz, bu alanda kabul gören ilmî disiplin çerçevesinde hazırlanmıştır. Çalışmanın giriş bölümünde genel olarak mecmua hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise Maraşlı Rüstem Efendi'nin Şiir Mecmûası tanıtılmış, mecmuanın sistematik tasnifi yapılmıştır. Sistematik tasnif çerçevesinde öncelikle şiirin bulunduğu varak, daha sonra şairin mahlası, şiirin birinci beyiti ya da bendi, nazım şekli, nazım türü, şiirin vezni, şiiri ile ilgili açıklama şeklindeki temel hususlara yer verilmiştir. Üçüncü bölüm ise mecmuanın çeviri yazısından müteşekkildir. Çeviri yazısı yapılan şiirlerin vezinleri bulunmuş ve vezin bozukluğu olan kısımlar da gösterilmiştir. Ayrıca şiirlerin şairleri hakkında dipnot halinde kısa bilgiler verilmiştir. Mecmûadaki şiirler; neşredilmiş, divanlarda tespit edilen farkları gösterilmiştir.

Tez çalışması boyunca gerek yayımlanmış eserlerinden gerekse deengin bilgilerinden ziyadesiyle istifade ettiğim, danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Lütfi Alıcı'ya ve muhterem eşleri Araş. Gör. Gülcan Alıcı'ya; lisans eğitimi boyunca benden hiçbir yardımını esirgemeyen saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. Sadık Armutlu 'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Göksel POLAT
Mart-2018

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	II
ÖN SÖZ	III
İÇİNDEKİLER	IV
KISALTMALAR LİSTESİ	VI
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ	VII
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Mecmûanın Tanımı ve Mahiyeti.....	1
1.2. Mecmûaların Tasnifi.....	1
1.2.1. Tertip Durumlarına Göre Mecmûalar	2
1.2.1.1. Mürettep Mecmûalar.....	2
1.2.1.2 Mürettep Olmayan Mecmûalar	2
1.2.2 Mürettep Durumuna Göre Mecmûalar	2
1.2.2.1 Mürettibi Bilinen Mecmûalar	2
1.2.2.2 Mürettibi Bilinmeyen Mecmûalar	2
1.2.3 Şekil BakımındanMecmûalar	3
1.2.3.1 Manzum Metin Mecmûaları	3
1.2.3.1.1 Kaside Mecmûaları	3
1.2.3.1.2 Gazel Mecmûaları.....	3
1.2.3.1.3 Nazire Mecmûaları	4
1.2.3.1.4 Muamma Mecmûaları.....	4
1.2.3.1.5 Manzum Lugat Mecmûaları.....	4
1.2.3.1.6 İlâhi Mecmûaları.....	4
1.2.3.1.7 Şehrengiz Mecmûaları	4
1.2.3.1.8 Na't Mecmûaları	5
1.2.3.1.9 Hilye Mecmûaları	5
1.2.3.1.10 Mi'râciye Mecmûaları	5
1.2.3.1.11 Matla' Mecmûaları	5
1.2.3.1.12 Mersiye Mecmûaları	5
1.2.3.1.13 Çeşitli Mesnevîlerden Seçkileri Barındıran Mecmûalar	6
1.2.3.1.14 Güfte Mecmûaları	6
1.2.3.1.15 Müstezat Mecmûaları	6
1.2.3.1.16 Tarih Mecmûaları	6
1.2.3.1.17 Musammat Mecmûaları	6
1.2.3.1.18 Kıt'a ve Rubai Mecmûası	7
1.2.3.2 Mensur Metin Mecmûaları	7
1.2.3.2.1 Lügaz Mecmûaları	7
1.2.3.2.2 Fetva Mecmûaları	7
1.2.3.2.3 Tefsir Mecmûaları.....	8
1.2.3.2.4 Şerh Mecmûaları.....	8
1.2.3.2.5 Sakk Mecmûaları	8
1.2.3.2.6 Mekân Tasvirlerini İçeren Mecmûalar	8
1.2.3.2.7 Münşe'at Mecmûaları	8
1.2.3.3 Karışık Manzum ve Mensur Eserler Mecmûaları.....	9
1.2.4 Dil Bakımından Mecmûalar.....	9
1.2.4.1 Arapça Mecmûalar.....	9
1.2.4.2 Farsça Mecmûalar	9
1.2.4.3 Türkçe Mecmûalar	9

1.2.4.4 Çok Dilli Mecnûalar	10
1.2.5 Muhteva Bakımından Mecnûalar	10
1.2.5.1 Din	10
1.2.5.2 Tasavvuf.....	10
1.2.5.3 İlm-i Nücûm/Fâl ve Remil	10
1.3 Edebiyat Tarihi Açısından Mecnûaların Önemi	11
2. MARAŞLI RÜSTEM EFENDİ ŞİİR MECMUASI:1b-119b	12
2.1. Maraşlı Rüstem Efendi'nin Hayatı	12
2.2. Edebi Şahsiyeti	12
2.3. Eserleri	12
2.4. Mecnûanın Sistematik Tasnifi	15
3. MECMUANIN ÇEVİRİ YAZISI	52
4. SONUÇ.....	285
KAYNAKÇA.....	286
İNDEKS.....	289
ÖZ GEÇMİŞ.....	294
EK 1	

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: ‘Aydî Baba Dîvânı
AÜ	: Atatürk Üniversitesi
Bk	: Bakınız
C	: Cilt
FD	: Fuzûlî Dîvânı
FHD	: Fıtnât Hânım Dîvânı
HD	: Hâfız Dîvânı
hzl.	: Hazırlayan
KD	: Kuddûsî Dîvânı
LHD	: Leylâ Hânım Dîvânı
MK	: Milli Kütüphane
MREŞM	: Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecnûası
NBD	: Nâbî Dîvânı
ND	: Nedîm Dîvânı
NFD	: Nef’î Dîvânı
NMD	: Niyâzî-yi Mısırî Dîvânı
öl.	: Ölüm Tarihi
s.	: Sayfa
SK	: Süleymânîye Kütüphanesi
ŞGD	: Şeyh Gâlib Dîvânı
TB	: Terkib-i Bend
yy.	: Yüzyıl

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ا (ā)	a, ā	ش	ş
ا (ī)	a,e,i,u,ü	ص	ş
ء	,	ض	d, ž
ب	b	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	,
ث	s	غ	ğ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	k
ح	h	ك	k,g
خ	h	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ر	z	و	v (o,ö,u,ü, ū)
ژ	j	ه	h (a,e)
س	s	ی	y (ı,i,î)

Çeviri Yazıda Uyulan Kurallar:

- 1) İlmi eserlerde uygulanan çeviri yazı sistemi kullanılmıştır.
- 2) Arapça ve Farsçadaki ön ekler ayrı, son ekler birleşik yazılmıştır,
- 3) Arapça ve Farsça birleşik kelimeler arasına bir çizgi (-) konulmuştur.
- 4) Paragraf, mısra ve özel isimler büyük harfle yazılmıştır.

1. GİRİŞ

1.1. Mecnûanın Tanımı ve Mahiyeti

Mecnûa, Arapça bir kelime olup cem‘ kökünden gelir. Mecnû‘ kelimesinin müennesi olan mecmûa, “toplanmış, toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şey; top, tüm, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş kitap” demektir. Klâsik kültürümüzde edebiyat terimi olarak ise “defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap yahut şiir defteri” anlamlarında kullanılmıştır (Aydemir, 2007: 122). Müretteplerin kişisel zevk anlayışına göre bir araya getirip derlediği metinlerden oluşan mecmûalar, divan edebiyatının önemli kaynakları konumundadır.

Mecnûaları, “nazire mecmûaları”, “antoloji mahiyetindeki seçme şiir mecmûaları”, “çeşitli konulardaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar”, “nazım-nesir; Arapça-Farsça karışık mecmûalar”, “tanınmış kişilerce hazırlanmış yahut hazırlayanı belli mecmûalar” şeklinde tasnif etmek mümkündür (Kut, 1986: 170). Şiir mecmûaları derleyen zevkine göre seçilmiş şiirlerin bulunduğu ve formuna göre “sefine, cönk, danadili, mecmûa-i eş ‘ar” gibi isimlerin verildiği eserlerdir. Bunların büyük bir kısmı el yazmasıdır. Ancak matbu olanları da vardır. Günümüzdeki antolojik eserlerin klâsik Türk edebiyatındaki karşılığı şiir mecmûalarıdır. Bu tür derlemelerin büyük bir kısmının kimin tarafından bir araya getirildiği belli değildir. Mecnûalar, genellikle her tür nazım şekline şiirler ihtiva etmekle birlikte yalnız müstezat, gazel, kaside gibi kalıplaşmış bir formu olan manzumelere hasredilmiş olanları da vardır.

1.2. Mecnûaların Tasnifi*

Onlarca yıl benzer araştırma yöntemleriyle benzer konular etrafında dönüp durduktan sonra, yaklaşık son 10-15 yıldan beri çeşitlenmeye başlayan klâsik Türk edebiyatı araştırmalarının bu çeşitlenmesinden nasiplenene bir konu da, uzun bir süre değersizleştirilen ve ötelenen, en azından hak ettiği değeri görmeyen mecmûalar olmuştur (Ali Canip: 1927 ab). Aslında, klâsik Türk edebiyatı sahasındaki araştırmaların daha yeni yeni başladığı 1920’li yıllarda, Ali Canip Yöntem mecmûaların edebiyat tarihi açısından haiz oldukları önemi ortaya koymaya çalışan iki makaleyle konunun ne kadar önemli olduğunu göstermeye çalışmıştır. Bununla beraber mecmûaları çeşitli yönlerden değerlendiren tasnif çalışmaları da mevcuttur. Muhteva açısından ilk tasnif çalışması Agâh Sırrı Levend’e aittir. Yazar, mecmûaları ana hatlarıyla şu şekilde sınıflandırmıştır:

1. Nazire Mecnûaları

2. Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmûaları

3. Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmûalar

* Tasnifin çerçevesi için bk. Atabey Kılıç, “Mecnua Tasnifine Dair”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecnua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, s. 75-96”

4. Aynı konudaki eserleri içine alan mecmûalar

5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar (Levend, 1998: 166-174).

1.2.1. Tertip Durumlarına Göre Mecmûalar

Mecmûalarda yer alan metinlerin belirli bir düzen gözetilerek bir araya getirilip getirilmediği hususu göz önüne alınarak yapılan tasniftir. Bu çerçevede tertip durumu göz önünde bulunarak yapılan tasnifte mecmûalar ikiye ayrılır.

1.2.1.1. Mürettep Mecmûalar

Mürettep ve gayr-ı mürettep mecmûalardan maksat bir divan tertibi özelliğindeki hazırlanma biçimi değildir. Bu adlandırma mecmûa ciltlerinin tertibindeki nizam, müstakil bir konuyu ele alması ve belirli bir mürettibe ait olması açısından yapılmıştır. Şu mecmûa örnek olarak gösterilebilir: *Şiir ve Dua Mecmûası- Odabaşı-zâde Abdullâh* (Konya Yusufağa Kütüphanesi, 42 Yu 10208).

1.2.1.2 Mürettep Olmayan Mecmûalar

Nazım şekillerinin gelişi güzel, herhangi bir düzene bağlı kalınmaksızın oluşturulan mecmûalar bu grupta yer almaktadır. Mürettibi belli olmayan mecmûalara şu mecmûa örnek olarak gösterilebilir: *Şiir ve Nesir Mecmûası* (AÜ-Seyfettin Özege Kitaplığı-18806).

1.2.2 Mürettip Durumuna Göre Mecmûalar

Yazarı belli olan veya olmayan mecmûaları bu başlık altında değerlendirme zarureti ortadadır. Bazı mecmûaların yazarı belli iken bazılarının yazarı belli değildir. Bu tür mecmûaları iki başlık altında değerlendirmek mümkündür.

1.2.2.1 Mürettibi Bilinen Mecmûalar

Mürettip, kelimesi tertip eden düzenleyen anlamına gelmektedir. Buradaki düzenlemeden kasıt ise farklı şairlerin şiirlerini bir araya getirerek münferit bir antoloji oluşturmaktır. Mürettip hakkında bilgilerin bulunduğu mecmûaları bu başlık altında değerlendirilebilir. *Mecmûa-i Eş'ar* (YK- Sermet Çifter Kütüphanesi-1083), mürettibi bilinen mecmûa örneği olarak zikredilebilir.

1.2.2.2 Mürettibi Bilinmeyen Mecmûalar

Mürettibi hakkında herhangi bir bilginin bulunmadığı mecmûalar bu gruba dâhil edilebilir. *Mecmûa-i Eş'ar* (MK-06 Mil Yz A 7301), örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3 Şekil Bakımından Mecnûalar

Mecnûalar, şekil bakımından oldukça detaylı bir tasnife uygun görünmektedir. Ancak ana hatlar göz önüne alındığında mecnûaları şekil bakımından üç ana başlık altında toplamak mümkündür: Manzum metinlerin yer aldığı mecnûalar, mensur metinlerin yer aldığı mecnûalar, manzum ve mensur metinlerin yer aldığı mecnûalar. Görüldüğü gibi mecnûaların tasnifi tamamen şekil odaklıdır. Şekil bakımından tasnifin yapıldığı bu üç ana başlık da tür ve şekillere bağlı olarak detaylanmaktadır. Örneğin manzum metinlerin yer aldığı mecnûalar; gazel mecnûaları, kaside mecnûaları, nazire mecnûaları vb. gibi birçok alt başlığı ihtiva etmektedir.

1.2.3.1 Manzum Metin Mecnûaları

Sadece manzum metinlerden oluşan mecnûalardır. Mürettepler zevklerine uygun olarak şiirleri bir araya getirerek antoloji mahiyetinde eserler oluşturmuşlardır. Bireysel zevk anlayışı ön planda olduğu için mürettepler eserlerini hoşlandıkları nazım şekillerinden yararlanılarak tertip etmişlerdir. Manzum metin mecnûalarını şu şekilde sıralamak mümkündür: Kaside mecnûaları, gazel mecnûaları, nazire mecnûaları, mu'ammâ mecnûaları, manzum lugat mecnûaları, ilahî mecnûaları, şehrengiz mecnûaları, na't mecnûaları, hilye mecnûaları, mi'râciye mecnûaları, matla' mecnûaları, mersiye mecnûaları, çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecnûalar, güfte mecnûaları, müstezat mecnûaları, tarih mecnûaları, musammat mecnûaları, kıt'a ve rubâî mecnûası.

1.2.3.1.1 Kaside Mecnûaları

Kaside, kastetmek, niyet etmek, yaklaşmak yönelmek manalarında "kasada" kökünden gelen Arapça bir kelimedir. Bir maksat güdülerek yazılan şiir demektir (Alıcı; 2014, 80). Yoğun olarak kaside nazım şekillerinden derlenerek oluşturulan mecnûalar bu grupta değerlendirilebilir. Kasidelerin muhtevası da mecnûaların tertiplenmesinde etkin bir öge olarak kendini göstermektedir. *Mecnûa-i Kasayid-i Türkiyye* (SK-Es'ad Efendi-3418), *Mecnûatü'l-kasâyidi'l-mergûbe* (Atıf Efendi Kütüphanesi-34 Atf 2254), kaside mecnûalarına örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.2 Gazel Mecnûaları

Klâsik Türk şiirinin en yaygın nazım şekillerinden biri olan gazel, kelime olarak kadınlar hakkında söylenen güzel ve âşıkane söz anlamına gelmektedir (Alıcı; 2014, 87). Gazel şeklinde yazılmış nazım şekillerini yoğun olarak yer aldığı mecnûalara "gazel mecnûaları" adlandırılması uygun görülebilir. Bu yoğunluk muhteva da belirleyici olmaktadır. Gazellerin ağırlıkta olduğu mecnûalar genellikle aşk konusu etrafında birleşmektedir. *Gazeliyyât-ı 'Örfî* (Nuruosmaniye Kütüphanesi-34 Nk 3855),

Gazeliyyât (Köprülü Kütüphanesi-34 Ha 362/17), mecmûaları örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.3 Nazire Mecmuları

Divan şiirinde nazire yazma yaygın bir gelenektir. Bu gelenek, nazım şekilleri içinde en çok gazele uygulanmıştır. Nazire bir şairin şiirine başka bir şair tarafından aynı vezin, kafiye ve redif ile bir benzerinin yazılmasıdır (Alıcı; 2014, 101). Bu tarz şiirlerin yoğun olarak yer aldığı mecmûalara nazire mecmûaları denmektedir. *Mecmûatün-nezâyir*, *Câmi'ü'n-nezâyir*, *Pervâne Bey Mecmûası* örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.4 Mu'ammâ Mecmûaları

Arapça bir kelime olan 'mu'ammâ' gizlenmiş, gizli ve güç anlaşılır söz anlamındadır. Terim anlamı ise bir ismin gizlendiği manzum alınmış bilmecedir (Keskin; 2014, 310). Mürettibin mu'ammâlardan derleyerek oluşturduğu mecmûalara mu'ammâ mecmûası denilmektedir. Şu mecmûa örnek olarak gösterilebilir: *Mecmûa-i mu'ammeyât* (SK-28 Hk3647/5).

1.2.3.1.5 Manzum Lugât Mecmûaları

Manzum sözlüklerden derlenerek oluşturulan mecmûalara manzum lügât mecmûası denilmektedir. *Mecmûa* (Mevlânâ Müzesi Kitaplığı), *Mecmûa* (MK-2727), *Mecmûa* (SK-Reşid Efendi-977), şeklinde sıraladığımız mecmûalar örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.6 İlâhî Mecmûaları

Doğrudan doğruya dinî temalara bağlı tekke edebiyatı nazım şeklidir. Bu nazım şekillerinden derlenerek oluşturulan mecmûalara, ilâhî mecmûaları denilmektedir. *İlâhiyyât mecmûası* (MK-06 Mil Yz A 8456), *İlâhiyyât mecmûası* (MK-06 Mil Yz A 8455), *Mecmûa-i ilâhiyyât* (MK-06 Mil Yz A 8188) ilâhî mecmûalarına örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.7 Şehrengiz Mecmûaları

Şehr-engizin sözcük anlamı, 'şehir karıştıran'dır. Bu türün Fars edebiyatındaki karşılığı 'şehr-aşub'dur. Şehrengiz, 'şehrin güzelliklerini kadın veya erkek güzellerini tasvir eden eserler' olarak tanımlanabilir (Keskin; 2014, 328). Şehrengiz mahiyetindeki şiirlerden derlenerek oluşturulan mecmûalara şehrengiz mecmûaları denilmektedir. *Şehr-engiz mecmûası* (AÜ- Seyfettin Özege Kütüphanesi Agah Sırrı Levent Kitapları no: 322-329), *Şehr-engiz mecmûası* (AÜ- Seyfettin Özege Kütüphanesi Agah Sırrı Levent

Kitapları no: 322-329) şeklinde sıraladığımız mecmûalar şehrengiz mecmûalarına örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.8 Na't Mecmûaları

Na'tın kelime anlamı, “bir kimsenin özelliklerini överek anlatmak”tır. Tür terimi olarak na't; Hz. Peygamber'in hayatını anlatmak, fiziki ve ahlaki özelliklerini övmek maksadıyla kaleme alınan manzumelerin genel adıdır (Keskin; 2014, 295). Bu muhteva çerçevesinde yazılan nazım şekillerinden derlenerek oluşturulan mecmûalara naat mecmûaları denilmektedir. *Mecmûa-i kasâyid ve nu'ût* (Millet Kütüphanesi-Ali Emîrî-773), adındaki mecmûa naat mecmûası olarak değerlendirilebilir.

1.2.3.1.9 Hilye Mecmûaları

Hilye, “süs, ziynet, yüz ve ruh güzelliği” gibi anlamlara gelir. Edebi bir tür terimi olarak Hz. Muhammed'in fiziki ve manevi özelliklerini anlatan eserlere verilen addır (Keskin; 2014, 280). Bu eserlerden derlenerek oluşturulan mecmûalara, hilye mecmûaları denilmektedir. *Mecmûa* (Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi-42 Kon 236/1) hilye mecmûasına örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.10 Mi'râciye Mecmûaları

Arapça bir kelime olan mi'rac, yukarı çıkma aleti, yukarı çıkacak yer” anlamına gelir ve özel olarak “Hz. Muhammed'in göğe yükselişi için kullanılır. Edebi tür olarak Hz. Muhammed'in göğe yükselişi, Allah'ın huzuruna kabul edilmesini anlatan eserlere ve manzumelere şairin tercihine bağlı olarak miraciye veya miraç-name denilmiştir (Keskin; 2014, 291). Miraciye şeklinde yazılmış şiirlerden derlenerek oluşturulan mecmûalara da mirâciye mecmûaları denilmektedir. *Mi'râciyye ve na't-ı şerifler mecmûası* (SK-Lala İsmail-733), adlı mecmûa bu başlık altında değerlendirilebilir.

1.2.3.1.11 Matla' Mecmûaları

Gazelin kendi arsında kafiyeli olan ilk beyitine matla' (doğuş, başlangıç) denir (Alıcı; 2014, 80). Yoğun olarak matla nazım şeklienden müteşekkil mecmûalara matla' mecmûaları denilmektedir. *Sultân-ı hûbânâna münâsib eş'ar* (Millet Kütüphanesi-34 AE Manzum-744-745) adlı mecmûa matla' mecmûasına örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.12 Mersiye Mecmûaları

Birisinin vefatı üzerine yazılan kasidelere mersiye denir (Alıcı; 2014, 83). Mersiye şeklinde yazılmış şiirlerden derlenerek tertiplenen mecmûalara, mersiye mecmûaları denilmektedir. *Mecmûa* (GÜ-Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma

Merkezi-146), *Mecmûa-i mersiye* (Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmaları-10821) adlı mecmûalar örnek olarak sıralanabilir.

1.2.3.1.13 Çeşitli Mesnevilerden Seçkileri Barındıran Mecmûalar

Bir edebiyat terimi olarak mesnevi, her beyti kendi arasında kafiyeli iki beyitten binlerce beyte kadar yazılabilen, divan edebiyatına has uzun bir nazım şeklidir. Bu nazım şeklinde yazılan şiirlerden derlenerek oluşturulan mecmûalara mesnevi mecmûaları denilmektedir. *Mecmûa* (Mk-Yazmalar Koleksiyonu 8307/1) adındaki yazma eser, örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.14 Güfte Mecmûaları

Güfte, Farsça güften (demek, söylemek) mastarından türemiş olup “söylenmiş söz” anlamındadır. Türk musikisinde “kâr, beste, semai, şarkı, türkû, ilahi, nefes gibi dinî ve din dışı formlarda bestelenen eserlerin sözü” manasında kullanılır. Bu şekilde yazılmış şiirlerden derlenerek tertiplenen mecmûalara güfte mecmûaları denilmektedir. Örnek olarak şu mecmûaları sıralayabiliriz: *Memûa-i mûsıkî-yi zîbâ* (Neş'e-i Dil Hanım), *Güfte Mecmûası* (Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî Manzum Nr. 759/1), *Güfte Mecmûası* (MK-Ankara 06 Mil Yz A 4298).

1.2.3.1.15 Müstezat Mecmûaları

Bir gazelin her beyti veya mısraına aynı vezin ve cüze bağlı kalınarak bir kısa mısra eklenmesiyle oluşan divan edebiyatı nazım şekline müstezat denir. Müstezâdın uzun mısralarının vezni mef'ûlû/mefâ'ilû/mefâ'ilû/fe'ûlûn, ziyadelerinin vezni de mef'ûlû/fe'ûlûn'dür. Kafiye düzeni ise şöyledir: a(b) a(b), x(x) a(b), x(x) a(b)... Bu şekilde yazılmış şiirlerin yoğun bir şekilde tercih edilerek oluşturulan mecmûalara müstezat mecmûaları denir. *Eş'âr-nâme-yi müstezâd* (Hüseyin Ayvansayî), örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.16 Tarih Mecmûaları

Ebcet hesabına göre düşürülen manzum tarihlerin yoğun olarak yer aldığı mecmûalardır. *Mecmûa-i tevârih* (Marciena Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Orientali No:32) adlı mecmûa, tarih mecmûasına örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.1.17 Musammat Mecmûaları

Divan edebiyatında bentlerle yazılan nazım şekillerinin genel başlığı olarak musammat kavramı kullanılmaktadır. Bu kavram çerçevesinde yer alan ve bentlerle yazılan nazım şekillerinden oluşturulan mecmûalara musammat mecmûaları denilmektedir. Musammat mecmûa örneklerinden bazılarını şu şekilde sıralamak

mümkündür: *Mecmûa-i terhib-i bend ve tercî'-i bend* (MK-06 Mil Yz A 3904), *Tahmisât ve müseddesât* (Nuruosmaniye Kütüphanesi-34 NK 4959/47), *Müseddesât* (Nuruosmaniye Kütüphanesi-34 NK 4959/48).

1.2.3.1.18 Kıt'a ve Rubai Mecmûası

Kıt'a ve rubâî divan edebiyatına özgü iki ayrı nazım şeklidir. Kıt'a, beyitlerle yazılan nazım şekilleri arasında yer alırken; rubâî, tek bentle yazılan bir nazım şeklidir. Bu nazım şekillerinin yoğun olarak yer bulduğu mecmûalara kıt'a ve rubâî mecmûası denilmektedir. *Mukatta'ât ve rubâ'îyyât* (SK-Ali Nihad Tarlan-72/11), örnek mecmûa olarak gösterilebilir.

1.2.3.2 Mensur Metin Mecmûaları

Divan edebiyatında nazım ağırlıkta olmasına rağmen mensur eserler de gelişim alanı bulmuştur. Bu mensur eserle işledikleri konulara göre çeşitli isimler almışlardır. Aldıkları isimler özgün seçkilerden oluşan mecmûalarda bulunma yoğunluğuna göre mecmûaların isimlerini etkilemiştir. Mensur metinler mecmûalarını bu isimleri göz önüne alarak şu şekilde sıralamak mümkündür:

1.2.3.2.1 Lügaz Mecmûaları

Edebi terim olarak lügaz, insan isimleri dışında kalan her şeyin çeşitli özelliklerini söyleyip kendisini gizlemek manasınadır. Lügaz manzum bir oyun, bir bilmecedir. Lügaz şeklinde yazılmış metinlerin bir araya getirilerek oluşturulan mecmûalara lügaz mecmûaları denilebilir. Lügaz mecmûalarından bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecmûa-i lugaz* (MK-06 Mil Yz A 3191), *Mecmûa-i lugaz* (MK-06 Mil Yz A 2771), *Mecmûa-i lugaz* (MK-06 Mil Yz A 1129), *Mecmûa-i lugaz* (MK-06 Mil Yz A 774).

1.2.3.2.2 Fetva Mecmûaları

Dönemin önemli Şeyhülislamalarının veya âlimlerinin fetvalarının bir araya getirilerek oluşturulan münferit eserlere fetva mecmûaları denilebilir. Fetva mecmûalarından bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Fetvalar* (MK-34 Ae Arabi 1173/4), *Mecmûa-i fetâvâ* (Kastamonu İl Halk Kütüphanesi-37 Hk 1181), *Fetâvâ-yı Ebû's-Su'ûd* (Kastamonu İl Halk Kütüphanesi-37 Hk 2437/12), *Mecmûa-i Fetâvâ* (Afyon Gedik Ahmet Paşa İl Halk Kütüphanesi-03 Gedik 17954).

1.2.3.2.3 Tefsir Mecmûaları

Tefsir mahiyetinde yazılmış metinlerden derlenerek oluşturulan mecmûalara tefsir mecmûaları denilebilir. *Tefsir Mecmûası* (Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi-43 Ze 1168/2), örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.2.4 Şerh Mecmûaları

Şerh şeklinde yazılmış metinlerden derlenerek oluşturulan mecmûalara şerh mecmûaları denilebilir. Şerh mecmûalarının bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecmûa* (SK-Esad Efendi-1351), *Mecmûa* (Nuruosmaniye kütüphanesi-4039), *Mecmûa* (SK-Yeni Cami 879).

1.2.3.2.5 Sakk Mecmûaları

Şer'î mahkemeden verilen îlâm, berat, kadı hücceti ve bu gibi yazılardaki tâbirler, deyimler ve vesikalar anlamına gelen sakk metinlerinden derlenerek oluşturulan mecmûalara sakk mecmûaları denilmektedir (www.islamansiklopedisi.info/dia/ayrmetin. 05.05.2017). Sakk mecmûalarından bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecmûa-i sakk* (Sadberk Hanım Müzesi-Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu-Yz 115), *Mecmûa-i sakk* (Atatürk Kitaplığı-K.15/1), *Mecmûa-i sukûk ve fetâvâ* (MK-06 Mil Yz A 1279/3), *Mecmûa-i sakk* (MK-06 Mil Yz A 831).

1.2.3.2.6 Mekân Tasvirlerini İçeren Mecmûalar

Bazı manzum ve mensur eserler mekân tasvirlerine yoğun olarak yer vermektedirler. Mecmûayı derleyen kişi de seçeceği metinleri ağırlıklı olarak mekân tasviri içeren metinlerden seçer. Böylece mecmûanın genel görünümü mekân tasvirini içeren metinlerden oluşur. *Mecmûa* (MK-Yazmalar Koleksiyonu-A4277), örnek olarak gösterilebilir.

1.2.3.2.7 Münşeat Mecmûaları

Düzyazı türünde verilen eserlerin genel adıdır. Mektuplar da münşeat örnekleridir. Bu şekilde yazılmış metinlerden derlenerek oluşturulan mecmûalara, münşeat mecmûaları denilmektedir. Münşeat mecmûalarından bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Münşe'at mecmûası* (Atıf Efendi Kütüphanesi-2790), *Münşe'at mecmûası* (Atıf Efendi Kütüphanesi-2284), *Münşe'at mecmûası* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon-5811/27), *Münşe'at-ı Lâmi'î* (SK-Esad Efendi 3890; Bursa Haraççıoğlu Kütüphanesi-938), *Münşe'at-ı Nâbi* (SK-Reşid Efendi-873; Es'ad Efendi-3374; Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi 1273/4), *Mecmûatü'l-fevâ'id* (Nevşehir Damad İbrahim Paşa İl Halk Kütüphanesi 50-Damad 757).

1.2.3.3 Karışık Manzum ve Mensur Eserler Mecnûaları

Bazı mecnûalar hem nazım şeklinde yazılmış metinleri ham de mensur şekilde yazılmış metinleri ihtiva etmektedir. Bu şekildeki mecnûaların sayısı azımsanmayacak kadar fazladır. Bu şekilde yazılmış olan mecnûalardan bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecnûatü'l-fevâ'id mine'l-fikh* (Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi-43 Ze 657), *Mecnûatü'l-fevâ'id* (Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi-2254), *Mecnûa* (Koyunuğlu Müzesi Kütüphanesi-12548), *Mecnûa* (AÜ-Seyfettin Özege Kitaplığı-109).

1.2.4 Dil Bakımından Mecnûalar

1.2.4.1 Arapça Mecnûalar

Arapça yazılan manzum ve mensur eserlerin bir araya getirilerek oluşturulan münferit eserlerdir. Kütüphanelerimizde bu çerçevede tespit edilen bazı önemli mecnûalar bulunmaktadır. Bunlardan bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecnûatü'l-fetâvâ* (Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi-43 Ze 147), *Mecnûa-i resâ'il* (Kütahya Vahidpaşa Halk Kütüphanesi-43 Va 469).

1.2.4.2 Farsça Mecnûalar

Yoğun olarak Farsça manzum ve mensur eserlerin bir araya getirilerek oluşturulan münferit eserlerdir. Kütüphanelerimizde bu çerçevede tespit edilen bazı önemli mecnûalar bulunmaktadır. Bunların bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecnûa-i münşe'at* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 106), *Mecnûatü'l-eş'âr* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 2686), *Mecnûatü'l-eş'âr* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 5167), *Mecnûa-i fetâvâ* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 2218/5), *Mecnûa-i eş'âr* (MK-06 Mil Yz A 9206).

1.2.4.3 Türkçe Mecnûalar

İçinde yer alan bütün manzum ve mensur eserlerin Türkçe olarak yazıldığı mecnûalardır. Kütüphanelerimizde bu çerçevede tespit edilen bazı önemli mecnûalar bulunmaktadır. Bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecnûa-i inşâ-yı latîf* (MK-06 Mil Yz FB 153), *Mecnûa-i müsevvedât* (MK-06 Mil Yz FB 166), *Mecnûatü'r-resâ'il* (Atıf Efendi Kütüphanesi-34 Atf 2827), *Mecnûatü'l-kasâ'idi'l-mergûbe* (Atıf Efendi Kütüphanesi-34 Atf 2254), *Mecnûa-i Velî Efendi* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 1688/1), *Güfte mecnûası* (Mk-06 Mil Yz A 2396).

1.2.4.4 Çok Dilli Mecnûalar

Farklı dillerde yazılmış nazım şekillerinin ve mensur eserlerin yer aldığı mecnûalardır. Divan şiirinde bu diller genellikle Türkçe, Farsça ve Arapçadır. Kütüphanelerimizde bu çerçevede tespit edilen bazı önemli mecnûalar bulunmaktadır. Bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: *Mecnûa-i Mûsıkî* (MK-06 Mil Yz FB 398), *Mecnûatü'l-fevâ'id* (Nevşehirli damad İbrahim Paşa İl Halk Kütüphanesi 50 Damad 757), *Mecnûa-i resâyil* (Kütahya Vahidpaşa İl Halk Kütüphanesi 43 Va 600).

1.2.5 Muhteva Bakımından Mecnûalar

Mecnûaları şekil bakımından değerlendirmiştik. Şimdi de derlenen metinlerin muhtevasından hareketle bir tasnif yapmaya çalışacağız. Bu çerçevede bazı alt başlıklar kullanarak tasnifimizi detaylandırmış olacağız. Muhteva bakımından mecnûaları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1.2.5.1 Din

Ağırlıklı olarak dini konuların tercih edildiği nazım/nesir şeklinde yazılmış metinlerden derlenerek oluşturulan mecnûalar, muhteva bakımından bir bütünlük arz etmektedir. Derlenen metinlerle dini bir alemin dış çerçevesi ve bu çerçeve içerisinde yer alan unsurları bir araya getirilmiş olur. Böylece mecnûa tamamen dini bir hüviyet kazanmış olur. *Duâ mecnûası* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 1347), *Mecnûatü'l-mevâ'iz* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 4329), *Hutbe mecnûası* (Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi-42 Kon 5316), *Mecnûa-i ehâdis* (MK-06 Mil Yz A 1151) şeklinde sıraladığımız mecnûalar; dini mecnûalara örnek olarak gösterilebilir.

1.2.5.2 Tasavvuf

Tasavvuf kavramı, Allah, evren ve insan ilişkisini bir bütünlük içerisinde açıklamaya çalışan, insanın ilahi erdemlere benzemesini amaçlayan dinsel ve felsefi olan bir düşüncedir. Bu düşünce etrafında şekillenen metinlerin bir araya getirilerek oluşturulan mecnûalar tamamen tasavvufî bir görünüm arz etmektedir. Aşağıda sıralayacağımız mecnûalar bu çerçevede değerlendirilebilir: *Mecnûa-i Bektaşîyye* (Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi 06 Hk 687/1), *Usûl-i makâmata göre derlenmiş ayin-i şerif mecnûası* (Millet Kütüphanesi-34 AE Manzum 758).

1.2.5.3 İlm-i Nücûm/Fâl ve Remil

İlm-i nücûm/fâl ve remil de divan edebiyatının önemli muhtevalarındandır. Bu muhtevalar etrafında yazılan metinleri bir araya getirme hevesinde olan mürettepler, mecnûalarını tertip ederken bu hususu göz önünde bulundurmışlardır. Bu çerçevede

değerlendirilebilecek bazı mecmûaları şu şekilde sıralatabiliriz: *Mecmûa-i remil* (MK-06 Mil Yz A 5726), *Mecmûa-i sihr fâl vekf tılsâmât ve ed'îye* (MK-06 Mil Yz A 5486/1), *Mecmûa-i vekf ve tılsım* (MK-06 Mil Yz A 5486).

1.3. Edebiyat Tarihi Açısından Mecmûaların Önemi

Edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu dolduran, bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olan bazen de yegâne kaynak olarak işlev gören şiir mecmûalarını önemli kılan unsurlar şöyle sıralanabilir:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmûalarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) rastlayabiliriz.
4. Mecmûalar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. Özellikle kırk hadis, mi'râciye, yüz hadis, mevlid, şehrengiz, biladiye, hasb-i hâl, kimi mektup ve münşeâtâ dair risaleler vb. fazla uzun olmayan türlerin çoğu bu mecmûaların arasında gizlidir.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmûalarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmûalarda, şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgiler de bulunabilir. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşülmüş bir tarih manzumesi 4 olabileceği gibi, derkenara düşülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
7. Mecmûalar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmûalar o kişinin/şairin zevklerini yansıtırken, edebî kişiliğinin oluşmasında etkili olan şairleri de göstermektedir.
8. Şiir mecmûaları içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve edebî tercihlerini, şairin okunurluğunu gösterir (Köksal, 2012: 417-420; Aydemir, 2007:123-126).

2. MARAŞLI RÜSTEM EFENDİ ŞİİR MECMUASI: 1b-119a

2.1. Maraşlı Rüstem Efendi'nin Hayatı

Adının Rüstem olduğu bilinen mürettibin hayatıyla ilgili elimizde pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Doğum ve ölüm tarihi tespit edilememiştir. Ancak mecmuanın XIX. yüzyılda tertiplendiği göz önünde bulundurulduğunda, Rüstem Efendi'nin XIX. yüzyılda yaşadığı söylenebilir. Maraşlı olduğu da mecmuanın kapağında yer alan başlıktan anlaşılmaktadır.

2.2. Edebi Şahsiyeti

Rüstem Efendi'nin iyi bir eğitim aldığı, Arapça ve Farsça 'ya vakıf olduğu mecmuada yer verdiği şiirlerden hareketle söylenebilir. Mecmuada Türkçe şiirlerin yanı sıra Arapça ve Farsça şiirlere de yer vermiştir. Kendisine ait herhangi bir şiir tespit edilememiştir. Mecmuada Fuzuli'ye çokça yer vermesi estetik anlayışı hakkında ipuçları sunmaktadır. Lirikizm büyük önem verdiği anlaşılmaktadır. Mecmuanın başında Yunus Emre'nin şiirlerini andıran bir dörtlüğe yer vermiş olması Halk şiirini de yakından tanıdığı ve takip ettiğini düşündürmektedir. Tanzimat Dönemi şairlerinin şiirlerine de yer vermiş olması yaşadığı dönemi yakından takip ettiğini göstermektedir.

2.3. Eserleri

Bilinen tek eseri kendi adıyla anılan Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuasıdır.

Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuası: 1b-119a

Mecmualar, klasik Türk şiirinin önemli kaynaklarındandır. Genellikle meraklılarınca derlenmiş seçme şiirlerden oluşan bu eserler, günümüzün şiir antolojisi mahiyetindedirler. Mecmualar, yazıldıkları dönemin genel şiir beğenisini ortaya koyması açısından da ayrıca önemlidir. Şiir mecmuaları yazma eser kütüphanelerimizde sayı itibarıyla en çok bulunan eser türleri arasındadır. Üzerinde yüksek lisans tez çalışması yapacağımız eser XIX. yüzyıla ait şiir mecmuasıdır. Maraşlı Rüstem Efendi'ye ait şiir mecmuasının bir fotokopisi Araştırmacı Yazar Yaşar Alparslan Özel Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Rika şeklinde yazılmıştır. Son derece sarıh dik hatlı ve tok biz yazı kullanılmıştır.

Maraşlı Rüstem Efendi'nin Şiir Mecmuasında üzerinde tez çalışması yaptığımız kısım 119 varaktan oluşmaktadır. Mecmuanın geri kalan kısmında güfteler yer aldığı için çalışmamıza dâhil edilmemiştir.

Tez çalışması yaptığımız kısımda tespit edilen 78 şair bulunmaktadır. Bunun dışında mecmuda kime ait olduğu tespit edilemeyen 20 gazel, 105 müfred bulunmaktadır. Mecmuada yer alan şairleri şu şekilde sıralamak mümkündür: 'Âsım (1), Atıf (1), Bâkî (1), Celâl (1), Cevrî (1), Çerâğî (3), Darrî (1), Derdî (1), Eşref (2), Fazlî (1), Fehmî (3), Ferdî (1), Fıtnat (1), Fuzûlî (46), Gâlib (1), Giryânî (1), Hâfız (6),

Hâkî (2), Hâlid (2), Hâlîlî (1), Hâlîm (4), Hâlîs (1), Harâbî (1), Haydâr (1), ‘Aydî (5), ‘İzzet (1), Kâmil (1), Kâni‘ (1), Kâzım Pâşâ (2), Kuḍḍûsî (2), Latîf (2), Leylâ (2), Lüzûmî (4), Mazhar (4), Mazharî (1), Mecnûn (2), Meşûr‘î (1), Mu‘allim Nâcî (1), Mûnisî (1), Nâbî (6), Nâdir (12), Nâzım (2), Nedîm (1), Nef‘î (4), Nevreste (2), Niyâzî (2), Râgîb (2), Rahîm (1), Ref‘et (6), Rızâ Pâşâ (4), Rûhî (3), Sâbrî (5), Sâ‘id Pâşâ (4), Sâkîb (4), Şâmî (2), Şıdkî (4), Sırrı (2), Sipâhî (1), Sîret (1), Sun‘î (1), Surûrî (1), Şem‘î (8), Şemsî (1), Şeyh Vaşfî (3), Şükrî (4), Şükûfî (1), Tâcî (1), Vahîd (1), Vâlî (1), Vâşîf (1), Vecdî (2), Vehbî (1), Yumnî (1), Zâtî (3), Zekâyî (1), Zihnî (2), Ziyâ Pâşâ (2). Görüldüğü mecmuada 46 şiiriyle en fazla Fuzûlî’ye yer verilmiştir. Onu 12 şiirle Nâdir izlemektedir.

Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuası’nda 8 muhammes, 4 müseddes, 5 tahmis, 1 murabba, 1 dörtlük, 195 gazel, 105 müfred bulunmaktadır. Gazellerin 81’i beş beyit, 20’si altı beyit, 54’ü yedi beyit, 5’i sekiz beyit, 1’i de dokuz beyittir. Nazım şekilleri göz önüne alındığında mecmuanın bir gazel mecmuası olduğu söylenebilir. Mürettibin hemen her gazelden sonra bir ya da birkaç müfrede yer vermesi belli bir sistematik çerçevesinde eserini tertiplediği düşüncesini hâsıl etmektedir.

XIX. yüzyılda tertiplendiği bilinen Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuası’nda ele alınan şiirler göz önüne alındığında mürettibin ‘Klasik Şiir Geleneğine’ tam anlamıyla vakıf olamadığı görülmektedir. Örneğin kafiyesiz beyitler olarak nitelediğimiz beyitler için müfred başlığını kullanmış ancak musarra beyitlere yer vermiştir. Mecmuadan aktardığımız aşağıdaki beyitler durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Yandı ciğer kebâb oldu yariñ elinden
Kurtaramadım goncagülü hârîñ elinden (63)

Kaderden başka olmaz bu ‘âlemde oluñ âgâh
Ne mümkin gayrîden nuşret-i ‘inâb eyleye bil-lâh (85)

İç bâde sev güzeli var ise ‘aql [u] şu‘ûruñ
Dünyâ var imiş tâ ki yok ne umûruñ (89)

Mürettibin kıt’a terimini kullanırken de aynı hataya düştüğü gözlenmektedir. Bir edebi terim olarak kıt’a, matla ve makta beyiti bulunmayan, beyitlerle yazılan ve genellikle iki beyitten oluşan divan edebiyatı nazım şeklidir. Ancak mürettibin kıt’a ile modern edebiyatta kullanılan kıta terimini karıştırdığı gözlenmiştir. Aşağıda aktaracağımız örneğin açıklayıcı olacağı kanısındayız.

Nazarımda yine akan siyâh-fâm oluyor
Yalnızlık büküyor boynumu akşam oluyor

Hele cânım tutar aldıkça peyâm-ı yâri
Şanırım kurbet elinde yine bayrâm oluyor (22)

Yukarıdaki şiirde mürettip kıt'a başlığını kullanmış; ancak bu başlık altında aktardığı şiirin kıt'a olmadığı anlaşılmaktadır. Şiirde matla' beytinin bulunuyor olması bunun bariz kanıtıdır.

Şiirlere kendi zevk anlayışına uygun başlıklar vermiş olması bir diğer önemli husustur. Bilindiği gibi divan şiirinde şiirlere başlık verilmezdi. Ancak mürettibin şiirlere konu ve mahlas hususunu göz önünde bulundurarak başlıklar vermesi, klasik şiir geleneğinin dışına çıktığının önemli göstergelerindendir.

Giriş bölümündeki tasnifi göz önünde bulundurarak Maraşlı Rüstem Efendi'nin Şiir Mecmuasını ele aldığımızda aşağıdaki gibi bir tablo ile karşılaşmaktayız.

1. Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuası Türkçe şiirlerin yer aldığı, Türkçe yazılmış bir şiir mecmuasıdır. Ancak mecmuada Farsça ve Arapça yazılmış birkaç şiir de yer almaktadır.
2. Mecmua, kapağında yer alan başlık göz önüne alındığında mürettibi belli olan mecmualara dâhil edilebilir.
3. Mürettibin şiirleri seçerken belli bir sistematik gözetmesi mecmuayı mürettep bir mecmua olarak değerlendirmemize imkân sağlamaktadır.
4. Mecmuada yer alan nazım şekillerinin yoğunluğu göz önüne alındığında gazellerin ağırlığı göze çarpmaktadır. Bu da mecmuayı, gazel mecmuası olarak isimlendirmemizi sağlamaktadır.
5. Mecmuada yer alan metinlerin tamamı manzum olduğundan ve şiirlere yer verdiğinden mecmua, şiir mecmuasıdır.

2.1. Mecmuanın Sistematiik Tasnifi

Varak Nu.	Mahlas	Matla' beyti/bendi	Nazım Şekli	Nazım Türü	Vezin	Açıklama
1 b	—	N'eyleyeyim altun kafesde Öterim ben beste beste Benim gönlüm yârsiz hasta Gel gör beni 'aşk neyledi	Dörtlük	—	Sekizli hece ölçüsü	1 dörtlüktür.
2 a	—	Muħarremdir bu mäh ey ehl-i dil āgāh oluñ āgāh Şehīd oldu bu mäh içre bilseñ āl-i Resūlullāh	Ėazel	Merşiye	Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün	8 beyittir.
2 b	—	[.....] dīdelerim giryeye kıanmaz [.....] o gönül āteşi bu hāle ki yanmaz [.....] kıana bulanmaz [.....] Faṭımanıñ nazlı Hüseyni	Muarabba	Merşiye	Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün	Metnin çoğı zayı olduğundan okunamamıştır.
3 a	Harābī	Cedd-i pākimdir Muħammed zī-şānım 'alī Senden eyler āḫzā serār-ı velāyet her velī Cephe-yi pākimde envār-ı ilāhī mūncelī Maḫhar-ı esrār-ı ĩmā-yı Hūdāyım öldürüñ Öldürüñ ben nūr-ı ayn-ı Muşṭafāyım öldürüñ	Muhammes	Merşiye	Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlün	6 benttir.
3 b	—	Kıl kerem rahım et yetīmāna Hūdānıñ 'aşkına Hazret-i Muħammedü'l-emīn-i Muşṭafānıñ 'aşkına Fātiḫü'l-hayr 'Aliyü'l-Murtaḫānıñ 'aşkına Kābe-yi ervāḫ-ı pāk-i enbiyālar 'aşkına Ey şabā var kerbelā deştinde eyle bir güzer Vir bize şāḫım Hüseyn ibn-i 'Alīden bir ḫaber	Müseddes	Mersiye	Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlātün/Fā'īlün	6 benttir. İlk iki bendi zayı olduğundan dolayı okunamamıştır.

4 a	—	Geldi âşûr-ı muharrem 'âşıka eyler şalâ Kim olur bu dem Hüseyn için figâna mübtelâ Mevcib-i hâkır el-hâk şâbirîne bu belâ Kılup 'uşşâka Hüseyniñ nûrı virmişken cilâ Bir bölük güm-râh elinde kalmadı şâh-ı Kerbelâ Server-i cümle şehîdân oldu o şâh-ı 'alâ	Müseddes	Mersiye	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 bentten oluşmaktadır.
4 b	Mâtem	Gelüp mâh-ı muharrem ağılayın kan hayâ Zeyneb Gözünü çeşmesâr etdi ağıttı Kerbelâ Zeyneb Hâmen çâk çâk itmiş vücudun çana müstağrak Ne resme çâre kılsın derdine bilmez devâ Zeyneb	Ėazel-i Mâtem	Mersiye	Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün	4 bentten oluşmaktadır.
5 a	Zâtî	Ey felek aldıñ Hüseynim bir pûla şatdın beni Eşk-i çeşmim arttırıp Ėam bahrine katdın beni Bir leb-i şîrîn firâkıyla acıtdın sen beni Bâ ağı bâ seyyidi bî-kes koyup gitdın beni Kerbelâ hâkinde miskîn ü yetim itdin beni	Muhammes	Mersiye	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 bentten oluşmaktadır.
5 b	Şükri	Nuṭfe-i pâkîz* iken bağ şimdi şeyn âbâdîma Kıldı Hâk rûh-ı 'aṭasın hilṭat-i îcâdîma Aḥsen-i taḳvîm ile kıldı kerâmet adîma Kimseler var mıydı isim-dâde gelmez dâdîma Ey benim feryâd-res Rabbim yetiş imdâdîma	Muhammes	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	6 bentten oluşmaktadır.
6 a	Nâdir	Mâh-ı nev mi kaşlarıñ kavseyni ev-ednâ mıdır Yâ berât-ı hûsniñ çekmiş Hüdâ tûğrâ mıdır Turre-i kâkül mi ol ḥad sünbül-i zîbâ mıdır Pîç-tâb olmuş yüzünde zûlf-i 'anber-sâ mıdır Yoḥsa genc-i hûsnüñ etrâfında ejderhâ mıdır	Tahmîs	Na'at	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	7 bentten oluşmaktadır.

6 b	Şem'î	°Âlemi lâhûti seyr it dehre manzûr olmadan Sen °aref sırrına ir eşyâya mecbûr olmadan Zıkr-i tevhîd it dem-â-dem dile maqrûr olmadan Vâsıl olmaz kimse Hâkka cümleden devr olmadan Göz açılmaz her gönûlde tâ ki pûr-nûr olmadan	Tahmis	—	Fâ°ilâtûn/Fâ°ilâtûn/Fâ°ilâtûn/Fâ°ilûn	7 bentten oluşmaktadır.
7 a	Fazlî	°Aceb ol rûhları gül dîdede hünem göre mi Luţf idüp vâdi-yi firkatde bu hâlim şora mı Dest ey kudretle ciger zahmine merhem ura mı Meded ey derdmenim derdime dermân vire mi Vahtidir dem-be-dem artar yüregimiñ veremi	Tahmis	—	Fe°ilâtûn/Fe°ilâtûn/Fe°ilâtûn/Fe°ilûn [Fâ°ilâtûn] [Fa°lûn]	6 bentten oluşmaktadır.
7 b	Şâkıb	Mey-i şâm-ı firâkıñ elde bir câm-ı Cemim yokdur Bu gülşende gözüm yaşından artık şebnemim yokdur Meşâm-ı cânımı taqtîr ider bir kamım yokdur Meded ben bî-nevâ kıldım renân-ı mahremim yokdur Ğarîb-i kûy-ı °aşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur	Muhammes	—	Mefâ°ilûn/ Mefâ°ilûn/ Mefâ°ilûn/ Mefâ°ilûn	7 bentten oluşmaktadır. Mürettip bu şiire gazel başlığını ilave etmiştir
8 a	Nâdir	Âh kim göstermedi yüz °aşık ol hûb-cemâl Olmadı hem-dem baña °âlemde ferhunde-fâl Mahrem-i vaşl itmedi °uşşâka rûhsâr-ı âl Eyledi endîşe-yi firkat beni nef°îr-i hâl Şûret-i dîdâriden nâţık-zebânım oldu lâl	Tahmis	—	Fâ°ilâtûn/Fâ°ilâtûn/Fâ°ilâtûn/Fâ°ilûn	5 bentten oluşmaktadır. Sakıb'ın gazeli tahmis yapılmıştır.
8 b	Lüzûmî	Harîdârım ğam ile ğam yükün tûtuşdum kaţâr çekdim Vaţânım terk idüp âhir diyâra gayrı ser çekdim Gezip bu dehri devr ittim de ben hayli sefer çekdim Kimi öz kendime döst bildim andan zarar çekdim Benim baht-ı siyâhımdan mıdır bilmem neler çekdim Kime bühtân idem ben kendi döstumdan zarar çekdim	Tahmis	—	Mefâ°ilûn/Mefâ°ilûn/Mefâ°ilûn/Mefâ°ilûn	5 bentten oluşmaktadır.

9 a	Sıret	Pek hâzîn bu şeb eyâ dühter-i pejmürde seher Okşuyor hüzn-i ğarîbâneñi envâr-ı kamer Mâtem-i hâliñe feryâd ediyor murğ-ı seher Eylesün bir nigeñiñ rûhımı tevdi°-i keder Baña vir ben çekeyim derdiñi mümkünse eger	Müseddes	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fâ°ilâtün] [Fa°lün]	3 bentten oluşmaktadır.
9 a	—	Şafâ-yı hâtırım yokdur yürekde tâze tağım var Hâbîbimden cüdâ düştüm şu °âlemde firâğım var	Müfred	—	Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün	2 beyittir.
9 a	Şükûfî	Ne dersin teşne-yi câm-ı lebiñden içse bu kemter Niçün bir büse virmesin [.....] Eger fırsat düşerse °ahdim olsun [.....] Ser-â-pâ öpmedik yerler kırmayam ey gül-i aħmer Teniñ gülzâre dönsün gül gül olsun öpdüğüm yerler	Muhammes	—	Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün	2 benttir. Köşeli parantez içindeki kısım zayi olduğundan okunamamıştır.
9 b	—	Perişân hâliñ oldum şormadın hâl-i perişânım Ġamıñdan derde düşdüm kılmadıñ tedbîr-i dermânım Ne dersin rûzgârım böyle mi geçsün güzel cânım Gözüm cânım efendim dilberim devletlü şulţânım	Murabba	—	Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün	5 benttir.
9 b	—	Kime feryâd ideyim yarın [.....] Yakası çâk ideyim yâriñ [.....] Kaşd eyler ise kıtlime ol bülbül-i şeydâ Kırtaramadım ğoncagülüm hâriñ elinden	—	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fâ°ilâtün] [Fa°lün]	1 benttir. Köşeli parantez içindeki kısım zayi olduğundan okunamamıştır.
9 b	—	Ne yaptım neyledim çarħa ki dūr itdi nigârımda Düşürdü öyle bir derde cüdâ kıldı diyârımdan	Kıtt°a	—	Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün	2 beyittir. Köşeli parantez içindeki kısım zayi olduğundan okunamamıştır.

9 b	—	Nazarımda yine ağan siyâh-fâm oluyor Yalnızlık büküyor boynumu akşam oluyor	Kıt'a	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fä°ilâtün] [Fa°lün]	2 beyittir.
10 a	Hâfız	Niçün ey murğ-ı dil âh eylemezsin °andelbâne Hızân irdi dîriğâ gülsitân-ı şâh-ı merdâne	Ğazel	—	Mefä°ilün/Mefä°ilün/Mefä°ilün/Mefä°ilün	10 beyittir.
10 b	°Aydı	Niçün ey kanlı zâlim kerbelâyı pür-figân ettiñ Nice biñ °aşık-ı bî-çâreniñ bağrını kan ettiñ	Ğazel	Mersiye	Mefä°ilün/Mefä°ilün/Mefä°ilün/Mefä°ilün	7 beyittir.
10 b	Hâfız	Muḥarrem mâh-ı mâtemdir gel ey dil eyle efgânı Cihâna eşk-i çeşmiñden revân et seyl-i tûfânı	Ğazel	Mersiye	Mefä°ilün/Mefä°ilün/Mefä°ilün/Mefä°ilün	7 beyittir.
11 a	—	Demidir ey dil alayım destime levḥ-i kâlemi Şûr-ı mâtem ile tecdîd edeyim köhne ğamı	Ğazel	Mersiye	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fä°ilâtün] [Fa°lün]	7 beyittir.
11 a	°Aşım	Ağlayın ey kavm-i pâkân müslümânlar ağlayın Geldi çün mâh-ı muḥarrem ağlayın kan ağlayın	Ğazel	Mersiye	Fä°ilâtün/Fä°ilâtün/Fä°ilâtün/Fä°ilün	7 beyittir.
11 b	—	Âh n'oldun ki ol yed-i ḥâk ile yeksân felek Zîr-i ḥâk-i zillet içre nâgehân pinhân felek	Ğazel	Mersiye	Fä°ilâtün/Fä°ilâtün/Fä°ilâtün/Fä°ilün	8 beyittir.
12 a	—	Kavm-i ezlâm vardılar °akıḥ ḥilâfet itdiler Âmmâ evlâd-ı resûle hep °idâvet itdiler	Ğazel	Mersiye	Fä°ilâtün/Fä°ilâtün/Fä°ilâtün/Fä°ilün	9 beyittir.

12 b	—	Dil-i mu'tekif güşe-yi ebrû-yı Muhammed Cân silsile-i der gerdûn-ı gîsû-yı Muhammed	Ğazel	Na'at-ı Şerîf	Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	7 beyittir.
13 a	—	Arapça yazılmıştır.	Ğazel	Na'at-ı Şerîf	—	6 beyittir.
13 a	Şâbri	Yüzündür âfitâb-ı âlem-ârâ yâ Resûlallâh Ruḥıñdır şu'le-yi mihr-i miḥnet yâ Resûlallâh	Ğazel	Na'at-ı Şerîf	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	7 beyittir.
13 b	Şâkıb	Ey ḥarîm-i vuşlatû'l-uşşâk aḳsâ-yı merâm Pertev-i ḥâkdır envâr-ı çeşm-i ḥavâş u 'avâm Devr iden dillerde çün zıkr-i vişâliñdir müdâm Ey cemâl-i bezm-gâh-ı ravza-yı dârü'l-islâm Şerbet-i şîrîn-lebiñ sübhânimiş yehyü'l-fetâm	Muhammes	Na'at-ı Şerîf	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	3 benttir.
14 a	Nâbî	Ḥarîm-i cennet-âsâdır maḳâm-ı dil-güşâdır bu Teferrucgâh-ı insâna felek âlem-nümâdır bu Eliñ birine gir ta'zîm ile bâb-ı hüdâdır bu Şaḳın terk-i edepden küy-ı maḥbûb-ı Hüdâdır bu Naḳargâh-ı ilâhîdir maḳâm-ı Muştâfâdır bu	Muhammes	Na'at-ı Şerîf	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	3 benttit.
14 b	Kzım paşa	Ey Ahmed [u] Maḥmûd İyâl-Ḳâsım-ı taha Te'n-i Ka'beniñ maḫhar-ı teşrîf-i farzı	Ğazel	Na'at-ı Şerîf	Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	7 beyittir.
14 b	—	Farsça yazılmıştır.	Ğazel	—	—	7 beyittir.

18 b	—	Ne sözüm diyecek dinle miyân-ı yâre benim Yetişür anın için minnetim ağıyâra benim Çekemem cevır [ü] cefâyı yüregim yâre benim Sebeb-i mevtim olur kaşı gözü kara benim Meger ilâhdan ola derdime bir çâre benim	Muhammes	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fâ°ilâtün] [Fa°lün]	4 benttir.
19 a	Ğalib	Sultân-ı rûsul şâh-ı mümedcedsin efendim Bî-çârelere devlet-i sermedsin efendim Dîvân-ı ilâhîde ser-âmedsin efendim Menşûr-ı le°amruke mü°eyyedsin efendim Sen Aḥmed [ü] Maḥmûd [u] Muḥammedsin efendim Ḥaḳdan bize sultân-ı mü°eyyedsin efendim	Müseddes	—	Meḫ°ülü/Meḫ°îlü/Meḫ°îlü/Fe°ülün	4 benttir.
19 b	Nabî	İlâhî baña verdi çün bu renc [u] derd-i hicrânı Eṭibbâ bilemez yâ Rab yine sen eyle dermânı	Ġazel	Na°at-ı Şerîf	Meḫ°îlün/Meḫ°îlün/Meḫ°îlün/Meḫ°îlün	6 beyittir.
20 a	—	İlâhî ka°inâtı ḥalk [u] icâd eyleyen sensin Eşâs-ı ḥâdişât-ı tarḥ [u] bünyâd eyleyen sensin	Ġazel/Kasid e	Na°at-ı Şerîf	Meḫ°îlün/Meḫ°îlün/Meḫ°îlün/Meḫ°îlün	6 beyittir.
20 a	—	Aç göğsüni saç ḥandeñi Allâhı seversen Bir gülmeñi bir gülmemeñi seyr edeyim ben	Müfred		Meḫ°ülü/Meḫ°îlü/Meḫ°îlü/Fe°ülün	1 beyittir.
20 b	—	Almadan ey faḥr-ı °âlem hem şeff°ü'l-müzmîn Nâzîl oldı şânına çok raḥmetü'l-lil °âlemîn	Ġazel	Münâcât	Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün	6 beyittir.
21 a	—	Merḥametdir umdığım dâ°im ilâhımdan benim Luṭf-ı raḥmetdir murâdım pâdişâhımdan benim Dem-be-dem şermendeyim rüy-ı siyâhımdan benim Kesmezim vardır ümîdim toğrı râhımdan benim Biñ bir ismîn ḥasretiçün kaç günâhımdan benim Yoḥsa maḥşer ḥalkı yanar düd-ı âhımdan benim	Müsedes	Münâcât	Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün	3 benttir.

21 b	Zâtî	Dermendim ol Hüdâdan derde dermân isterim Sâ'îlim bâb-ı 'itâdan luţf [u] ihsân isterim	Ġazel	Münacât	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 beyittir.
22 a	—	Hüdâ 'aşkıñ şafâsından bize bir hõş eşer geldi Hâbîbi Muştâfâsından şafî' imiş haber geldi	Ġazel	Na'at-ı Şerîf	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	5 beyittir.
22 b	Fuzûlî	Ağlarım şubha degin derd ile ben Eyyûb mıyım Dökerim gözyaşını hecr ile ben Ya'kûb mıyım	Kıt'a	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	4 beyittir.
22 b	—	Beyhûde tabîb yâram açıp canımı yakma Dünyâda gönül yârasına çâre bulunmaz	Kıt'a	—	Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlün	3 beyittir.
23 a	Mazhar	[.....] kûy-ı yâre söyle ey şabâ [.....] bûy-ı sinemâ ey şabâ	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 beyittir. Köşeli parantez içindeki kısım zayi omuştur.
23 a	—	Țoldur kadehi 'aşk ile yâr 'aşkına içelim Ağyâr olanı meclîsimizden seçelim	Müfred	—	Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlün	1 beyittir.
23 b	'Aydî	Çerâğ-ı vahdete pervâne oldum hasbeten lillâh Bilin ser-tâ-kadem odlara yandım hasbeten lillâh	Ġazel	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	7 beyittir.
24 a	Mazhar	Dehânîñ vaşfı gelmez dilberâ dillerle ta'bîre Haţ ü hâlîñ şinâsın kâdir olmaz hâme taḥrîre	Ġazel	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	5 beyittir.
24 b	Tâcî	Şâķîyâ kanım ile Țoldur kadehler boş iken Yâre şun Allâh içün fırsat dem-i mey-nüş iken	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 beyittir.
24 b	—	Şabâ luţf eyleyüp bir hõş haber vir gül'izârımdan Felek zûlm itdi ayırdı beni gül yüzlü yârımdan	Müfred	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	1 beyittir.

25 a	Şemsi	Vermeyince cânımı cânâna kırbân olmadım ‘İyd-i vaşla irmedim ‘âlemde mihmân olmadım	Ğazel	—	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün	5 beyittir.
25 a	—	Perişân hâlimi bir bir ifâl it varup nâme Niçe bir âh çekem baht-ı siyâhımdan tecellâma	Müfred	—	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	1 beyittir.
25 b	Hâfız	Elvân-ı rûhın gonca-yı humrân bulunmaz ne saçan saçında Zülfün rûşen sünbül şahrâda bulmaz hikmet n’ola sende	Ğazel	—	Müstef‘ilâtün/ Müstef‘ilâtün/ Müstef‘ilâtün/ Müstef‘ilâtün	5 beyittir.
26 a	Mazharı	O mihrin fırkatiyle zâr u nâlân oldığım kaldı Şehâb âsâ ser-i küyında giryân oldığım kaldı	Ğazel	—	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	5 beyittir.
26 a	—	Ey gamzesi hûn rızânım öldüm eliñden Çek hançerin Allâhı seversen cigerimden	Müfred	—	Me‘ûlû/Mefâ‘ilü/Mefâ‘ilü/Fe‘ûlün	1 beyittir.
26 a	—	Gelen gelsün sa‘âdetle Giden gitsün selametle	Müfred	—	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	1 beyittir.
26 a	—	Bitmez yüregim yâreleri işler oñulmaz Şabr eyleyelim çâre nedir bitmez iş olmaz	Müfred	—	Me‘ûlû/Mefâ‘ilü/Mefâ‘ilü/Fe‘ûlün	1 beyittir.
26 b	Mazhar	Dile şimşir [ü] ok açdı hezâr yâre yine Merhem-i vuşlat içün yalvaralım yâre yine	Ğazel	—	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün [Fâ‘ilâtün] [Fa‘lün]	5 beyittir.
26 b	—	Bu gice benim küy-ı nigâra seferim var Ammâ ser-i küyında ‘adûdan hizarım var	Müfred	—	Me‘ûlû/Mefâ‘ilü/Mefâ‘ilü/Fe‘ûlün	1 beyittir.
27 a	Derdî	Şarâbın hürmetin aña ayâğı elde tut sâkı Degil bezm-i fenâda ‘ays [u] ‘işret kimseye bâkı	Ğazel	—	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	7 beyittir.
27 b	Yümnî	Mest-i mey-i hoş olalım bâde şun ey sâkı Neme lâzım ki cihân fânî imiş yâ Bâkı	Ğazel	—	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün [Fâ‘ilâtün] [Fa‘lün]	5 beyittir.
28 a	Fehmî	Şabâ ‘uşşâk-ı nev-rûzı kılar insânı mestâne Hicâz u İsfahânı eyliyor bî-şebh-i dîvâna	Ğazel	—	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	7 beyittir.

28 b	Nâdir	Hüseynîden dem urduķça cemâlin mihr [ü] mâh-âsâ Nevâya başladım ben de şabâ-yı bâmgâh-âsâ	Ėazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
28 b	—	Kiminiñ fikriñde cennet kiminiñ fikriñde yâr Mutlakâ her kişiniñ başında bir sevdâsı var	Müfred	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1 beyittir.
29 a	Vaşfî	Şeref vir mâkâmıñla sevdiğim bizim ĥarâbâta Dem-â-dem başlasun mel'ünlar arz [u] sebâhâta	Ėazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
29 a	—	Muktezâ-yı kâderimdir kime bühtân ideyim Kime cân-ı nigeħ-i 'aşkıñı nihân ideyim	Müfred	—	Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün [Fâ'ilâtün] [Fa'ilün]	1 beyittir
29 b	Râğıp	Metâ'-ı vaşlıñe naķd-i dil-i şeydâ-yı ben verdim Bu denlü şöhret-i ĥusni saña hercâyî ben verdim	Ėazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	6 beyittir.
30 a	Nâdir	Amân Aşvâs düşürdüñ göñlümü bir tıfl-ı tersâya Varup arz-ı niyâz itmek gerekdir Lat [u] Uzzâya	Ėazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
30 a	—	Yandı ciğerim oldu kebâb yârîñ elinden Ėurtaramadım Ėoncagüli ĥârîñ elinden	Müfred	—	Me'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	1 beyittir
30 b	Nef'î	'Aşıkta ta'n etmek olmaz mübtelâdır n'eylesün Âdeme mihr ü muĥabbet bir belâdır n'eylesün	Ėazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	5 beyittir.
30 b	—	Ėaderden başķa olmaz bu 'âlemde oluñ âĖâħ Ne mümķiñ Ėayrıden nuşret-i 'inâb eyleye bil-lâħ	Müfred	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	1 beyittir.
31 a	Şâķıb	Eyledi endişe-yi firķat beni tağyir-i ĥâl Şanki bir şüret gibi bülbül zebânım oldu lâl	Ėazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	5 beyittir.
31 b	Rızâ Pâşâ	Âsafıñ miķdârını bilmez Süleymân olmayan Bilmez insân ķadrini 'âlemde insân omayan	Ėazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	5 beyittir.
32 a	Fuzûlî	Yakma cânım nâle-i bî-ihtiyârımdan şaķın Dökme ķanım âb-ı çeşm-i eşķ-bârımdan şaķın	Ėazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	6 beyittir.

32 a	—	İç bade sev güzeli var ise ʿaql [u] şuʿürün Dünyâ var imiş tâ ki yok ne umûrûn	Müfred	—	Mefûlü/Mefâilü/Mefâilü/Feülün	1 beyittir.
32 b	Saʿîd Pâşâ	Ne bende firqate tâkat ne sende vaşlanîyet var Baña ey servi kâmet böyle cevri etme kıyâmet var	Ġazel	—	Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün	5 beyittir.
32 b	—	Kıldı âfâkı münir tilkât-ı râhşân-ı ʿîd Halka dîbâlar giyürdi mâh-ı nûr-efşân-ı ʿîd	Müfred	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	1 beyittir.
33 a	Fuzûlî	Ġamzesin sevdîñ gönül cânın gerekmez mi saña Tîġe urduñ cism-i ʿuryânîñ gerekmez mi saña	Ġazel	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	7 beyittir.
33 b	Fuzûlî	Gönlüm açılır zûlf-i perişânîñ görgeç Nuṭkum tutulur gonca-yı hândânîñ görgeç	Ġazel	—	Mefûlü/Mefâilü/Mefâilü/Feülün	7 beyittir.
34 a	Fuzûlî	Ey gül ne ʿaceb silsile-i müşg-i terîñ var Vʿey serv ne hîş cân alıcı ʿişvelerîñ var	Ġazel	—	Mefûlü Mefâilü Mefâilü Feʿülün	7 beyittir.
34 b	Fuzûlî	Ol perî-veş kim melaḥât mülkünün sulṭânıdır Ḥükm anuñ ḥükmü durur* fermân anuñ fermânıdır	Ġazel	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	5 beyittir.
34 b	—	Beni zıkr eylemez efsâne-yi Mecnûna mâʿildir Ne beñzer ol baña derdi anıñ dermâna kâbildir	Müfred	—	Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün	1 beyittir.
35 a	Fuzûlî	Ġamze peykânın gözün ben mübtelâdan saklamaz Şarf eder ehl-i nazar nakdin gedâdan saklamaz	Ġazel	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	7 beyittir.
35 b	Fuzûlî	Fiġân kim baġrımın ol lâle-rûḥ kan olduġun bilmez Ciġer per kâlesinde dâġ-ı pinhân olduġun bilmez	Ġazel	—	Mefâilün/Mefâilün/Mefâilün/Mefâilün	7 beyittir.
36 a	Fuzûlî	Kıldı zülfün tek perişân ḥâlimi ḥâlin seniñ Bir gün ey bî-derd şormazsın nedir ḥâlin seniñ	Ġazel	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	7 beyittir.
36 b	Fuzûlî	Yakma cânım nâle-i bî-iḥtiyârımdan şaḥın Dökme kanım âb-ı çeşm-i eşk-bârımdan şaḥın	Ġazel	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	7 beyittir.
37 a	Fuzûlî	Gerd-i rehin ey eşk yuduñ çeşm-i terimden Terk-i edep ettin n'ola düşseñ nazerimden	Ġazel	—	Mefûlü/Mefâilü/Mefâilü/Feülün	7 beyittir.

37 a	—	Ele alur ol gül-i ra'na yürüyecek anıñken Vehm ider kim dün bir 'aşık-ı şeydâ iken	Müfred	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	1 beyittir.
37 a	—	Eger ilini tek geçdim cihânın cümle varından Henüz ardımcadır kayd-i ta'alluk zülf-i yârimden	Müfred	—	Mefâîlün/Mefâîlün/Mefâîlün/Mefâîlün	1 beyittir.
37 b	Fuzûlî	Yine ol mâh benim aldı kararım bu gece Çıkacaktır feleğe nâle [vü] zârım bu gece	Ėazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	7 beyittir.
38 a	Fuzûlî	Gördüm ol hûrşîd hüsniñ ihtiyârım kalmadı Sâye tek bir yerde durmağa kararım kalmadı	Ėazel	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	7 beyittir.
38 b	Fuzûlî	Küfr-i zülfin şalalı rahneler îmânımıza Kâfir ağlar şu bizim hâl-i perişânımıza	Ėazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	5 beyittir.
38 b	—	Bağa girdim servi küyn anıp efgân itdim Gül görüp yârin ile çâk-ı girîbân itdim	Müfred	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	1 beyittir.
39 a	Fuzûlî	İstedim merhem okundan ciğerim yâresine Attı bîn okı değer her biri* bir pâresine	Ėazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	7 beyittir.
39 b	Fuzûlî	Hayret ey büt şüretin gördükde lâl eyler beni Sûret-i hâlim gören şüret hayâl eyler beni	Ėazel	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	7 beyittir.
39 b	—	Ol şanemden sâkıyâ bir yusa da'vâ kıl yûri Söylemezse öp hemân ağzın sükût ıkrar ider	Müfred	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	1 beyittir.
39 b	Bâkî	Bâkî yine mey içmege ând içdi demişler Divâne midir bâde tûrurken içsin ândı	Müfred	—	Mefûlû/Mefâîlû/Mefâîlû/Feûlün	1 beyittir.
39 b	—	Dîdeden çıkmaz hayâlin bir zamân ey meh-cemâl Silse de fıtrat-ı hayâlimden hayâl-i 'âlemi	Müfred	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	1 beyittir.
39 b	—	Bir şafâ bahş idelim gel şu dil-i nâ-şâda Gidelim serv-i revânım yûri Sa'dâbâda	Müfred	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	1 beyittir.
39 b	—	Fırkatın yandırdı gönlüm ciğerim kan oldu gel Gül didârın bu hayrı câna dermân oldu gel	Müfred	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	1 beyittir.

40 a	—	Perişânım ğarîbim bî-mecâlim Degil mi câlib-i riķkat şu hâlim	Ġazel	—	Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Fe'ulün	5 beyittir.
40 a	°Aydî	Bir dil-bere dil vir ki belâdır dimesünler Bir bâde nûş it ki haţâdır dimesünler	Ġazel	—	Mef'ulü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ulün	4 beyittir.
40 a	—	°Âlemin hâliñe olduķda ben âġâh acırım Halkın efkârına ġâhî gülerim ġâh acırım	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'lün]	3 beyittir.
40 a	—	Bitmez yürüsem yâre bu işler oñulmaz Hayr eyleyelim çâre nedir bitmez işi olmaz	Müfred	—	Mef'ulü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ulün	1 beyittir.
40 a	—	Pâdişâhım saña ben bende-yi fermân olayım Hâk-i pâyiñde şehâ hâk ile yeksân olayım	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'lün]	4 beyittir.
40 b	Mu'allim Nâcî	Oldu cân hem-bezm-i cânân dinlemem sussun cihân Güş-i cânım dinlesin ârâm-ı cânım söylesin	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 beyittir.
40 b	—	Muķtezâ-yı kâderimdir kime bühtân ideyim Sırr-ı °aşkı heme câ sîñede pinhân ideyim	Müfred	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'lün]	1 beyittir.
40 b	Râfet	Gül âteş dîde âteş sîñe âteş rüy-ı yâr âteş Gül âteş bülbül âteş gülşen âteş cüy-bâr âteş	Ķıt'a	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	4 beyittir.
40 b	—	Aġyâr elemi çekme göñül nâfîle ġamdır Yârîñ sitemiñ añlamak dōsta sîtemdir	Müfred	—	Mef'ulü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ulün	1 beyittir.
41 a	—	Merdüm-i dideme bilmem ne füsün etdi felek Eşkimi kıldı füzün dîdemi hûn itdi felek	Ķıt'a	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'lün]	2 beyittir.
41 a	—	Ne dem etsem tefekkür dîde-i dil-dâr olur peydâ Hayâl-i dil-firîbi ol mehiñ her bâr olur peydâ	Ġazel	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	3 beyittir.
41 a	—	Cismi burada rûhı meleklerle semâda Öldürdi beni kendi güler burc-ı şafâda	Müfred	—	Mef'ulü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ulün	1 beyittir.

41 a	—	Derdime vâkıf değil cânân beni hândân bilür Hakkı vardır şâd olanlar ʿâlemi şâdân bilür	Qıtʿa	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	2 beyittir.
41 a	—	Hüsn-i vân ile gurûr etmez mi ol imânı yok Var mı meftûn olmayan uşşâkının pâyânı yok	Ġazel	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	4 beyittir.
41 a	—	Âġûşına almış o gül-i bester-i lâhût Etdi elemi ʿuşşâkının ʿalbinî nâbût	Müfred	—	Meʿûlû/Mefâʿilü/Mefâʿilü/Feʿûlün	1 beyittir.
41 b	Nefʿî	Bahâr olsa yine seyr-i gülistân oldığın görsem Güzel seyr eylemek ʿuşşâka âsân oldığın görsem	Ġazel	—	Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün	6 beyittir.
42 a	Şeyh Vaşfî	Çalış ıʿmârına mülkiñ diliñ kâşâne lâzımsa Saña ey şâhbâz-ı evc-i ʿizzet lâne lâzımsa	Ġazel	—	Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün	5 beyittir.
42 b	Leylâ	Beni ser-mest ider çeşmiñle âh ebrûlarıñ cânâ Cebîniñde nedir ol çifte çifte hûlarıñ cânâ	Ġazel	—	Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün	5 beyittir.
42 b	—	Bütün dünyâ benim olsa ġamım gitmez nedendir bu Tâ ezelden hâk-i ġamla binâ olmuş bedendir bu	Müfred	—	Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün	1 beyittir.
43 a	Fıtnat	Nigâh-ı merhâmet kıl ʿâşık-ı bî-çâreye* gel cânâ Lebiñden cân baġışla nâz ile ġüftâre gel cânâ	Ġazel	—	Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün	6 beyittir.
43 a	—	Seyr ederken bir şâh-ı hûbâna düşdi ġöñlümüz Derdimize dermân olan sultâna düşdi ġöñlümüz	Müfred	—	Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün	1 beyittir.
43 b	ʿAydî	Her kimiñ kim nazarı sen şûh-ı zîbâya düşer ʿAqlını cemʿ idemez seri ġavġâya düşer	Ġazel	—	Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilün [Fâʿilâtün] [Faʿlün]	5 beyittir.
43 b	—	Niçe bir âh çekem çarhı dönmesin felege Niʿmetini külbe virmesin raʿbeti yüz merkebe	Müfred	—	Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilün [Fâʿilâtün] [Faʿlün]	1 beyittir.
43 b	—	Mestânelerin birbirine ʿarz-ı hûlûsı Çengâllerin şüpheli imânına beñzer	Müfred	—	Meʿûlû/Mefâʿilü/Mefâʿilü/Feʿûlün	1 beyittir.

44 a	Şükrî	Bir ehl-i vefâ girse ele yâr edinirdim Ser-rişte-i kâkülünü zinhâr edinirdim	Ġazel	—	Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ulün	5 beyittir.
44 a	—	Kâkülün reşkiyle sünbüller perîşân oldu hep Yenemez ammâ ki çâre tîr-i müjgân oldu hep	Müfred	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1 beyittir.
44 a	Hâkî	Ne bahtımdan baña şefkat ne bir yâr-i kerîmim var Kalem şerh eylemez hâlim 'aceb derd [ü] elemim var	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
44 b	Şıdkî	Yine mi mecrûh kıldı tîğ-i müjgânın seniñ Bağrımı kan eyledi la'l-i dirahşânın seniñ	Ġazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	5 beyittir.
44 b	—	Rûz [u] şeb firâkât kebâb itdi dil-i süzânımı Olmadı görmek müyesser ol küy-i hândânımı	Müfred	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1 beyittir.
44 b	—	Gönül mâh-ı muharremdir katı feryâd [u] efgânın Niçün virir cihânî âteşin çeşmi seyl-i giryânın	Müfred	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	1 beyittir.
45 a	Nev'î	İdüp kağ-ı ta'alluğ tîğ-i hecr ile gedâlardan Neden düşdin kesildün pâdişâhum âşinâlardan	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
45 b	Laîf	Mübârek gül-ruhında bûseler ihsân iden haydar Bu sây-ı rahm-ı luğfınla beni hândân eden haydar	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
45 b	—	Bir hevâ-yı kâkül-i hûbâniden kalmam fûrûğ Cân eger çıksa yine cânâniden kalmam fûrûğ	Müfred	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1 beyittir.
46 a	Laîf	Görünce 'aşkına yandım kararım kalmadı zâre Çekem gönüm ben ol yârdan alınmaz 'aşka yok çâre	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
45 a	—	Seniñ ol rûhların hâli yakûn sînemi cânım Benim bu 'aşk şîrimle yanar cismimde bu cânım	Müfred	—	Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/ Mefâ'ilü	1 beyittir.
46 b	Zekâyî	Çemende ruhların meyden kızarmış nev-civân ister Gülistân içre bir tâze nihâl-i ergûvân ister	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.

46 b	—	Hayâl yok çarh-ı aşkın mihr [ü] mähında nücümunda Şafâdan yok eser aşrın umûmında hûşusunda	Müfred	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	1 beyittir.
47 a	Adlî	Bir kaşı kemân çeşmi siyâh cânımı yakdı Tır-i müjesin sîneme oklar gibi çağdı	Ġazel	—	Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	5 beyittir.
47 a	—	Şun şâgarı sâkı baña mestâne desünler Uşlanmadı gitdi gör o dîvâne desünler	Müfred	—	Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	1 beyittir.
47 b	Şıdķı	O şühin ruhların bûsında lezzet kalmamış gitmiş Meṭâ-yı kâle-yi hüsnünde ziynet kalmamış gitmiş	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
47 b	—	Kıyâmetden su'aller etse didiler bir alâmetdir Kişi yârinden ayrılrsa hemân ol gün kıyâmetdir	Müfred	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	1 beyittir.
48 a	Giryânî	Sevdiğim cânânı bilmez mi bilür bilmezlenür Hüsüne hayrânı bilmez mi bilür bilmezlenür	Ġazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	5 beyittir.
48 a	—	Ser-i küyîndan ayrılmam felek bir yâna şalmazsa Yolunda ölmedir kaçdı felek cânımı şalmazsa	Müfred	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	1 beyittir.
48 b	Lüzûmî	Kıldım heves-i aşkıña cânân seni gördüm Şahbâ-yı bî-âşıka dermân seni gördüm	Ġazel	—	Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	5 beyittir.
48 b	—	Koymadıñ cām-ı meye hâcet o kaşlarla sen Gözgöre hâlim harâb itdinharab işlele sen	Müfred	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1 beyittir.
49 a	Fuzûlî	Ey melek-sîmâ ki senden özge hayrândır saña Hâk bilir insân demez her kim ki insândır saña	Ġazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	7 beyittir.
49 b	Rûhî	Halâs eyle bela-yı hicriden al cânımı yâ Rab Müyesser eyle yâhûd vuşlat-ı cânânımı yâ Rab	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	7 beyittir.
49 b	—	Ol perî-şûret ki cânâ âlemin cânânıdır Derd anıñ derdi baña dermân anıñ dermânıdır	Müfred	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1 beyittir.

50 a	Fuzûlî	Bu gün tığın çeküp çıkmışdı ol serv-i revân* ser-höş Şağın ey raħm eden cânına kim bilmez amân ser -höş	Ėazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	7 beyittir.
50 b	Ėalîlî	Nigārā mülk-i cismim gez °aşkıñ çün Ėarāb itdim Anı cânım yerine Ėalbden nā°ib-i mināb itdim	Ėazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	6 beyittir.
51 a	Şem°î	ÇıĖardıñ Ėalkı başdan fitne-yi devrān mısın kāfîr Nigāhıñ cânā Ėaşd eyler °acep fenān mısın kāfîr	Ėazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	5 beyittir.
51 a	—	Yā Rab bize bir er bulunur himmet ider mi Yoħsa Ėālimiz böyle felāketle gider mi	Müfred	—	Mef°ölü/Mefā°ilü/Mefā°ilü/Fe°ölün	1 beyittir.
51 b	Mecnün	Ümîdiñ kes be hey dil-ber umür-ı vaşf-ı dil-berden Bilürsiñ ki vefā yoħdur cihān içre güzellerden	Ėazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	5 beyittir.
51 b	—	Benden ey Ėāme o şühā bir muħabbetnāme yaz Sağ [u] söz Ėatır yitirsın meclîs-i aħşāma yaz	Müfred	—	Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün	1 beyittir.
52 a	Fuzûlî	°Aşkıñ gül yüzünün nağşına şahım ezeli Seni nağĖāş o güzel Ėudret eliyle yazalı	Ėazel	—	Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün [Fā°ilātün] [Fa°lün]	5 beyittir.
52 a	—	Biħamdü°l-lillāh bize cevri den dilber şıķılmamış Çamur yatağına düşmüş bütün i°zāsı kıllanmış	Müfred	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	1 beyittir.
52 b	Ėākî	NaşĖhat itme kim vā°iz ben ol meyħāneden dönmem Ben ol miħrāb-ı ebrüyı daħi cânāneden dönmem	Ėazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	5 beyittir.
52 b	—	Cemaliñ bedrine ey māħ nigāhbān olmayan kimdir Bu Ėüsn-i āl ile gördükde Ėayran olmayan kimdir	Müfred	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	1 beyittir.
53 a	Mecnün	Ey bād-ı şabā var yürü cânāneme söyle Tîri sînemi geÇti benim cânıma söyle	Ėazel	—	Mef°ölü/Mefā°ilü/Mefā°ilü/Fe°ölün	5 beyittir.
53 a	—	Ol şāħ bizimle ideli °ahdi ferāmüş Ben ağlarım hem şubħa değin kendisi oynar	Müfred	—	Mef°ölü/Mefā°ilü/Mefā°ilü/Fe°ölün	1 beyittir.

53 b	Şükri	Görenler zülf-i müşkîniñ perişan olmasun n'olsun Hevâ-yı la'î-i nâbîla ciger kan olmasun n'olsun	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
53 b	—	Bi'l-lâhi güzelim ben seni sevmekde elem var Zülfiniñ görelî vaşlıña tûl-i emelim var	Müfred	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fa'îlâtün] [Fa'lün]	1 beyittir.
54 a	Ferdî	Bir niyâz eyleyeyim ol yâre gelsün söylesün Uymasın ülfet kârı ağıyâre gelsün söylesün	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 beyittir.
54 a	—	Bu gece benim küy-ı bigâre seferim var Ammâ ser-i küyinda 'adûdan hâzerim vâ'r	Müfred	—	Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün	1 beyittir.
54 b	Leylâ Hânım	Hâlimi 'arz iderim ölmez isem yâre şabâh Bugün Allâh için olsun baña bir çâre şabâh	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fa'îlâtün] [Fa'lün]	5 beyittir.
54 b	—	Yitirmem 'aşkıñı dilden dile destân olursam da Hele sevdim seni her şân ile pişmân olursam da	Müfred	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	1 beyittir.
55 a	Şem'î	Pehlivân-ı 'aşk olan bâzûda kuvvet gezdirir İmtihân olmağlığa hâ'm ile kesret gezdirir	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	5 beyittir.
55 a	—	Her gören der bârek Allâh rûşnâ gözdür bu göz Dehr içinde kıymet irmez bî-behâ gözdür bu göz	Müfred	—	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün	1 beyittir.
55 b	Nabî	Nihâl-i gül denirse kıadd-i hûbâna le'âfette Saña na'hl-ı tecâllâ* dense lâıyıkdır bu kâmetle	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
55 b	—	Hüdâya vaşf idem hâlim cüdâ düşdüm niğarımdan Felek zulm itdi ayırdı beni gül yüzlü yârimden	Müfred	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	1 beyittir.

56 a	Şem'î	İki �alem serveri ma�b�b-ı mevl� es-sel�m �sit�n-ı �izzeti� Firdevs-i �al� es-sel�m	�azel	��	F��il�t�n/F��il�t�n/F��il�t�n/F��il�n	7 beyittir.
56 a	����	�ab� lu�f eyley�p bir hab�r vir g�l�iz�r�mdan Efendim ��h-ı cih�n�m c�d� d����m nig�r�mdan	M�fred	��	Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n	1 beyittir.
56 b	S�r�r�	�yet-i h�sn��n g�r�p �m�na gelmi�lerden�z A� cem�li�n mu��af-ı k�r��na gelmi�lerden�z	�azel	��	F��il�t�n/F��il�t�n/F��il�t�n/F��il�n	5 beyittir.
56 b	����	Ey felek �ar���n k�r�ls�n neyledim n�etdim sa�a Ba�lad�n bu yolumu g�ndermed�n y�rdan ya�a	M�fred	��	F��il�t�n/F��il�t�n/F��il�t�n/F��il�n	1 beyittir.
57 a	�em'�	R�z�y�m her ne k�larsa ba�a serv � senemim T��-i cev�r ile �ad p�re k�larsa bedenim	�azel	��	Fe��il�t�n/Fe��il�t�n/Fe��il�t�n/Fe��il�n [F��il�t�n] [Fa��l�n]	7 beyittir.
57 b	�em'�	Dil� bu c�lveniz tekm�line y�z cild kit�b ister K���ad olma���� �albm siy�h �fit�b ister	�azel	��	Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n	5 beyittir.
57 b	����	Sev�p bir servi �addi �amdan �z�d olmam�z yegdir D���p k�y-ı h�r�b�t i�re �b�d olmam�z yegdir	M�fred	��	Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n	1 beyittir.
58 a	����	R��me gelseydi o m�h s�nemi �an itmez idim �an�er-i ��mzeyi ba�r�mda nih�n itmez idim	�azel	��	Fe��il�t�n/Fe��il�t�n/Fe��il�t�n/Fe��il�n [F��il�t�n] [Fa��l�n]	6 beyittir.
58 b	S�m�	G�sterdi y�zi� ��hlara g�l-r�y-ı mu�abbet �Ayy��a ����r na�ra-y� y�h�-y� mu�abbet	�azel	��	Me���l�/Mef���l�/Mef���l�/Fe���l�n	7 beyittir.
59 a	��kr�	Dim���-ı b�y-ı c�na k�k�l-i �anber �emim ald�m Hev�-y� s�nb�l� dirler me��me bir ��m ald�m	�azel	��	Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n/Mef��il�n	5 beyittir.

59 a	—	İmān ile dīn aḳcedir erbāb-ı fenāda Nāmūs u ḥaysiyet sözü ḳaldı fukarāda	Müfred	—	Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿülün	1 beyittir.
59 b	Cevrī	Ṭoḳunursaṅ dilime kaʿbe-yi ʿulyā yıḳılır Görmesem māh yüzünü ʿarş-ı muʿallā yıḳılır	Ġazel	—	Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün [Fāʿilātün] [Faʿlün]	5 beyittir.
59 b	—	Ey göñül gel dīde-yi taḥḳīk ile eşyāya bāk Keşret-i şüretde vaḥdet gösteren meżāya bāk	Müfred	—	Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün	1 beyittir.
60 a	Ḥāfız	Seniñ şemʿ-i ruḥuñ varsa benim pervāne cânım var Seniñ tır-i müjeñ varsa benim ḳanlı nişānım var	Ġazel	—	Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün	6 beyittir.
60 b	ʿĀtīf	İlāhī pāyidār eyle beni rāh-ı şadāḳatde Ruḥım ḳanber eyle āḥir-i vādī-yi ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳatde	Ġazel	—	Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün	5 beyittir.
60 b	—	Dilā bu dehr-i fānīniñ nesine böyle ḥürremsin ʿAcep bilsem ne maḳşūda irişdiñ böyle bī-gamsıñ	Müfred	—	Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün	1 beyittir.
61 a	Leylā	Cānān iliniñ gülleriniñ ṭāḡı göründi Dōst iḳlīminiñ lālesiniñ bāḡı göründi	Ġazel	—	Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿülün	5 beyittir.
61 a	—	Kim olur rüz ile maḳşūdına reh-bāl-i zafer Gelür elbetde zuhūra ne ise ḥükm-i ḳader	Müfred	—	Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün [Fāʿilātün] [Faʿlün]	1 beyittir.
61 b	Fużūlī	Şabā aḡyārdan pinhān ḡamın dil-dāra izḥār et Ḥabersiz yārimi ḥāl-i ḥārābımdan ḥaber-dār et	Ġazel	—	Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün	7 beyittir.
62 a	Fużūlī	Āḥ eyledigim serv-i ḥırāmānıñ içindir Ḳan aḡladığım ḡonce-i ḥandānıñ içindir	Ġazel	—	Mefʿülü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿülün	7 beyittir.

62 b	Fuzûlî	Bende Mecnûn ^c dan füzûn ^c aşıklık isti ^c dâdı var Âşık-ı şâdık benem Mecnûn ^c un ancağ adı var	Ğazel	—	Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilûn	7 beyittir.
63 a	Fuzûlî	Her kitâba kim leb-i la ^c lîn hadisin yazalar Rište-i cân birle ^c aşk ehli anı şîrâzeler	Ğazel	—	Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilûn	5 beyittir.
63 a	—	Benim kim bir leb-i handân içün giryânlığım vardır Perişân turreler devrânda ser-gerdânlığım vardır	Müfred	—	Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn	1 beyittir.
63 b	Fuzûlî	Nice yıllardır ser-i kûy-ı melâmet bekleriz Leşker-i sulţân-ı ʿirfânız velâyet bekleriz	Ğazel	—	Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilâtûn/Fâ ^c ilûn	8 beyittir.
64 a	Fuzûlî	Tenimde zaḥm-i tîğîn çeşm-i hûn-efşâna benzetdim Oḡuñ kim şaf şaf eṭrâfındadır müjgâna benzetdim	Ğazel	—	Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn	6 beyittir.
64 b	Fuzûlî	Ey mâh vişâlinle hûş et bir gece hâlim Ey aḡter-i ṭâlî ^c koma boynuñda vebâlim	Ğazel	—	Meṭ ^c ülû/Mefâ ^c ilû/Mefâ ^c ilû/Fe ^c ülûn	7 beyittir.
64 b	—	Perişân ḡalk-ı ʿâlem âh [u] eḡgân itdigümdendür Perişân oldığım ḡalkı perişân itdigümdendür	Müfred	—	Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn	1 beyittir.
65 a	Fuzûlî	Görüp mühlik benim çevremde baḡr-i ʿaşk ṭuḡyânın Kaçıp bir ṭaḡa çıkmış kûh-ken kırtarmaḡa cânın	Ğazel	—	Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn	7 beyittir.
65 b	Fuzûlî	Batalı kana oḡın dîde-i giryân içre Bir elifdür şanasın kim yazılır kan içre	Ğazel	—	Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilûn [Fâ ^c ilâtûn] [Fa ^c lûn]	7 beyittir.
66 a	Fuzûlî	Yâr raḡm itdi meger nâle vü eḡḡânımıza Ki ḡadem başdı bugün külbe-yi aḡzânımıza	Ğazel	—	Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilûn [Fâ ^c ilâtûn] [Fa ^c lûn]	7 beyittir.

66 a	—	Zā'ir-i meyhāne ām-ı men ^c secdesidir t̃a ^c atim °Aşk-ı peri naqd-i cān niderim gönül yetim	Müfred	—	Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilün	1 beyittir.
66 b	Fuzūlî	°Āşık oldur kim kılar cānın fedā cānânına Meyl-i cānân etmesün her kim ki kıymaz cānına	Ġazel	—	Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilün	7 beyittir.
67 a	Ziyā Pāşā	Bir kaṭre içen çeşme-i pür-hün-ı fenādan Başın alamaz bir daḥi bārān-ı belādan	Ġazel	—	Mef ^c ülü/Mefā ^c ilü/Mefā ^c ilü/Fe ^c ülün	5 beyittir.
67 a	Nābî	Ey nāme sen ol mäh-liḳādan mı gelürsün Ey hüdhüd-i ümmîd şabādan mı gelürsün	Ġazel	—	Mef ^c ülü/Mefā ^c ilü/Mefā ^c ilü/Fe ^c ülün	5 beyittir.
67 b	Sırrı	Sevdāzede-yi zülfiñ imiş ey saçı Lelā Zencîre uruñ gönlümü mecñün mu nedir bu	Ġazel	—	Mef ^c ülü/Mefā ^c ilü/Mefā ^c ilü/Fe ^c ülün	6 beyittir.
67 b	—	Gülşen içre virdi girye bülbüle gül ḥandesi Oldı cün bağ-ı cihānıñ murğ-ı dil şermendes	Müfred	—	Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilün	1 beyittir.
68 a	Sırrı	Mihr-i °aşkıñ perde-yi zülmet ḥicāb olmaz baña Ebr-i zülfiñ ey saçı Leylā niḳāb olmaz baña	Ġazel	—	Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilün	5 beyittir.
68 a	—	Muḳteżā-yı ḳaderimdir kime bühtān ideyim Sırr-ı °aşkıñ heme cā sînede pinḥān ideyim	Müfred	—	Fe ^c ilātün/Fe ^c ilātün/Fe ^c ilātün/Fe ^c ilün [Fā ^c ilātün] [Fa ^c lün]	1 beyittir.
68 b	Sırrı	Her birinde bir gönül bend eylemek mi maḳşudıñ Ḥālḳa ḥālḳa pîç pîç olmuş o gîşûlar nedir	Ġazel	—	Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilātün/Fā ^c ilün	5 beyittir.

68 b	—	Her sene bir kez gelince ol hilâl-i hûn-feşân Levh-i dilde şad hezârân yâre açdın bigân	Müfred	—	Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün	1 beyittir.
69 a	Sırrı	Fidânsın nev nihâl-i hüsnivâsın âfet-i cânsın Gül cîşîk bûlbûl cîşîkdır saña bir özge cânânsın	Ėazel	—	Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün	5 beyittir.
69 a	—	Etme âgyâr ile ülfet-i bâ'is añar olur Baña Ėıdar ise o zâlim saña da c'ar olur	Müfred	—	Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün	1 beyittir.
69 b	Zâtı	Geçirme c'ömrün ey şöf şaķın kim kıl [u] kâl üzre Ma'ânı yolların gözle ne yürürsün hayâl üzre	Ėazel	—	Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün	7 beyittir.
69 b	—	İlâhi isterim senden c'adüya armağân olsun Biri sancu biri sıtma biri âfât-ı cân olsun	Müfred	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâcîlâtün] [Fa'îlün]	1 beyittir.
70 a	Sa'îd Pâşa	Olmadı dilden Ėamım netdimse zâ'îl çâre ne İhtiyârsız olmuşum ben şühâ na'îl çâre ne	Ėazel	—	Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün	5 beyittir.
70 a	—	Çün ki oldım âşinâ ol pend-i şöf saña ben Yâre virdim c'aķlımı düşdüm hayâl-i c'aşķa ben	Müfred	—	Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün	1 beyittir.
70 b	Vâşıf	Seniñ hâl-i azârından nişân c'anberde Ėalmışdır Benim süz-ı derûnımda eşer müzmerde Ėalmışdır	Ėazel	—	Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün	5 beyittir.
70 b	—	Ne etdim neyledim çarķa ki dūr itdi niğârımdan Düşürdü öyle bir derde cüda Ėıldı diyârımdan	Müfred	—	Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün/Mefâcîlün	1 beyittir.
71 a	Lüzûmı	Şâh-ı hüsnün mülk-i c'aşķı râm idüp fermânına Çekdi tuğrâ Ėaşlarıñ şâhâne-yi ünvânına	Ėazel	—	Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlâtün/Fâcîlün	7 beyittir.

71 b	Fehmî	Gün-be-gün artuğ olur derd [ü] ğam ile mihenim Âh [u] nālân ile geçdikde denli zamānım	Ġazel	—	Fe [°] ilātün/Fe [°] ilātün/Fe [°] ilātün/Fe [°] ilün [Fā [°] ilātün] [Fa [°] lün]	7 beyittir.
72 a	Kāmîl	Ey bād-ı şabā zülf-i perîşânıma degme Bārân gibi hem bülbül-i nālânıma degme	Ġazel	—	Mef [°] ulü/Mefā [°] îlü/Mefā [°] îlü/Fe [°] ulün	7 beyittir.
72 b	Sa [°] dî	Çemende derd-i bülbül gül nigün maḥzûn ben maḥzûn İşitdim gül dedim gül işte sen maḥzûn ben maḥzûn	Ġazel	—	Mefā [°] îlün/Mefā [°] îlün/Mefā [°] îlün/Mefā [°] îlün	6 beyittir.
73 a	Fuzûlî	Ey esîr-i dām-ı ğam bir güşe-i meyḥâne tüt Tutma zühhâdîñ muḥâlif pendini peymâne tüt	Ġazel	—	Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilün	7 beyittir.
73 b	Fuzûlî	Ġayret eyler bî-sebeb biñ iltifât ol nûş-leb İltifât etmez baña muṭlaḳ nedir bilmem sebep	Ġazel	—	Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilün	7 beyittir.
74 a	—	Ey zülfüne dil baġladığım yâr-i sitemkâr Etdiñ dil-i ḥâbîde mey-i aşkın ile bîdâr	Ġazel	—	Mef [°] ulü/Mefā [°] îlü/Mefā [°] îlü/Fe [°] ulün	8 beyittir.
74 b	Vaşfî	Gelmeyüp vechiñ ḥayâli dîde-yi ḥoş-pâreme Ba [°] is olur sevdiğim her laḥza âh [u] zârıma	Ġazel	—	Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilün	5 beyittir.
75 a	Çerâġî	Ey ne parlaḳ nûr alur gör vech-i mâhiñdan seniñ Nûr bulursa cephe-yi şıfat yanahıñdan seniñ	Ġazel	—	Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilün	7 beyittir.
75 b	Fuzûlî	Ol ki her sâ [°] at gülerdi çeşm-i giryânım görüp Aġlar oldu ḥâlîme bî-raḥm cānânım görüp	Ġazel	—	Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilātün/Fā [°] ilün	7 beyittir.

76 a	Fuzûlî	Cânımıñ cevheri ol lâ'î-i şeker-bâra fedâ °Ömrümün hâsılı ol şîve-i reftâra fedâ	Ğazel	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fâ°ilâtün] [Fa°lün]	6 beyittir.
76 b	Rızâ Pâşâ	Yüzün göster rîkâb-ı fırkatı ref° it cemaliñden Açılsun ğonca-yı maqşud-ı gülzâr vişâliñden	Ğazel	—	Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün	6 beyittir.
76 b	—	Kendi miqdârında ey dil herkesi a°lâ gözet Şem°-i mihr-i münevver kaçre-i deryâ gözet	Müfred	—	Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün	1 beyittir.
77 a	Vedi°	Olmasam bir lahza hâli ben hayâliñden seniñ Kat°-ı ümîd eylemem cânâ vişâliñden seniñ	Ğazel	—	Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün	7 beyittir.
77 b	Nâdir	Şayd iden murğ-ı dilim dîde-yi şahhâresidir Kaşd iden cân [u] tene ğamze-yi mekkâresidir	Ğazel	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fâ°ilâtün] [Fa°lün]	7 beyittir.
78 a	Çerâĝî	Yolda kaldı gözüm ol dil-ber-i ra°nâ gelecek Şacı sünbül lebi bal rûhsârı hamra gelecek	Ğazel	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fâ°ilâtün] [Fa°lün]	5 beyittir.
78 a	—	Mestâneleriñ birbirine °arz-ı hülûsı Hubgâneleriñ şübhelî imanına beñzer	Müfred	—	Mef°ulü/Mefâ°ilü/Mefâ°ilü/Fe°ulün	1 beyittir.
78 b	Nâdir	Bezm-i yâre gidelim cennet-i a°lâ yerine Şaralım serv-i mehiñ kaddini Tübâ yerine	Ğazel	—	Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün [Fâ°ilâtün] [Fa°lün]	7 beyittir.
79 a	—	Mâh cemâliñ eyle perde zülfün Allâh °aşkına Rüyıñı her yerde göster banâ Allâh °aşkına Tâ ezelden ben seniñ °uşşâkıñm bilmez misin Yok mı nâım defterde söyle Allâh °aşkına	Kıt°agân	—	Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün	4 bentir.

79 b	Rızâ Pâşâ	Devr-i la'liñden baş egmem bâde-yi gül-fâma ben Sâye-yi pîri şafâmda minnet etmem câma ben	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün	7 beyittir.
79 b	—	Kiminin fikriñde cennet kiminiñ fikriñde yâr Mutlakâ her kişiniñ başında bir sevdâ var	Müfred	—	Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün	1 beyittir.
80 a	Şun'î	Ya'kûb-şifat-ı dilde bugün pür elemim var Ey Yûsuf-ı şâni beni söyletme ğamım var	Ġazel	—	Me'fulü/Me'fâ'îlü/Me'fâ'îlü/Fe'ulün	5 beyittir.
80 a	—	Perişân hâlimi bir bir îfâde it varup nâme Niçe bir âh çekem baht-ı siyâhımdan tecellâma	Müfred	—	Me'fâ'îlün/Me'fâ'îlün/Me'fâ'îlün/Me'fâ'îlün	1 beyittir.
80 b	Meşûr'î	Geldi sahn-ı çemene bülbül-i şeydâ bu gece Kıldı feryâd [u] fiġân eyledi ihyâ bu gece	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	5 beyittir.
80	—	Ey mihr-i vefâ olma baña buncâ sitemkâr Pejmurde olan gölde le'âfât bulunmaz	Müfred	—	Me'fulü/Me'fâ'îlü/Me'fâ'îlü/Fe'ulün	1 beyittir.
81 a	Şabri	Şerh iderken yine tecdîd-i derûn-ı sitemim Yağdı evrâk-ı dili süz-ı zeban-ı kalemim	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	6 beyittir.
81 a	—	Yandı cigerim oldı kebâb yârîñ elinden Kurtaramadım ġoncagüli hârîñ elinden	Müfred	—	Me'fulü/Me'fâ'îlü/Me'fâ'îlü/Fe'ulün	1 beyittir.
81 b	Şabri	Bilse bir kere o şûh hâl-i perîşânımızı Raġm idüp yakmaz idi bu derece cânımızı	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	5 beyittir.
81 b	—	Câhil ile şafâ eylemeden gülşende Kâmil ile külhandan geçmek yegdir	Müfred	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fâ'îlâtün] [Fa'îlün]	1 beyittir.

82 a	‘İzzet	‘Âşık oldumsa saña gönlümi zâr it demedim Ġam-ı hecriñle beni bunca nazâr it demedim	Ġazel	—	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün [Fâ‘ilâtün] [Fa‘lün]	5 beyittir.
82 a	—	Dil-rübâlar sūfînî terk etme aşlâ ey gönül Çekmege bârî ġamı tende mecâlin var iken	Müfred	—	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	1 beyittir.
82 b	Şabri	Âh idersem ‘acep rûh-ı revânım gidiyor Dilberim sîm [u] zerim şûh cânânım gidiyor	Ġazel	—	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün [Fâ‘ilâtün] [Fa‘lün]	5 beyittir.
82 b	—	Hecriñle gözümden ‘acabâ kıan mı boşandı Kim cāmeleriñ hep bu gice kıana mı boyandı	Müfred	—	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	1 beyittir.
83 a	Nevreste	Hecriñle gözümden ‘acabâ kıan mı boşandı Kim cāmeleriñ ‘acep bu gice kıana mı boyandı	Ġazel	—	Me‘ûlü/Mefâilü/Mefâilü/Fe‘ülün	7 beyittir.
83 b	Fehmî	Efendim görmedim ‘ömrümde aslâ böyle pârlaklık Enîsim nisbet-i pârlak yüzündeki bu ayıklık	Ġazel	—	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	5 beyittir.
84 a	Lüzûmî	‘Âşıkım tab‘ımca bir nâzik beden yok n’eyleyem Bülbülüm bir gül’izâr-ı yâsemin yok n’eyleyem	Ġazel	—	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	5 beyittir.
84 b	Nâzım	Ne ‘acep kıalkı uyarmaz seher-i nâlelerim Bülbülüm bir gün için her gece feryâd iderim	Ġazel	—	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün [Fâ‘ilâtün] [Fa‘lün]	7 beyittir.
84 b	—	Yegdir taş taşımak buñalup aç olmadan Yegdir ot otlamak nâmerde muhtaç olmadan	Müfred	—	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	1 beyittir.
85 a	Ref‘et	Ġamıñla tâb-ı maşer şerh-i hicrân eylesem azdır Bu kıasretle ne denlü âh [u] eġġan eylesem azdır	Ġazel	—	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün	6 beyittir.
85 a	—	Bir kıaraf serv-i çemen ol kıadd-i bâlâ bir kıaraf Bir kıaraf gül [ü] yasemin olur serv-i kıbâ bir kıaraf	Müfred	—	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	1 beyittir.

85 b	Sa'îd	Vaşl-ı cânânımı yâ Rab müyesser kıl baña Koşulu reyhânımı yâ Rab müyesser kıl baña	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün	5 beyittir.
86 a	Rızâ	Harîm-i gülşeni dil-harânında dâde gelmiştir Açıl ey gönca fem bülbül saña feryâde gelmiştir	Ġazel	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	6 beyittir.
86 b	Zihni	Süzme çeşmin gelmesün müjgân müjgân üstüne Açma zahmı sîneme peykânı peykân üstüne	Ġazel	—	Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün	5 beyittir.
86 b	—	Kendi miqdârında ey dil herkesi a'lâ gözet Şem'î mihr-i mânevî kıta-yı deryâ gözet	Müfred	—	Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün	1 beyittir.
87 a	Leylâ Hânım	Bahâr eyyâmıdır bir kere cânâ 'azm-i bağ olsun Açılsun lâleler 'aşkıyla sînem tığ tığ olsun	Ġazel	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	7 beyittir.
87 a	—	Gül layık mı rûhsârına gülden tâzedir Serve beñzetdim kadîñ bir nañl-i bî-endâzedir	Müfred	—	Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün	1 beyittir.
87 b	Niyâzî	Ey bülbül-i şeydâ yine efğâna mı geldin 'Azm-i gül edip zâr ile giryâna mı geldin	Ġazel	—	Me'ûlû/Mefâ'îlû/ Mefâ'îlû/Fe'ûlün	7 beyittir.
88 a	Nevreste	Hecrin belimi bükdi kemân eyledi gitdi 'Aşkıñ beni rûsvâ-yı cihân eyledi gitdi	Ġazel	—	Me'ûlû/Mefâ'îlû/ Mefâ'îlû/Fe'ûlün	5 beyittir.
88 a	—	Ey Halîl bîñ altun irâd eymek ola sanevi Dâd-ı hağ olmayınca yeñ versin bir evi	Müfred	—	Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün	1 beyittir.
88 b	Şem'î	Ne ikrâm eylediñ bezminde ey şâķî utandırdın Cefâ taşıyla yardın başımı cândan uşandırdın	Ġazel	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	5 beyittir.
89 a	Şem'î	Haber aldım bu gün cânânımı bād-ı şabâlardan Dañi vaz gelmemiş eski itdigi cevri [û] cefâlardan	Ġazel	—	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	5 beyittir.

89 b	Ḥalīm	La ^l -i leb-i dil-ber gibi bir cām-ı Cemim var İşretgāh-ı ʿālemde benim özge demim var	Ġazel	—	Mef ^ʿ ülü/Mefā ^ʿ ilü/ Mefā ^ʿ ilü/Fe ^ʿ ülün	5 beyittir.
89 b	—	Her gören der Bārek Allāh rūšnā gözdür bu göz Dehr içinde kıymet irmez bī-behā gözdür bu göz	Müfred	—	Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilün	1 beyittir.
90 a	Şabırī	İşte sensiz çāk çāk oldu dil [ü] cānım meded İşte yandım āteş-i hicrānda sulṭānım meded	Ġazel	—	Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilün	5 beyittir.
90 a	—	Sevüp bir servi ḳaddi ḡamdan āzād olmamız yegdir Düşüp küy-ı ḫarābāt içre ābād olmamız yegdir	Müfred	—	Mefā ^ʿ ilün/Mefā ^ʿ ilün/Mefā ^ʿ ilün/Mefā ^ʿ ilün	1 beyittir.
90 b	Fuzūlī	Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı Felekler yandı āhımdan murādım şem ^ʿ i yanmaz mı	Ġazel	—	Mefā ^ʿ ilün/ mefā ^ʿ ilün/ mefā ^ʿ ilün/mefā ^ʿ ilün	6 beyittir.
91 a	Ḥalīm	Harīm-i gülşeninde cüdā düşmüş ḫubān ağlar Dil ağlar dīde ağlar hep ser-i pāyında cān ağlar	Ġazel	—	Mefā ^ʿ ilün/Mefā ^ʿ ilün/Mefā ^ʿ ilün/Mefā ^ʿ ilün	6 beyittir.
91 b	Rāḡīb	Ey vücūdım şehri bin lūṭf ile İcād iden On sekiz bin ʿālemi bir emr ile İcād iden	Ġazel	—	Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilün	5 beyittir.
91 b	—	Mevlāya tevekkül olanın yāveri Ḥaḳdır Nā-şād gönül bir gün olur şād olacaḳdır	Müfred	—	Mef ^ʿ ülü/Mefā ^ʿ ilü/Mefā ^ʿ ilü/Fe ^ʿ ülün	1 beyittir.
92 a	Vaḥīd	Küy-ı cānānede yād uruldu bir eserim Dil-i vīrānede ḳalmaz idi zerre kederim	Ġazel	—	Fe ^ʿ ilātün/Fe ^ʿ ilātün/Fe ^ʿ ilātün/Fe ^ʿ ilün [Fā ^ʿ ilātün] [Fa ^ʿ lün]	5 beyittir.
92 a	—	Seyr idüp ol yāre meftūn olmamaḳ mümkün mi hiç Öyle bir āhūya meftūn olmamaḳ mümkün mi hiç	Müfred	—	Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilātün/ Fā ^ʿ ilün	1 beyittir.

92 b	Çerāgī	Şaraldı gül gibi rūhsār-ı âlim kırbet illerde Büküldü kâmetim serv-i niḥâlim kırbet illerde	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	7 beyittir.
93 a	Ḥāfız	Ġam [u] derdim ne deñlü görür rivāyetle kalem tıtdım Mürekkab ḥāme 'âciz vaşfına dilde verem tıtdım	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	5 beyittir.
93 a	—	Ben bugün bir ruḥları ḥumrāya verdim göñlümü Ḥarş-ı sünbül kaşları tuğrāya verdim göñlümü	Müfred	—	Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlün	1 beyittir.
93 b	Ḥālimī	Ḥasretin âteşe yakmaz mı dil [û] cân [u] teni Çünkü ġamda güzelim âḥ idüp aḥdıkça seni	Ġazel	—	Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlün [Fā'îlātün] [Fa'îlün]	5 beyittir.
93 b	—	Çemende bülbülü gördüm dili ağzında lâl olmuş Arar ma'sûḳını bulmaz anın çün ḥalkı tār olmuş	Müfred	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	1 beyittir.
94 a	Nādir	Bāğ-ı dil-dāre giderseñ eger ey bād-ı şabā Söyle 'ahdinde tırup eylesün ifā-yı vefā	Ġazel	—	Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlün [Fā'îlātün] [Fa'îlün]	5 beyittir.
94 a	—	Sevdiğim nāz u şīve ile geldi yanıma Cām kırıldı mey tüküldi baḳ şı kim iḳbālīme	Müfred	—	Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlün	1 beyittir.
94 b	Nef'ī	Yāre derdim diyemem bezm-i şarāb olmayacak Cürmüm iḳrār idemem mest-i ḥarab olmayacak	Ġazel	—	Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlün [Fā'îlātün] [Fa'îlün]	5 beyittir.
94 b	—	Māḥ-ı keyfānī gibi şöḥreti var şānlı güzel Neş'e-yi devlet-i iḳbāl ile 'Osmānlı güzel	Müfred	—	Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlātün/Fe'îlün [Fā'îlātün] [Fa'îlün]	1 beyittir.
95 a	Leylā	Her seḥerden ka'be-yi kūyından esdikçe neşim 'Âşıkā zūlf-i siyāhından gelür 'anber-şem'im	Ġazel	—	Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlātün/ Fā'îlün	7 beyittir.
95 a	—	Mevlāya tevekkül olanın yāveri Ḥaḳdır Perişān göñül bir gün olur şād olacaktı	Müfred	—	Mef'ulü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ulün	1 beyittir.

95 b	Ref'et	Dağıtan kākülünü her şehir ahım yelidir Toğunun tellerine şâne-yi şeydâ elidir	Ġazel	—	Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün [Fa°ilātün] [Fa°ilün]	7 beyittir.
96 a	Eşref	Kaatre virmez bir içim şu istesem bir sāliden Münis-i âteş olur geçsem kenâr-ı Nîliden	Ġazel	—	Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün	5 beyittir.
96 a	—	Hallāk-ı cihân °āleme kıldıkda tecellî Her şehri bir hayâl ile kılmış müsellî	Müfred	—	Mef°ülü/Mefā°ilü/Mefā°ilü/Fe°ülün	1 beyittir.
96 a	—	Ben kuşur eylemedim rehim dil yâresine Çünkü taķdîr-i Hüdâ böyle imiş çâresine	Müfred	—	Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün [Fā°ilātün] [Fa°ilün]	1 beyittir.
96 a	—	Ne denlü mâlik olsa merdümün genc-i ġarûna Fenâdan göz yumunca mâlın il kendisini yir yir	Müfred	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	1 beyittir.
96 b	Mazhar	Yok bu mihnethâne-yi °ālemde bir hemdem baña Derde bak yâr-i kadîm ancaķ bu derd [u] ġam baña	Ġazel	—	Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün	5 beyittir.
96 b	—	Ey kayık-ı baħr-i °ișyân yüzün ol dergâha ur Kim anıñ kaatre fażlı biñ cihân cürmünü yer	Müfred	—	Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün	1 beyittir.
97 a	Fuzûlî	Baħr-ı °aşķa düştün ey dil lezzet-i cânı unut Bâliġ oldun gel rahimden içtiġin kanı unut	Ġazel	—	Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün	8 beyittir.
97 b	Fuzûlî	Şabâdan gül yüzünde sünbül-i pür piç ü tâb oynar Sanarsın per açıp gülşende bir müşġin ġurap oynar	Ġazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	8 beyittir.
98 a	Fuzûlî	Şifâ-yı vaşlı kadrin hecr ile bîmâr olandan şor Zülâl-ı şevk zevķin teşne-i didâr olandan şor	Ġazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	7 beyittir.
98 b	Fuzûlî	N'ola ger reşķ-i ruhsârına baġrı hübların ķandır Taşı te'sîr ile lâ'le eyleyen hürşîd-i raķşândır	Ġazel	—	Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün	7 beyittir.

99 a	Fuzûlî	Gönülde biñ ğamum vardır ki pinhân eylemek olmaz Bu hem bir ğam ki il ta'nından efgân eylemek olmaz	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	7 beyittir.
99 b	Fuzûlî	Deheniñ şevkîni cân-süz gümân etmez idim Yoħsa bir dem anı ben münis-i cân etmez idim	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fā'îlâtün] [Fa'îlün]	7 beyittir.
99 b	—	Değilmiş çokdan ey gerdün cihân seyrinde yoldaşım N'ola ħum olsa kıaddım senden artıktır benim başım	Müfred	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	1 beyittir.
100 a	Fuzûlî	Vefā her kimseden kim istedim andan cefā gördüm Kimi kim bî-vefā dünyāda gördüm bî-vefā gördüm	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	7 beyittir.
100 a	—	Şubħ çekmiş çarħa tıĝın taş çalmış âfitāb Zāhir etmiş ol meh dilā ki 'aynū'l-intisāb	Müfred	—	Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlün	1 beyittir.
100 b	Fuzûlî	Öyle ser-mestem ki idrāk etmezem dünyā nedir Ben kimem sākî olan kimdir mey-i şahbā nedir	Ġazel	—	Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlün	5 beyittir.
100 b	—	Hāzer kıl cevri odından zaħmet-i 'uşşāka ārz eyle Kimi görseñ sen üzerinde tatlı niyāz eyle	Müfred	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	1 beyittir.
101 a	Fuzûlî	Cân verme ğam-ı 'aşka ki 'aşk âfet-i cāndır 'Aşk âfet-i cân olduĝu meşhūr-ı cihāndır	Ġazel	—	Me'ûlū/Mefā'îlū/Mefā'îlū/Fe'ûlün	7 beyittir.
101 b	Ķānî	Nüş itmedigim dehrde peymāne mi ħaldı Devri itmedigim meclis-i rindān mı ħaldı	Ġazel	—	Me'ûlū/Mefā'îlū/Mefā'îlū/Fe'ûlün	5 beyittir.
101 b	—	Bir dil-bere dil virmege āĝyār eli degmiş Pür-mürde olan gölde leṭāfet bulunur mı	Müfred	—	Me'ûlū/Mefā'îlū/Mefā'îlū/Fe'ûlün	1 beyittir.
102 a	Zihni	Ħal-i ḥaṭṭıñla niçe ħüsn-i 'ibārāt okuruz Ebrüvāñıñla nigāhıñdan āşāret okuruz	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fā'îlâtün] [Fa'îlün]	5 beyittir.

102 b	Şâkıb	Yine büy-ı rûhsârın geldi damâğa ey gül-i râ' nâ* Alup sermâye-yi 'âqlım hür itdi bülbül-i şeydâ	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	7 beyittir.
103 a	Zihnî	Mâ'iliz ol serv-i kad nâzın niyâzın görmege Bir ġarîb üftâde âteş ruhsâr-ı âlin görmege	Ġazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	5 beyittir.
103 b	Ref'et	Âh olur mu 'acabâ zaħmime bir em memeler Bir fidân üzre iki ġonca-yı tûvân memeler	Ġazel	—	Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün [Fâ'ilâtün] [Fa'lün]	4 beyittir.
104 a	Vâlî	Nesîm bu el heves-i ġisû-yı cânânımdan el çeksün Çeker bir ġün nedâmet âh [u] eġġanımdan el çeksün	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
104 a	—	Mevlâya taħvîy oħur et ne elem çek ne keder Ġam-ı şâdîde felek böyle gelüp böyle gider	Müfred	—	Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün [Fâ'ilâtün] [Fa'lün]	1 beyittir.
104 b	Rûhî	Geğâ-yı küy-ı 'aşķız 'âlemin sultânyuz cânâ Feħîr-i derdmendiz mülk-i 'aşķın ġânyuz cânâ	Ġazel	—	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	5 beyittir.
105 a	Nâbî	Nedir ey şüh bu beyhüde ġazab n'oldu saña Meşrebin düşmen-i nâz idi 'aceb n'oldu saña	Ġazel	—	Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün [Fâ'ilâtün] [Fa'lün]	5 beyittir.
105 b	Sâmî	Nây-ı ġâmem yine şevķ ile idüp meyl-i nevâ Bûs-ı ġülden dem urup kıldı rûġ-ı yâri şenâ	Ġazel	—	Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün [Fâ'ilâtün] [Fa'lün]	5 beyittir.
105 b	—	Köhne mazmûnlâr ile tâze ġazel nazm etdiñ Âferinler saña ey ġül mu'ârif bize yâr olmadı	Müfred	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1 beyittir.
106 a	Nedîm	'Aşķa düşdüm cân u dil müft-i cüvânân oldu hep Şabr u tâķat maşraf-ı çâķ-ı ġirîbân oldu hep	Ġazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	7 beyittir.
106 a	Sipâhî	Ey ġönül öpmek dilersen yâri gerdânın öp Bâli elinde bâhzüy-ı dehânın yanını öp	Ġazel	—	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	5 beyittir.

106 b	Nâdir	Melâhat hüsnün-âsâ kangı bir dil-berde kalmışdır Eger var ise cânım mihr-veşi envârda kalmışdır	Ġazel	—	Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün	5 beyittir.
107 a	Nâdir	Küy-ı dil-ber ^c âşıkın cennettü'l-me ^c asıdır Hâk-i pâyiña ağan şu gözümün şahbâsıdır	Ġazel	—	Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilün	5 beyittir.
107 b	Hâfız	Senin şem ^c -i rûhın varsa benim pervâne cânım var Senin tır-i müşkilin varsa benim kanlı nişânım var	Ġazel	—	Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün	5 beyittir.
108 a	Eşref	Şafha-yı hüsnün şehâ bir güneş-i ârâstedir Bekle bâğ-ı cennet-i a ^c lâ disem şâyestedir	Ġazel	—	Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilün	5 beyittir.
108 b	Rûhî	Her şehir mestâne zâhîd küy-ı tersâdan gelür Kâfiri söyletseñ ammâ zehri nefretten gelür	Ġazel	—	Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilün	5 beyittir.
109 a	Kâzım	Gülüşüm halk içinde goncalar-veş bî ^c -edeb derler Ki mâhalde sükût etsem sıkıldı yüz ^c azıp derler	Ġazel	—	Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün	10 beyittir.
109 b	Şıdkı	Getüren başıma derd u belâlar kadd u kâmetdir Bu sevdâ-yı hayâl-i ^c aşk da bir başka hâletdir	Ġazel	—	Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün/Mefâ ^c ilün	5 beyittir.
110 a	Vecdî	Zîr-i gerdüm baña zindân-ı dâr itdiñ felek Derd-i miñnetle işim hep âh [u] zâr itdiñ felek	Ġazel	—	Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilün	6 beyittir.
110 b	Hâlî	Toğunur sîneme şimşir-i kaçâsı felegiñ Oldım âğuşına hüngâh-ı belâsı felegiñ	Ġazel	—	Fe ^c ilâtün/Fe ^c ilâtün/Fe ^c ilâtün/Fe ^c ilün [Fâ ^c ilâtün] [Fa ^c lün]	5 beyittir.
111 a	Refet	Ben şehîd-i bâdeyim döstlar desem yâd eyleyiñ Kabrimi meyhâne enkâzına bünyâd eyleyiñ	Ġazel	—	Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilâtün/Fâ ^c ilün	7 beyittir.
111 b	Nâbî	Bir devlet için çerhe temennâdan uşandık Bir vaşl için âğyâra müdârâdan uşandık	Ġazel	—	Mef ^c ulü/Mefâ ^c ilü/Mefâ ^c ilü/Fe ^c ülün	5 beyittir.

112 a	Hâliş	Şimden gerü dil-dâr ile ülfet neme lâzım İncindi gönül gayrı muhabbet neme lâzım	Ġazel	—	Mef'ulü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün	6 beyittir.
112 b	Ref'et	Kime 'arz eyleyem ahvâl-i zârım iştikâ geçmez Geçürdüm mihr [u] gül olsa bu âşâr-ı cefâ geçmez	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	6 beyittir.
113 a	Haydar	Küy-ı cânân oldığın kıblegâhım [.....] Nice ârzü eylesem sâ'atde bîn kere favâf	Ġazel	—	Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlün	5 beyittir.
113 b	Hâlid	Bu dem 'aşkın cefâsın çekdigimden öyle âh itdim Taḥammül itmeyüp ruḥsârine yârîñ nigâh itdim	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	5 beyittir.
114 a	Nâzım	Ciger hün olsa esrâr-ı lebinden keşf-i râz itmem Yıkılsa hânümânım kimseye 'arz u niyâz itmem	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	5 beyittir.
114 b	Nâdir	Câm-ı mevt ile cüdâ düştüm ehıbbâlardan Dâimâ işte murâdım budur hem-pâlardan	Ġazel	—	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün [Fā'îlâtün] [Fa'îlün]	6 beyittir.
115 a	Nâdir	Yıkarsa ḥâtırım 'âlemde şâd olmasın kimse Kırarsa gönlümi yâ Rab âbâd olmasın kimse	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	5 beyittir.
115 b	Râhim	Hâlimi luṭf eyle 'arz et ey şabâ cânânıma Söyle âh-ı 'aşkına raḥm eylesün efgânıma	Ġazel	—	Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlün	7 beyittir.
116 a	Ziyâ	Nev'î insân ḥaşre dek ta'zîm iderler adına Kim fedâ-yı nefis iderse ḥüsnünün esrârına	Ġazel	—	Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlâtün/Fā'îlün	7 beyittir.
116 b	—	Nesîm âyât-ı ḥüsnün 'arz kıla mülket-i Çîne Ser-â-ser fırka-yı âteş-perestân hep gelür dîne	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	5 beyittir.
117 a	Vehbî	Nedir bu zülf-i 'anber ol şühîñ gülğün yanağında Gül [ü] sünbül meger bir yerde bitmiş ḥüsn bağında	Ġazel	—	Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün/Mefā'îlün	5 beyittir.

117 b	Nâdir	Bilmezem dil saña Mecnûn şacı Leylâ ne ise Âşkıyı kıldı füzûn kâmet-i bâlâ ne ise	Ġazel	—	Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilâtûn/Fe ^c ilûn [Fâ ^c ilâtûn] [Fa ^c lûn]	5 beyittir.
118 a	Dârî	Mey-i la ^c lîñ beni şevke getürdi bir kadeh atdım Harâretten yayındım bir zamân bî-hûş olup yatdım	Ġazel	—	Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn	5 beyittir.
118 b	Şıdķı	Nedir bu çekdiğim yâ Rab firâķ-ı derd-i hasretten Vücûdum yandı âteşte kesildim şabr [u] tākātten	Ġazel	—	Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn	6 beyittir.
119 a	Halîm	Şafâ-yı hâtırım gönlüm sürürü ey gözüm nûr Saña ^c âşık olan görmez huzûru ey gözüm nûr	Ġazel	—	Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn/Mefâ ^c ilûn	5 beyittir.

* Sistematik tasnifin çerçevesi için bk. “Mehmet Fatih KÖKSAL, (2012). ‘Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)’, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı. Turkuaz Yayınları. İstanbul, 411-431.”

3. METNİN ÇEVİRİ YAZISI

1*

8'li Hece Ölçüsü

I

N'eyleyeyim altun kafesde
 Öterim ben beste beste
 Benim gönlüm yârsiz hasta
 Gel gör beni ʿaşk neyledi

2*

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün

- 1 Muḥarremdir bu māh ey ehl-i dīl āgāh oluñ āgāh
 Şehīd oldı bu māh içre bilseñ āl-i Resūlullāh
- 2 İmāma ṭālib oldı nāmeler yazdı nice güm-rāh
 Bularıñ sözleriyle ʿazm edince Kūfeye ol şāh
- 3 Niçe āl itdiler diñle Hüseyn āline kıl āh
 Boyandı Kerbelāda gurbetā āl kana vāh eyvāh
- 4 Şecāʿat pīşesinde şeb iken ol ārif-i billāh
 Dirīgā ḥīle birle aldı hep etrāfını rūbāh
- 5 Ferāmūş itdi bir zālīm hatta ümīd iderken hāh
 Tūtup etrāfını āb-ı cenge āgāz itdürüb
- 6 Nice āl itdiler diñle Hüseyn āline kıl āh
 Boyandı Kerbelāda al kana vāh eyvah

* 1 1b

* 2 2b

- 7 Çeküp şimşir-i pâr pâr hamle kıldı bir bölük nâ-dân
[.....] eflâka çıkdı dîdeler ger [.....]
- 8 Bu girdâb içre ehl-i beyte [.....]
Yine icrâ ider gör Hüseyn halkı [.....]*

3*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün
[.....] dîdelerim giryeye kıanmaz
[.....] o gönül âteşi bu hâle ki yanmaz
[.....] kıana bulanmaz
[.....] Faıımanıñ nazlı Hüseyni
[.....] gevher-i pâkîze-yi derya-yı vilayet
[.....] kışı idi rahmetden ümdi*

4*

Mersiye

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

Cedd-i pâkimdir Muhammed zî-şânım 'alî
Senden eyler âhzâ serâr-ı velâyet her velî
Cephe-yi pâkimde envâr-ı ilâhî muncelî
Maẓhar-ı esrâr-ı îmâ-yı Hüdâyım öldürün
Öldürün ben nûr-ı 'ayn-ı Muştafâyım öldürün

II

Ėatlim olmuş bâ'îş aĥbâb-ı şer'e maĥşerim
Kûy-ı ricândır anıñcün cânıma tîğ-i sîtemim
Pâre pâre etseniz a'zâmı aşlâ of demem

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısımlar zâyî olduğundan okunamamıştır.

* 3 2b

* 3. şiirin çoğu zâyî olduğundan okunamamıştır.

* 4 3a

Ben rızâ-yı şîve-yi hükm-i kazâyım öldürün
 Mazhar-ı esrâr-ı imâ-yı Hüdâyım öldürün
 Öldürün ben nûr-ı ʿayn-ı Muştafâyım öldürün

III

Qanımı dökmege ger maqşûdınız nâ-hâk yere
 İriştir mazlûmı ol dem naʿl-i pâk-i haydara
 Fedâyiñiz yoksa eziyet ise ger peygambere
 İşte ben şâh-ı şehîd-i Kerbelâyım öldürün
 Mazhar-ı esrâr imâ-yı Hüdâyım öldürün
 Öldürün ben nûr-ı ʿayn-ı Muştafâyım öldürün

IV

Etmeyin qatlimde ihmâl ey gurûh-ı nâ-beger
 Bir muʿînim yok ki ansun hâtır [.....] ahdamız
 Qardaşum ʿAbbâs oğlum ʿAli Ekremi şarar
 Bî-kesî bî-mâder [u] aqrâbayım öldürün
 Mazhar-ı esrâr imâ-yı Hüdâyım öldürün
 Öldürün ben nûr-ı ʿayn-ı Muştafâyım öldürün

V

Fikretsem de gelmez bu dil-i âgâhıma
 Baqmayın rûz-ı [.....]*
 Siz Yezîde fahr idiñ bende Resûlullâhıma
 İşte ben âl-i Resûl-ı Kerbelâyım öldürün
 Mazhar-ı esrâr imâ-yı Hüdâyım öldürün
 Öldürün ben nûr-ı ʿayn-ı Muştafâyım öldürün

VI

Şûret-i cânân göründü çeşm-i hûn-âlûdıma
 Qanlı gözlerle gerek bakşam reh-i maqşûdıma
 Bir dem ulaşamayan rehâya dedim maqşûdıma

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısımlar zâyî olduğundan okunamamıştır.

Ben girāh-ı zū'l-celāl-ı Kerbelāyım öldürün
 Mazhar-ı esrār imā-yı Hüdāyım öldürün
 Öldürün ben nūr-ı ʿayn-ı Muştafāyım öldürün

VII

Etdigin her kesi bulur ʿAksāda ey kavm eyle ʿām
 Şanma [.....]*
Kāzım* elbet şefāʿatler kılar hadīmim baña
 Nūr-ı çeşm-i şāfiʿ [.....] öldürün
 Mazhar-ı esrār imā-yı Hüdāyım öldürün
 Öldürün ben nūr-ı ʿayn-ı Muştafāyım öldürün

5*

Fāilātün/ Fāilātün/ Fāilātün/ Fāilün

I

Kıl kerem raḥm et yetīmāna Hüdānıñ ʿaşkına
 Hazret-i Muhammedü'l-emīn-i Muştafānıñ ʿaşkına
 Fātiḥü'l-hayr ʿAliyü'l-Murtaẓānıñ ʿaşkına
 Kābe-yi ervāḥ-ı pāk-i enbiyālar ʿaşkına
 Ey şabā var kerbelā deşinde eyle bir güzer
 Vir bize şāhım Hüseyn ibn-i ʿAlīden bir haber

II

Hazret-i cenābı şehīd olmuşdur ver ceng ile cū
 Sırışkân-ı kavm-i tuğyān-ı şehā etmiş gulū
 Tabṭabına almış durur şehīd-i [.....] ʿadū
 Virmediler bak yetīmāna ʿaceb bir katre şu
 Ey şabā var kerbelā deşinde eyle bir güzer
 Vir bize şāhım Hüseyn ibn-i ʿAlīden bir haber

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım zâyî olduğundan okunamamıştır.

* “www.turkedebiyatilismlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Kāzım** mahlasında 4 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 5 3b

III

Ey **Harâbî*** bir haber yok şâh için hayretdeyiz
 Niçe gündür тұrmayup mâtem idüp vuşlatdayız
 Āsumān kân ağlayınca biz dahı hayretdeyiz
 Hānedānıñ mâtemiçün her zamān miḥnetdeyüz
 Ey şabā var kerbelā deştinde eyle bir güzer
 Vir bize şāhım Hüseyn ibn-i ʿAlīden bir haber

6*

Mersîye

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

I

Geldi āşūr-ı muḥarrem ʿāşıkā eyler şalā
 Kim olur bu dem Hüseyn için fiğāna mübtelā
 Mevcib-i ḥaḳdır el-ḥaḳ şābirīne bu belā
 Kılup ʿuşşāka Hüseyniñ nūrı virmişken cilā
 Bir bölük güm-rāh elinde ḳalmadı şāh-ı Kerbelā
 Server-i cümle şehīdān oldı o şāh-ı ʿalā

II

Lāle reng oldı seherlerde kenār-ı āsumān
 Mātemin tıtdı Hüseynin hem tıyūrı gibi cān
 Ser-be-ser ʿarż u semāyı aldı feryād u fiğan
 Gūş vārı ʿarş iken o n'oldı ol [.....]* mān
 Bir bölük güm-rāh elinde ḳalmadı şāh-ı Kerbelā
 Server-i cümle şehīdān oldı o şāh-ı ʿalā

III

Ḳıl nażar Kūfilerin Şāmīlleriñ tuğyānına
 Bir taḥam şu vermediler ehl-i Tebük āline

*‘www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com’’ adlı internet sitesinde **Harâbî** mahlasında 3 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

*6 4a

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım zâyî olduğundan okunamamıştır.

Lü'lü taş dürlər saçıldı Kerbelā meydānına
 Teşne iken Kevser ırmağı °Alevī şāhına
 Bir bölük güm-rāh elinde kalmadı şāh-ı Kerbelā
 Server-i cümle şehīdān oldu o şāh-ı °alā

IV

Çakdı bir mel'ün anıñ ol sīne-yi °üryānına
 Urdı seyf ile o zālīm o şāhıñ gerdānına
 İtdiler bunca haķaret dū cihān sultānına
 Cennet içre hūriler müştāk iken dīdārına
 Bir bölük güm-rāh elinde kalmadı şāh-ı Kerbelā
 Server-i cümle şehīdān oldu o şāh-ı °alā

V

Ümm-i Gülsüm ile Zeyneb o aḥādır vü aḥā
 Hem daḥı şāh-ı °Alī vü Zeynebū'l-°ābādır °abā
 Kāna müstağriķ olınca nūr-ı °ayn-ı Murṭazā
 Kalmadı bī-çārede kān aḡlasun şubḥ u mesā
 Bir bölük güm-rāh elinde kalmadı şāh-ı Kerbelā
 Server-i cümle şehīdān oldu o şāh-ı °alā

7*

Ġazel-i Mātem*

Mefā°ilün/ Mefā°ilün/ Mefā°ilün/ Mefā°ilün

I

Gelüp māh-ı muḥarrem aḡlayın kan ḥayā Zeyneb
 Gözünü çeşmesār etdi aķıtdı Kerbelā Zeyneb
 Hāmen çāk çāk itmiş vücūdun k̄ana müstaḡraķ
 Ne resme çāre k̄ılsın derdine bilmez devā Zeyneb

*7 4b

* Ġazel-i Mersīye: Bu şiir murabba nazım şekli ile yazılmıştır.

II

Hücüm eylediler katl-i Hüseyne leşker-i kelpin
 Söyündürdü yanan şem^c-i risālet hem çerāğımı
 Hüseyyiniñ başı üzre görünce hançer u şimşiri
 Gelüp feryād ile meydāna ol mehdi vefā Zeyneb

III

Alup ^caynı der āgūşa eyledi beyt-i Resūlullāh
 Nidā eyler ayağını āyā ibn-i Resūlullāh
 Ebū ki Haydār-ı kerrār ve ^cabdū ki Resūlullāh
 Veyā māh-ı meded beyt-i resūl-ı Kerbelā Zeyneb

IV

Ulılar āl-i Haydara niçün kan ağlamaz gözler
 Zemīn [u] āsumān ağlar boyandı kana gül yüzler
 Yezīd-i bed-lafīn cürmüni şerh idemez diller
 İşit hānif nidā eyler esīr-i Kerbelā Zeyneb

8*

Ġazel-i Mersīye *

Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilūn

I

Ey felek aldın Hüseynim bir pūla şatdın beni
 Eşk-i çeşmim arttırıp gam baħrine şatdın beni
 Bir leb-i şirīn firāķıyla acıtdın sen beni
 Bā aħı bā seyyidi bī-kes koyup gitdın beni
 Kerbelā hākinde miskīn ü yetim itdin beni

II

Bunca şad aħterler ey şāh oldı devrinden sipāh
 Gökyüzünde oldı her mihreler bir mihr u māh

* 8 5a

* Ġazel-i Mersīye: Bu şiir muhammes nazım şekliyle yazılmıştır.

Kimsele dād-ı derdim şimden gerü vāy ulu şāh
 Sensizin dirlik ẖarām oldu baña bī-iştiyāh
 Bā aḥı bā seyyidi bī-kes koyup gittiñ beni
 Kerbelā ḥākinde miskīn ü yetim itdin beni

III

Şāh [u] sultān-ı ḥaḳīdānīñ aḳıpdur ẖanları
 Oldı pūr ḥūn ʿadūy-ı nāʿle yāriniñ tenleri
 Nerde var böyle fedāyī ẖaḥraman arslanları
 Kıldılar ḥasta-nidā hep cümle cismim cānları
 Bā aḥı bā seyyidi bī-kes koyup gittiñ beni
 Kerbelā ḥākinde miskīn ü yetim itdin beni

IV

Şarḥe şarḥe sīneler çākūʾl-ateş bī-nevā
 Pāre pāre pārelendi būsḡāh-ı Mustafā
 Eyledi nūş-ı şehādet şehīdān-ı Murtaẖa
 Kılmadı ḥavf ʿadūdan eyledi ekber ḡazā
 Bā aḥı bā seyyidi bī-kes koyup gittiñ beni
 Kerbelā ḥākinde miskīn ü yetim itdin beni

V

Bir meşār-ı bīʾl-benān idi o ʿālem serveri
 Rāh-ı Ḥaḳda koydı seri rehsitān oldu beri
 Zātīyā* olsa bu ḥālim cedd-i pākim mazḥarī
 Māderim Zehrā bu merşiyem iderdi ezberi
 Bā aḥı bā seyyidi bī-kes koyup gittiñ beni
 Kerbelā ḥākinde miskīn ü yetim itdin beni

*Zâtî, İvaz (d.876/1471-ö.954/1547): 16. Yüzyılın önemli şairlerindendir. Karesi Vilayetine bağlı Balıkesir kasabasında fakir bir çizmecinin oğlu olarak dünyaya geldi. (Canım 2000: 262; Kılıç 2010: 1573). İyi bir eğitim almıştır. Zâtî ismini mahlas olarak kullandı. Başta divânı olmak üzere birçok eseri bulunmaktadır.

9*

Gazel-i Şükri*

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Nuṭfe-i pākiz* iken bak şimdi şeyn ābādıma
 Kıldı Hāk rūḥ-ı °aṭasın ḥilḳat-i İcādıma
 Aḥsen-i taḳvīm ile kıldı kerāmet adıma
 Kimseler var mıydı isim-dāde gelmez dādıma
 Ey benim feryād-res Rabbim yetiş imdādıma

II

Ben bir avuç ḥāk idim kıldı beni cān-ı ḥased
 Hāme bī-ḥad olsa olur dergāne olsun lāl-ba°d
 °Abd-i °āciz bir günāhkārım ki cürmüm bī-°aded
 °Aṣi-yi mescīd-müllere ḡaffārlığın elde sened
 Kimseler var mıydı isim-dāde gelmez dādıma
 Ey benim feryād-res Rabbim yetiş imdādıma

III

Kevn [u] deyr ma°düm iken geldi cihāna yetişdi cihāt*
 Tay baḳınsın ey Hāk °anber midir bī-şebāt
 Nār-ı Nemrūdı gülistān eylediñ yohsa necāt
 Ḳalbimi ḳalbimi pāk eyle bulayım ṭabiyāt
 Kimseler var mıydı isim-dāde gelmez dādıma
 Ey benim feryād-res Rabbim yetiş imdādıma

IV

Rüz [u] şeb°azm eylerim tāḡım hevāsında yolum
 Böyle müşkil ḥāl ile şöñ demde söyler mi dilim

* 9 5b

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Şükri** mahlasında 13 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

*‘pāciz’ olarak yazılan kelime anlam hususu göz önünde bulundurularak ‘pākiz’ olarak yazılmıştır.

* 9/3-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

Niçe biñ vā'iz naşīhat etse bir namāz kılam
 Baħr-i ʿiṣyāna ġāriķim yā ilāhī tut elim
 Kimseler var mıydı isim-dāde gelmez dādıma
 Ey benim feryād-res Rabbim yetiş imdādıma

V

Nevbahārım geçdi çağım bāğ-ı ʿömr irdi ħazān
 Vara vara ten kâfesde murğ-ı nefret kıldı cān
 Raħmetinle kıl nażar hemdem ola nūr-ı imān
 Kāpuña geldim yüzü kara kılunum el emān
 Kimseler var mıydı isim-dāde gelmez dādıma
 Ey benim feryād-res Rabbim yetiş imdādıma

VI

Bir yerim yokdur gidem geldim bugün dergāhıña
 Ol şehīd-i Kerbelā mazlūmlarınıñ āh vāhına
 Şükri-yi bī-çāreyi baħş et neyler şāhına
 Ol celāl-i ġayretiñ yā Rab cemālu'l-lāhıña
 Kimseler var mıydı isim-dāde gelmez dādıma
 Ey benim feryād-res Rabbim yetiş imdādıma

10*

Ġazel-i Sākıb * Taħmis-i Nādir *

Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

I

Māh-ı nev mi kâşlarıñ kavseyi ev-ednā mıdır
 Yā berāṭ-ı ħüsniñe çekmiş Hüdā tūgrā mıdır
 Turre-i kākül mi ol ħad sūnbül-i zībā mıdır
 Pīç-tāb olmuş yüzünde zūlf-i ʿanber-sā mıdır
 Yoħsa genc-i hüsñüñ etrāfında ejderhā mıdır

II

Teşne-i bŷ-ı ʿizārıñ mı beni mest eyleyen
 Dīde-i merdüm-şikārıñ mı beni mest eyleyen
 Keyf-i cām-ı ħōş-güvārıñ mı beni mest eyleyen

* 10 6a

* Ġazel-i Sākıb Taħmis-i Nādir: Sākıb'ın gazeli Nādir tarafından tahmis edilmiştir.

Hâlet-i çeşm-i humârîñ mı beni mest eyleyen
Ey perî la'li-i lebiñ bir bâde-i şahbâ mıdır

III

Başka şûha beñzemez vardır ne zîbâ hâletiñ
Tarzı hõş etvârı hõş rûşen seniñ mâhiyyetiñ
Bâğ-ı 'âlem içre mişliñ görmemiş sen âfetiñ
Serviler gülşende görüp kıskanırlar kâmetin
Ey niḥâl-i nev-resim kaddiñ 'acebTübâ mıdır

IV

Çarḥ cādûlıkda mişli yok deyü and eylemiş
Sihr ile ğamzeñ cihanı 'aḳd-ı bend eylemiş
Ey ne zâlim leşker-i Hindûlarıñ kan eylemiş
Dâne dâne gerdem-i sîminde şaf-bend eylemiş
Hâl-i rûḥsârîñ mı âyâ ḥabbetü'l-sevdâ mıdır

V

Görse dîdârîñ olur âşüfte insân [u] melek
Var deyü mişliñ melâḥatde ḥatâ söz söylemek
Rûyiña güldür demek dendâniña incü demek
Sânemâ besdür lebün ya'ḳûtan aḳş-ezel demek
Seng-i zî-kıymet lebiñ la'liñ gibi gûyâ mıdır

VI

Görmese gelmez neşâṭı ḥüsniñ erbâb-ı 'îşîñ
Neş'esi olmaz şehâ sensiz hele cām-ı Cemiñ
Bir demi biñ yıl geçer hicriñle bi'llâh âdemiñ
Ḥasret-i la'liñle mey olmaz şabâḥı 'âlemiñ
Giceler ey mâh yohsa hep şeb-i yeldâ mıdır

VII

Yâr küyiñda bugün **Nâdir** bir efgân eylemiş
Bir cefākâr anda gelmiş zahmı şimdi n'eylemiş
Nâz u istignâ ile bir muhtasar söz söylemiş
Gülşen-i vuşlatda nalem işidüp matem dimiş
Bu öten bülbül mi yoksa **Sâkıb**-ı şeydâ mıdır

Ġazel-i Mâhir Tahmis-i Şem'î*

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

I

°Âlem-i lâhûtî seyr it dehre manzûr olmadan
 Sen °aref sırrına ir eşyâya mecbûr olmadan
 Zıkr-i tevhîd it dem-â-dem dile maqrûr olmadan
 Vâsıl olmaz kimse Hâkka cümleden devr olmadan
 Göz açılmaz her gönûlde tâ ki pür-nûr olmadan

II

Senden a°lâyı gözetme dâ'imâ ednâya bak
 Rûşen it dil hânesin °aşkıñ çerâğın anda yak
 °Ayn [u] şîn [u] kâf oku ezberleyüp eyle sebķ
 Ser çıkar gayrı gönûlden tâ tecellî ide Hâk
 Pâdişâh konmaz sarâya hâne ma°mûr olmadan

III

Rû-siyâhım bir günâh-ı isyan [u] tuğyân lâ ba°ed
 Raḥmeten lil°âlemin yâ Resûlallâh meded
 °Afvıñın luṭfıñla yâ Rab dergâhıñdan itme red
 Mest olup mestâne geldim tâ ezelden tâ ebed
 İçmişim °aşkıñ şarâbın âb-ı engûr olmadan

IV

Herkese mürşîd deyü teslîm olup dime beli
 Sâlik-i râh-ı Hâkkı terk itmeyüp toğruldı yolu
 Saña derlerse °acep şeydâ mıdır yoḥsa deli
 Mest olanlarıñ kelâmı kendiden gelmez beli
 Bes anı çok niçe söyler kişi Manşûr olmadan

* Ġazel-i Mâhir Tahmis-i Şem'î: Mâhir'in gazeli Şem'i tarafından tahmis edilmiştir.

V

Mâsivâdan el çeküp olsun derûnîñ yine şâf
 Nâ'ib-i müstağfir olur eyle kuşûruñ i' tirâf
 Rûz [u] şeb eyle 'ibâdet tâ hele cürmüñ muşâf
 Hâk cemâliñ ka'besini kıldı 'âşıklar tavâf
 Yerde ka'be gökyüzünde beyt-i ma'mûr olmadan

VI

Çarha aldanma şağın kan ağladı âhir gülün
 Eylemez meyli müveddes cevri-i âzârın bilen
 Çün kerâmetde ben-i 'Âdemde dime bir felân
 Mevt-i kıble ente mevtâ sırrına mazhar olmadan
 Gördi anlar haşre dek neşri nefha-yi şüz olmadan

VII

Kıl tefekkür gûşe-yi sıdk-ı Ruhâda tut ma'âm
 El-mu'kaddir lâ'îk-ı müştâkdır rehâşî 'âm
 Mâhirâ Hâkdan niyâz it sende Hüsni-i ihtimâm
 Bir 'acâyip derde düşdi bu dil-i Şem'î* müdâm
 Hâkka ma'kûl olmak ister halka mazhâr olmadan

12*

Gazel-i Sâkıb Tahmis-i Fazlî*

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün
 [Fâ'îlâtün] [Fa'lün]

I

'Aceb ol rûhları gül dîdede hûnem göre mi
 Lu'f idüp vâdi-yi fir'katde bu hâlim şora mı
 Dest-i kudretle ciger zahmine merhem ura mı

*'www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com'' adlı internet sitesinde Şem'î mahlasında 10 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 12 7a

* **Gazel-i Sâkıb Tahmis-i Fazlî**: Sakıb'ın gazeli Fazlî tarafından tahmis edilmiştir.

Meded ey derdmenim derdime dermân vire mi
Vahtidir dem-be-dem artar yüregimiñ veremi

II

Hasta-dil geldi kapuña luṭf idüp eyle devâ
Daḥi yansun mı göñül âteşe ey şem^c-i ziyâ
Mâh-ı rûyınla buluṭ içre nihândır ^cacebâ
Görebilmem yüzüñi sed^cîyelerden şanma
Ey Fazıl gül saña kim çekdi tiginiñ ḥaremi

III

Neylerim cām-ı meyi ben ululuk destesiyem
Eşiginde elem [u] miḥnet-i şâyestesiyem
Ḥayli demdir ben anuñ gözleriniñ hastesiyem
Vuşlata irmez elim bende-i ḥûn bestesiyem
Şoragelse yüzümüñ üstüne başsa ḳademi

IV

Ḳamu meddâḥ-ı cihân eylese ezḥâr-ı süḥen
İdemez lebleriniñ vaşfını ey ḡonca dehân
Dil [u] cân içre ne dilbersin âyâ serv-i semen
Yazayım dirsem eger kirpiginiñ şerḥini ben
Yazayım başdan ayaḡa tâ varınca ḳalemi

V

Dem-be-dem âteşe pervâne gibi cevı olurum
Aḳıdıp gözyaşını hecr ile bīmār olurum
Âḥ idüp şâm [u] seḥer vaşla temenni ḳılurum
Yüzümi yere sürüp tâ gice terlü uyurum
Kāfirin vird-i murādın yâ benim virse mi

VI

Yeter âh eyleme **Sâkıb*** bu imiş emr-i şübût
 Yapışup dâmen-i mürşîd-i hâkın gayrı unut
 Derd-i dil-dârı gözet cümleden efvâh-ı sükût
Fazlî* sen mâh dilerseñ yüzünî göklere tut
 Hâşâ mahrûm mı koyar çü kâder hüsniñ keremi

13*

Gazel-i Sâkıb*

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

I

Mey-i şâm-ı firâkım elde bir câm-ı Cemim yokdur
 Bu gülşende gözüm yaşımdan artık şebnemim yokdur
 Meşâm-ı cânımı taķtîr ider bir kamım yokdur
 Meded ben bî-nevâ kıldım renân-ı mahremim yokdur
 Ğarîb-i kūy-ı aşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur

II

Kıyâmet n'olduğın gördüm kıyâmetde muķaddem âh
 Kıyâmet hül-ı maḥşer âteş-i hicrân imiş bi'l-lâh
 Felek şubḥ-ı ümîdim şâm-ı ḥarmân eyledi nâ-gâh
 Ḥarâb oldum ḥarâbım bir ecîr yok ḥâlîme eyvâh
 Ğarîb-i kūy-ı aşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur

III

Perîşân [u] ḥaştayım kesdi mecâlim ḥasret-i cânân
 Taḥammül şimdi müşķildir deminde çâre bî-imkân

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Sâkıb** mahlasında 7 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

** “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Fazlî** mahlasında 14 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 13 7b

* **Ğazel-i Sâkıb**: Şiir muhammes nazım şekliyle yazılmıştır.

Ferâşım hâk-i miñnetdir mekânım külbe-yi aḥzân
 Gözüm dünyâyı görmez bî-kes [ü] bî-hâşılım her an
 Ğarîb-i kūy-ı ʿaşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur

IV

Şabâ var kūy-ı yâre evvela ikmâl-i ḥâlîm it
 Şorarsa ḥâlimi baḥş-i cigerden nâme taḥdîm it
 Bulursañ rûy-ı ruḥşatlar ger enîsim ʿarz-ı ḥâl it
 Belây-ı deşt-i ḳurbet n'olduğun bilmezse taʿlîm it
 Ğarîb-i kūy-ı ʿaşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur

V

Ben ölmegle o şûḥ âgâh olup raḥm etse ğam çekmem
 Mezârımdan geçüp yâd etse nâmım hiç elem çekmem
 Şabâ-yı mihrini görsem tekâzâ-yı zulm çekmem
 Enîsim olsa aşlâ zaḥmet-i lâ vü neʿam çekmem
 Ğarîb-i kūy-ı ʿaşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur

VI

Beni cândan uşandırdı ne baḥt-ı kînedârim var
 Tecellî dün-ı tâlîʿsiz bugün bir ḥâl-i zârım var
 Şaşırdım vâdi-yi firḳatde derd-i timârim var
 Ne hem-râz-ı ḥaberdârim ne yâr-i ğam-kesârim var
 Ğarîb-i kūy-ı ʿaşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur

VII

Firâḳ eyyâmıdır şimden gerü vuşlat maḥâl oldu
 Muḳaddem gördüğüm bezm-i şafâṭulî'l-ḥayâl oldu
 Kemâl-i zevki bulmuş merd-i vaḳt-i zevâl oldum
 Baña **Şakıb*** cefâlardır dile bir ḥas-bı-ḥâl oldu
 Ğarîb-i kūy-ı ʿaşkıñ âşinâ vü hem-demim yokdur

* 13. Şiire bakınız.

15*

Ġazel Tahmisi*Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün**I**

Harīdārım ğam ile ğam yükin tūtuşdum kaṭār çekdim
 Vaṭānım terk idüp āḥir diyāra ğayrı ser çekdim
 Gezip bu dehri devr ittim de ben ḥayli sefer çekdim
 Kimi öz kendime dōst bildim andan zarar çekdim
 Benim baht-ı siyāhımdan mıdır bilmem neler çekdim
 Kime bühtān idem ben kendi dōstumdan zarar çekdim

II

Düşüp ğam baḥrine dil zevraḳın ben eyledim girdāb
 Bī-kes kaldım taḥayyür kimse itmez baña istīḥāb
 Baña düşmān göründi şıdḳ ile yād itdigim aḥbāb
 Meded sende ola bu bendeye yā ḥazret-i vehhāb
 Benim baht-ı siyāhımdan mıdır bilmem neler çekdim
 Kime bühtān idem ben kendi dostumdan zarar çekdim

III

Ḳabası eyler ise dīvāne görse kim ahvāl ü eşḳālīm
 Cihānda bulmadım bir yār-i şādıḳ ^carz idem ḥālīm
 Nidem āḥ olmadı bahtım ḳarādır kemdir iḳbālīm
 Ben ol Mecnūn-ı ^caşḳım kimse bilmez ḥāl ü ahvālīm
 Benim baht-ı siyāhımdan mıdır bilmem neler çekdim
 Kime bühtān idem ben kendi dostumdan zarar çekdim

IV

Uşandım el-emān yā Rab bu dem cevr ü cefālardan
 Ne dōstdan bir vefā gördüm ne şevḳat aḳrabālardan
 Ne kesret gönlüme erdiyse geldi āşinālardan

* 15 8b

* **Ġazel Tahmisi:** Şiir müseddes nazım şekli ile yazılmıştır.

Meded senden ola yâ Rab ü himmet evliyâlardan
Benim baht-ı siyâhımdan mıdır bilmem neler çekdim
Kime bühtân idem ben kendi dostumdan zarar çekdim

V

Namerde kaldı rağbet kalmadı ehl-i ʿarîfâna
Yıkıldı hânedânlar çün miñnet girdi meydâna
Cihân girdi fesâda âşinâlar oldu bîgâne
Îlâhî dest-gir ol **Lüzûmî*** çeşm-i giryâna
Benim baht-ı siyâhımdan mıdır bilmem neler çekdim
Kime bühtân idem ben kendi dostumdan zarar çekdim

16*

Gazel-i Sîret*

Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün
[Fâ°ilâtün] [Fa°lün]

I

Pek huzûn bu şeb eyâ düñter-i pejmürde seher
Okşuyor hüzn-i ğarîbâneñi envâr-ı kamer
Mâtem-i hâlîñe feryâd ediyor murğ-ı şehir
Eylesün bir nigeñiñ rûhımı tevdî°-i keder
Baña vir ben çekeyim derdiñi mümkünse eger

II

Höşdur âğuş-ı hâķîde düşünmek bu zamân
Zülfîñe yine ki düşdükçe gehî berg-i huzân
Titriyor rûh-ı ğarîbâne ki bir âh-ı nihân
Ben de bîgâne-yi sevdâ degilim itme hazer
Baña vir ben çekeyim derdiñi mümkünse eger

*[°]“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Lüzûmî** mahlasında 3 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 16 9a

* **Gazel-i Sîret**: Şiir muhammes nazım şekli ile yazılmıştır.

III

Gece vakti seni kırlarda görüp [.....] * caķ
 Gözlerin hep rāh-ı vehmīde mi ma'ṭūf olacak
 Sīretā* bir āh ile gül gibi ḥüsnīñ şolacak
 Bu kadar gözyaşı döktük güzelim ğayrı yeter
 Baña vir ben çekeyim derdiñi mümkünse eger

17*

Müfredāt

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

- 1 Şafā-yı ḥatırım yokdur yürekde tāze ṭağım var
 Ḥabībimden cüdā düştüm şu 'ālemde firāğım var
- 2 Baña dünyāyı terk etmek ḳatı āsān idi ammā
 Kemend-i zūlf-i dilberden benim boynumda bāğım var

18*

Ġazel-i Şükūfī*

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

I

Ne dersin teşne-yi cām-ı lebiñden içse bu kemter
 Niçün bir buse virmesin [.....]
 Eger fırsat düşerse 'ahdim olsun [.....]*
 Ser-ā-pā öpmediñ yerler ḳomayam ey gül-i aḥmer
 Teniñ gülzāre dönsün gül gül olsun öpdüğüm yerler

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım zayı olduğundan okunamamıştır.

* "www.turkedyatiasimlersonzugu.com" adlı internet sitesinde Sīret mahlasında 6 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 17 9a

* 18 9a

* Ġazel-i Şükūfī: Şiir muhammes nazım şekliyle yazılmıştır.

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısımlar zayı olduğundan okunamamıştır.

II

Şükûfînin* sözün dinle begim pek tut kulağında
 Otuz kırk elli busem var hemân südkâr dudağında
 Başından başlasam bir bir tamâm etsem ayağında
 Ser-â-pâ öpmediñ yerler kırmayam ey gül-i ahmer
 Teniñ gülzâre dönsün gül gül olsun öpdüğüm yerler

19*

Murabba^{c*}

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün11

I

Perişân hâliñ oldum şormadın hâl-i perişânım
 Ğamından derde düşdüm kılmadıñ tedbîr-i dermânım
 Ne dersin rûzgârım böyle mi geçsün güzel cânım
 Gözüm cânım efendim dilberim devletlü şulţânım

II

Esîr-i dâm-ı aşkıñ olalı senden vefâ görmem
 Seni her kande görsem ehl-i derde âşinâ görmem
 Vefâ vü âşinalık resmini senden revâ görmem
 Gözüm cânım efendim sevgilü devletlü şulţânım

III

Gözümden dem-be-dem bāğrım āzup yaşım gibi gitme
 Seni terk etmezem ben beni sen de dahı terk etme*
 El āmān zālīm olmuş ben gibi mazlūmı incitme
 Gözüm cânım efendim sevgili bî-raḥm şulţânım

* “www.turkedebiyatilismlersozlugu.com” adlı internet sitesinde Şükûfî mahlasında 1 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin buşarîre ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 19 9b

* **Murabba** : 7 bend olan bu şiirin 3’üncü ve 5’inci bendine yer verilmemiştir.

* 19/III-b etme; eyleme FD.

IV

atı g nl n neden bu ulmile b -d de r gibdir
 G zeller sen gibi olmaz cef sından ne v cibdir
 Seni  tek n zen ne n zenin i ler m n sibdir
 G z m c n m efendim sevgil  b -rah m  ult n m

V

Fuz l *   ve-yi i s n n ister bir ged yindir
 Diler ge sin seni  k y n   n nde h k-i p y nd r
 Gerek  ld r gerek o h km h km n od-ı ra'ikdir
 G z m c n m efendim sevgil  devletl   ult n m

20*

Meh bbet

Kime fery d ideyim yar n [.....]*
 Yakas   k ideyim y ri n [.....]*
 a d eyler ise atlime ol b lb l-i  eyd 
 urtaramad m  oncag l m h ri n elinden

21*

[.....]*

Mef  il n/Mef  il n/Mef  il n/Mef  il n

- 1 Ne yapt m neyledim ar a ki d r itdi nig r mda
 D   rd   yle bir derde c da ıldı diy r mdan

*Fuz l  (d.888/1483- .963/1556) 16. Y zy l n  nemli  airlerindendir. As l adı Mehmet'tir. Fuz l  mahlas n  kullanm  tır. Fuz l -y  Ba d d  olarak da bilinmektedir. Arap a, Fars a ve T rk e divan  bulunmaktadır (<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com> 19.05.2017).

* 20 9b

* K  seli parantez i erisinde verilen kıs m zayi oldu undan okunamam  tır.

* K  seli parantez i erisinde verilen kıs m zayi oldu undan okunamam  tır.

* 21 9b

* K  seli parantez i erisinde verilen kıs m zayi oldu undan okunamam  tır.

- 2 Gece gündüz işim bülbül gibi âh ile zâr oldı
Felek zulm etdi ayırdı beni gül yüzlü yârimden

22*

Ḳıṭʿa

Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilün
[Fâʿilâtün] [Faʿlün]

- 1 Nazarımda yine akan siyâh-fâm oluyor
Yalnızlık büküyor boynumu akşam oluyor
- 2 Hele cânım tutar aldıkça peyâm-ı yâri
Şanırım kırbet elinde yine bayrâm oluyor

23*

Ġazel-i Mâtem-i Ḥüseyn

Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün

- 1 Niçün ey murğ-ı dil âh eylemezsiñ ʿandelîbâne
Ḥazân irdi dirîğâ gülsitân-ı şâh-ı merdâne
- 2 Yine tâğ üzre tâğ ur sîneñe bu nâr-ı harrile
O şâhın sergüzeştin söyle ʿuşşâka edîbâne
- 3 Gürüh-ı ʿeşkiyâ âl-i Resûlün dökdi çün hûnıñ
Boyandı Kerbelânın lâle-veş hâki kızıl kana
- 4 Niçe biñ hânedâna teşnelik tâ harâretten
Şehâdet şerbetin nûş ettiler girdikde meydâna

* 22 9b

* 23 10a

- 5 O mäh-ı Kerbelâ hürşîd-veş hâk üzre düşdükde
Erişti Ehli-beytiñ âhı vâhı ʿârş-ı rahmâna
- 6 Kopardı gonca-yı Zehrâyı gülzâr-ı nübüvvetden
Hezârân laʿnet olsun mürüvvet şimr-i nādâna
- 7 Felekler başına tâc eylemişlerdi o gîsûlar
Perişân oldu döndü hûn ile laʿl-i Bedaḥşâna
- 8 Bu zulmi etmese bir kimse devr-i rûzgâr içre
Revâ görmez bu ḥâli şorsa ger âteş-perestâne
- 9 Bu denlü Ehli-beyte zulm iden bî-raḥm melʿûnlar
Ne yüz ile varırlar bilmezim dîvân-ı Yezdâna
- 10 Ğazâsına bu **Hâfız*** ḥânedânla hûn edip leblerin
Dem-â-dem egleyüp âğâz ile her laḥza efgânı

24*

Ğazel*

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Niçin ey kanlı zâlim kerbelâyı pür-fiğân ettiñ
Nice biñ ʿâşık-ı bî-çâreniñ bağrını kan ettiñ
- 2 Bulup neş vü nemâ bâğ-ı Nebîde bir bölük eşcâr
Niçe kıydıñ bu bâğın cümle evrâkıñ ḥazân ettiñ

* **Hâfız, Hâfız-ı Mar'aşî (d.?-?-ö.?-?)** Asıl adı Halîl olan Hâfız-ı Mar'aşî, 19. yüzyılda yaşamış bir divan şairidir. Şair hakkında kaynaklarda kayıt ve malumat yoktur. Bu sebeple Hâfız'ın doğum ve vefat tarihleri kesin olarak bilinmemektedir. Mahlasının Hâfız, kendisinin de Maraşlı olduğu *Dîvân*'ının baş tarafındaki *Dîvân-ı Hâfız-ı Mar'aşî* terkiibinden anlaşılmaktadır (İKTYDK 1967: 963). Hâfız, kelime olarak hıfzeden, saklayan, koruyan; Kur'an-ı Kerim'i başından sonuna kadar ezberleyen kimse manalarına gelmektedir. Bütün şiirlerinde Hâfız mahlasını kullanan Hâfız-ı Mar'aşî aynı zamanda bir hafız-ı Kur'an'dır (<http://www.turkedebiyatisimlersonzugu.com> 19.05.2017).

* 24 10b

* **Ğazel** ABD.dan aynen alımıştır.

- 3 °Alīyyü'l-Murṭazānīn nūr-ı °aynı ḳana müstağriḳ
Belâlar tırine ol demde °uşşâḳı nişân ettiñ
- 4 Nisâlar seyyidi zehrâyı büryân eyleyüp nâlân
°Adû-yı Ehli-beytin cümlesini şādümân etdiñ
- 5 °Acep mi dîdelerden yaş yerine ḳan revân olsa
Resûlîñ bûse-gâhından niçe ḳanlar revân ettiñ
- 6 Nice mazlûmlarîñ leb-teşne başın ḳat° idüp tîğîñ
Cıdâlar üzre bir nâ-hâḳ Yezîde armağan ettiñ
- 7 Urulmuş Ehli-beytin sînesine dâğ dâğ üzre
O ṭâğîñ şem°-i yes °Aydi°* derûnînda nihân ettin

25*

Gazel-i Hâfız

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

- 1 Muḥarrem mâh-ı mâtemdir gel ey dil eyle efğânı
Cihâna eşk-i çeşmiñden revân et seyl-i tûfânı
- 2 Bugün °ayn-ı belâ-yı Kerbelâdır kim bu mâh içre
Çekildi âl ü evlâda Yezîdiñ tîğ u tuğyânı
- 3 Şehîd etdi o zâlimler elinde seyyîd-i mazlûm
Döküldi ḥâke çün bunda niçe dil-teşneler ḳanı

* **Aydi, Aydi Baba(d.1225/1810-ö.1282/1865):** Asıl adı Hacı Mehmed'dir. Çoğu zaman Aydi, bazen Ayânî, bazen de Aydi Ayânî mahlasını kullanmıştır. Aydi kelimesi bayram anlamına gelen 'iyd' kelimesinin nisbet almış hâlidir. Doğrusu Iydi'dir, fakat halk arasında Aydi diye tanınmıştır. Bazı gazellerinde Hacı Mehmed Baba ismini kullanmıştır (<http://www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com> 19.05.2017). Şairin mecmuada beş şiiri (79, 97, 105, 135, 144) bulunmaktadır. Diğer şiirlerde şair ile ilgili ayrıca malumat verilmeyecektir.

* 25 10b

- 4 Cedîd edip bu günlerde muhibler mâtem-i şâhı
Çıkardı tã kat-ı eflâke yine feryâd u nâlânı
- 5 Hüseyinî intikâmın almağa cehd eyleyüp ben de
Hezârân şad hezâr eyle alup la^cnet Yezîdânı
- 6 Ciger hasretle yansın dîdeler mecrâ-yı hûn olsun
Boyansın kana rûhsârîñ mişâl-i la^cli rümmânî
- 7 Çeküp çâk eyle sîneñ pençe-i âhîñla ey **Hâfız***
Ki ^cuşşâkın bu yolda cân fedâ etmektir erkânı

26*

Mâtem

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
[Fâ^cilâtün] [Fa^clün]

- 1 Demidir ey dil alayım destime levh-i kâlemi
Şûr-ı mâtem ile tecdîd edeyim köhne gamı
- 2 Tîğ-i hâmımla sipihriñ cigerin pâreleyip
Ben de icrâ ideyim kâ^cide miñnet şehimi
- 3 Derd ile vây Hüseynim deyü feryâd ideyim
Yağayum âteş-i hasretle kılup o mehimi
- 4 Bende çarha çıkarup nâlelerim yandırayım
Âh pey-der-pey eyle hâdis-e-yi dem-be-demi
- 5 Bir bir ardınca gelir hâdîse-yi devr-i zamân
Âlin olmaz felegiñ ^câleme zulm-i sînemi

* 23. şiire bakınız.

* 26 11a

- 6 Gitti feryād iderek ḥasret ile mevsim °Ayyı
Ağla ey dīde ki kan āğlamamıñ geldi demi

Müfred

- 1 K̄aralar giydi bugün mātem eyleyip çarḥ-ı felek
Āh edip derdile ḳan āğlarlar cümle melek

Müfred

- 1 Sīnemi yandırayım āteş-i sūzānım ile
Dāğlayup na°le-yi şī°r ile dili pūr etmeyesin

27*

Ġazel-i °Āşım

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ağlayıñ ey ḳavm-i pākān müslümānlar ağlayıñ
Geldi çün māh-ı muḥarrem ağlayın ḳan ağlayın
- 2 Hūznü pek neyler gibi bir bir derūn-ı sīneden
Yāda geldi nūr-ı °ayn-ı şāh-ı merdān ağlayın
- 3 Yaḥsın āvāzesi ṭağdan u ṭaşlardan gelir
Hep oluñ sizler cemādāt ile giryān ağlayıñ
- 4 Bitmesin āh āteşīnden Kerbelāda bir giyāh
Ḳaldı anda ol gül-i nāzende andan ağlayıñ
- 5 Meyve-yi bāğ-ı dili zehr u ağudur °aşḳına
Gece gündüz eylesin çāk-ı girībān ağlayın

* 28 11a

- 6 Muştafā vü Murţazā vü Fâtıma nâzendesi
Kaldı âh dest-i Yeẓidde perîşân ağlayın
- 7 ‘Âşımā* cem’iyet-i üftâde-yi ‘uşşâk ile
Her nefesde eyleyüp çâk-ı girîban ağlayın

29*

Gazel-i Mâtem

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Âh n’oldun ki ol yed-i hâk ile yeksân felek
Zîr-i hâk-i zillet içre nâgehân pinhân felek
- 2 Gülsitân-ı şabr-ı sevdânîñ gül-i handânlarısın
Eyledin bād-ı hâzânı cevır ile giryân felek
- 3 Bâğbân-ı kudret-i Yezdân ile me‘mûr iken
Seyl-i i‘dâ ile kıldıñ ‘âkıbet virân felek
- 4 Ol velâyet bâğının hem bûlbülü hûş-cânları
Oldular lâl [u] hamûş [u] bî-zebân devrân felek
- 5 Küllü şey’in Hay olan âb-ı mübâh oldu diriğ
Oldı gülzâr-ı nübüvvet su-be-sû ‘atşân felek
- 6 Yok mı inşâf u ‘adâlet seyr ü devrinde seniñ
Vermediñ bir kaçre âbı dil-keşe bir ân felek
- 7 Oldu mu kaddi dün-âbın ey cefâkâr üstuvâ
Eyledin i‘dâ-yı dîni hürrem ü şadân felek

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde ‘Âşım mahlasında 17 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 29 11b

- 8 Encüm-i evc-i ʿalâyı zât-ı vahdet **Hâfıza** *
Rehber-i rāh-ı hidāyet mükerrer-i raḥmān felek

30*

Ġazel-i Mātem

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Kāvm-i ezlām vardılar ʿaķıb ḥilāfet itdiler
Āmmā evlād-ı resūle hep ʿadāvet itdiler
- 2 Yetişüp büṭḥāde rāḥat etmeyüp bir an hele
Kerbelā deştinde ārām-ı iķāmet itdiler
- 3 Gülşen-i cemʿiyyet-i āl-i resūla ḳasd idüp
Hep ḥazān-ı zūlm ile ḥayfā perīşān itdiler
- 4 Āl-i aşḥāba Yezīdīnīn her biri tāġı olup
Ḥavf [u] ḥaşyet etmeyüp Yezdāne işyān itdiler
- 5 İrtikāb etmez bu ḥāle kāfir billāh olana
Her biri tīġ-i cefā destinde cevlan itdiler
- 6 Kimine zehr-i helāhil ʿazm-i işrāb itdirüp
Kiminiḅ ḳurbet ilinde ḥūnıñ efşān itdiler
- 7 Kāralar giydi ser-ā-ser ehl-i gerdün-ı dūn
Ḥāl-i mātemde kevākeb seyr-i devrān itdiler
- 8 Öyle bir efʿāle cüret itdiler kim tā ḳıyām
ʿAyn-ı ehl-i dili giryān [u] şāyān itdiler

* **Hâfız** için 23. şiire bakınız.

* 30 12a

31^{*}Na'at-ı Şerif^{*}

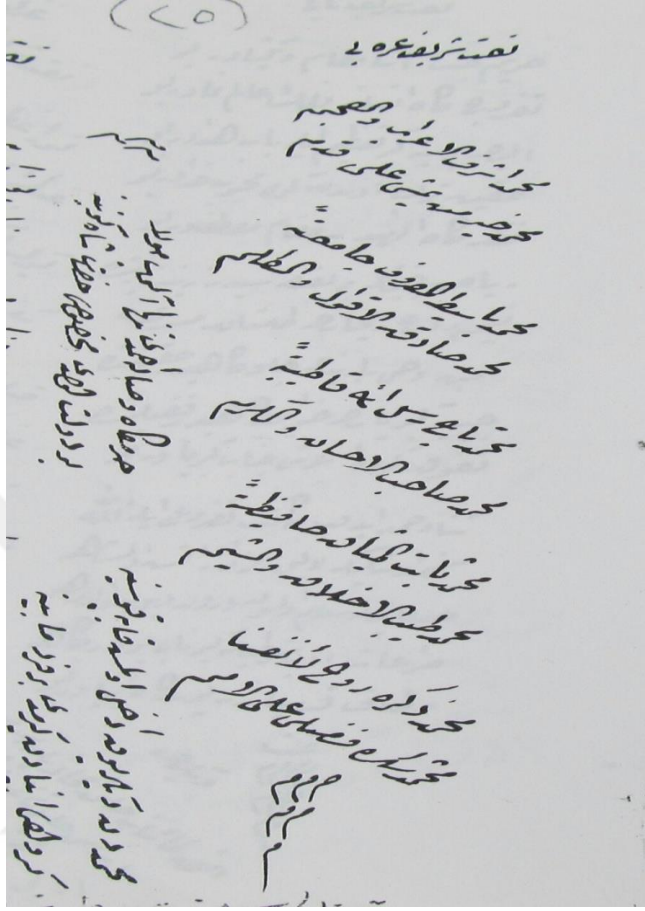
Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlûn

- 1 Dil-i mu'tekif gûşe-yi ebrû-yı Muḥammed
Cân silsile-i der gerdûn-ı gîsû-yı Muḥammed
- 2 Gül-berg-i ruḥ-ı münebbih şayife-yi Raḥmân
Ezhâr-ı ḥaḳâyıkda nihân yolu Muḥammed
- 3 [...] ^{*}şayd ider eltâf-ı ilâhî eyle ta'îm
Ṭûtî-yi dile âyîne-yi rûy-ı Muḥammed
- 4 Firdevs-i ḥaḳîḳatde âb-ı âdem u ḥevâ
Eşyâya hep zâde-yi yek mûy-ı Muḥammed
- 5 Ey 'aşk-ı hidâyet demidir 'âşık-ı zâre
Düşdüm yola göster niredir kûy-ı Muḥammed
- 6 Vâsıl olayım menzil-i maḳşûda meded kııl
Cismim ideyim ferş-i reh-i kûy-ı Muḥammed
- 7 Şad 'aciz ile oldı dili meḥcûr-ı siyâhkâr
Bir bende-yi te'cîz-şinâ-yı kûy-ı Muḥammed

^{*} 31 12b^{*} Na'at-ı Şerif: Şiirde mahlas kullanılmadığından şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.^{*} Köşeli parantez içerisinde verilen kısım zayı olduğu için okunamamıştır.

32*

Na'at-ı Şerîf-i 'Arabi*

33*

Na'at-ı Şerîf-i Şabri

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Yüzündür âfitâb-ı 'âlem-ârâ yâ Resûlallâh
Ruḥıdır şu'le-yi mihr-i miḥnet yâ Resûlallâh
- 2 Muḥa'ik idi mutric-i şerîfîn ilm-i müvellâda
Onunçün nüh felek oldu mu'allâ yâ Resûlallâh

* 32 13a

* Şiir Arapça yazıldığından dolayı esas metne yer verilmesi uygun görülmüştür.

* 33 13a

- 3 Dü şaḡ itdi meh-i °Arābı engüşt-i hümâyūnıñ
İşirdi parmağın her birü bir tā yâ Resûlallâh
- 4 Sen ol ref ref süvâr-ı zevraḡa °arş-ı mu°allânıñ
Ki oldı cilvegâhıñ ḡurb-ı mevlâ yâ Resûlallâh
- 5 N’ola pertev-zen-i elvân olursa mihr-i ruḡsârıñ
Seniñ nûrıñla ḡalkḡ oldı bu eşyâ yâ Resûlallâh
- 6 Günahkârım şefâ°at-ḡâhım olur rûz-ı kıyâmetde
Beni öldürdi fikr-i yevm-i ferdâ yâ Resûlallâh
- 7 Ne ḡâcet vaşf-ı pâkiñ eylesün bu Şabri°-yi° şeydâ
Seniñ vaşşâfıñ olur ḡaḡ te°âlâ yâ Resûlallâh

34*

Na°at-ı Şerif-i Şâḡıḡ

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

I

Ey ḡarım-i vuşlatü’l-uşşâḡ aḡsâ-yı merâm
Pertev-i ḡâkḡdır envâr-ı çeşm-i ḡâvâş u °avâm
Devr iden dillerde ḡün zıkr-i vişâliñdir müdâm
Ey cemâl-i bezm-ḡâh-ı ravza-yı dârü’l-islâm
Şerbet-i şîrîñ-lebiñ sübhânimış yehyü’l-fetâm

II

Meh cebîniñ nûr-baḡş olmuş çerâḡ-ı ḡüsnüñe
°Arızıñ ḡüyâ açılmış la°l-i ḡâḡ-ı ḡüsnüñe
Sâye şalmış zülf-i pür-ḡiñiñ oḡâḡ-ı ḡüsnüñe

*°‘www.turkedebiyatisimlersonzugu.com’° adlı internet sitesinde Şâbri mahlasında 16 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 34 13b

Haymeler çekmiş kaşın etrâf-ı bâg-ı hüsnüne
Gözlerin çün kısar ıtrü'l-ıtaraf fî tahtü'l-hayâm

III

‘Âşıkâna ‘aşk ile ‘âşıklığın ey mehlîkâ
Oldı **Sâkıb*** nâ‘me-i eş‘âr ile bülbül-edâ
Böyle şî‘r-i dil-keşi taḥsîn iderler o ‘âkşâ
İşidüp rûḥu’l-ḳudsî ḥüsnüñ kelâmın lâ mesâ
Didiler fevkü’s-semâda minke ḳartemül-kelâm

35*

Na‘at-ı Şerîf-i Nâbî*

Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün

I

Harîm-i cennet-âsâdır maḳâm-ı dil-güşâdır bu
Teferrucgâh-ı insâna felek âlem-nümâdır bu
Elin birine gir ta‘zîm ile bâb-ı hüdâdır bu
Şaḳın terk-i edepden kūy-ı maḥbûb-ı Hüdâdır bu
Nazargâh-ı ilâhîdir maḳâm-ı Muṣṭafâdır bu

II

Riyâşın cennetin bir başka şeydir Zeyneb niyetde
Nesîm-i rûḥ-ı reyḥânın gülistân-ı meserretde
Emîn daḥi yârinin cilvegâhıdır ḥaḳîḳatde
Ḥabîb-i kibriyânın ḥabgâhıdır faẓîletde
Tefavvuk-kerde-yi ‘arşî ḥabâb-ı kibriyâdır bu

III

Şenâ vü ḥamd idüp tayyib tazarrû‘ eyle Allâha
Seni ümitlige lâyıḳ sezâ-vâr etmiş ol şâha

* Nâbî için 13. şiire bakınız.

* 35 14a

Şalât ile selâm olsun derûn-ı dilden ol mâha
 Mirâ'ât-ı edeb-i şîrk ile gir Nâbî bu dergâha
 Hîtâf-ı kıad-senâdır büsegâh-ı enbiyadır bu *

36*

[.....]*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 İlâhî kâ'inâtı halk (u) icâd eyleyen sensin
 Asâ-yı hâdisât-ı tarh-ı bünyâd eyleyen sensin
- 2 Bütün illet ga'ime-yi tesbih ider her şey
 Bu dârül-hikmet-i maşşûdî inşâd eyleyen sensin
- 3 Mezâbâ-yı tecellîde zühûrın muhtelifdir pek
 Vücûd-ı zâtını bâğında eşhâd eyleyen sensin

37*

Gazel

Na'at-i Şerif-i Mu'allim Nâcî*

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Nûr-ı a'zamî hubbetü'l-mehidür 'ünvân saña
 Gayret eyler pür-ter râhşân-ı hüsn-i vâñ saña
- 2 Yükselir gönlüm düşündükçe 'ulvî meşrebiñ
 Beñzemez rifetde devrân içre bir insân saña

* Na'at-ı Şerif-i Nâbî, kaside nazım şekliyle divanda yer alırken, MREŞM.de Tahmis şeklinde yer almıştır.

Kim tarafından tahmis edildiği tespit edilememiştir.

* 36 14a

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım zayı olduğundan okunamamıştır.

* 37 14a

- 3 Kıldı istilâ bütün dünyâyı feyz-i iqdâsın
 °Arz-ı şükran eylemez mi °âlem-i °irfân saña
- 4 Kâlb-i pâk-ı tâbnâkdır tecelligâh-ı Hâk
 Başka bir han istemez mucip yeter kûrân saña
- 5 Cân çıkar çıkmaz yine dilden vedâdın bir zamân
 Etdi her zamân hâliş kâlb ile imân saña

38*

Na°at-ı Şerîf-i Kâzım Pâşâ

Mef°ûlü/Mefâ°îlü/Mefâ°îlü/Fe°ûlün

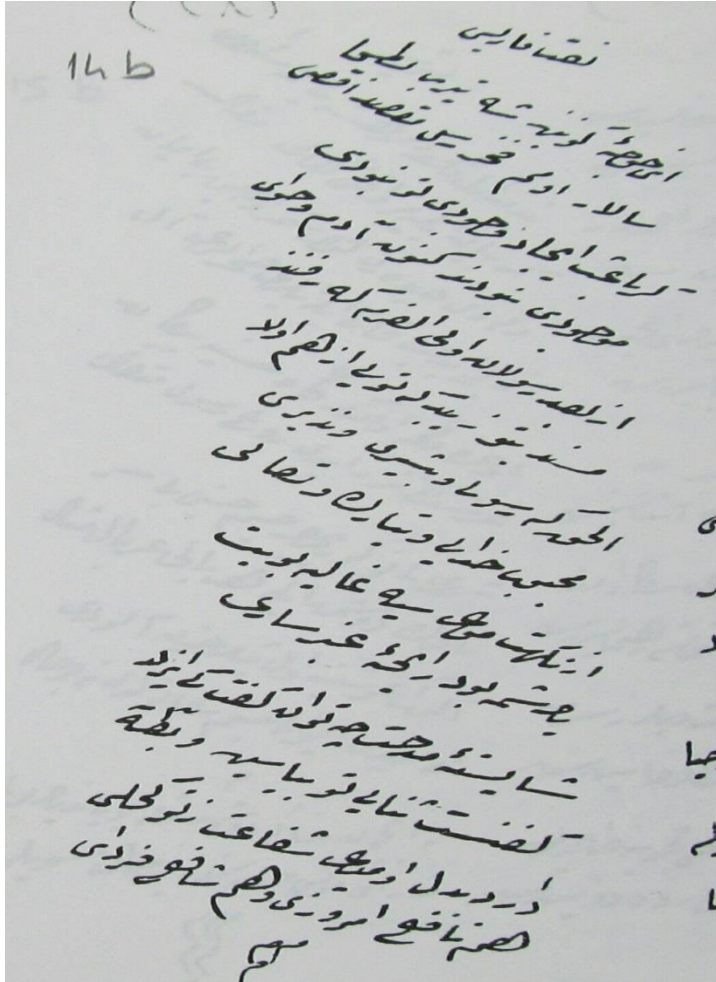
- 1 Ey Aḥmed [u] Maḥmūd İyâl-Kâsım-ı taha
 Te°n-i Ka°beniñ maẓhar-ı teşrîf-i farzı
- 2 Maḥbûb-ı Hüdâ nûr-ı ḥamd sedâ-yı mecîd
 Sultân-ı resûl pâdişâh-ı şûret-i mâ°nâ
- 3 Çâkdir güḥali güher-i dîde-i Cibrîl
 Na°l-ı kâdemi tâc-ı ser-°arş-ı muşallâ
- 4 O şâfiñı neşr etmege indi yere Kur°ân
 Mısrâhıñı keşf etmege çıkdı göge °İsâ
- 5 Luṭfuñ ile sen kılmışdın bendeñi tebşîr
 Âmâdeyim ol va°dîniñ incâzına ḥâlâ
- 6 Bi°l-lâh yeter nâz-ı firaķıñ ile yandım
 Al cânımı yâ kıl beni vişaliñ ile iḥyâ

* 38 14b

- 7 **Kāzım*** yetişür yerde birünü edeb olmasa
Erbāb-ı kemāl eylemez esrārını ifşā

39*

Na'at-ı Fārisī*

* **Kāzım** için 4. şiire bakınız.

* 39 14b

40*

Medh-i Resûl*

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Yüzünden cümle 'âlem pür-ziyâdır yâ Resûlallâh
Siyâh gözünle kaşın dil-rübâdır yâ Resûlallâh
- 2 Ne mümkündür dehânın vaşın etsin ins u melek
Ki medh eder seni bi'z-zât Hüdâdır yâ Resûlallâh
- 3 Dudağın lezzetine âb-ı kevser söylesek uymaz
Lisânın tercümân-ı reh-nümâdır yâ Resûlallâh
- 4 Çün oldu cism-i pâkin mübtedâdır bu kâ'inâta
Yine ol kâ'inâta muntehâdır yâ Resûlallâh
- 5 Şefâ'at devletin mevlâ * saña çün eyledi ihsân
Ümidimiz kıyâmetde sañadır yâ Resûlallâh
- 6 Anamızdan bize rahmin eyâ lutf-ı diğer-mekân
Mürüvvet merhamet saña sezâdır yâ Resûlallâh
- 7 Bizim ancak işimiz da'imâ cürm [u] hata lakin
Saña düşen hemân 'avf [u] 'itâdır yâ Resûlallâh
- 8 Kapuna geldi **Kuddûsî*** eşigine yüzün sürer
Toyur hûnıyla aç müflîsi gedâdır yâ Resûlallâh

* 40 15a

* **Medh-i Resûl**: KBD.da 15 beyittir. MREŞM.de 1'inci, 3'üncü, 5'inci, 10'uncu, 12'nci, 14'üncü ve 15'inci beyitlere yer verilmiştir.

* 40/5-a mevlâ: Allah KBD.

* 'www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com'' adlı internet sitesinde **Kuddûsî** mahlasında 2 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

41^{*}Kıddūsī^{*}Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün

- 1 Şehâdet eyleriz Hakkâ rûsul-i bâ-şafâsın sen
Cemî^c-i enbiyânîñ serveri hayrül-varısın sen
- 2 Feleklerde melekler arasında nâmîñ Aḥmeddir
Bu dünya  aleminde hem Muḥammed Muştafâsın sen
- 3 Daḥı cennetde Maḥmūd oldı nām-ı pâkiñ ey maḥbûb
Muḥaşşıl biñ bir ismiñ şâḥibi bir dil-rübâsın sen
- 4 Tevessül eyledi Hakkâ seniñle cümle peygamber
Şefâ^cat saña verildi Hüdâya âşinâsın sen
- 5 Hemân ḥamd eyleriz Hakkâ bizi kıldı saña ümmet
Ki cümle ḥalka raḥmetsin bize ḥoş reh-nümâsın sen
- 6 Ḥabîbâ kapuña geldik şefâ^cat dileriz senden
Kerem kıl eyleme maḥrûm bize kân-ı vefâsın sen
- 7 Cinâyet eyledik bî-ḥad me anî baḥrine taldık
Meded yâ rāhimü'l-ümmet ki her derde devâsın sen^{*}

^{*} 41 15b

^{*} 41: KD.da yer alan bu şiir 14 beyittir. MREŞM.de 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 6'ncı, 10'ununcu, 11'inci ve 12'nci beyitlere yer verilmiştir.

42*

Mersiye

Fe[°]ilātün/Fe[°]ilātün/Fe[°]ilātün/Fe[°]ilün[Fā[°]ilātün][Fa[°]lün]

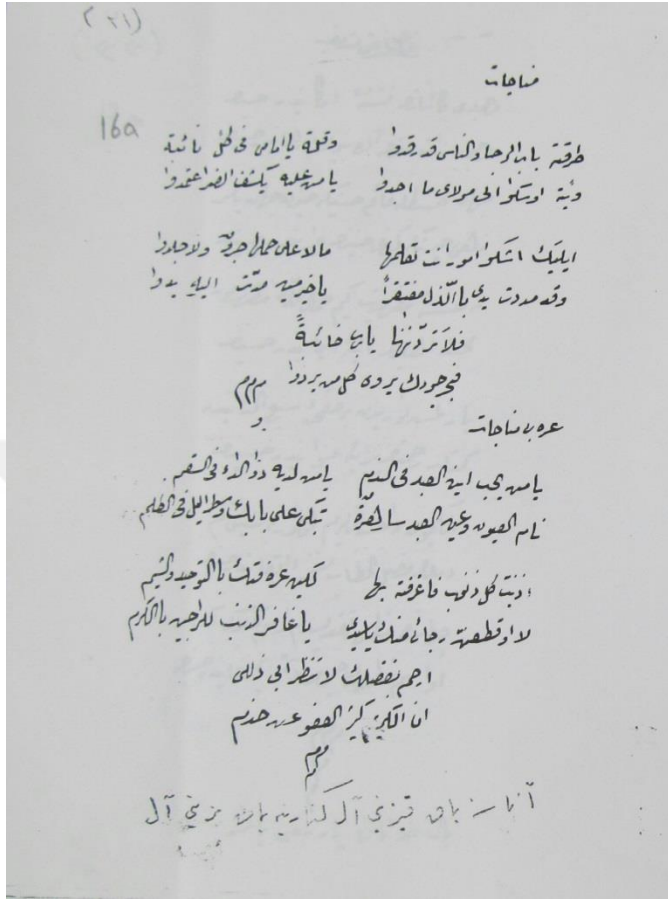
- 1 Benden ol vāqı[°]a-yı müdhişi etme su'āl
Ki beyān eyleyemez vāqı[°]anı kılk-i maḳāl
- 2 Diledi ḫaydārı o şemmer olacaḳ bī-imān
Renc idüp ḳan ile eyledi şahrāları āl
- 3 Uḡradıḳça o cigergāh-ı Ḥüseyne peykān
°Arşda nezzar idi rūḫ-ı resūl müttessāl
- 4 Şehr-i bānū görücek cism-i Ḥüseyni bī-ser
Navek-i düşmen ile her yānı °ürbāl-i mişāl
- 5 Alup āḡüşına ol peyker-i ḫün-ālūdı
Didi eyvāh Ḥüseyyinim n'oldı ne bu ḫāl
- 6 Ne içün ḫāke düşüp ḳāne boyandıñ böyle
Nedir ey **Mūnisi**^{*} cān sende bu ḫālet söyle

* 42 15b

* Şair hakkında herhangi bir malumat bulunamamıştır.

43*

Münācāt*

44*

Na'at-ı Şerîf

Mef'ulü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ulün

- 1 Eflāke çıkardın yine efgānımı yā Rab
Ettiñ tolu kan dīde-yi giryānımı yā Rab
- 2 Bu sīnemi çāk etsem 'aceb mi iki gözden*
Dūr eyledin ol serv-i hırāmanımı yā Rab

* 43 16a

* Şiir Arapça yazıldığından dolayı orijinal metne yer verilmesi uygun görülmüştür.

* 44 16b

* 44/1 b gözden; kederimden ABD.

- 3 Bülbul gibi feryādımı nādāna duyurduñ
Pejmürde kılup bağ ile büstānımı yā Rab *
- 4 Āteşlere pervāne gibi yandı bu cānım
Bī-şu^cle görüp şem^c-i şebīstānımı yā Rab
- 5 Ya^ckūb-şıfat göñlümi beytū'l-hazen itdiñ
Çāha bırakup Yūsuf-ı Ken^cānımı yā Rab
- 6 Hayfā didiler hāl-i perīşānıma yarān
Gördükde benim hāl-i perīşanımı yā Rab
- 7 ^cAydī^{*} niçe [bir]^{*} şabr eyleye bu derd-i firāka
Derd içre yetişdir yine dermānımı yā Rab

45*

Gazel-i Na^cat-ı ŞerīfMefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün

- 1 Vücūd-ı kā[?]inātıñ neş[?]e-yi imkānıdır hüsñüñ
Vücüb-ı zāt-ı Hakkıñ en büyük bürhānıdır hüsñüñ
- 2 Cihān hüsñüñle kā[?]im hüsñüñe hayrān cihān yekser
Zihī hayret ki kenz-i hüsñüñüñ hayrānıdır hüsñüñ
- 3 Ne hüsne mazḥariyyet kim cemalü'l-lāh mazḥardır
Muḥabbet ehliniñ āyīne-yi ĩmānıdır hüsñüñ
- 4 Yazılmış nūriden bir şafḥa-yı seb^cü'l-meşanīdır
Kitāb-ı rahmetiñ bir āyīne-yi ^cünvānıdır hüsñüñ

* 44/3. Beyit ABD.de 5. Beyittir.

* 24. şiire bakınız

* 44/7a 'bir' sözcüğü divanda olduğu halde MREŞM.da yoktur. Vezin hususiyeti göz önünde bulundurularak tarafımızca ilave edilmiştir.

* 45 17a

- 5 Anıñcün vâcibü'l-kerîm olur [.....]* kim
Diliñ faslû'l-hitâbı taht-ı iķânıdır ħüsnüñ
- 6 Cihânda mazĥar-ı taķdîsim ersem **Celâl*** âsâ
O ism-i mazĥarî cismiñ [.....]* ħânıdır ħüsnüñ

46*

Meşiye

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Sâķīyâ bir cur°a şun ehl-i şafânıñ °aşķına
Sâķī-yi Kevser °Aliyyü'l-Murtażânıñ °aşķına
- 2 Şāhımıñ şāhı tırur göñlümde hep ehl-i beyti
Gün fiğānıñ geçmişim Āl-i °abānıñ °aşķına
- 3 Kim ki fażlınıñ muĥibbi ħānedān-ı sıdķ ile
Elde varıñ öldürür şāh evliyānıñ °aşķına
- 4 Lafta anı °alīnıñ mu°ayyen fehmi eyleyen
Çağrışılarsa °Alīyü'l-Murtażanıñ °aşķına
- 5 Lāle öz başını yardı Ĥüseynīler gibi
Ķana boyandı şehīd-i Kerbelānıñ °aşķına
- 6 Ĥādımü'l-faķr oldı Aĥmed ezdi engür şerbetin
Ķırķlar anı nüş kıldı Muştafānıñ °aşķına

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Celâl** mahlasında 10 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım zayı olduğundan okunamamıştır.

* 46 17b

- 7 Bir elif ikinci ʿuzlet ihtiyār et merdümün
Çek elini dünyādan şāhīb-i zamānın ʿaşkına
- 8 Ey **Lüzūmī*** seniñle olduk Yezīdī müşrīki
Kim ki çalar tığını şāh-ı merdānın ʿaşkına

47*

Gazel-i Tahmis-i Hāfız*

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün

I

Gönül eğlencesi birdür nevā-yı nāzenīnim var
Perī-peyker melek-şüret kâmer mähī cebīnim var
Gümüşden tãle benzetdim benim bir yāsemīnim var
İki ʿālemde maşşūdım benim bir gül emīnim var
Ne mümkīn ğayrı yār sevmek ve bi'llāhī yemīnim var

II

Seniñ lebleriñ kaymağdır benim ağzım da bal olsa
Bal kaymağa hūb yaşışur kaymak da bala hāl olsa*
Bizi zem eyleyen ʿāşık kamu dilleri lāl olsa
İki ʿālemde maşşūdım benim bir gül emīnim var
Ne mümkīn ğayrı yār sevmek ve bi'llāh yemīnim var

III

Hāfızı almış destine taş ider bir yāsemīn
Şimdi bir āh çeker isem tende тұrur mı zemīn
Gece gündüz çağırırım bir meded kıl yā emīn*
İki ʿālemde maşşūdım benim bir gül emīnim var
Ne mümkīn ğayrı yār sevmek ve bi'llāh yemīnim var

* **Lüzūmī** için 15. şiire bakınız.

* 47 18a

* DHM.de yer alan bu şiire kaynak olarak MREŞM' gösterilmiştir. Bu nedenle şiir karşılaştıramamıştır.

* 47/- a, b mısraları vezin bakımından sıkıntılıdır.

* 47/III-a, b, c mısraları vezin bakımından sıkıntılıdır.

48*

Ġazel*

Fe[°]ilātün/Fe[°]ilātün/Fe[°]ilātün/Fe[°]ilün[Fā[°]ilātün][Fa[°]lün]

I

Ne sözüm diyecek dinle miyân-ı yâre benim
 Yetişür anıñ içün minnetim ağıyâra benim
 Çekemem cevır [ü] cefâyı yüregim yâre benim
 Sebeb-i mevtim olur kaçış gözü kara benim
 Meger İlâhdan ola derdime bir çâre benim

II

Kimse [°]aşk ehli gibi bir kara mâtem çekemez
[°]Âşıķıñ çekdiğini başka bir âdem çekemez
 Niçe Zâl Oğlı gibi bir dahı Rüstem çekemez
 Sebeb-i mevtim olur kaçış gözü kara benim
 Meger İlâhdan ola derdime bir çâre benim

III

Âteş-i [°]aşk ile yakdın yine bu cism [ü] benim
 Bu kadar yakma dedim âteş-i hicrâna beni
 Kır sevâlara yakdın yağa Mevlâ da seni
 Sebeb-i mevtim olur kaçış gözü kara benim
 Meger İlâhdan ola derdime bir çâre benim

IV

Bu kadar hışm [u] gâzab eyledi murâdına yine
 Urdı ol tıgı sîneme urdı cân hânesine
 Merhamet eylemediñ bu dil-i dîvânesine

* 48 18b

* **Gazel** şeklinde nitelendirilen bu şiirin şekil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bir muhammes olduğu aşikârdır. Şiirde şairin mahlasına yer verilmediğinden şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Meger İlähdan ola derdime bir çäre beşim
Sebeb-i mevtim olur kaçış gözü kara benim

49*

Na'at-ı Şerif*

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

I

Sultân-ı rûsul şâh-ı mümedcedsin efendim
Bî-çârelere devlet-i sermedsin efendim
Dîvân-ı ilâhîde ser-âmedsin efendim
Menşûr-ı le'amruke mü'eyyedsin efendim
Sen Aḥmed [ü] Maḥmûd [u] Muḥammedsin efendim
Ḥaḳdan bize sultân-ı mü'eyyedsin efendim

II

Ḥuṭbeñ okunur minber-i iḳlîm-i beḳâda
Gül-bang-ı ḳudûmuñ çalınur 'arş-ı 'alâda
Esmâ-yı şerîfîñ añılur 'arz [u] semâda
Ḥükmüñ tutulur maḥkeme-yi rûz-ı cezâda
Sen Aḥmed [ü] Maḥmûd [u] Muḥammedsin efendim
Ḥaḳdan bize sultân-ı mü'eyyedsin efendim

III

Bir gün ki ṭalup baḥr-ı ḡam-ı Fırata yetdim
Elden giderüp 'aḳlımı pîç-i zülfe yetdim
'İşyânım alup 'âḳıbetimden ḥazer itdim
Bu maṭla'ı yâd eyledi bir seyyid işitdim
Sen Aḥmed [u] Maḥmûd [u] Muḥammedsin efendim
Ḥaḳdan bize sultân-ı mü'eyyedsin efendim

* 49 19a

* Bu şiir, Şeyh Galib'in divanında yer alan müseddesidir. Divanda yedi bend olmasına rağmen, Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuası'da 2'nci, 4'üncü ve 6'ncı bentlere yer verilmemiştir.

IV

Bî-çâredir ümütlerin ʿișyânına bakma
 Dest-i red urup ʿaşretle dūzaḥa қақma
 ʿAfv eyle amān âteş-i hicrânıña yakma
 Ez-cümle kılın **Ġālīb*** bir cürme bırakma
 Sen Aḥmed [u] Maḥmūd [u] Muḥammedsin efendim
 Haḫdan bize sulṭān-ı müʿeyyedsin efendim

50*

Nabī

Naʿat-ı Şerīf

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 İlāhī baña verdi çün bu renc [u] derd-i hicrânı
 Etibbā bilemez yâ Rab yine sen eyle dermânı
- 2 Şikâyet eyleme ey dil taḥammül eyle şâbir ol
 Ki böyle cârî olmuştır Ḥüdânın emr [u] fermânı
- 3 Bu nâr-ı maşşiyet içre bizi yandıрмаğil yâ Rab
 Ḥabîbîn ʿaşkına söndür kuluñdan nâr-ı ıktizânı
- 4 Zebânî vechini yâ Rab bize gösterme maḥşerde
 Müyesser eyle yâ Mevlâ cemâl-i hür gulemânı
- 5 Ḥüdâ bize tevaffıķın refīķ eyle eyâ hâdi
 Girince zulmet-i қabre ayırma nūr-ı Ġmânı

*Şeyh Ġālīb, Mehmed (d.1171/1757-ö.1213/1799) 18 yüzyılın en önemli şairlerindendir. Asıl ismi Mehmet'tir. Önce Es'at mahlasını kullanmış daha sonra Galip mahlasını kullanmaya başlamıştır (<http://www.turkedebiyatisimlersonzugu.com> 19.05.2017).

* 50 19b

- 6 Ümīdīñ kesme ey **Nābī**^{*} cenāb-ı ھاẓret-i ھاḳdan
Ki nā'ib ḳullara çoḳdur Hūdānıñ lutf [u] iḥṣānı

51^{*}**Na'at-ı Şerīf u Mūnācāt**

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

- 1 İlāhī ka'inātı ḫalḳ [u] icād eyleyen sensin
Eşāş-ı ḫādişāt-ı tarḫ [u] bünyād eyleyen sensin
- 2 Şübūt-ı 'illet-i ġā'ibe teyyid ider her şey
Bu dāru'l-ḫikmeti meşḳūr [u] inşād eyleyen sensin
- 3 Meẓāyā-yı tecellīde zuhūrıñ muḫtelifdir pek
Vücūd-ı zātını nefsiñde eşḫād eyleyen sensin
- 4 Verib ābāya faṭr-ı ḫüb-ı mevlūdı yine yā Rab
Mezār-ı ḫābgāhı tıfl-ı nev-zād eyleyen sensin

52^{*}**Müfred**

Mef'ülü/Mefā'ılü/Mefā'ılü/Fe'ülün

- 1 Aç gögsüñi saç ḫandeñi Allāhı seversen
Bir gülmeñi bir gülmemeñi seyr edeyim ben

* **Nābī** için 35. şiire bakınız.

* 51 20a

* 52 20a

53*

Münācāt

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Almadan ey fahr-ı °alem hem şefî°ü'l-müzmîn
Nāzîl oldu şânına çok rahmetü'l-lil °alemîn
- 2 İşideli vaşfını budur nişânımda hemîn
Eş-selātu ves-selām yâ şādıkā'l-va°dü'l-emîn
- 3 Talmışım baħr-ı şekādet içre kārım se°yāt
Yâ ilāhî sen °ināyet eyle bir dem vir necāt
- 4 Sen °ināyet kıl ğarîbe ey Resûl-ı kâ°ināt
Eş-selātu ves-selām yâ şādıkü'l-va°dü'l-emîn
- 5 Çağlayup her dem aħar bu çeşm-i giryānım benim
Fikr idüp nār-ı çeşmim ħavf ider cānım benim
- 6 Umarım rûz-ı cezāda ola hem-rāhım benim
Eş-selātu ves-selām yâ şādıkü'l-va°dü'l-emîn

54*

Münācāt

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

I

Merħametdir umdığım dā°im ilāhımdan benim
 Luţf-ı rahmetdir murādım pādışāhımdan benim
 Dem-be-dem şermendeyim rûy-ı siyāhımdan benim
 Kesmezim vardır ümîdim toğrı rāhımdan benim

* 53 20b

* 54 21a

Biñ bir ismiñ Һasretiçün kaç günähımdan benim
Yohsa maһşer Һalkı yanar düd-ı āhımdan benim

II

Bencağızıñ kārı yā Rab dā'imā 'iṣyān imiş
Nefs-i şom itdiklerim şubḥ [u] mesā tuğyān imiş
Rüz [u] şeb itdiklerim cürm [ü] Һaṭā noқşān imiş
Yā ilāhī raḥmetin deryāsı bī-pāyān imiş
Biñ bir ismiñ Һasretiçün kaç günähımdan benim
Yohsa maһşer Һalkı yanar düd-ı āhımdan benim

III

Sen 'ulvīme nazar kııl Muṣṭafānıñ 'aşqına
Fıṭratınıñ zāhir olan müntehānıñ 'aşqına
Āl-i evlād-ı resūl-ı ḥānedānıñ 'aşqına
Hem ğurūhü'l-evlīyā enbīyānıñ 'aşqına
Biñ bir ismiñ Һasretiçün kaç günähımdan benim
Yohsa maһşer Һalkı yanar düd-ı āhımdan benim

55*

Münācāt-ı Zātī

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Derdmendim ol Һüdādan derde dermān isterim
Sā'ilim bāb-ı 'itādan luṭf [u] iḥsān isterim
- 2 Bir siyah-rū mücrimim kim dā'im 'iṣyān eylerim
Ol cenāb-ı kibriyādan 'afv u ğufrān isterim
- 3 Ben ḥaқıḳat baһrine bir özge ğavvaş olmuşum
Cem' idüp eşdāf-ı baһri dür [ü] mercān isterim

* 55 21b

- 4 Bir enîsim yok cihânda söyleyem ahvâlimi
Hâlimi °arz itmege bir ehl-i °irfân isterim
- 5 Her biri esrâr-ı Hakkı bilmediler **Zâtîyâ***
Bilmege bir Mantıku't-Ṭayr-ı Süleymân isterim

56*

Na°at-ı Şerîf

Mefâ°îlün/Mefâ°îlün/Mefâ°îlün/Mefâ°îlün

- 1 Hüdâ °aşkıñ şafâsından bize bir hoş eşer geldi
Habîbi Muştafasından şafî° imiş haber geldi
- 2 Ṭabîb imiş kamu derde bize de şol bağa yerde
Bilürsün sen anı nerde cihâna mu°teber geldi
- 3 Şalât vergil ol şâha resûl oldu Allâha
Kıyâs it vechini mâha huzûruna kamer geldi
- 4 Taḫ-ı şâh-ı velâyetdir taḫ-ı nûr-ı hidâyetdir
Bular maḫbûl-ı hażretür ki bize reh-nümâ geldi
- 5 Var anıñ çâr yâri hem ulvîdir yâraya merhem
°Al °Osmândan muḫarrîrim Ebû Bekr [u] °Ömer geldi

* 8. şiire bakınız.

* 56 22a

57*

Kıt'a

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Ağlarım şubha degin derd ile ben Eyyüb mıyım
Dökerim gözyaşını hecr ile ben Ya^cküb mıyım
- 2 Ana rahmin düşeliden beni terk itmedi ğam
Bilmezem bu ğamıñ ^cāynına Mecnün mıyım
- 3 Gāh ğam gāh elem gāh sitem gāh cefā
Çekerim bunları ben Rāğıb-ı mergüb mıyım
- 4 Ey bī-ğonca **Fuzūlī*** niçe kıan ağlamasun
Dest-i cevriñle bükersin beni mektüb mıyım

58*

Kıt'a

Mef^cülü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^cülün

- 1 Beyhüde tabīb yāram açıp canımı yakma
Dünyāda gönül yārasına çāre bulunmaz
- 2 Hāşre dek olur çāresi meşhūr meşeldür
Dünyāda gönül yārasına çāre bulunmaz
- 3 Bitmez yüregim yāreleri işler onulmaz
Şabr eyleyim çare nedir bitmez işi olmaz

* 57 22b

* 19. şiire bakınız.

* 58 22b

59*

Gazel-i Mazhar

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 [.....] kūy-ı yāre söyle ey şabā
[.....]* bŭy-ı sinemā ey şabā
- 2 Mār-ı zŭlfün tağıdıp açdıñ tılsım-ı hŭsnüni
İtdiñ ol gencİne-yi ^cuşşāka yağma ey şabā
- 3 Ser-te-ser derdine eger saña rŭzgār-ı ^caşğ
Her dem eylersiñ dil-i ^cuşşākı yağma ey şabā
- 4 Şāh-ı gülde āşiyān-ı bŭlbŭli etme hārāb
^cĀlemi berbād ider feryād zīrā ey şabā
- 5 Var mı başında hevā-yı kākŭl-i cānān ^cacep
Sen de bir ser-geştesīñ bir **Mazhar***-āsā ey şabā

60*

[Müfred]

Mef^cŭlŭ/Mefā^cĭlŭ/Mefā^cĭlŭ/Fe^cŭlŭn

- 1 Toldur kadehi ^caşğ ile yār ^caşğına içelim
Ağyār olanı meclīsimizden seçelim

* 59 23a

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısımlar zayi olduğundan okunamamıştır.

* „www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Mazhar** mahlasında 2 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 60 23a

61^{*}

Gazel-i °Aydī

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Çerāğ-ı vaḥdete pervāne oldum ḥasbeten lillāh
Bilin ser-tā-ḳadem odlara yandım ḥasbeten lillāh
- 2 Yerim mescid iṣim ṭā°at iken gör nāgehān ey dil
Muḥabbetle serim sevdāya ṣaldım ḥasbeten lillāh
- 3 Resūlullāh buyurdu mü°mīniñ mirātu mü°mmīndir
Ḳabul etdim yönüm mirāta döndüm ḥasbeten lillāh
- 4 Lebinden çeşme-yi ḥayvān revān olduḳça cānāniñ
Ḳızır-veş nūş idüp ol ābe ḳandım ḥasbeten lillāh
- 5 Meger pāyānı yok deryā imiş °aşḳı dīl-ārāmın
O baḫr-ı bī-tehāşā içre ṭaldım ḥasbeten lillāh
- 6 Çü nāmūs ile °ārīñ terk-i evlā olduḡın bildim
Buların şīşesini ṭaşa ḳaldım ḥasbeten lillāh
- 7 Ben °Aydīyim^{*} ne var cānım feda ḳıldımsa cihāna
Ki verdim cümle varım °aşḳıñ aldım ḥasbeten lillāh

62^{*}

Gazel-i Mazḥar

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Dehāniñ vaşḳı gelmez dilberā dillerle ta°bīre
Ḳaṭ ü ḥālīñ şināsın ḳādir olmaz ḥāme taḫrīre

* 61 23b

* 24. şiire bakınız.

* 62 24a

- 2 O cādū gözleriñ kâfirdir ey şūh-ı per u peyker
Ne hâcet siẖr ü efsünla dil-i °uṣṣākı tesẖîre
- 3 Firâkıñda şikâyetnâme yazdım şafha-yı kâlbe
Hemi dâğ-ı ḥasret [.....] * hâcet ne temẖîre
- 4 Tōkındıñ zūlf-i yâre gerçi urdıñ riṣte-yi °aqlım
Şabâ pek himmet itdiñ sen meṣâm-ı cānı ta°tîre
- 5 Murâdı pîrū olmak **Mazharıñ** * ref°at-ı efendi
Nazîr-i nazmı yokdur kim ḥisâret ide nâzîre

63*

Gazel-i Tâcî

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Şâķiýâ kanım ile tıldur kadeḥler boş iken
Yâre şun Allâh içün fırsat dem-i mey-nüş iken
- 2 İdemez elbet şabâḥü°l-ḥaşre dek zehr-i humâr
Cām-ı leb bezm-i muḥabbetle gönül sarḥōş iken
- 3 Var mıdır geṣt-i dile cāy-ı selâmet n°eylesün
Baḥr-ı bî-pâyân-ı °aşkıñ dâ°imâ pür-ḥōş iken
- 4 Çarḥı yıkmazsa yıkar âh-ı derünım çıķmasıñ
El-Ḥazer açdırma ağızım ey melek ḥamüş iken

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım zayi olduğundan okunamamıştır.

* 59. şiire bakınız.

* 63 24b

- 5 Naẓmımızı Tâcî* -yi hûş-gûya bî-pervâ [vü] eşref
Eylemiş cürât nazîre söylemiş bî-hoş iken

64*

Müfred

Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün

- 1 Şabâ luṭf eyleyüp bir hōş haber vir gül^cizârımdan
Felek zulm itdi ayırdı beni gül yüzlü yârimden

65*

Gazel-i Şemsî

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Vermeyince cânımı cânâna kurbân olmadım
°İyd-i vaşla irmedim °âlemde mihmân olmadım
- 2 Kim nice şabr-ı tîğ ile ricâdan destimi
Ben serâyîr-i istîgnâda sulṭân olmadım
- 3 Secde kıldımsa n'ola yârin kaş u mihrâbına
Bilmeyence itdigüm küfr-i müselmân olmadım
- 4 Niçe yıllar sırrâd-ı hicrânda gezdim serseri
Aķmayınca dîdelerim yaşı °ummân olmadım

*,'www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com'' adlı internet sitesinde **Tâcî** mahlasında 3 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 64 24b

* 65 25a

- 5 Gün gibi geşt eyledim **Şemsî**^{*} cihānı ser-te-ser
 Bir gün ol māh-pāreniñ kūyın̄da mihmān olmadım

66^{*}

Müfred

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Perîşān hālimi bir bir ifāl it varup nāma
 Niçe bir āh çekem baht-ı siyāhımdan tecellāma

67^{*}

Gazel-i Hâfız

Müstef^cilātün/ Müstef^cilātün/Müstef^cilātün/Müstef^cilātün

- 1 Elvān-ı rūḥıñ ğonca-yı humrān bulunmaz ne saçan saçında
 Zülfüñ rüşen sünbül şahrāda bulmaz hikmet n'ola sende
- 2 Etvārı güzel ḥulḳı mülāyimce cevlānsın maḥbūbe-yi cānsın
 Seniñ güzelim ḳaddince bulunmaz ne Hindde ne Yemende
- 3 Bir laḫḫa-yı nigāh ile dil-i ārāmımı aldın sevdālara şaldın
 Seḫḫāre gözüñ sihri o tersāyı bulunmaz küfr-i ehl-i ilinde
- 4 Şahrā-yı muḫabbetde bıraḳdın beni ḫasrette āḫīriñ nefesde
 Ölüsem eger seniñ vuşlātın bulunmaz ḫayfā ki kefende

^{*}“www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com” adlı internet sitesinde **Şemsî** mahlasında 20 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

^{*} 66 25a

^{*} 67 25b

- 5 **Hâfız*** n'ola bir râbıta vîrmez mi ki şükri def' eyle fikri
Onun gibi rind ehl-i bû-âsâ bulunmaz erbâb-ı suhende

68*

Gazel

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 O mihriñ firķatiyle zâr u nâlân oldıgım ķaldı
Sehâb âsâ ser-i kūyında giryân oldıgım ķaldı
- 2 O cādū çeşmiñ oldum gerdün-ı kāfirine ĥasret
Anuñ çün ĥün-feşân-ı zaĥm-ı müjgân olduĥum ķaldı
- 3 Bu pıç-i tâb 'aşķıñ dilde cem'ıyyet idüp cānâ
Ĥayâl-i zülf ile ĥaķr-ı perîşân olduĥım ķaldı
- 4 Küşâyiş bulmadı bu 'aķd ile baĥt-ı siyâhım âh
Yine dil-beste-yi gisû-yı cānân olduĥım ķaldı
- 5 Düşüp şem'-i ruĥ-ı şevķ ile nâr-ı 'aşķa ey **Mazhar***
Hemân pervâne-veş beyhûde turan olduĥım ķaldı

69*

Müfred

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlün

- 1 Ey ĥamzesi ĥün rîzânım öldüm eliñden
Çek ĥaņçerin Allâhı seversen cigerimden

* 23. şiire bakınız.

* 68 26a

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Mazhârî** mahlasında 1 şairin bulunduĥu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin bu şaire ait olduĥu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 69 26a

70*

MüfredMefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Gelen gelsün sa^cadetle
Giden gitsün selāmetle

71*

MüfredMef^cülü/Mefā^cīlū/Mefā^cīlū/Fe^cülün

- 1 Bitmez yüregim yāreleri işler oñulmaz
Şabr eyleyelim çāre nedir bitmez iş olmaz

72*

ĠazelFe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Dile şimşīr [ü] oğ açdı hezār yāre yine
Merhem-i vuşlat içün yalvaralım yāre yine
- 2 İtdi dil-ḥasta beni ḥasret-i çeşm-i siyehiñ
Ḥālīme nīm nigāhıñdan olur çāre yine
- 3 Tīr-i müjgānıñı gördükde uruldı yāriñ
Gözüne aldı gönül olmağa şad pāre yine

* 70 26a

* 71 26a

* 72 26b

- 4 Gerçi rahm eyle baña °arif-i °arz etdi dili
Yandı pervâne-i dil âteş-i ruhsâra yine
- 5 **Mazharâ*** fark idemem sünbül-i hûş-büy mî °acep
Dökülen zûlf mî yoksa ruḥ-ı dildâre yine

73*

Müfred

Mef°ülü/Mefā°lû/Mefā°lû/Fe°ülün

- 1 Bu gice benim küy-ı nigâra seferim var
Ammâ ser-i küyînda °adûdan hîzarım var

74*

Ġazel-i Derdî

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Şarâbîñ hürmetin añla ayâğı elde tut sâķî
Degil bezm-i fenâda °ayş [u] °işret kimseye bâķî
- 2 Yolîñ semt-i hicâza erse gelürse ey şabâ luṭf et
°Irâķî nağmelerle söyle yâre ḥâl-i °uşşâķı
- 3 Refîķiniñ tîşe vü zehr-i ḳahrîñdan hilâl oldum
Bu zehri cân-güzârîñ yok mıdır °âlemde tiryâķî
- 4 İder mi °arz-ı ḥâcet âsitân-ı °abd-i °âcizde
Ḳanâ°at güşesinde bekleyenler bâb-ı zevrâķı

* 59. şiire bakınız.

* 73 26b

* 74 27a

- 5 Olup nūr üzre nūr eyler dil-i ʿuṣṣākī-yi mesrūr
Cemāl-i dil-bere zinnet virirse ḥüsn [ü] ahlākı
- 6 Mürekkebli yüzüne kim bakar evrāk-ı eṣṣārın
Kalem kaşlu nigārın var iken kâğıddaki sāķī
- 7 Direḥṣān olmadı devr-i ḳamerde görüp **Derdī***
Tūtalım rūṣen itmiş mihr-i fażlı çeşm-i āfākı

75*

Ġazel-i Yūmnī

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
[Fāʿilātün] [Faʿlün]

- 1 Mest-i mey-i hōṣ olalım bāde şun ey sāķī
Neme lāzım ki cihān fānī imiş yā Bākī
- 2 Kim dimiş kim varaķı mihr-i vefāyı kim oķur
Var mıdır mihr-i vefā kim oķuna evrākı
- 3 Gāh ʿākīl şanırum kendimi memnūn olurum
Gāh ʿāķillere tercīh iderim ʿuṣṣākı
- 4 Ey ecel merḥamet et gel de benim cānımı al
Çünkü cāndır benim ol mehlikāmın müştākı
- 5 İstiyor herkes ile hōṣça geçinsin **Yūmnī***
Sevmeyen var mı ʿacep böyle güzel ahlākı

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Derdī** mahlasında 2 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 75 27b

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Yūmnī** mahlasında 10 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

76*

Gazel-i Fehmî

Mefâ'ılün/Mefâ'ılün/Mefâ'ılün/Mefâ'ılün

- 1 Şabâ °uşşâķ-ı nev-rûzı kılar insānı mestāne
Hicāz u İsfehānı eyliyor bî-şebh-i dīvāna
- 2 Nihāvend [u] °Acemdür ilin bu °aķlı hep yıķma
Delî dīvāne hōş geldi meserret verdi insāna
- 3 Saña her erişmedir bilmem füzūna erdiren °aşķım
°İrāķî evc ile uşşâķ erişdi cümle Hüdāya
- 4 Ne hōş verdi şafālar bile gördi °Arābānî
Miyān-ı hoyrātı hayret bıraķtı ehl-i irfāna
- 5 Nice muhriķ ğazeller şarķılar güft itdi ol dānā
Yaķıp yandırdı yārānı düşürdü āh [u] nālāna
- 6 Denir şöhret aña begler muhammerdir henüz nāmı
Bu nām-ı şöhreti hergiz yetişdi °arş-ı rahmāna
- 7 Bilübdür ref'at-ı ķadrin anıñķün medķ ider **Fehmî***
Ne lāzım medķini ķılmaķ ne hācet şimdi î'ālāna

* 76 28a

*"www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde **Fehmî** mahlasında 22 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

77*

Gazel-i Nâdir

Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün

- 1 Hüseynîden dem urduķça cemâliñ mihr [ü] mäh-āsā
Nevāya başladım ben de şabā-yı bāmgāh-āsā
- 2 Düzenler verdi şana rişte-yi zülf-i perişāna
Mişāl-i tāziyāna perde-yi rū-yı dūgāh-āsā
- 3 Lebiñden gül yüzüñden ârızıñdan buse vir cānā
Şafā bahş eylesünler cāna āhiñ sigāh-āsā
- 4 Nedir bu dīde-yi cādū nedir bu ğın-i ğār ebrū
Beni mest eyledi yāhū maķām-ı ğārigāh-āsā
- 5 ^cAşırān ile işret kıl ğam [u] feryadı koy Nâdir*
Bıraķma zülf-i cānānı eliñden toĝrı rāh-āsā

78*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Kiminiñ fikriñde cennet kiminiñ fikriñde yār
Mutlakā her kişiniñ başında bir sevdāsı var

* 77 28b

* 10. şiire bakınız.

* 78 28b

79*

Gazel-i Vaşfi

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Şeref vir mâkâmıñla sevdigim bizim ħarābāta
Dem-ā-dem başlasun mel'ünlar arz [u] sebāhāta
- 2 Dil-i mecrūhımı vaşlıñla aşlā kılmadıñ memnūn
°Aceb lāyık degil mi °aşıkıñ hūsn [ü] mükāfāta
- 3 Virür cür'et raķīb-i nā-beķāra luţf-ı bī-fāyik
Cihāna ķarşu °uşşākıñla da'vā-yı müsāvāta
- 4 Niçün ey bī-vefā semt-i vefāya uğramaz rāhıñ
Ser-ā-ser müntezīr üftāde-yi feyz-i mülākāta
- 5 Olup dil-beste tā zūlf-i °anber būyıñla **Vaşfi***
Girer sevdā-yı °aşkıñla dürlü dürlü ħālāta

80*

Müfred

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

[Fā'ilātün]

[Fa'lün]

- 1 Muķtezā-yı ķaderimdir kime būhtān ideyim
Kime cān-ı nigeħ-i °aşķımı nihān ideyim

* 79 29a

*°www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com'' adlı internet sitesinde **Vaşfi** mahlasında 10 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 80 29a

81*

Ġazel-i Râġıp

Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün

- 1 Metâ^c-ı vaşlıñe nağd-i dil-i şeydâ-yı ben verdim
Bu denlü şöhet-i ġüsni saña hercâyı ben verdim
- 2 Maġaldür çāk çāk olsa dil-i mecrūhımız zîrâ
O şühîñ destine şimşîr-i istiġnâyı ben verdim
- 3 Ne denlü var ise cürmüm baġışla ey melek sîmâ
Ĥaṭâ itdim dirîġâ katlime fetvâyı ben verdim
- 4 Deġânîñ nükte-yi ser-bestesin ġâl itmemiş kimse
O serv-i mübheme cânâna şâfâyı ben verdim
- 5 N'ola mestâneliġi ^caşıkâ etse ^caceb etmem
Ki meclîsde o yâre şâġır-ı şahbâyı ben verdim
- 6 N'ola dîvâne-veş **Râġıp*** ġâlîn ^carz etse maġbûbına
Dil-i şeydâya zîrâ mâye-yi sevdâyı ben verdim

82*

Ġazel-i Nâdir

Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün

- 1 Amân Aşvâs düşürdün göñlümü bir tıfl-ı tersâyâ
Varup arz-ı niyâz itmek gerekdir Lat [u] Uzzâyâ

* 81 29b

* **Koca Râġıp Paşa (d.1110/1698-99-ö.24 Ramazan 1176/8 Nisan 1763)** 1110/1698-99 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed'dir. Râġıp mahlası ile birlikte Mehmed Râġıp olarak bilinse de daha çok Koca Râġıp Paşa olarak tanındı (<http://www.turkedebiyatisimlersonzlugi.com> 22.05.2017)..

* 82 30a

- 2 Riyâzetler çeküp râhip okıtdı dersimiz ammâ
Yine hoş gelmedi İncîlimiz tab^c-ı dil-ârâya
- 3 Tekâsül eyleme ey dil ^curuç it evc-i eflâka
Bugün rûz-ı aḥddir ḥâlini ^carz it Mesihhâya
- 4 Yitirdüm zühd-i zâhîd râh-ı mescîd ḳandedir bilmem
Unutdum ders-i üstâdın ḳapandım künc-i tenhâya
- 5 Kiristos ^caşḳına bir bûse ver bu **Nâdir**-i* zâre
Şikâyet eylerim yoksa seni tâ Meryem anaya

83*

MüfredMef^cülü/Mefâ^cîlü/ Mefâ^cîlü/Fe^cülün

- 1 Yandı ciğerim oldı kebâb yârîñ elinden
Ḳurtaramadım ḡoncagüli ḥârîñ elinden

84*

Ġazel-i NefîFâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 ^cÂşıḳa ta^cn etmek olmaz mübtelâdır n'eylesün
Âdeme mihr ü muḥabbet bir belâdır n'eylesün
- 2 Zülfüne ḳalsa perîşân eylemezdi dilleri
Anı da taḥrîk eden bâd-ı şabâdır n'eylesün*

* 10. şiire bakınız.

* 83 30a

* 84 30b

* 84/2. beyit NFD.nda 4. beyit olarak yer almaktadır.

- 3 Gönlü dilberden kesilmezse ʿacep mi ʿāşıkın
Ġamzesiyle tā ezelden āşinādır nʿeylesün *
- 4 Nʼola āgāh olursa raʿnā-yı * dil-i ʿuṣṣākdan
Sīnesi āyīne-i ʿālem-nümādır nʿeylesün *
- 5 Olmasa Nefʿī * nʼola dil-beste zūlf-i dilbere
Tabʿ-ı şūhu dāma düşmez bir Hümādır nʿeylesün

85*

Müfred

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Kaderden başka olmaz bu ʿālemde oluñ āgāh
Ne mümkin ġayrīden nuṣret-i ʿīnāb eyleye bil-lāh

86*

Ġazel-i Şakīb *

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Eyledi endīşe-yi firḳat beni taġyir-i ḫāl
Şanki bir şüret gibi bülbul zebānım oldu lāl
- 2 Ey felek bir dem beni ḫandān edip güldürmedin
Kılmadıñ bir gün nigārımla beni ḳurb-ı visāl

* 84/3. beyit NFD.nda 2. beyit olarak yer almaktadır. NFD.ndaki 3. beyite MREŞM.nda yer verilmemiştir.

* 84/4a āgāh olursa raʿnā-yı: olsa muztarib ḫāl-i NFD.

* 84/4. beyit NFD.nda 5. Beyit olarak yer almaktadır.

*Nefʿī, Ömer Efendi (d.980?/1572?-ö.1044/1635) Asıl adı Ömer olan Nefʿī, Erzurum'un Hasankale (Pasinler) ilçesinde doğdu. Bu yüzden kaynaklarda Erzenü'r-rûmî Ömer Bey, Erzenü'r-rûmî Ömer Efendi diye anılır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmese de 980/1572 yılında doğduğu tahmin edilmektedir (Akkuş 2006:524).

* 85 30b

* 86 31a

- 3 Vaşlınâ ʿazm eyler idim ihtiyārım elde yok
 Āh kim nev-reste murğım uçmağa yok per u bāl
- 4 Geceler kıan yaş döker bülbül misāli gözlerim
 Eyledikçe ey gülüm gül servi endāmın hayāl
- 5 **Sākıb-ı bī-çāreniñ** feryādına budur sebep
 Dīde-yi dünyā ile kıurb-ı visāl olmağ mahāl

87*

Ġazel-i Rızā Pāşā*

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Āsaflñ mikkdārını bilmez Süleymān olmayan
 Bilmez insān kıadrini ʿālemde insān olmayan
- 2 Zülfine dil vermeyen bilmez gönül aḥvālını
 Anlamaz ḥāl-i perişānı perişān olmayan
- 3 Rızkına kıānı olan gerdūna minnet eylemez
 ʿĀlemiñ sultānıdır muḥtāc-ı sultān olmayan
- 4 Kim ki kıorkmaz Ḥaḳdan andan kıorkar erbāb-ı uḳul
 Her ne isterse yapar Ḥaḳdan her-asām olmayan
- 5 İʿtirāz eyleser bir nādān ziyā ḥāmūş olur
 Anlayamaz kıadr-i güftarı süḥendān olmayan

* 87 31b

*“www.turkedebiyatisimlersonzlugu.com” adlı internet sitesinde **Rızā** mahlasında 22 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin **Ziya Paşa’ya** ait olduğu tespit edilmiştir. Şiire verilen başlık mürettip tarafından karıştırılmış olabilir.

88*

Gazel-i Fuzûlî

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Yağma cânım nâle-i bî-ihtiyârımdan şağın
Dökme kanım âb-ı çeşm-i eşk-bârımdan şağın
- 2 Şu verir her subh-dem gözyaşı tığ-i âhıma
Çok beni incitme tığ-i âb-dârımdan şağın
- 3 Cevr odu yaqtı beni yanımda durma ey gönül
Bir tutuşmuş âteşim kurb-ı civârımdan şağın
- 4 Ten evinden rahtını cehd eyle ey cân taşra çek
Âfet-i seyl-i sirişk-i bî-ğarârımdan şağın
- 5 Gerçi bir hâk-ı rehim kimse beni almaz göze
Çok hakâretle nazar kıılma ğubârımdan şağın
- 6 Fuzûlî^{*} miñnetdeyim geçdi ğam ile küşem
Çün kara baht-ı siyahım intizârımdan şağın

89*

Müfred

Mefûlû/Mefâilû/Mefâilû/Feülün

- 1 İç bade sev güzeli var ise ʿaql [u] şuʿûruñ
Dünyâ var imiş tâ ki yok ne umûruñ

* 88 32a

* 19. şiire bakınız.

* 89 32a

90*

Ġazel-i Sa'îd Pâşâ

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Ne bende firķate řâķat ne sende vaşlanîyet var
Baņa ey servi ķâmet böyle cevr etme kıyâmet var
- 2 Mürüvvet yok mı řefķat yok mı zâlim merhamet yok mı
Beni maķmûr-ı bezm-i vuşlat etmekden ne hikmet var
- 3 Ne yaptım neyledim nidem ki şimdi sende ey âfet
Ne eski ülfete raġbet ne evellki muķabbet var
- 4 Baņa meyl etseñ etmeseñ de dünyâda var oluñ
O serv-i pây-mâl olmaķla vicdânımda ref'et var
- 5 Melâz-ı mülk ile ķünkü beynü'l-aķrân iftiķâr eyler
Sa'îdâ* âşiyân-ı iltifâtından sa'âdet var

91*

Müfred

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Kıldı âfâķı münir tilķât-ı rāķşân-ı 'îd
Halka dîbâlar giyürdi mâh-ı nûr-efşân-ı 'îd

* 90 32b

* > "www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde Sa'îd mahlasında 26 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 91 32b

92*

Gazel-i Fuzûlî

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Ğamzesin sevdiñ gönül cânın gerekmez mi saña
Tîġe urduñ cism-i ^curyânîñ gerekmez mi saña
- 2 Āteşin āhımla eylersin baña teklif-i bāġ
Bāġbān gül-berg-i ħandānîñ gerekmez mi saña
- 3 Yele verme taġıtıp her dem ayaklardan götür
Ey perî zūlf-i perîşānîñ gerekmez mi saña
- 4 Ey kemān-ebrū raķībe verme ġamzenden nasīb
Oķ atarsın taşa peykānîñ gerekmez mi saña
- 5 Yandırıp cânım cihan-sūz etme berķ-i āhımı
Āsmān hurşîd-i raķşānın gerekmez mi saña
- 6 Küfr-i zūlfünden beni men^c eylemek lāyık mıdır*
Sōfî inşāf eyle ĩmānîñ gerekmez mi saña
- 7 Tūtalım kim eşk seyl-ābına yoktur i^ctibār
Ey **Fuzûlî*** çeşm-i giryānîñ gerekmez mi saña

* 92 33a

* 92/6a lāyık mıdır: lāyık deġil F.D.

* 19. şiire bakınız.

93^{*}

Gazel-i Fuzûlî

Mefûlû/Mefâilû/Mefâilû/Feûlûn

- 1 Gönlüm açılır zûlf-i perîşânıñı görgeç
Nuṭṭum tutulur ḡonca-yı ḡandānıñı görgeç
- 2 Baḡdıḡça saña ḡan saḡılır dîdelerimden
Baḡrım delinir nāvek-i müjḡanıñı görgeç
- 3 Ra^cnālḡ ile ḡāmet-i şimşadı ḡılan yād
Olmaz mı ḡacil serv-i ḡırāmānıñı görgeç
- 4 Çok ^caşḡa heves edeni gördüm ki hevāsın
Terk etti seniñ ^cāşḡ-ı nālānıñı görgeç
- 5 Kāfir ki deḡil mu^cterif-i nār-ı cehennem
İmāna gelir āteş-i hicrānıñı görgeç
- 6 Nāziklik ile ḡonca-yı ḡandānı eden yād^{*}
Etmez mi ḡayā lā^c-i dūr-efşārını görgeç
- 7 Sen ḡāl-i diliñ söylemeseñ n'ola Fuzûlî^{*}
El fehmi ḡılar ḡāk-i giribānıñı görgeç

* 93 33b

* 93/6-a yād: zikr F.D

* 19. şiire bakınız.

94*

Ġazel

Mefûlû Mefâilû Mefâilû Fe'ûlûn

- 1 Ey gül ne 'aceb silsile-i müşg-i teriñ var
V'ey serv ne hõş cân alıcı işveleriñ var
- 2 Acıtdı beni acı sözüñ tünd-i nigāhıñ
V'ey* nahl-i melāḥat ne bālā telh-berg var
- 3 Peykânları ile töludur çeşm-i pür-ābım
Ey baḥr şanursın seniñ ancaḫ güherin var
- 4 Ol seng-dile nāle-i zārıñ eser etmiş
Ey dil saña bu zevḫ yeter tā eseriñ var
- 5 'Aşḫ içre gönül deme ki ben bî-hödem ancaḫ
Ey ġāfil özüñden seniñ ancaḫ ḥaberin var
- 6 Çok baḫdıḡına ġamze ilen baḡrıñ üzersiñ
Her kime ki baḫmazsañ anuñla naḫarın var
- 7 'Aşḫ ehline ol māh Fuzûlî* naḫar etmiş
Sen hem özüñü göster eger bir hūneriñ var

* 94 34a

* 94/2-b v'ey: ey F.D.

* 19. şiire bakınız.

95*

Gazel

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Ol perī-veş kim melaḥāt mülkünüñ sulṭanıdır
Ḥükm anuñ ḥükmü durur* fermān anuñ fermānıdır
- 2 Sürdü Mecnūn nevbetin şimdi benim rüsvā-yı ^caşq
Doğru derler her zamān bir ^cāşıqıñ devrānıdır
- 3 Laḥza laḥza göñlüm oduñdan şererlerdir çıkan
Ḳatre ḳatre göz döken şanmañ sirişkim ḳanıdır
- 4 Çäkler gögsümde* tığ-i ^caşqtan ^cayb etmeñiz
Kim cünūn gül-zārınıñ bunlar gül-i ḥandānıdır
- 5 Ey Fuḏulī* ola kim raḥm ede yār efgānına
Ağlağil zār anca kim zār ağlamak imkānıdır

96*

Müfred

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Beni zıkr eylemez efsāne-yi Mecnūna mā'ildir
Ne beñzer ol baña derdi anıñ dermāna ḳābildir

* 95 34b

* 95/1b durur: bana F.D.

* 95/4a gögsümde: cismimde F.D.

* 19. şiire bakınız.

* 96 34b

97*

Ġazel-i Fuḏūlī

Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilūn

- 1 Ġamze peykānın gözün ben mübtelādan saklamaz
Şarf eder ehl-i naẓar nakdin gedādan saklamaz
- 2 Dil n'ider yanımda çün kılmaz beni ġamdan halās
Çekmen ol ta^cvīz bārın kim belādan saklamaz
- 3 Cāna cismim ol hadeng-i ġamzeden olmaz penāh
Hīç cevşen kim seni tīr-i kazādan saklamaz
- 4 ^cAşktan bir dem ten-i sūzānı dūr etmez felek
Veh nice fānūsdur şem^cī hevādan saklamaz
- 5 ^cĀlemi şeydā kılar ger olsa hem gözden nihān
Bir^{*} perī-veş kim ser-i zūlfün şabādan saklamaz
- 6 Eylerim bī-hōd figān gördükçe kūyuñ itlerin
Āşinā derd-i nihānın āşinādan saklamaz
- 7 Bī-sebep sanman Fuḏūlīnin^{*} melāmet çektiğin
Bī-ħaberdır meşrebin ehl-i riyādan saklamaz

* 97 35a

* 97/5b bir: her FD

* 19. şiire bakınız.

98*

Gazel

Mefāilün/Mefāilün/Mefāilün/Mefāilün

- 1 Fiğān kim bağırımıñ ol lāle-rūḥ ẓan olduğun bilmez
Ciğer per kālesinde dāğ-ı pinhān olduğun bilmez
- 2 Ḥabībim gönüümü cem^c eylemez rūḥsārı devrinde
Meger zūlfü kimi ḥālīm perişān olduğun bilmez
- 3 Kılar devlet-i vaşlın bulan mağrur olan ^cāşık
Vefā resmin şanır düşvār āsān olduğun bilmez
- 4 Güzeller devlet-i vaşlın bulup mağrūr olan ^cāşık
Neşāṭ-ı vaşlda endūh-i hicrān olduğun bilmez
- 5 Dil-i sād-pāreden bī-dādı kesmez ğamze-i mestin
Ne ğāfīl pād-şehdir mülkü virān olduğun bilmez
- 6 Şanır zāhid özün ḥālī ḥayālinden galattır bu
O ḥayrān olduğundandır ki hayrān olduğun bilmez
- 7 Fuẓūlī^{*} ḥasteye düşmen sözüyle dōst cevri eyler
Zihī sāde mu^cārız-ı ẓavli bühtān olduğun bilmez

* 98 35b

* 19. şiire bakınız.

99*

Ġazel-i Fuzûlî

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Kıldı zülfün tek perişân hâlimi hâlin seniñ
Bir gün ey bî-derd şormazsın nedir hâlin seniñ
- 2 Gitti başından gönül ol serv kıddin sâyesi
Ağla kim idbâra tebdil oldu iqbâlin seniñ
- 3 Zînet için cism dîvârında etmezdim yerin
Çekmeseydi aşk levh-i cânâ timsâlin seniñ
- 4 Tîz çekmezsen cefâ tîğîn beni öldürmeye
Öldürür her gün beni âhîr bu ihmâlin seniñ
- 5 Çark-ı hûn-âb-ı ciğer kılmış gözüm merdümlerin
Ârzû-yı hâli müşgin u ruḥ-ı âlin seniñ
- 6 Dâm-gâh-ı aşktan tut bir kenâr ey murğ-ı dil
Sınmadan seng-i melâmetten per ü bâlin seniñ
- 7 Sâye-veş çoktan Fuzûlî^{*} hâk-i küyun yaslanır
Ol ümîd ile ki bir gün ola pâ-mâlin seniñ

* 99 36a

* 19. şiire bakınız.

100*

Gazel

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Yağma cânım nâle-i bî-ihtiyârımdan şağın
Dökme kanım âb-ı çeşm-i eşk-bârımdan şağın
- 2 Şu verir her şubh-dem gözyaşı tîğ-i âhıma
Çok beni incitme tîğ-i âb-dârımdan şağın
- 3 Cevr odu yaqtı beni yanımda durma ey gönül
Bir tutuşmuş âteşim kurb ü civârımdan şağın
- 4 Ten evinden rahtını cehd eyle ey cân taşra çek
Âfet-i seyl-i sirişk-i bî-ğarârımdan şağın
- 5 Gerçi bir hâk-i rehim kimse beni almaz göze
Çok hâkâretle nazar kılma ğubârımdan şağın
- 6 Durma kabrim üzre ey ^caşk içre ben tek öleyim ^{*}
Ta^cne taşıdır saña seng-i kabrimden şağın
- 7 Şâh-ı mülk-i miñnetim hayl ü sipâhım derd ü ğam
Hayl-i bî-hadd ü sipâh-ı bî-şümârımdan şağın
- 8 Ey Fuzûlî^{*} ħansı mañbûbu ki sevsen rahmi var
Kıl nazar ancak benim bî-rağm yârimden şağın

* 100 36b

* 100/6. beyit F D.da bulunmamaktadır.

* 19. şiire bakınız.

101*

Gazel

Mefûlû/Mefâilû/Mefâilû/Feûlûn

- 1 Gerd-i rehin ey eşk yuduñ çeşm-i terimden
Terk-i edep ettin n'ola düşseñ nazerimden
- 2 Hûnin müjelerdir mi ve yâ merdüm eliyle
Oklar çekilip taşra atılmış ciğerimden
- 3 Her bâde ki sensiz içirim bezm-i belâda
Hûn-âb olur elbette çıkar dîdelerimden
- 4 Seyl-âb-ı sirişk ile hõşum °aşk yolunda
Hâşâk-ı ta°allûk koparır reh-güzerimden
- 5 Taşlara döğüb başımı rüsvâ gezer oldum
Ey °aql kaçıp kırtulagör derd-i serimden
- 6 Kes mihrini ey çerh güneşten saña her şubh
Bir şu°le yeter âteş-i âh-i şehirimden
- 7 Sîm-âb-ı sirişk etti beni ğarğa Fuzûlî°
Tâ devr cüdâ kıldı büt-i sîm-berimden

102*

Müfred

Fâ°ilâtûn/Fâ°ilâtûn/Fâ°ilâtûn/Fâ°ilûn

- 1 Ele alur ol gül-i ra°na yürüyecek anıñken
Vehm ider kim dün bir °aşık-ı şeydâ iken

* 101 37a

* 19. şiire bakınız.

* 102 37a

103*

Müfred

Mefāilün/Mefāilün/Mefāilün/Mefāilün

- 1 Eger ilini tek geçdim cihānīñ cümle varından
Henüz ardımcadır kayd-i ta^calluk zūlf-i yārimden

104*

Ġazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Yine ol māh benim aldı kararım bu gece
Çıkacaktır feleğe nāle [vü] zārım bu gece
- 2 Şem^c-veş maḥrem-i bezm eyledi ol māh beni
Yanacaktır yine hecr oduna varım bu gece
- 3 Hem vişāli urar od cānıma hem hicrānı
Bir aceb şem^c ile düştü ser ü kārım bu gece
- 4 Ne tütündür ki çıkar çehre dil-i zāre meger
Hecr dāğını urar lāle-^ci zārım bu gece
- 5 Şubḥa şaldı bu gece şem gibi kaṭlimi hecr^{*}
Ola kim şubḥ gelince gele yārim bu gece
- 6 Pāre pāre ciğerim itlerine nezr olsun
Ol ser-i kūya eger düşse güzārım bu gece

* 103 37a

* 104 37b

* 104/5. Ve 6. Beyitin yerleri F D. Da yer değiştirmiştir.

- 7 Var idi şubḥ vişāline Fuẓūlī* ümmīd
Çıkmasa ḥasret ile cān-i figārim bu gece

105*

Ġazel

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Gördüm ol ḥūrşīd ḥüsnüñ ihtiyārim ḳalmadı
Sāye tek bir yerde durmağa ḳarārım ḳalmadı
- 2 Bir gün olmaz ṭal°atın görmek müyesser āh kim
Zerrece ol gül yanında i°tibārim ḳalmadı
- 3 Pāk kıldım sûretimden za°f dehr āyinesin
Öyle maḥv oldım ki bir zerre ğubārim ḳalmadı
- 4 Ġam günü hem-demlerim ğark oldular gözyaşıma
Silmeğe gözyaşımı bir ğam-ğüsārım ḳalmadı
- 5 Rüzgārım ḥōş geçerci āh kim devrān dönüp
Oldu aḥvālīm ḥarāb ol rüzgārım ḳalmadı
- 6 Rāh-i °aşḳ içre baña ancak fenā maḳşūd idi
Şükr kim maḳşūda yettim intizārım ḳalmadı
- 7 Ey Fuẓūlī* il ḳamu aġyārım oldu yār için
Süz-i dilden ğayrı bir dil-süz yārım ḳalmadı

* 19. şiire bakınız.

* 105 38a

* 19. şiire bakınız.

106*

Gazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Küfr-i zülfiñ şalalı rahneler ĩmānımıza
Kāfir ağlar şu bizim hāl-i perişānımıza
- 2 Seni gördüm münazır görünüyor böyle ki ^caşk
Saña baqdıkda tolar dīde-yi giryānımıza
- 3 Cevr-i çok eyleme ki olmaya tā ki tükene
Ār idüp cevır [u] cefālar kıluben cānımıza
- 4 Alñ olur ğamımız bunca ki bizden ğam alup
Her gelen ğamla gider şād gelüp yanımıza
- 5 Ğam-ı eyyām-ı Fuẕulī* bizi bidād itdi
Gelmişüz ^cacız ile dād itmege sultānımızı

107*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Bāğa girdim servi kūyīñ anıp efgān itdim
Gül görüp yārīñ ile çāk-ı girībān itdim

* 106 38b

* 19. şiire bakınız.

* 107 38b

108*

Gazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

1 İstedim merhem okundan ciğerim yâresine
Attı biñ okı değer her biri* bir pâresine

2 Birbiriyle çekişir gerd-i rehinçün müjeler
Gör ne kanlar girecektir bularıñ arasına

3 Çekmez oldu gönül oklar yükün ol serv meger
Çekerek ata okuñ rahm ede bî-çâresine

4 Kanı gözyaşı gibi ehl-i nażar kim yügürüp
Bir içim su vere deşt-i ğamıñ âvâresine

5 Her taraf aqslerimdir görünen yâ yığılıp
Geldi su halkı sirişkim suyu nezzâresine

6 Bilmezem kim nażar ehli nesini eksiltir
Ğazab eyler nażar etsem meh-i rûhsâresine

7 Ey Fuzûlî* ciğerim kanını koymaz döküle
Cân fedâ ol sânemîñ ğamze-i hûn-hâresine

*108 39a

* 108/1b okıñ değer her biri: ok ki deger her oku FD.

*19. şiire bakınız.

109*

Gazel

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Hayret ey büt şüretin gördükde lāl eyler beni
Süret-i hâlim gören şüret hayâl eyler beni
- 2 Mihr salmazsın baña rahm eylemezsen bunca kim
Sâye tek sevdâ-yı zülfün pây-mâl eyler beni
- 3 [Zâ^cf-i tâlî mâni^c-i tevfi^k olur her nice kim
İltifâtın ârzû-mend-i visâl eyler beni*]
- 4 Ben gedâ sen şâha yâr olmak yok ammâ n^ceyleyim
Ârzû-yı ser-geşte fikriñ muhâl eyler beni
- 5 Tîr-i gâmzen atma kim bağrım deler kanım döker
Akd-i zülfün açma kim âşüfte-hâl eyler beni
- 6 Dehr vakf etmiş beni nev-res cevânlar ^caşkına
Her yeten meh-veş esîr-i hatt u hâl eyler beni
- 7 Ey Fuzûlî* kılmazam terk-i târîk-i ^caşk kim
Bu fazilet dâhil-i ehl-i kemâl eyler beni

* 109 39b

* 109/3. beyit MREŞM.da bulunmamaktadır.

* 19. şiire bakınız.

110*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Ol şanemden sāķīyā bir yusa da^cvā kıl yüri
Söylemezse öp hemān ağzın sükūt ıkrar ider

111*

Müfred

Mefülü/Mefāīlū/Mefāīlū/Feülün

- 1 **Bâķī*** yine mey içmege ānd içdi demişler
Divāne midir bāde tırurken içsin āndı

112*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Dīdeden çıkmaz hayālīñ bir zamān ey meh-cemāl
Silse de fıtrat-ı hayālimden hayāl-i ^cālemi

113*

Müfred

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Bir şafā baḥş idelim gel şu dil-i nā-şāda
Gidelim serv-i revānım yüri Sa^cdābāda

* 110 39b

* 111 39b

* **Bâķī** (d.933/1526-ö.1008/1600) 16. Yüzyılın önemli şairlerindendir. Asıl adı Mahmud Abdalbaki'dir. İstanbul'da doğdu. Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi'nin oğludur. Baki mahlasını kullanmıştır (http://www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com 19.05.2017).

* 112 39b

* 113 39b

114*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Fırkatîñ yandırdı gönüm cigerim kan oldu gel
Gül didārîñ bu hayrı cāna dermān oldu gel

115*

Ġazel

Mefā^cilün/ Mefā^cilün/Fe^cülün

- 1 Perîşānım ġarîbim bî-mecālim
Degil mi cālib-i rıķķat şu hālîm
- 2 Kerem kıl etme maħrûm-ı tecelli
Beni Allāh içün ey meh-i cemālim
- 3 Gülistān-ı şafaķdan rûşnāyidir
Fürûġ-ı mihr-i ħüsnüñle ħayālîm
- 4 Rehindir intizāre inlerim hep
Geçer fikr-i cemālîñle leyālîm
- 5 Medār-ı iştigālîmdir ħayālîñ
Ĥayālîñdir medār-ı iştigālîñ

* 114 39b

* 115 40a

116*

Ġazel-i Kıt'a

Mef'ulü/Mefā'ülü/Mefā'ülü/Fe'ülün

- 1 Bir dil-bere dil vir ki belâdır dimesünler
Bir bâde nüş it ki haţâdır dimesünler
- 2 Bir derde esîr ol ki eţibbâ-yı zamâna
Vâbeste-yi tedbîr-i devâ dimesünler
- 3 Dök naķd-i sirişkiñ ser-güneye nigârîñ
Tâ medd-i 'ayân sanâ gedâdır dimesünler
- 4 'Aydî* gibi âşufte-yi hûn-âb ola gör kim
Anı saña tâ ehl-i hevâdır dimesünler

117*

Ġazel*

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

[Fā'ilâtün]

[Fa'lün]

- 1 'Alemin hâliñe olduķda ben âgâh acırım
Halkıñ efkârına gâhî gülerim gâh acırım
- 2 Kimi güşiş kimi beytü'l-hüzn itlâķ ediyor
Şu kedergâha nigâh eylerim ırâh acırım
- 3 Ağlarım her ne zamân gelse meserret dilime
Acımam öldüğüme toğduğıma âh acırım

* 116 40a

* 24. şiire bakınız.

* 117 40a

* Ġazel: Şiire gazel başlığı konmuş ancak sadece üç beyitine yer verilmiştir.

118*

Müfred

Mef^cülü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^cülün

- 1 Bitmez yürüsem yâre bu işler oñulmaz
 Hayr eyleyelim çâre nedir bitmez işi olmaz

119*

Ġazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Pâdişāhım saña ben bende-yi fermān olayım
 Hāk-i pāyiñde şehā hāk ile yeksān olayım
- 2 Ey benim hüsn-i Hasan halk-ı Hüseyn cānānım
 Ka^cbe-yi vaşlıña ir gör saña qurbān olayım
- 3 Gözden ayırma şehā mihr-i cihān-ārāyı
 Göreyim āyīne-yi hüsnüne hayrān olayım
- 4 Severim cān [u] gönülden saña müştākım ben
 Öyle ʿāşık degilim soñra pişmān olayım

* 118 40a

* 119 40a

120*

Mu^callim Nācī^{*}Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Oldu cān hem-bezm-i cānān dinlemem sussun cihān
Gūş-i cānım dinlesin ārām-ı cānım söylesin
- 2 Bir zemān ben söyledim kim bildi bundan böyle de
Gönlümün hālın yıkılmış hānümānım söylesin
- 3 Ben nihān oldumsa āsārım nihān olmaz durur
Şānımı ahlāka hıynet cāvidānım söylesin
- 4 Meşhedim mahşer kesilmiş bende yok sözden eser
Kıssa-i rengīnimi hūn-ı revānım söylesin
- 5 Bir zemān olsun baña seng-i mezārım tercemān
Ben yoruldum söylemekten tercemānım söylesin

121*

Müfred

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Muḳteżā-yı ḳaderimdir kime bühtān ideyim
Sırr-ı ^caşḳı heme cā sīnede pinhān ideyim

* 120 40b

* 121 40b

122*

Kıt'a

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Gül âteş dīde âteş sine âteş rüy-ı yār âteş
Gül âteş bülbül âteş gülşen âteş cüy-bār âteş
- 2 Rehā bulmak ne mümkün sūziş-i dilden 'uşşāka
Firāk âteş visāl âteş baña bu intizār âteş
- 3 Tenim âteş çıkardı gonca-yı çeşmiñ ümīdiñden
Bırakdı gülşen-i ikbāle berķ-i nev-bahār âteş
- 4 N'ola yansam yağılsam **Rāfetā*** şevķ-i muhabbetle
Ki 'aşķ âteş mey âteş ra' nāyā gül' izār âteş

123*

Müfred

Mef'ülü/Mefā'īlü/Mefā'īlü/Fe'ülün

- 1 Ağyār eleme çekme gönül nāfīle ğamdır
Yāriñ sitemiñ ańlamak dōsta sītemdir

124*

Kıt'a

Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlün

[Fā'īlātün]

[Fa'īlün]

- 1 Merdüm-i dīdeme bilmem ne füsün etdi felek
Eşķimi kıldı füzün dīdemi hūn itdi felek

* 122 40b

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Rāfet** mahlasında şair ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

* 123 40b

* 124 41a

- 2 Şîrler pençe-yi ahrımđan olurken lerzān
Beni bir g zleri āh ya zeb n etdi felek

125*

azel

Mefā      / Mefā      /Mefā      / Mefā      

- 1 Ne dem etsem tefekk r d de-i dil-d r olur peyd 
Hay l-i dil-fir bi ol mehi  her b r olur peyd 
- 2 Hay l-i dil-fir bi bir en s-i am-k r mıdır
Anı   n cilvege oldu a dilde s r olur peyd 
- 3 Dili  d eyleyen fikr-i ib l-i vis lidir
Dev m etmez ta tir hi t li im edb r olur peyd 

126*

M fred

Mef      /Mef      /Mef      /Fe      

- 1 Cismi burada r    meleklerle sem da
 ld rdi beni kendi g ler burc-ı af da

127*

ı  a

F        /F        /F        /F        

- 1 Derdime v  ıf degil c n n beni and n bil r
a  ı vardır  d olanlar   lemi  d n bil r

* 125 41a

* 126 41a

* 127 41a

- 2 Söylesem te'siri yok şorsam gönül rāzı degil
Çekdigim ālāmı bir ben bir de Allāhım bilür

128*

Ġazel

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Hüsni vān ile ğurūr etmez mi ol imānı yok
Var mı meftūn olmayan uşşākınıñ pâyānı yok
- 2 Dil-rübālıkda güzelliğe kemāl-i 'işveli
İftihār etmezim dil-dārımıñ aķrānı yok
- 3 İl içinde mihre beñzer setr edince kākülün
Rū-yı pertev yāriniñ emsāli yok aķrānı yok
- 4 Var iken sen hūrī-yi cennetde ol sevdigim
Gönlümü harāb etmeniñ bir vech ile imkānı yok

129*

Müfred

Mef'ülü/Mefā'ülü/Mefā'ülü/Fe'ülün

- 1 Āġüşına almış o gül-i bester-i lāhūt
Etdi elemi 'uşşākınıñ ħalbini nābūt

* 128 41a

* 129 41a

130*

Ġazel-i Nef'î

Mefā^cılün/ Mefā^cılün/Mefā^cılün/ Mefā^cılün

- 1 Bahār olsa * yine seyr-i gülistān olduġın görsem
Güzel seyr eylemek ^cuṣṣāka āsān olduġın görsem
- 2 Leṭāfetden görünse āsmānıñ ^caksi her yerde
Çemende başka bir ^cālem nümāyan olduġın görsem
- 3 Kızarsa gül gül olsa tāb –ı meyden rüy-ı cānānıñ*
Rūḥ-ı cānānı hem gül hem gülistān olduġın görsem
- 4 Şafādan birbiriniñ sīnesin çāk etse dil-berler
Güzeller mest olup çāk-ı girībān* olduġın görsem
- 5 Yatıp kim sīne-yi cānāna geh cām-ı mey-i nāble
Dil-i dīvāne olup baḥre sulṭān olduġın görsem
- 6 Muḥaṣṣal böyle bir gün görmedim ölürsem ey Nef'î
Felek ben ölmeden ḥāk eylemekde* olduġın görsem

* 130 41b

* 130/1a olsa: erse NFD.

* 130/3a cānānıñ: hūbānıñ NFD. 3. Beyit NFD.nda 4. Beyit olarak yer almaktadır. NFD.ndaki 3. Beyite MREŞM.nda yer verilmemiştir.

* 130/4b çāk-ı girībān: dest ü girībān NFD.

* 130/6b eylemekde: ile yeksān NFD.

131*

Gazel-i Şeyh Vaşfî

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Çalış i'mârına mülkiñ diliñ kâşâne lâzımsa
Saña ey şâhbâz-ı evc-i 'izzet lâne lâzımsa
- 2 Bırak Mecnûn [u] Ferhâdın hikâyât-ı gam efzâsın
Beni diñle dem-â-dem ey perî efsâne lâzımsa
- 3 Şakın her dâma ey dil düşme murğ-ı tiz-perâsâ
Yeter ol âfetiñ hâl-i siyâhı dâne lâzımsa
- 4 Kuru feryâd ile geçmez ele damânı ol şühîñ
Yoluñda terk-i cân eyle eger cânâne lâzımsa
- 5 Hemân bend eyle târ-ı zülfine bir meh-veşin tırma
Bu âlemd e saña **Vaşfî*** dil-i dīvâne lâzımsa

132*

Gazel-i Leylâ

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Beni ser-mest ider çeşmiñle âh ebrûlarıñ cânâ
Cebîniñde nedir ol çifte çifte hûlarıñ cânâ
- 2 Baña dīvânelik eglencedir sevda-yı aşkıñla
Perişân itdi 'aqlım zülf-i 'anber bûlarıñ cânâ

* 131 42a

* 'www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com' adlı internet sitesinde **Vaşfî** mahlasında 17 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 132 42b

- 3 Saña beñzer mi vardır ey gül-i ra'cânâ güzellikde
Nazîriñ yokdur ammâ olmasa bed hûlarıñ cânâ
- 4 İder ey şâh-ı hûbânım hep °uşşâkı perâkende
Çazabla baksa bir kez dîde-i âhûlarıñ cânâ
- 5 İder **Leylâ**yı * küşte bir nıgehde tîr i müjgânıñ
Yeter kan itmesün ol ğamze-yi pür-gûlarıñ cânâ

133*

Müfred

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/Mefā'îlün/ Mefā'îlün

- 1 Bütün dünyâ benim olsa ğamım gitmez nedendir bu
Tâ ezelden hâk-i ğamla binâ olmuş bedendir bu

134*

Ġazel-i Fıtnat

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/Mefā'îlün/ Mefā'îlün

- 1 Nıĝâh-ı merhâmet kıl °âşık-ı bî-çâreye * gel cânâ
Lebiñden cân bağışla nâz ile güftâre gel cânâ
- 2 Hacîl olsun görüp zülfüñ menevşe ruhlarıñ güller
Döküp ruhsârıña kâküllerin gülzâre gel cânâ

* **Leylâ Hanım (d.?-ö.1264/1848)** İstanbul'da doğduğu bilinen Leylâ Hanım'ın doğum tarihi ile ilgili kaynaklarda bilgi bulunmamaktadır. Babası 1825 tarihinde vefât eden sudûrdan kazasker Moralı-zâde Hâmid Mehmed Efendi'dir. Dedesi Sa'îd Efendi, onun babası Yahya Mehmed Efendi, onun da babası Trapoliceî Ali Aĝa'nın oğlu Hüseyin Aĝa'dır (<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com> 19.05.2017).

* 133 42b

* 134 43a

* 134/1a bî-çâreye: bî-mârına FHD.

- 3 Baña* it luṭf [u] ḳahrını olma kim böyle āvāre
İdüp uşşāḳa cevır [u] kerem °ağyāra gel cānā
- 4 Yoluñda pāy-māl olmaḳ istiyor °ar°ar [u] şimşād
Çemende ḳāmet-i bālā ile reftāre gel cānā
- 5 Harāb eyler cihānı ser-te-ser āşüb [u] fitneyle
Kerem ḳıl virme ruḥşat ğamze-yi mekkāre gel cānā
- 6 Ṭabībā ḳıl tarahḥum °aşıḳ olmaz **Fıtnat**-ı* şeydā*
Dil-i bīmārına luṭf eyle ḳıl bir çāre gel cānā

135*

Müfred

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Seyr ederken bir şāh-ı hūbāna düşdi gönlümüz
Derdimize dermān olan sulṭāna düşdi gönlümüz

136*

Ġazel-i °Aydī

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Her kimiñ kim naḳarı sen şüh-ı zībāya düşer
°Aḳlını cem° idemez seri ğavğāya düşer

* 134/3a bana: be-cā FHD.

* **Fıtnat Hanım, Zübeyde (d.??-ö.Zilhicce 1194/Aralık 1780)** Fıtnat Hanım'ın asıl adı Zübeyde'dir (Mehmed Zihnî 1294: 140; Naci 1308: 3416). Ayvansarayî'de ise ismi Hîbetullāh olarak geçer (1281: 23). Mahlası ise "Fıtnat"tır. İstanbul'da doğan şairin doğum tarihi bilinmemektedir (<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com> 19.05.2017).

* 134/6a Ṭabībā ḳıl tarahḥum °aşıḳ olmaz Fıtnat-ı şeydā: Tarahhum it tabīb-i °aşıḳansın Fıtnat-ı zāra FHD.

* 135 43a

* 136 43b

- 2 Yürü ey zâğ-ı siyâh ism-i gönca için eyleme âh
Gül için ağlamak bülbül-i şeydâya düşer
- 3 Düşmeyeñ zülf-i siyâhın şanasın gül yüzüne
Şanasın nûr-ı tecellâ şeb-i yeldâya düşer
- 4 Sâkıyyâ bâdeyi şun yâr elindeñ içelim
Vaqt ola kim bu günün çer^cası ferdâya düşer
- 5 °Aydîyâ* müddeiler tağını sen eyle kul
Vaqt ola kim bu günün çer^cası ferdâya düşer

137*

Müfred

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün
[Fä^cilâtün] [Fa^clün]

- 1 Niçe bir âh çekem çarhını dönmüş felege
Ni^cmetini kelbe virmiş ra^cbeti yüz merkebe

138*

Müfred

Mef^cülü/Mefā^cîlü/Mefā^cîlü/Fe^cülün

- 1 Mestânelerin birbirine °arz-ı hulusı
Çengâllerin şüpheli imânına beñzer

* 24. şiire bakınız.

* 137 43b

* 138 43b

139*

Ġazel-i Şükri

Mef^cülü/Mefā^cîlü/Mefā^cîlü/Fe^cülün

- 1 Bir ehl-i vefā girse ele yār edinirdim
Ser-rişte-i kākülünü zinhār edinirdim
- 2 Devrinde felek zerrece iķbālim oldu
Ben de ḥani bir a^clāsını yār edinirdim
- 3 Ol şerbet-i la^cl-i lebiñ cān ele girse
Şerbet-i leb-i la^cliñi dermān edinirdim
- 4 Dün görmüş idim meh-veşi niḥān eviñde
Bilseydim anı imānıma iķrār edinirdim
- 5 Şükri^{*} ayāğım girse bedestān-ı vişāle
Kālā-yı ruḥıñ cān ile pāzār edinirdim

140*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Kākülün reşkiyle sünbüller perişān oldu hep
Yenemez ammā ki çāre tır-i müjgān oldu hep

* 139 44a

* 9. şiire bakınız.

* 140 44a

141*

Gazel-i Hâkî

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Ne bahtımdan baña şefkat ne bir yâr-i kerîmim var
 Çâlem şerh eylemez hâlim 'aceb derd [ü] elemim var
- 2 Gidersem ben ğarîb-âsâ ser-i kûyında cân [u] dil
 Benim çün kûyını bekler iki şâdık harîmim var
- 3 Öürsem derd-i hicrinle sen anı besle sulţânım
 Ser-i kûyında dil nâmına bir ma'şûm yetîmim var
- 4 Tabî yâşâğ olur derd-i derûnım zahm-ı merhemle
 'Abeş itme devâ bi'l-lâh benim özge hakîmim var
- 5 Şorarsan meclis-i 'aşkda şâhım Hâkî-yi zârı
 Firâkıñdan elem hem ğam denür birkaç nedîmim var

142*

Gazel-i Şıdķı

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Yine mi mecrûh kıldı tîğ-i müjgânın senin
 Bağrımı kan eyledi la'l-i dırağsânın senin
- 2 Her zamân bir cevri ile ahvâlim eylersin yamân
 Yok mudur ey kanlı zâlim luţf [u] ihsânın senin

* 141 44a

* 142 44b

- 3 °Ahd [u] beyân eylediñ kim saña yâr olam deyü
 Kānde kaldı ey vefāsız °ahdım ānıñ seniñ
- 4 Hālîme raḥm eylemezsîñ çok zamandır ağlarım
 Yok mudur bir zerre ḳalbiñde iḥsānıñ seniñ
- 5 Gülsitān-ı ḥüsnün içre °andelîb-i āh düşmüş
 Oldı Şıdkî* derd ile girîbān-ı nālānıñ seniñ

143*

Müfred

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Rüz [u] şeb firḳat kebāb itdi dil-i sūzānımı
 Olmadı görmek müyesser ol kūy-ı ḥandānımı

144*

Müfred

Mefā°ilün/ Mefā°ilün/Mefā°ilün/ Mefā°ilün

- 1 Göñül māh-ı muḥarremdir ḳatı feryād [u] efḡānıñ
 Niçün virir cihānı āteşîñ çeşmi seyl-i giryānıñ

*,'www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com'' adlı internet sitesinde Sıdkî mahlasında 22 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 143 44b

* 144 44b

145*

Gazel-i Nev'î

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/Mefā'îlün/ Mefā'îlün

- 1 İdüp kaṭṭ-ı ta'alluḫ tīg-ı hecr ile gedālardan
Neden düşdin kesildün pādişāhum āşinālardan
- 2 Beni terk eyleyüp bezm-i belālarda didün yā hū
Ferāmūş itme bārī göz ucuyla merhabālardan
- 3 Vefā vü luṭfuña lāyık degülsek bārī cevri eyle
Bizi cānā niçün 'add eylemezsin mübtelālardan
- 4 Rakīb-i bed-likālarla işitdüm ülfet eylersiñ
Vücūdun şaklasun Bārī kazālardan belālardan
- 5 Göñül hercāyī dilberle hakikat n'eyesün Nev'î
Şikāyet bī-vefālardan şikāyet bī-vefālardan

146*

Gazel-i Laṭīf

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/Mefā'îlün/ Mefā'îlün

- 1 Mübārek gül-ruḥında būseler iḥsān iden ḥaydar
Bu sāy-ı raḥm-ı luṭfıñla beni ḥandān eden ḥaydar
- 2 Baña cevri [u] cefa kılma yanarsıñ nār-ı 'aşkımla
Terahḥüm kıl ḥalāş eyle dili suzān iden ḥaydar

* 145 45a

* 146 45b

- 3 Oturmuş bezm-i ʿişretde yedinde şâğar-ı mînâ
Virüp bir bâde cânânı mestân iden haydar
- 4 Rehi bir ʿkadd-i mevzûnîñ gören ʿâşık olur hayrân
Şalın serv-i hırâmânîñ dili vîrân iden haydâr
- 5 **Latîf*** bu tıfl-dârîñ yakıldı nâr-ı ʿaşkıñla
Vârup ağıyâr ile her dem baña fermân iden haydar

147*

Müfred

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Bir hevâ-yı kâkül-i hûbânîden ʿkalmam fûrûğ
Cân eger çıksa yine cânânîden ʿkalmam fûrûğ

148*

Ġazel-i Latîf

Mefâʿilün/ Mefâʿilün/Mefâʿilün/ Mefâʿilün

- 1 Görünce ʿaşkına yandım ʿarârım ʿkalmadı zâre
Çekem gönlüm ben ol yârdan alınmaz ʿaşka yok çâre
- 2 Refîk oldu baña ol mâh şanırdım tende öz cânım
Görende ol yüzün yârîñ lebi beñzerdi gül-nâre
- 3 Bulunmaz ben gibi ʿâşık bu dünyâda yiten ʿaşka
Ne yâr ʿaşkı derûnımda olunmaz derdime çâre

*‘www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com’ adlı internet sitesinde **Latîf** mahlasında 3 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 147 45b

* 148 46a

- 4 Bu gön̄lüm vireli ʿaşka gelüpdür s̄neme âteş
Delüpdür s̄nemi bir bir açıpdır niçe biñ yāre
- 5 Gelüp raḥm eyle gel cānā **Laṭīfe*** bir ʿilāç eyle
Dökülsün âteş-i sūzān yeter yandı bu bacaya

149*

Müfred

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Seniñ ol rüḥlarıñ ḥālī yaqtın s̄nemi cānım
Benim bu ʿaşk şīʿrimle yanar cismimde bu cānım

150*

Ġazel-i Zekāyī

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Çemende ruḥların meyden kızarmış nev-civān ister
Gülistān içre bir tāze niḥāl-i erguvān ister
- 2 Kocaldım bī-mecāl oldum baña nev-reste yār olsa
ʿİfāsı olmağa pīr-i ḥafīfīñ nev-civān ister
- 3 Tōkunsun meddağı āḥ-ı ʿāşıḳānīñ ḥalka-yı zülfe
Sezā-yı iʿtibār olsun begim dil-berde ān ister
- 4 Olup dil-ḥasta ḥatt-ı ruḥıñ dökmez gözüm yaşıñ
Mizācım seyr-i gülzār-ı çīn-i revān ister

* 146. şiire bakınız.

* 149 46a

* 150 46b

- 5 **Zekâyî*** za^cf-ı tãli^cle muhabbet yayını çekme
Degildir herkesiñ kârı ana bir pehlivân ister

151*

Müfred

Mefā^cilün/ Mefā^cilün/Mefā^cilün/ Mefā^cilün

- 1 Hayâl yok çarh-ı aşkıñ mihr [ü] mähında nücûmunda
Şafâdan yok eser aşrıñ umûmında huşûsunda

152*

Gazel-i Adlî

Mef^cülü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^cülün

- 1 Bir kaşı kemân çeşmi siyâh cânımı yakdı
Tîr-i müjesin sîneme oğlar gibi çağdı
- 2 Kâküllerine murg-ı dilim oldu giriftâr
Zencîr şıfat kâkülîni boynumâ tağdı
- 3 Gördükde o tersâ gönül ruhsârını aşık
Şanma ki gözüm açuben gayrıya bağdı
- 4 Âşık yine sen şâm [u] seher figân it
Ol yâr-i cefâkâr bizi uğrıya çağdı

*,'www.turkedebiyatilisimlersozlugi.com'' adlı internet sitesinde **Zekâyî** mahlasında 5 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 151 46b

* 152 47a

- 5 Raķibler ile dñn gece gördñm anı °Adlî*
Zannım bu ki aġyāra o yār oya yakdı

153*

Müfred

Mef°ülü/Mefā°lū/Mefā°lū/Fe°ülün

- 1 Şun şāġarı sākī baña mestāne desünler
Uşlanmadı gitdi gör o dīvāne desünler

154*

Ġazel-i Şıdkī

Mefā°lūn/ Mefā°lūn/Mefā°lūn/ Mefā°lūn

- 1 O şūhın ruġların būsında lezzet ġalmamış gitmiş
Meťā°-yı kāle-yi hüsnünde ziynet ġalmamış gitmiş
- 2 O deñlü olmuşam ālūde-yi °aşķ-ı muġabbet kim
Belālardan baña her cā selāmet ġalmamış gitmiş
- 3 °Alā ġumdan řabībā çek elin çekme meşakķat gel
Dil-i bī-ġāreye ümīd-i şīġhat ġalmamış gitmiş

* **Adlî**, Bāyezîd-i Sānî ve Bāyezîd-i Velî olarak da bilinen Sultān II. Bāyezîd'in mahlasıdır. II. Bāyezîd'in doğum tarihi ve yeri konusunda kaynaklarda birlik yoktur. Bu tarih, *Sicill-i Osmānî*'de (Aktan vd. 1995: 8) 857/1453 ise de onun 24 Ramazan 851/3 Aralık 1447'de doğduġu daha fazla kabul görmüştür. Yine kaynakların büyük kısmında hālihazırda Yunanistan sınırları içinde bulunan Dimetoka olan doğum yeri, az sayıdaki kaynakta Amasya olarak gösterilmiştir. Osmanlı padişahlarının sekizincisi olan Sultān II. Bāyezîd, Fātiġ Sultān Mehmed'in oġlu, Yavuz Sultān Selīm'in babası, Kānûnî Sultān Süleymān'ın ise dedesidir. II. Bāyezîd, yedi yaşında Amasya'ya sancakbeyi olarak gönderilmiştir. Burada hattatların piri Şeyġ Hamdullah'tan hat dersleri almıştır (<http://www.turkedebiyatisimlersozlugu.com> 19.05.2017).

* 153 47a

* 154 47b

- 4 Kime ʿarz eyleyem hāl-i perīṣānım kime bilmem
Ki ʿālem içre bir ehl-i mürrüvet qalmamış gitmiş
- 5 Yeñi bir başqa hālimi ʿaceb kisb eylediñ **Şıdkı***
Ezelki gördüğüm hālet o hālet qalmamış gitmiş

155*

Müfred

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Kıyāmetden suʿaller etse didiler bir ʿalāmetdir
Kişi yāriñden ayrılrsa hemān ol gün kıyāmetdir

156*

Gazel-i Giryānī

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Sevdigim cānānı bilmez mi bilür bilmezlenür
Hüsnüne hayrānı bilmez mi bilür bilmezlenür
- 2 Fehm idüp bilmez disem muṭlaḳ bilür bī-çāreyim
Çekdigim efḡānı bilmez mi bilür bilmezlenür
- 3 Āteş-i hicr-i firāḳ ile sīnem çāk eyleyüp
Yandığım sūzānı bilmez mi bilür bilmezlenür
- 4 Bağ-ı ruḥsārında bülbul hem tolanur zār ider
Dil yüzi gülşānı bilmez mi bilür bilmezlenür

* 142. şiire bakınız.

* 155 47b

* 156 48a

- 5 Dȫst cāmında nū̄ş itmiş didiler **Giryānīye***
Şunmadı peymāne bilmez mi bilür bilmezlenür

157*

Müfred

Mefā^cīlün/ Mefā^cīlün/Mefā^cīlün/ Mefā^cīlün

- 1 Ser-i kūyīndan ayrılmam felek bir yāna şalmazsa
Yolunda ölmedir kaçdı felek cānımı şalmazsa

158*

Ġazel-i Lüzūmī

Mef^cūlū/Mefā^cīlū/Mefā^cīlū/Fe^cūlūn

- 1 Kıldım heves-i ^caşkıña cānān seni gördüm
Şahbā-yı bī-^caşıka dermān seni gördüm
- 2 Her şūhda bir cezbe-yi vicdān olur ammā
Bu hūsnūñe bir āfet-i devrān seni gördüm
- 3 Kim ^caşık-ı mahzūnunu şād itmedi cānā
Bir miḥneti çok cevri firāvān seni gördüm
- 4 Dünyāda yeter ^caşıka bu devlet-i dīdār
Rū^yāda bu şeb ey şāh-ı hūbān seni gördüm
- 5 ^cĀlemde **Lüzūmī*** dil-i üftāde çok ammā
Bu ^caşk ile bir āteş-i sūzān seni gördüm

*,'www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com'' adlı internet sitesinde **Giryānī** mahlasında 1 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin bu şaire ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 157 48a

* 158 48b

* 15. şiire bakınız.

159*

Müfred

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Koymadıñ cām-ı meye hācet o kaçlarla sen
Gözgöre hālīm harāb itdiñharab işlele sen

160*

Ġazel-i Fuzūlī

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ey melek-sīmā ki senden özge hayrāndır saña
Hāk bilir insān demez her kim ki insāndır saña
- 2 Vermeyen cānın saña bulmaz hayāt-ı cāvidān
Zinde-i cāvid aña derler ki qurbāndır saña
- 3 °Ālemi pervāne-yi şem°-i cemālīñ kıldı °aşķ
Cān-ı °ālemsin fidā her lahza bin cāndır saña
- 4 °Āşıķa şevķiñle cān vermek iğen müşķil değıl
Çün Mesih-i vaķtsin can vermek āsāndır saña
- 5 Çıkma yārim geceler ağıyar ta°nından şaķın
Sen meh-i evc-i melāhatsin bu noķşāndır saña
- 6 Pādişāhım zulm edip °āşık seni zālīm demiş
Hūb olanlardan yaman gelmez bu büh-tāndır saña
- 7 Ey **Fuzūlī*** hūb-rūlardan teğāfüldür yamān
Ger cefā hem gelse anlardan bir ihsāndır saña

* 159 48b

* 160 49a

* 19. şiire bakınız.

161*

Ġazel-i Rūhī

Mefā^cilün/ Mefā^cilün/Mefā^cilün/ Mefā^cilün

- 1 Ġalās eyle bela-yı hicriden al cānımı yā Rab
Müyesser eyle yāhūd vuşlat-ı cānānımı yā Rab
- 2 Baña genc-i belā-yı mihnet-i hicrānı gösterme
Şenā-yı vaşl ile şād it dil-i nālānımı yā Rab
- 3 Ġubār-ı ka^cbe-yi maşşūdınım gevher hidāyetdür
Mücellā it anıñla dīde-yi giryānımı yā Rab
- 4 Tutuşdum yaqdı yandırdı beni tā dānemi firqat
Gönülde sākīn eyle āteş-i sūzānımı yā Rab
- 5 Bedenden cānımı al **Rūhī*** gibi kırtar beni ğamdan
Müyesser eyle yāhūd vuşlat-ı cānānımı yā Rab

162*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Ol perī-şüret ki cānā °alemiñ cānānıdır
Derd anıñ derdi baña dermān anıñ dermānıdır

* 161 49b

*^c“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Rūhī** mahlasında 20 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 162 49b

163*

Gazel-i Fuzûlî

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Bu gün tîğîn çeküp çıkmışdı ol serv-i revân* ser-ḥōş
Şaḳın ey raḥm eden cānına kim bilmez amān ser -ḥōş
- 2 Aña ḥūş-yār iken derd-i dil isterdim diyeyim şāḳî
Pey-ā-pey şunma cāmı kılma ol serv-i revân ser -ḥōş
- 3 Degil taḳvādan etsem bâde terkin vehmim andandır
Ki izḥār eyleyem ḥalk içre ʿaşḳıñ nā-gehān ser -ḥōş
- 4 Meger ḳan içmek ʿâdet eylemişdir nergis-i mestiñ
Besî mey nūş edenler gördüm olmaz böyle ḳan ser -ḥōş
- 5 Mey-i ʿaşḳıñla ser-mest olduğum ilden nihān ḳalmaz
Muḥāl-i aḳldır kim saḳlaya rāzın nihān ser -ḥōş
- 6 Göñül tā oldu bî-ḥūd aldı ğamzeñ cānımı tenden
Verir yağmaya naḳdin gencin olğaç pās-bān ser -ḥōş
- 7 **Fuzûlî*** bezm ḳılmış ğayrilerle bugün gül-rūḥ
Rakīb-i şom ile içmiş de olmuş yamān ser -ḥōş

* 163 50a

* 163/1a serv-i revan: nâ-mihr-ban F D.

* 19. şiire bakınız.

164*

Gazel-i Halîlî*

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Nigârâ mülk-i cismim gez ʿaşkıñ çün harâb itdim
Anı cânım yerine kalbden nâʿib-i minâb itdim
- 2 Derûn-ı sînemi pâk eyledim ağıâr-ı naşdan
Gönül kâşânesi ʿaşk-ı ruhıñ çün mest-âb itdim
- 3 Şarâb-ı nâb eger meyl eylesem maʿzûr tut zâhid
Ben ol meyhâne-yi pîr-i muğâna intisâb itdim
- 4 Beyâbân-ı talebde pürtü-yı hüsni şefâʿatde
Tenim başdan başa cevvalê-yi mevc-i serâb itdim
- 5 Cihânıñ gülşenine gelmemiş hüsniñ gibi bir gül
Anıñçün ʿâlem içre vaşf-ı hüsniñ intihâb itdim
- 6 Medâris içre hâlîñ görmedim ben ʿaşk [u] sevdâsın
Anıñçün ʿilmimi meyhâne-yi rehin şarâb itdim

* 164 50b

*"www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde **Halîlî** mahlasında 6 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

165*

Gazel-i Şem'î

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Çıkardın halkı başdan fitne-yi devrân mısın kâfir
Nigâhın câna kaçd eyler 'acep fenân mısın kâfir
- 2 Görürler bir yüziñ ol bir yüze dâ'im 'itâb eyler
Nesiñ sen toğrı söyle dōst mısın düşmân mısın kâfir
- 3 Seniñ müyündaki hōş-bûlar hasta eyledi halkı
Ne hōş zîbâ koğarsın gül müsün reyhân mısın kâfir
- 4 Kağın âğâz ider şükkerin elfâz ile gūyâ
Kalur hayrında 'âlem tûṭı-yi elhan mısın kâfir
- 5 Düşünce şu'le-yi 'aşkıña kalb-i Şem'î* yandırdın
Ne hâletdir bu hâlet âteş-i sūzân mısın kâfir

166*

Müfred

Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün

- 1 Yâ Rab bize bir er bulunur himmet ider mi
Yohsa hâlimiz böyle felâketle gider mi

* 165 51a

* > "www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde Şem'î mahlasında 17 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 166 51a

167*

Ġazel-i Mecnûn

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Ümîdîñ kes be hey dil-ber umûr-ı vaşf-ı dil-berden
Bilürsiñ ki vefâ yokdur cihân içre güzellerden
- 2 Halâyıqdan müberrâdır bu erkân-ı tarîkatden
Kâalender olmayan 'âşık silerler anı defterden
- 3 Bugün minberde bir vâ'iz güzel sevmegi men' itmiş
Yok mıdır anda bir 'âşık anı indirse minberden
- 4 Oturmuş câhil la'liyle bizi nâr ile korkutur
Şanısın kendisi gelmiş yâr itiyle cehennemden
- 5 Felek yâre siyâh 'âlem şaķın aldanma **Mecnûnî***
Ne denlü kâhramân olsañ çekerler çarh-ı çenberden

168*

Müfred

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Benden ey hâme o şühâ bir muhabbetnâme yaz
Saz [u] söz hatır yitirsin meclîs-i aḥşâma yaz

Urfalı Parmaksızoğlu 'Oşmân Onbaşı yâdigârı [Rüsteme]

* 167 51b

* "www.turkedyatitisiimlersonzlugy.com" adlı internet sitesinde **Mecnûnî** mahlasında 1 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin bu şaire ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 168 51b

169*

Gazel-i Fuzûlî

Fe[°]ilâtün/Fe[°]ilâtün/Fe[°]ilâtün/Fe[°]ilün[Fā[°]ilâtün][Fa[°]lün]

- 1 °Aşıkım gül yüzünüñ naqşına şāhım ezeli
Seni naqqāş o güzel kudret eliyle yazalı
- 2 Eşigin bekliyorum tā giceler şubha degin
Sen gibi goncada bir zerre muhabbet sezeli
- 3 Āl ile aldanup aldın dil-i dīvānemi āh
Şol elā gözler yine nāz ile bir kez süzeli
- 4 Dimedim mi saña vaşıl olalı gonca-dehān
°Ahd-ı peymānı unuttun mı güzeller güzeli
- 5 Ey Fuzûlî* yürü var meclis-i yāre haber it
Söyle rindāna dilesünler tabūb işbu gāzeli

170*

Müfred

Mefā[°]ilün/Mefā[°]ilün/Mefā[°]ilün/Mefā[°]ilün

- 1 Biḥamdü[°]l-lillāh bize cevri iden dilber şıkmamış
Çamur yatağına düşmüş bütün i[°]zāsı kıllanmış

* 169 52a

* 19. şiire bakınız.

* 170 52a

171*

Ġazel-i Ĥākī

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Naşīḥat itme kim vā^ciz ben ol meyḥāneden dönmem
Ben ol miḥrāb-ı ebrūyı daḥi cānāneden dönmem
- 2 Seniñ olsuñ ^cibādet ṭā^cati tesbiḥ [u] seccāde
Baña gül-çehre vir şāḳī-yi meyḥāneden dönmem
- 3 Beni meyḥāneden ṭa^cn itmegi terk eyle ey zāhid
Var iken tende cānım meclīs-i mestāneden dönmem
- 4 Eger tüccār iseñ ^caşqın berestānından ey zāhid
Ḥarīdār-ı metā^c-ı gevher-i yek-dāneden dönmem
- 5 Beni meyḥānede gördükde zāhid ṭa^cn ider Ĥākī^{*}
Anıñ çün mest-i hūş-yārım ki ^cişreḥāneden dönmem

172*

Müfred

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Cemaliñ bedrine ey māh nigāhbān olmayan kimdir
Bu ḥüsn-i āl ile gördükde ḥayran olmayan kimdir

* 171 52b

* 142. şiire bakınız.

* 172 52b

173*

Gazel-i Mecnûn

Mef'ûlü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ey bād-ı şabâ var yürü cânâneme söyle
Tîri sînemi geçti benim cânıma söyle
- 2 Gör hâlimi var hâzret-i mevlâyı seversen
Ahvâlimi ol fitne-yi devrânıma söyle
- 3 Şayed gele inşâfa benim rûh-ı revânım
Raḥm elye hele dîde-yi giryânıma söyle
- 4 Kâfîr seni görse baña raḥm eylese gerçek
Zulm eylesün 'abdine sultânıma haber söyle
- 5 **Mecnûnî*** firâkıñ çekiyor bunca zamandır
Yoluñ gözedir ol şâh-ı ḥübânıma söyle

174*

Müfred

Mef'ûlü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ûlün

- 1 Ol şâh bizimle ideli 'ahdi ferâmüş
Ben ağlarım hem şubḥa degin kendisi oynar

* 173 53a

* 167. şiire bakınız.

* 174 53a

175*

Ġazel-i Şükri

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Görenler zülf-i müşkîniñ perişân olmasun n'olsun
Hevâ-yı la^cl-i nâbîñla ciger kan olmasun n'olsun
- 2 Raķîb-i ña-sezâ gülzâra hüsniñ seyrin etdikçe
Benim bülbül gibi işim âh fiğan olmasun n'olsun
- 3 Hayâl-i zülf-i pür-çîniñ gibi âşüfte-kâr oldum
Be hey zâlim baña luţf eyle ihsân olmasun n'olsun
- 4 Beni bîtab idüp firķatde sînem dâğdâğ itdiñ
Firâķ-ı hasretiñle dîde giryân olmasun n'olsun
- 5 N'olur luţf eyleyüp bu Şükriñiñ^{*} hâlin şu^calitse
Hezârân cân [u] dil ol yâre ķurbân olmasun n'olsun

176*

Müfred

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün[Fā^cilâtün][Fa^clün]

- 1 Bi^cl-lâhi güzelim ben seni sevmekde elem var
Zülfiniñ görelî vaşlıña tül-i emelim var

* 175 53b

* 9. Şiire bakınız.

* 176 53b

177*

Ġazel-i Ferdî

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Bir niyâz eyleyeyim ol yâre gelsün söylesün
Uymasın ülfet kârı ağıyâre gelsün söylesün
- 2 Mevsim-i güldür açılsun ğonca-veş cānā bugün
Dinlesin n'idem diyen dil-dâre gelsün söylesün
- 3 Dağı yetmez mi erişdi ħadd-i pâyāna bu ğam
İftirāk-ı ħasret ile cāna gelsün söylesün
- 4 Cevr ise oldı zevāl-i vaqt-i vişāldir şimdi
İtmesün nâz söyleyün meh-yâre gelsün söylesün
- 5 **Ferdiyâ*** ħalsun ħadem-i rencde gelsün gülşene
Tütî-veş çün başlasun güftâre gelsün söylesün

178*

Müfred

Mef^cülü/Mefā^cîlü/Mefā^cîlü/Fe^cülün

- 1 Bu gice benim kūy-ı bigâre seferim var
Ammā ser-i kūyında ^cadūdan ħazerim vār

* 177 54a

*^c“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Ferdî** mahlasında 10 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 178 54a

179*

Gazel-i Leylâ Hânım

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün[Fâ^cilâtün][Fa^clün]

- 1 Hâlimi ^carz iderim ölmez isem yâre şabâh
Bugün Allâh için olsun baña bir çâre şabâh
- 2 Düşerim pâyine ol şûh-ı cihânın bu gece
Katlimi söyleseler hâzret-i hünkâra şabâh
- 3 Çekdigim derdi felekden niçe tecîr ideyim
Yâ niçe söyleyelim hâzret-i hünkâra şabâh
- 4 Hâsret-i derd [û] elem cânıma kâr itdi benim
Varayım yalvarayım hâzret-i hünkâra şabâh
- 5 Hâzret-i ^cizze nazîre ne haddiñ **Leylâ***
Nazar eyler ise revnağ virir eş^câre şabâh

180*

Müfred

Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün/Mefâ^cilün

- 1 Yitirmem ^caşkıñı dilden dile destân olursam da
Hele sevdim seni her şân ile pişmân olursam da

* 179 54b

* 132. şiire bakınız.

* 180 54b

181*

Ġazel-i Şem'î

Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

- 1 Pehlivān-ı 'aşk olan bāzūda kuvvet gezdirir
İmtihān olmağlığa hām ile kesret gezdirir
- 2 Kimisi zencīr-i muḥabbetle ider dünyāya bend
Kimisi dervīş ider mevlā mücerred gezdirir
- 3 Var ise levh-i ḳaderde başına muṭlik-i ḳahār
Bir melek zerrīn ḳafesde murğ-ı devlet gezdirir
- 4 İstemez kimse rızāsıyla diyār-ı ğurbeti
Ābdān-ı ser-peder-i insānı ḳismet gezdirir
- 5 Gül direhtinde ḳurı feryād idersin 'andelib
Verme şāḳı Şem'îye pervāne şerbet gezdirir

182*

Müfred

Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

- 1 Her gören der bārek Allāh rūšnā gözdür bu göz
Dehr içinde ḳıymet irmez bī-behā gözdür bu göz

* 181 55a

* 182 55a

183*

Gazel-i Nâbî

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Nihâl-i gül denirse kıdd-i hûbâna leṭâfetle
Saṇa naḥl-ı tecellâ* dense lâıyķdır bu kâmetle
- 2 Benim de sūzışim °arz it emānet pışgāhımdan
Giderseñ ey şabâ* kūy-ı dil-ārāya sa°adetle
- 3 Yanup yakılmadan āb*-teşneligden āb-ı* ḥasretle
Şeb-i hicrânın aşlâ farkı yok rüz-ı kıyāmetle
- 4 Ne lâzım rahmet-i teklîf-i cünbiş leşker-i bâğa*
Giderken °adetâ dil şehir-i rindāna şadâkatle*
- 5 Dirîğânın gazeller söyleyüp bârî okutmadın
Lebinden buse almak* kaşd-ı Nâbî* zerāfetle

184*

Müfred

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Hüdāya vaşf idem ḥālim cüdā düşdüm niğarımdan
Felek zulm itdi ayırdı beni gül yüzlü yārimden

* 183 55b

* 183/1-b tecellâ: tecellî NBD.

* 183/2-b şabâ: gönül NBD.

* 183/3-a āb: leb NBD.

* 183/3-a āb: āh NBD.

* 183/4-a bâğa: naza NBD.

* 183/4-b Giderken °adetâ dil-i şehir-i rindāna şadâkatle: iderken ğaret-i dil şeh-levende kıyāfetle NBD.

* 183/5-b almak: eylemekdür NBD.

* 35. şiire bakınız.

* 184 55b

185*

Gazel

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 İki ^cālem serveri maḥbūb-ı mevlā es-selām
Āsitān-ı ^cizzetiñ Firdevs-i ^calā es-selām
- 2 Gelmeseydiñ ^cāleme gelmezdi ḥālīfe ādeme
Al selāmım server-i dünyā vü ^cuḡbā es-selām
- 3 Lāle taḡdı boyuna yalvara geldi pāyiña
Bildi cürmün yalvarır ^candında ḥalā es-selām
- 4 El amān olsun ḡulıñ o melege eyle kāvl
Ol da etsün oḡıñ ben de da^cvā es-selām
- 5 Rūze-yi pākinde seniñ vardır imānım benim
^cĀşıḡam ḡākinde eṡki çeṡmim dünya es-selām
- 6 Kendi nūrıñdan Ḥüdā ḡalk itdi maḥbūb eyledi
İbtiyālardan ḡılar ḡadriñi ^calā es-selām
- 7 Celb-i **Şem^ci*** ḡulıñı zulmetde ḡoyma yā ḡabīb
Nūr-ı ^caṡḡıñla ḡerāḡın eyle iḡyā es-selām

186*

Müfred

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Şabā luṡf eyleyüp bir ḡaber vir ḡul^cizārımdan
Efendim ṡāḡ-ı cihānım cüdā düşdüm nigārımdan

* 185 56a

* 165. şiire bakınız.

* 186 56a

187*

Ġazel-i Sürûrî

Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilün

- 1 Āyet-i hüsnüñ görüp Ġmāna gelmişlerdenüz
Aç cemāliñ muşhaf-ı kūr'āna gelmişlerdenüz
- 2 Dilberā men' itme gel bizden zekāt-ı hüsnüñi
Āsitān-ı 'izzete ihsāna gelmişlerdenüz
- 3 Āl ele çevgān-ı zülfüñ kıl nazār 'āşıkda
Başımız top eyleyüp meydāna gelmişlerdenüz
- 4 'Ādetiñ cevri odına yakmak durur 'āşıkları
Yāna zulm-i pādīşāhım yāna gelmişlerdenüz
- 5 Ey **Surûrî** 'īyd-i ekberdir cemāli dilberin
Bizi 'īyd-i ekberi kurbāna gelmişlerdenüz

188*

Müfred

Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilün

- 1 Ey felek çarhıñ kırılısın neyledim n'etdim saña
Bağladın bu yolumı göndermedin yārdan yaña

* 187 56b

* "www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde **Sürûrî** mahlasında 6 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 188 56b

189*

Gazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Rażıyım her ne kılar sa baña serv ü senemim
Tîğ-i cev r ile şad pâre kılar sa bedenim
- 2 Beni öldürmege ^câr eyler imiş sîm-tenim
Varayım yalvarayım boynuma takup kefenim
- 3 Tağ beni zülfe belâ vermege berdâr eyle
Çekeyim pâdişâhım kendi elimle rûsnem
- 4 Göremez girsem eger merd-i hafifin kûyına
Ey Süleymân-ı zamân şöyle hayâl oldu tenim
- 5 Gözümün yaşı gibi çıksa gözümden dünyâ
Yârdan gayrı görünmez kimse gözüme benim
- 6 Hale-i cenet olursa çekeyim çâk ideyim
Dem-i vuşlatda baña hâ^cil olur pîrhenim
- 7 Şem^cîyâ* güşe-i meyhaneyi vermem felege
Gülşen-i bâğ ermeden baña yeğdür vağanım

* 189 57a

* 165. şiire bakınız.

190*

Ġazel-i Şem'î

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

- 1 Dilā bu cılvemiz tekml̄line yüz cild kitāb ister
Küşād olmağlığa albim siyāh āfitāb ister
- 2 Şadāat olmayan yāre meyl vermek pek güçdür
İder āgyār ile işret gelür senden kebāb ister
- 3 Şehā meşreb olursa şāı-yi devrān haā yāhū
Bī-hayāt olmağā meclīsde gül-rengi şarāb ister
- 4 Helā eylemek cānāne müşkildir bu ālemde
Yazu yazar n'ıūn āgyāra intisāb ister
- 5 Kocaldıñ iltifāt itmezler ey Şem'î* saña hūblar
Zamāne dil-beri destinde bu hūma şebāb ister

191*

Müfred

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

- 1 Sevüp bir servi addi ġamdan āzād olmamız yegdir
Düşüp kūy-ı harābāt içre ābād olmamız yegdir

* 190 57b

* 165. şiire bakınız.

* 191 57b

192*

Gazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Raḥme gelseydi o māh sīnemi kan itmez idim
Hañcer-i ğamzeyi bağrımda nihān itmez idim
- 2 Virmeseydiñ rūḥ-ı pūr-nūrıñ ile meclīsimiz
Seni ey māh bu şeb mūnis-i cān itmez idim
- 3 Gelmeseydi müjeler çü nūşa ey kaşı kemān
Dil-i mecrūḥımı peykāna nişān itmez idim
- 4 Deymeseydi āzū-yı müşk-i hıṭā kākülüne
Baḥş-i zūlfīnde seniñ mahv-ı lisān itmez idim
- 5 Etmeseydi beni dīvāne belā-yı aşkıñ
Kimseye rāz-ı dil-i zār-ı beyān itmez idim
- 6 Gelmeseydi bize āheste bu dem yār-i celāl
Böyle eş^cārımı āheste revān itmez idim

193*

Gazel-i Sāmī

Mef^cülü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^cülün

- 1 Gösterdi yüziñ şāhlara gül-rüy-ı muḥabbet
Ayyūka çıkar na^cra-yı yāhū-yı muḥabbet

* 192 58a

* 193 58b

- 2 ºÄlemde muḥabbetdir iden ādemi kāmīl
 ºĀķīl olan itmez mi bu kapuyı muḥabbet
- 3 Çok sām-ı nerīmānīn idüp tākatini tāķ
 Bir müyī pend eyledi bāzū-yı muḥabbet
- 4 Cevlā nigeḥi gülzār-ı dil ehl-i şafādır
 Her vādide seyr eylemez āhū-yı muḥabbet
- 5 Şāķī kerem it baķma mezāyātıma zīrā
 Mest itdi beni bāde-yi ḥūş-büy-ı muḥabbet
- 6 Ey dil ne tırırırın yūri var sū-yı murāda
 ĩmā-yı vişāl eyledi ebrū-yı muḥabbet
- 7 **Sāmī*** bu gice yār ile hem-meclīs olursam
 ºAyyūķa çıkar na^cre-yi yāhū-yı muḥabbet

194*

Ġazel-i Şükri

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Dimāĝ-ı büyük cāna kākül-i ºanber şemim aldım
 Hevā-yı sūnbülī dirler meşāme bir sīm aldım
- 2 Ālīn gibi geçirdim yakadan o gözce bir tıflı
 Girībān-ı vişāleliği birdir yetim aldım

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Sāmī** mahlasında 23 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 194 59a

- 3 Şafâ-yı zevk terk itdim hevâ-yı aşk-ı dilberden
°Âlem taşyip iderler şimdi bir yâr-i kadîm aldım
- 4 Yapışmak muhhamildir sâ°idi bırâk cânâne
Bu şeb rüyâda zîrâ destime bir gülcesim aldım
- 5 Hevâ-yı leylî zülfünle sergerdân olup Şükri°
°Acep sevdâya düşdüm başıma kayd-ı izam aldım

195*

Müfred

Mef°ülü/Mefâ°îlü/Mefâ°îlü/Fe°ülün

- 1 Ġmân ile dîn akçedir erbâb-ı fenâda
Nâmûs u haysiyet sözü kaldı fukarâda

196*

Ġazel-i Cevri

Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün

[Fâ°ilâtün]

[Fa°lün]

- 1 Töğunursañ dilime ka°be-yi °ulyâ yıkılır
Görmesem mâh yüzüñi °arş-ı mu°allâ yıkılır
- 2 Yıkılarak düşerek kapuña geldim âl emân
Râh-ı aşkıñda seniñ qadd-i tüvânâ yıkılır
- 3 Düşürür elden ayâğa mey-i şâkı° dökülür
Nüş idüp hummâr-ı mey ol câmı mu°azâ yıkılır

* 9. şiire bakınız.

* 195 59a

* 196 59b

- 4 Baḡsa eřmin süzerek mest-i nigāh ār ebrū
 Ṭāk-ı Kisrā uz olup gūniye-yi penyā yıķılır
- 5 Göricek servi ḡadd-i yārimi **Cevrī*** gör kim
 Hüsn-i dehrin depesi üstüne ṭübā yıķılır

197*

Müfred

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Ey gönül gel dīde-yi taḡķīk ile eşyāya bāḡ
 Keřret-i šüretde vaḡdet gösteren meżāya bāḡ

198*

Ġazel-i Ḥāfız

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Seniñ şem°-i ruḡuñ varsa benim pervāne cānım var
 Seniñ tīr-i müjeñ varsa benim ḡanlı niřānım var
- 2 Seniñ ol bāḡ-ı hüsnünde ser-ā-ser ḡoncalar varsa
 Benim de řāḡ-ı tende murḡ dinileñ bir figānım var
- 3 Seniñ la°l-i lebiñ varsa pür olmuş bezm-i hüsnünde
 Benim de cām-ı cevriñden cigerde ṭolu ḡanım var

* “www.turkedebiyat isimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Cevrī** mahlasında 5 şairin bulunduḡu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduḡu tespit edilemediḡinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 197 59b

* 198 60a

- 4 Seniñ tahtü's-serāya nāzıl olmuş var ise zülfün
Benim de başım üzre ʿarşa ʿazm etmiş duḥānım var
- 5 Seniñ zülfünde var ise eger küfr-i haṭalardan
Benim de mūy-ı rūḥsārınla ʿind olmuş imānım var
- 6 Seniñ zāhirde ḥaṭṭ-ı rūḥsārın üzre beñleriñ varsa
Benim de sīnem üzre bildiren dāğ-ı nihānım var
- 6 Seniñ **Hāfız*** gibi ʿaşkıñ yolunda var ise pīriñ
Benim de sen gibi kaşı mevzūn civānım var

199*

Ġazel-i ʿĀṭf

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 İlāhī pāyidār eyle beni rāh-ı şadākatde
Ruḥım kanber eyle āḥir-i vādī-yi ʿaşk-ı ḥaḳīkatde
- 2 Devā-yı nefsile sergeşte kıldıñ sen beni yā rab
Bıraḳma ben kûlın ey pādişāhım sen ḍelāletde
- 3 Bu aḥvāl ile gitsem bilmez āyā n'olur ḥālim
Beni rüsvāy kılma maḥşer ehline kıyāmetde
- 4 Meger ʿavf gele bir luṭfı nazar kılsañ baña yoksa
Kuşūrım bī-nümāyişdir efendim istiṭāʿatde

* 23. şiire bakınız.

* 199 60b

- 5 Dil-i mecrûhı pür cürmün günâhı °**Âtîf**-ı* zârı
 Hâbîbîñ derğahında kemser eyle bâğ-ı cennette

200*

Müfred

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Dilâ bu dehr-i fânîniñ nesine böyle hürremsin
 °Acep bilsem ne maşşûda irişdiñ böyle bî-ğamsıñ

201*

Gazel-i Leylâ

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlün

- 1 Cânân iliniñ gülleriniñ tığı görüñdi
 Döst iklîminiñ lâlesiniñ bâğı görüñdi
- 2 Ya'ķûba bu gün Yusufınıñ ķoķusu geldi
 Eyyûba dağı sıhhatiniñ şağı görüñdi
- 3 Envâr-ı Muḥammed toğuben tıtdı ciḥânı
 Şaķķû'l-Kameriñ mu'cîze parmağı görüñdi
- 4 Korku gicesi geçdi ķamû ķalmadı korku
 Vuslat kūyınıñ gündüzünüñ ağı görüñdi
- 5 Dil ḥüsne seniñ derdine dermânı irişdi
Leylâya* bugün döstunuñ otağı görüñdi

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Âtîf** mahlasında 7 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 200 60b

* 201 61a

* 132. şiire bakınız.

202*

Müfred

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Kim olur rûz ile maḳṣūdına reḥ-bāl-i zafer
Gelür elbetde zuhūra ne ise ḥükm-i kader

203*

Fuḫūlī

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Şabā ağyardan pinhān ḡamın dil-dāra izhār et
Habersiz yārimi ḥāl-i ḥārābımdan ḥaber-dār et
- 2 Getür yādım anuñ yanında ger görseñ ki ḳahr eyler
Ḥamūş olma yine düṣnām taḳrībīyle tekrār et
- 3 Göñül ḡam günlerin tenhā geçirme iste bir hem-dem
Ecel ḥābında efḡānlar çekip Mecnūnı bīdār et
- 4 Çü yok ʿaşḳ āteş-i bir şuʿle çekse ṭāḳatiñ ey ney
Baş ağrıtmā dem-i ʿaşḳ urma ancak nāle [vü] zār et
- 5 Beni pervāne tek ʿaşḳ oduna ey şem^c yandırma
Yeter ḥürşīd-i rūḥsārīñ çerāḡ-ı bezm-i ağyār et
- 6 Giriftār-i ḡam-ı ʿaşḳ olalı āvāre-yi dehrim
Ḡam-ı ʿaşḳa beni bundan beter yā Rab giriftār et

* 202 61a

* 203 61b

- 7 Fuḫūlī* bakmaḫ olur ol güneş yādiyle hūrşīde
Ne vech ile kim olsa gün geçer fikr-i şeb-i tār et

204*

Ġazel-i Fuḫūlī

Mef'ūlü/Mefā'īlü/Mefā'īlü/Fe'ūlün

- 1 Āh eyledigim serv-i hırāmānīn içindir
Kān ağladığım ġonce-i ḥandānīn içindir
- 2 Ser-geşteligim kākül-i müşġīnīn ucundan
Āşūfteligim zūlf-i perişānīn içindir
- 3 Bīmār tenim nergis-i mestiñ eleminden
Ḥūnin cigerim la'l-i dūr-efşānīn içindir
- 4 Yaḫdım tenimi vaşl ġünü şem' tek ammā
Bil kim bu tedārūk şeb-i hicrānīn içindir
- 5 Kūrtarmaġa yaġma-yı ġamīñdan dīl ü cānı
Sa'ym nazar-ı nergīs-i fettānīn içindir
- 6 Cān ver ġōñül ol ġamzeye kim bunca zamānlar
Cān içre seni şakladığım* anīn içindir
- 7 Vā'iz bize dün dūzahı vaşf etti Fuḫūlī*
Ol vaşf seniñ külbe-i aḫzānīn içindir

* 19. şiire bakınız.

* 204 62a

* 204/6b içre seni şakladığım: ile seni besledigim FD.

* 19. şiire bakınız.

205*

Ġazel-i Fuzûlî

Fâ[°]ilâtün/Fâ[°]ilâtün/Fâ[°]ilâtün/Fâ[°]ilün

- 1 Bende Mecnûn[°]dan füzûn [°]âşıklık isti[°]dâdı var
[°]Âşık-ı şâdık benem Mecnûn[°]un ancak adı var
- 2 N'ola kan dökmekte mâhîr ola çeşmüm merdümü
Nu[°]fe-i kâbil dūrūr ġamzen kimi üstâdı var
- 3 Kıl tefâhûr kim senûn hem var ben tek [°]âşıkıñ
Leylânıñ Mecnûnı Şîrîniñ eger Ferhâdı var
- 4 Ehl-i temkînem beni benzetme ey gül bülbüle
Derde yok şabrı anıñ her lâhza biñ feryâdı var
- 5 Öyle bed-ğâlim ki ahvâlim görenler şâd olur
Her kimin kim devr cevrenden dil-i nâ-şâdı var
- 6 Gezme ey gönlüm kuşu ġâfil fezâ-yı [°]aşkıda
Kim bu şahrânıñ güzer-ğâhında çok şayyâdı var
- 7 Ey Fuzûlî^{*} [°]aşk men[°]in kılma nâşihden kabûl
[°]Akl tedbîridir ol şanma ki bir bünyâdı var

* 205 62b

* 19. şiire bakınız.

206*

Gazel-i Fuzûlî

Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilün

- 1 Her kitâba kim leb-i la'liñ hadisin yazalar
Rište-i cân birle 'aşk ehli anı* şîrâzeler
- 2 Bu ne sırdır sırr-ı 'aşkıñ demedin bir kimseye
Şehre düşmüş ben seni sevdim diye âvâzeler
- 3 Şeyhler meyhânedен yüz dönderirler mescide
Bî-ṭarîḳatlerini gör kim toḡru yoldan âzeler
- 4 Çâklar göğsümde şanman kim açıptır tığ-i 'aşk
Gönlümün şehrine mihriñ girmege dervâzeler
- 5 Ey Fuzûlî* yâr eger cevri etse andan incime
Yâr cevri 'âşıka her dem muḥabbet tâzeler

207*

Müfred

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Benim kim bir leb-i ḥandân için giryânlığım vardır
Perişân ṭurreler devrânda ser-gerdânlığım vardır

* 206 63a

* 206/1-b anı MREŞM. da bulunmamaktadır.

* 19. şiire bakınız.

* 207 63a

208*

Gazel

Fā[°]ilātün/Fā[°]ilātün/Fā[°]ilātün/Fā[°]ilün

- 1 Nice yıllardır ser-i kūy-ı melāmet bekleriz
Leşker-i sulṭān-ı [°]irfānız velāyet bekleriz
- 2 Şākin-i ḥāk-i der-i meyḥāneyiz şām [u] seher
İrtifa[°]-yı ḳadr için bāb-ı sa[°]adet bekleriz
- 3 Cīfe-i dünyā değil kerkes kimi maṭlūbumuz
Bir bölük [°]anḳālarız Ḳāf-ı ḳana[°]at bekleriz
- 4 Ḥāb görmez çeşmimiz endīşe-i aḡyārdan
Pās-bān-ı genc-i esrār-ı maḥabbet bekleriz
- 5 Şuret-i dīvār ediptir ḥayret-i [°]aşḳıñ bizi
Ġayrı seyr-i bāḡ idüp bir* künc-i miḥnet bekleriz
- 6 Kārvān-ı rāh-ı tecrīdiz ḥaṭar ḥavfın çekip
Gāh Mecnūn gāh ben devr içre nevbet bekleriz
- 7 Şanmañız kim geceler beyhūdedir feryādımız*
Mülk-i [°]aşḳ içre ḥişār-ı istiḳāmet bekleriz
- 8 Yatdılar Ferhād ü Mecnūn mest-i cām-ı [°]aşḳ olup
Ey Fuṣūlī* biz olar yatdıḳça şoḥbet bekleriz

* 208 63b

* 208/5b idüp bir: eder bizi FD.

* 208/7a feryadımız: efgānımız FD.

* 19. şiire bakınız.

209*

Ġazel-i Fuzûlî

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Tenimde zaḥm-i tîġiñ çeşm-i ḥün-efşâna benzetdim
Okun kim şaf şaf etrafındadır müjgâna benzetdim
- 2 Beḳâ-yı rûḥumu bildim ḥayâl-i la'l-i nâbîndan
Ḥayâtımdır dedim baġrıma başdım ḳana benzetdim
- 3 Süñülmüş gögsümü kim doludur ġamzeñ ḥayâliyle
Ḥarâmîler yataġını menzîl-i vîrâna benzetdim
- 4 Tenimden incinip çıkmış revân cân gibi peykânîñ
Niçün incinmesin yetdükde zevḳiñ cânâ benzetdim
- 5 Gözümde beslenip kıymet bulan peykânîñı gördüm
Şadefde gevher olan ḳatre-i bârâna benzetdim
- 6 Fuzûlî* öldürür her dem beni ehl-i naẓar ṭa'cını
Ki niçin yâr la'lin Çeşme-i Ḥayvana benzetdim

210*

Ġazel

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Mefâ'îlû/Fe'ûlün

- 1 Ey mâh vişâliñle ḥuş et bir gece ḥâlim
Ey aḥter-i ṭâlî' ḳoma boynuñda vebâlim
- 2 Feryâdıña bir vermedi bî-dâddan özge
Gözyaşı ile besledigim tâze niḥâlim

* 209 64a

* 19. şiire bakınız.

* 210 64b

- 3 Şınmış müje tek hâlk gözünden akitır yaşı
Nezzâre-yi za'f-i beden-i müy-mişâlim
- 4 Ol şem^c hayâliyle huşem ola ki dâ'im
Bu sûret ile çizgine fânûs-i hayâlim
- 5 Sûzândır odumdan tenime şaңılan oğlar
Pervâneym ey şem^c tutuşmuş per ü bâlim
- 6 Şâkı ğam-ı devrân ile ğayette melûlum
Bir câm-ı ferâh-bağış ile def^c eyle melalim
- 7 Lûtf eyle Fuzûlî* benim ahvâlimi^c arz et
Ol şâh ki söyleşmege koymadı mecâlim

211*

Müfred

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Perişân hâlk-ı âlem âh [u] efgân itdigümdendür
Perişân olduğım hâlkı perişân itdigümdendür

212*

Ġazel

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Görüp mühlik benim çevremde baħr-i aşk tuğyanın
Kaçıp bir tağa çıkmış küh-ken kurtarmağa cânın
- 2 Bırakmış itlerine pâre pâre gönlümü ol şüh
Üleştirmiş kesip erbâb-ı istihkâka kurbânıñ

* 19. şiire bakınız.

* 211 64b

* 212 65a

- 3 Benim çāk-ı giribānım görüp °ayb eylemez ol kim
Görüp ser-mest çıktıkda anuñ çāk-ı giribānın
- 4 Göñül ğam hem-demidir ıanın ey göz merdümü içme
Bilirsin ıana ıandır ğam saña koymaz anuñ ıanın
- 5 Gözün kim ğüşe-yi mihrāb tutmuş din ıılar yağma
Bu şehriñ etmek olmaz fark kāfirden müselmānın
- 6 Gözüm merdümleri çokdan ıırlarlar da°vī-yi °aşkın
Ne hācet yaşların şormak añarlar Nūh tūfānın
- 7 Fuẓūlī* çekme yāriñ oıların her lahzā yārenden
Saña mı ıaldı çekmek her zamān bir yār hicrānın

213*

Ġazel

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Batalı ıana oıın dīde-i giryān içre
Bir elifdür şanasın kim yazılır ıan içre
- 2 Yeridir sīne-i sūzānıma külhān diseler
Peyki batmışdır oııñ sīne-yi sūzān içre
- 3 Cān u ten içre ne şakladım eger bilseydim
Ki degil kenz-i bī-ġam la°l-i lebiñ cān içre
- 4 Ala gör oılarını dīdelerimden ey dil
Hayfdur olmaya nā-geh yine müjgān içre

* 19. şiire bakınız.

* 213 65b

- 5 Çāk gönlüm yâresinde yaraşır peykânıñ
°Ağd-i şebnem hoş olur gonca-yı handân içre
- 6 Kaddiñe servi dimiş goncaların ta°ından
Duramaz bād-ı şabā hiç gülsitân içre
- 7 Ey **Fuzûlî*** kime hâl-i dilimi şerh ideyim
Yok benim gibi yanan âteş-i hicrân içre

214*

Gazel

Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün
[Fā°ilâtün] [Fa°lün]

- 1 Yâr rahm itdi meger nâle vü efgânımıza
Ki kadem başdı bugün külbe-yi aḥzânımıza
- 2 Eşk-i bārânı meger kıldı meded kim nâgeh
Dökdi bir şâh-ı gül-i tâze gülistânımıza
- 3 Bize âh âteşinin yandığı andan bilinür
Ki çerâğ eyledi rûşen şeb-i hicrânımıza
- 4 Bir vişâle onca aḥvâli demek mümkün idi
Eger olaydı öncü dide-i giryânımıza
- 5 Bir ḥayâl ola meger gördüğünüz yoḥsa nigâr
Muṭlaḳa ḥâtıra gelmez ki gele bâğımıza
- 6 Yâr mihmânımız oldu gelür ey cân u gönül
Kılalım şarf-ı temîz var ise mihmânımıza

* 19. şiire bakınız.

* 214 66a

- 7 Dilberin cāna imiş kâsd-ı **Fuzûlî*** gel kim
Cân virüp dilbere minnet kıoyalım cânımıza

215*

Müfred

Fā[°]ilātün/Fā[°]ilātün/Fā[°]ilātün/Fā[°]ilün

- 1 Zā[°]ir-i meyḥāne ām-ı men[°] secdesidir t̃ā[°]atim
°Aşk-ı peri naḳd-i cān niderim gönül yetim

216*

Gazel

Fā[°]ilātün/Fā[°]ilātün/Fā[°]ilātün/Fā[°]ilün

- 1 °Aşık oldur kim kıılır cānın fedā cānānına
Meyl-i cānān etmesün her kim ki kıymaz cānına
- 2 Cānını cānāna vermekdür kemālī °aşıkuñ
Vermeyen cān i[°]tirāf etmek gerek noḳṣānıñ
- 3 Vaşl eyyāmı verüp cānāne cān rāhat bulan
Yegdür andan kim şalar cānın ğam-ı hicrānına
- 4 °Aşk resmin °aşıq öğrenmek gerek pervāneden
Kim köyer gördükde şem[°]iñ āteş-i sūzānına
- 5 Kānī ol °aşk içre kim benzer fenāsi āşıqdan
Feyz-i cāvīd ile Hızruñ çeşme-i ḫayvānına
- 6 °Aşk derdünün devāsi kıabil-i dermān degül
Terk-i cān derler bu derdiñ mu[°]teber dermānına

* 19. şiire bakınız.

* 215 66a

* 216 66b

- 7 Kimseler cānān içün cān virmeye lāf etmesün
Kim gelüpdür bu şıfat ancak **Fuẕūlī*** sānına

217*

Ġazel-i Ziyā Pāṣā*

Mef^ulū/Mefā^clū/Mefā^clū/Fe^culūn

- 1 Bir kaṭre içen çeşme-i pür-hūn-ı fenādan
Başın alamaz bir daḥi bārān-ı belādan *
- 2 Āsūde olam dersin eğer gelme cihāna
Meydāna düşen kırtulamaz seng-i kaḫadan
- 3 Bī-baḫt olanın bāḡına bir kaṭresi düşmez
Bārān yerine dūr ü güher yaḡsa semādan *
- 4 Her kim ki arar būy-ı vefā tab^c-ı beşerde
Beñzer ana kim devlet umar zıll-ı hūmādan *
- 5 Halletmediler bu lūḡazın sırrını kimse
Biñ kāfile geçti ḫükemādan fuḫalādan *

* 19. şiire bakınız.

* 217 67a

* Mürettip Ziya Paşa'nın ünlü "Tetkib-i Bend"inin 4. bendinden seçtiği beş (1., 2., 5., 6., 9.) beyite yer vermiştir.

* 217/3. beyit TB.de 6. beyit olarak yer almaktadır.

* 217/4. beyit TB.de 5. beyit olarak yer almaktadır.

* 217/5. beyit TB.de 9. beyitolarak yer almaktadır.

218*

Gazel*

Mef'ülü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün

- 1 Ey nāme sen ol māh-liḳādan mı gelürsün
Ey hüdhüd-i ümmîd şabādan mı gelürsün
- 2 Ālūde-yi hūndur yine dāmān ü giribān
Ey ḡamze-i hūn-hār ḡazādan mı gelürsün
- 3 Etmiş saña dil-ḡastelerin ḡāletî te'sir
Ey çeşm-i siyāh dārü's-şifādan mı gelürsün
- 4 Vā'iz beni taḥvîf ile teşvîşe düşürme
Sen maḡkeme-i rûz-ı cezādan mı gelürsün
- 5 Nābî* ḡazeliñ gibi ḡoş-āyendeliḡin var
Ey zülf-i siyāhdār Ruhādan mı gelürsün

219*

Gazel-i Sırrı Pāşā Ḥazretleri*

Mef'ülü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün

- 1 Sevdāzede-yi zülfiñ imiş ey saçı Lelā
Zencîre uruñ göñlümü mecnūn mu nedir bu
- 2 Teshîr ider 'alevîleri ḡāḡîlere cismiñ
Efsāne mi söyledi ki efsūn mı nedir bu

* 218 67a

* 218/Gazel: Bu şîr NBD.nda 10 beyit olarak yer almaktadır. MREŞM.nda 3. 4. 5. 6. ve 9. Beyitlere yer verilmemiştir.

* 35. şiire bakınız.

* 219 67b

- 3 Hürîleri rakşa götürir nâz-ı bî-ḥarâmın
Ṭubâ mı yâḥûd kâmet-i mevzûn mı nedir bu
- 4 Hem nokta-yı vahdet mi ḥaḳîḳatde pek a'âlâ
Yâ ḥarf-i Hicâzîde 'acep nûn mı nedir bu
- 5 Âh eyliyor âheste işitdim o perîyi
Kendi gibi bir âfete meftûn mı nedir bu
- 6 Âh eylese 'âlem yanar Adâna şererinden
Sırrının 'acep sînesi kânûn mı nedir bu

220*

Müfred

Fâ'îlâtûn/Fâ'îlâtûn/Fâ'îlâtûn/Fâ'îlûn

- 1 Gülşen içre virdi girye bûlbûle gül ḥandesi
Oldı çün bâğ-ı cihânîñ murğ-ı dil şermendesî

221*

Gazel-i Sırrı*

Fâ'îlâtûn/Fâ'îlâtûn/Fâ'îlâtûn/Fâ'îlûn

- 1 Mihr-i 'aşkıñ perde-yi zûlmet ḥicâb olmaz baña
Ebr-i zûlfîñ ey saçı Leylâ niḳâb olmaz baña
- 2 Neylesem şâḳî-yi ḥummâr olan cām-ı mey
Bâde-yi la'liñ gibi rengîñ şarâb olmaz baña

* 220 67b

* 221 68a

*"www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde **Sırrı** mahlasında 20 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

- 3 Meclis-i vuşlatda cânânın ne lâzım güft u gū
Ğamze-yi bergü gibi faşlü'l-ḥiṭāb olmaz baña
- 4 Bir şeh-i ma' nāya es'ir oldum ammā neyleyem
Āsitān-ı himmetinde baḥr-ı yāb olmaz baña
- 5 Ben ki oldum muṭṭir-i dergāh-ı Mevlānā-yı Rūm
Serri zūlf-i ḥūrī ğayn-ı tār-ı bāb olmaz baña

222*

Müfred

Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilātün/Fe' ilün
[Fā' ilātün] [Fa' lün]

- 1 Muḳteżā-yı ḳaderimdir kime bühtān ideyim
Sırr-ı 'aşḳı heme cā sīnede pinhān ideyim

223*

Ġazel-i Sırrı Pāşā Ḥāzretleri

Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilātün/Fā' ilün

- 1 Her birinde bir gönül bend eylemek mi maḳşudıñ
Ḥalka ḥalka pīç pīç olmuş o ğisūlar nedir
- 2 Toğrı söyle 'ıṭr-ı şāhīler mi sürdüñ başına
Sünbül-i zūlfīnde yā ey gül bu ḥoş būlar nedir
- 3 Derd-i hicrānıñla oldu şöyle çeşmim eşk-bār
Kim aña nisbet aḳar şular nedir cūlar nedir

* 222 68a

* 223 68b

- 4 Sen demez miydiñ ki sensiz geşt [ü] güdâz eylemem
Elde gül ağzında mül başında şeb-bûlar nedir
- 5 Dergeh-i şevķinde **Sırrı**-yı şikeste hatırıñ
Sevdigim bak itdigi bu hây-ı vâhûlar nedir

224*

Müfred

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Her sene bir kez gelince ol hilâl-i hûñ-feşân
Levh-i dilde şad hezârân yâre açdıñ bigân

225*

Gazel-i Sırrı

Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün/Mefâ°ilün

- 1 Fidânsın nev niḥâl-i ḥüsnivâsın âfet-i cânsın
Gül °aşık bûlbûl °aşıkdır saña bir özge cânânsın
- 2 Yeriñ vârid-i gönlümde dîde-yi dilde gözüksün
°Ayân içre nihânsın bir perî-zâ-yı melek şânsın
- 3 Beni bezmiñde maḥrûm-ı temâşâ-yı cemâl etme
Göñül pervâne-veş şem°-i ruḥ-ı cânânıña yansın
- 4 Şabâ zûlf-i perîşâna toḫunsa ey perî şâh
Olur bir şarḥe der ḥayfâ yine kâkül perîşânsın
- 5 °Acep ḥâr-ı °âlem mi itdi göñlün **Sırrının*** arzı
N'îçün bûlbûl gibi şubḥ u mesâ mu°tâd-ı efgânsı

* 224 68b

* 225 69a

* 219. şiire bakınız.

226*

Müfred

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Etme ağıyar ile ülfet-i bā°is añar olur
Baña gıdar ise o zālīm saña da °ar olur

227*

Ġazel-i Zātī

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Geçirme °ömrün ey şōfī şaķın kim kıl [u] kāl üzre
Ma°ānī yolların gözle ne yürürsün hayāl üzre
- 2 Bu dünyānīn metā°ına ħarīdār olma ey ġāfil
Buña her kim gönül virirse geçer ömri zevāl üzre
- 3 Ĥaķīķatçe nazar kılsañ bu dünyā ehline cānā
İderler dirligi dā°im bulur ħūbın cidāl üzre
- 4 Bu dünyāya neler geldi benim deyip koyup gitdi
Bilirsin bu feña mülkin yaratdı Ĥaķ zevāl üzre
- 5 Kaçarsın yetişir saña kovarsīñ yetişemezsiñ
Ki dünyā gölgeye beñzer denildi bu misāl üzre
- 6 Kañı bir mü°mīn-i kāmīl gönül vermeye dünyāya
Nazar kılmaya hiç aña kaçā andan kemāl üzre
- 7 Giderken rāh-ı °uķbāya baña yol virmedi dünyā
Anīñ çün Zātī* bu nazmı getürdi ħasbīħal üzre

* 226 69a

* 227 69b

* 8. şiire bakınız.

228*

Müfred

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 İlâhi isterim senden °adūya armağān olsun
Biri sancu biri sıtma biri āfāt-ı cān olsun

229*

Ġazel-i Sa°īd Pāşa

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

- 1 Olmadı dilden ġamım netdimse zā°il çāre ne
İhtiyārsız olmuşum ben şūhā na°il çāre ne
- 2 Bir mürüvvetsiz giderse bir mürüvvetsiz gelür
Mülk-i hüsne gelmedi sulţān-ı °ādil çāre ne
- 3 Maḥrem-i ḥalvet ser-ā-pā yār iken düşdüm cüdā
Ḥāzret-i Ḥaḳḳıñ budur taḳdīri ey dil çāre ne
- 4 Ağladım yandım tutuşdım zırladım āh eyledim
Olmadım n°ittiyse zā°il yāre nā°il çāre ne
- 5 Kākül-i ḥind raḥm-ı cānāne dil virmez Sa°īd*
Ḳāyil-i ḥal olmadı gitdi ne müşḳil çāre ne

* 228 69b

* 229 70a

* 90. şiire bakınız.

230*

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Çün ki oldım âşinā ol pend-i şōfī saña ben
Yāre virdim ^caqlımı düşdüm hayāl-i ^caşka ben

231*

Ġazel-i Vāşif

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Seniñ hāl-i azārından nişān ^canberde qalmışdır
Benim sūz-ı derūnımda eşer müzmerde qalmışdır
- 2 Azārlar nüshā-yi ^cadli gezerler cā-be-cā ammā
O nüshā var ise şandūğı İskenderīde qalmışdır
- 3 Denilir yüz diler fikri nizām-ı ^cālemi şimdi
Nizām ancak efendim şüret-i defterde qalmışdır
- 4 Mühebbā bezm-i ^cişretde kadeh al eline şākī
Benimle yārīñ beninde hemān bir perī qalmışdır
- 5 N'ola hayrān olursam rüz [u] şeb āyīne-veş **Vāşif***
Hayāl [ü] ^caql [ü] fikrim şüreti defterde qalmışdır

* 230 70a

* 231 70b

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Vâşif** mahlasında 11 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

232*

Müfred

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

- 1 Ne etdim neyledim çarha ki dūr itdi nigārimdan
Düşürdü öyle bir derde cüda kıldı diyārimdan

233*

Ġazel-i Lüzūmī

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Şāh-ı hüsnün mülk-i aşkı rām idüp fermānına
Çekdi tuğrā kaşlarıñ şāhāne-yi ünvānına
- 2 Nev uşul-i şiveden kalmış cemāliñ hūş nizām
Serv-i nāzım sādefi girmiş vefā meydānına
- 3 Ben esīr-i aşkıñım sīnemde tādır nişān
Çeşm-i āhūlar alāy açmış gönül dīvānına
- 4 Bir bölük Hindī çıkup şābüri şeklin düzdi hatır
Ġamzeler bālīñ kılinc-ı arşı itdirir her yānına
- 5 Sağ [u] şol tutmuş bölük zülfiñ kumāndān-ı şabā
Der-livā-yı kākülün başı aldırır her yānına
- 6 Kara bahtım kar'a-yı tahmişde çıkdı siyāh
Karağūlar bekler gönül kūyīñ şeb-i hicrānını
- 7 Ey Lüzūmī* noқта-yi şīriñ vefa kânūnıdır
Ehl-i diller növbet-i ta'lim ider ihsānına

* 232 70b

* 233 71a

* 15. şiire bakınız.

234*

Ġazel-i Fehmī

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Gün-be-gün artuğ olur derd [ü] ġam ile miġenim
 Āh [u] nālān ile geġdikde denli zamānım
- 2 Ref ile ħāṭır-ı yāri ele alsam derdim
 Bir [.....]* oluben red idi derdi sūġenim
- 3 Bī-mecāl itdi beni ŗimdi maġāla zīrā
 Çāre yoġ derdime aġdırmadı ġayrı deġenim
- 4 Niġün āyā ŗu benim ġönlümi ābād itmesiñ
 Ben seniñ vaŗlıñ iġün terk ideġeldim vaṭanım
- 5 Yā beni vaŗlıñ ile rām it yā bu kez ġatl eyle
 Cānım oldu rehiñe ħūb-ı dīl-ārā rehenim
- 6 Aġdı ħūn-ābı ġözüm ŗöyle ki Ceyġūn oldu
 [.....]* daġı yegdir baña savt-ı kaġnım
- 7 Zevk imiŗ bundan ol derd [u] cefālar **Fehmī***
 Kūh [u] ŗaġrāda durur ŗimdi de beytü'l-hazanım

* 234 71b

* Köŗeli parantez iġerisinde verilen kısım okunamamıŗtır.

* Köŗeli parantez iġerisinde verilen kısım okunamamıŗtır.

* 76. ŗiire bakınız.

235*

Gazel

Mef^culü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^culün

- 1 Ey bād-ı şabā zūlf-i perīşānıma degme
Bārān gibi hem bülbül-i nālānıma degme
- 2 Üftādeligim ^carşa çıkar geşt [ü] güzāre
Çāk it aradan perde-yi sūzānıma degme
- 3 Aḥbā-yı meyi nūş idegör çeke şafādan
Şākī şakınup mest eyle mestāneme degme
- 4 Dil neşelenür meclīsimiz yevm-i kıyāmet
Āh renc-i ecel şūra dek ihvānıma degme
- 5 Ğafletde bilüp zūr ederek tutma raḳībā
Tā cānda ^caziz cān ile cānānıma degme
- 6 Bir kez nazarın sīnemi pūr-ḥūna çevirdi
^cAşk yārasıdır bilmeyüp her yānıma degme
- 7 **Kāmīl*** yine āh eyleyerek yaqdı vücūdun
Yansun hele tūr-ı cān ile cānānıma degme

* 235 72a

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Kāmīl** mahlasında 8 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

236*

Ġazel-i Sa'dî Beg

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Çemende derd-i bülbül gül nigün maḥzûn ben maḥzûn
İşitdim gül dedim gül işte sen maḥzûn ben maḥzûn
- 2 Bu âvâz-ı ḥazînim gûş idüp lâl oldu bülbül hem
Benevşe lâle sünbül yâsemin maḥzûn ben maḥzûn
- 3 Çekildim bir kenâra cûy-bâre baḫdım eṭrâfa
Çiçekler servîler güller çimen maḥzûn ben maḥzûn
- 4 Şabâḥü'l-ḥayr iḳbâlim şor maḥsûl-ı şâm-ı edbâre
Fezânemden benim beytû'l-ḥüzûn maḥzûn ben maḥzûn
- 5 Belâ maḥsûlidir ṭab'ımda ḥüzn-âmîz güftârım
Zebân gülmez nazarımdan suḥen maḥzûn ben maḥzûn
- 6 Vaṭandan yârimden aḥbâbımdan ayrılmışım Sa'dî*
Ġarîbim aḡlarım aḡlar vaṭan maḥzûn ben maḥzûn

237*

Ġazel

Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Ey esîr-i dâm-ı ḡam bir gûşe-i meyḥâne tut
Tutma zühḥādîñ muḥâlîf pendini peymâne tut

* 236 72b

* > "www.turkedebiyat isimler sozlugu.com" adlı internet sitesinde Sa'dî mahlasında 16 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 237 73a

- 2 Dışledimse lâ^clîñ ey anıñ dken ahr eyleme
Tut ki an ettim ^cadālet eyle anı ana tut
- 3 Ger saa efgānımı beyhūde derse mūdde^ci^{*}
Ol sze tutma ulak ben ektigim efgāne tut
- 4 izginirken baıa em^c-i rūhudan cānımı
Men^c ılma anı hem ol em^ce bir pervāne tut
- 5 Tutmazam ^{*} zencīr-i zūlfi terkin ey nāı beni
Gāh bir ^cāıl hayāl et gāh bir divāne tut
- 6 Ey olup sultan diyen dūnyāda benden ayrı yok
Sen seni bir u^cle bil dūnyānı bir virāne tut
- 7 Ey Fuzūlī^{*} dehr-i zālmin firībinden aın
Olma āfīl er gibi depren iin merdāne tut

238^{*}

azel-i Fuzūlī

Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilūn

- 1 ayret eyler bī-sebeb bīñ iltifāt ol nū-leb
İltifāt etmez baa mutlak nedir bilmem sebep
- 2 Cevr olur ādet azab vatı ne ādettir bu kim
Cevrin arz eyler baa ol māh ūn eyler azāb
- 3 N'ola amzen fikri dūtūyse dil-i sūzānıma
Zālmi ger olsa āte menzili olmaz ^caceb

* 237/ 3. ve 4. beyitler yer deitirmitir MREM.

* 237/5a tutmazam: ılmazam FD.

* 19 iire bakınız.

* 238 73b

- 4 Dem-be-dem ger dürr-i eşkim düşse gözden vechi var
Yaş ʿuşaqlardır yetim anlarda yok resm-i edeb
- 5 Cevr-i gönlümdür çeken gözdür gören rûhsârını
Allâh Allâh kâm alan kimdir çeken kimdir taʿab
- 6 Yâr bî-dâd eylemez ʿuşşâk feryâd etmeden
Her nice rûz-i muḳadder olsa vâcibdir taleb
- 7 Muṭribâ ağlatma sürûduñla **Fuzûlî*** ḥasteni
Seyl-i eşkinden şaḳın ḳopmaya bünyâd-i ṭarab

239*

Gazel

Mefʿulü/Mefāʿilü/Mefāʿilü/Feʿulün

- 1 Ey zülfüne dil baḡladığım yâr-i sitemkâr
Etdiñ dil-i ḥâbîde mey-i ʿaşḳın ile bîdâr
- 2 Her dem düşünür de seni feryâd ederim ben
Olsun mu ḡam-ı hicr ile bu ʿâşḳ-ı ḡam-ḥôr
- 3 Yaḡdıñ bütün ümîdimi derd-i sitemiñle
Bî-çäreñi itdiñ bu ḳadar ḥüzne giriftâr
- 4 Bilmem nasıl itsem saña ey yâri şemâʿil
Bend etmez iken gönlümü hür kâkül-i yâr
- 5 Sevdâ çiçeḡinin bile nâzende ʿaṭasın
Şâyeste sanâ deste eger ḥûr-ı gülzâr

* 19 şiire bakınız.

* 239 74a

- 6 Ben ağlar iken miḥnet-i hicrîñle böyle
Mezâd idiyorsun yine baḳ cevriñ her bār
- 7 Yoḳ mı yüreginde ʿacabâ zerrece şefḳat
Etmez mi eşer-i ḳalbiñe şu âh-ı şer-bār
- 8 Mümkün mi unutmak seni ey gözleri maḥmûr
Eyler baña her tâze çiçek ḥüsnünü efḳâr

240*

Gazel-i Vaşfi

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Gelmeyüp vechiñ ḥayâli dīde-yi ḥōş-pāreme
Baʿis olur sevdiğim her laḫza âh [u] zārıma
- 2 Kûy-ı cānāndan ḥaberdār etmediñ aşlā beni
Ḥālimi ʿarz eyle bārī ey şabā dil-dārıma
- 3 ʿĀlem-i ḥāb içre sermest [u] ḥarāb olsam daḥı
Eylerim cānım fedā peymāne-yi sersārıma
- 4 Naḳd-i ʿömrüm bir perī rûyın yolunda şüphesiz
Görse ḥātemler şaşırırdı dem-dem-i ʿīsārıma
- 5 Çāre çü olmak erişir derd-i ʿaşḳa **Vaşfiya***
Bulamaz Loḳmān daḥi dermān dil-i bīmārıma

* 240 74b

* 131. şiire bakınız.

241^{*}

Ġazel-i Çerâġi

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Ey ne parlağ nūr alur gör vech-i mähîndan seniñ
Nūr bulursa cephe-yi şıfat yanahîndan seniñ
- 2 Hay ne efsünger gülerken ağıladır çok gözleri
El-ğazer bu cünbüş-i çeşm-i siyâhîndan seniñ
- 3 Kınımı içtiñ tüketdin hırs ile ey bî-imân
Kınmadıñ hâlâ figân bu iştiyândan seniñ
- 4 Hâbıma girdiñ bu şeb bir hâlet-i mestânede
İhtizâre geldi dil bayğın niğahîndan seniñ
- 5 Esdi bir bûy-ı şabâ geldi neş^ce cânıma
Ġâlibâ geçmiş şabâ ol hâbgâhîndan seniñ
- 6 Yârini bezm-i şafâda neş^cesinden aldı mı
Böyle bir hâl eglesem ey dil bu âhîndan seniñ
- 7 Cân evin bir kat daha yağıdıñ şerây-ı âh ile
El-amân yandım Çerâġi^{*} âh [u] vâhîndan seniñ

^{*} 241 75a

^{*} Çerâġi mahlasındaki şair hakkında kaynaklarda herhangi bir malumat bulunamamıştır. Şairin mecmuada yer alan üç şiiri (201, 206, 230) bulunmaktadır. Diğer şiirlerde şair ile ilgili ayrıca bilgi verilmecektir.

242*

Gazel-i Fuzûlî

Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilâtün/Fâ°ilün

- 1 Ol ki her sâ°at gülerdi çeşm-i giryânım görüp
Ağlar oldu hâlîme bî-rahm cânânım görüp
- 2 Eyleyen ta°yîn cezâ-yı müdâvâ-yı derdime
Terk edip cem° etmedi hâl-i perişânım görüp
- 3 Lâle-ruhlar göğsümün çâkine kılmazlar nazar
Hiç biri rahm eylemezler dâğ-ı hicrânım görüp
- 4 Tut gözün ey derd-i dil çerhîn ki devrin terk edip
Kalmasın hayrette çeşm-i gevher-efşânım görüp
- 5 Pertev-i hürşîd şanman yerde kim devr-i felek
Yere urmuş âfîtabîn mâh-ı tâbânım görüp
- 6 Şuda °aqs-i serv şanman kim koparıp bâğ-bân
Şuya salmış servini serv-i hırâmânım görüp
- 7 Ey **Fuzûlî*** bil ki ol gül-°arızı görmüş değil
Ol* ki °ayb eyler benim çâk-i girîbânım görüp

* 242 75b

* 19. şiire bakınız.

* 242/7b ol: kim FD.

243*

Gazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Cānımın cevheri ol lā^cl-i şeker-bāra* fedā
 °Ömrümün hāsılı ol şīve-i reftāra fedā
- 2 Derd çekmiş serim* ol hāl-i siyāh kurbānı
 Tāb görmüş benim ol tūr-ra-yı tarrāra fedā
- 3 Çāk-ı sīnemde olan kanlı ciğer pāreleri
 Mest-i çeşmiñde olan gamze-i hūn-hāra fedā
- 4 Pāre pāre dil-i mecrūh-ı perişānımdan
 Ser-i kūyuñda gezen her ite bir pāre fedā
- 5 Cān u dil kaydını çekmekten özüm kırtardım
 Cānı cānāneye ettim dili dil-dāra fedā
- 6 Ey **Fuzūlī*** n'ola ger şaklar isem cān-ı azīz
 Vakt ola kim ola bir şūh-ı sitem-kāra fedā

244*

Gazel-i Rızā Pāşā

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Yüzün göster rıķāb-ı firķatı ref^c it cemaliñden
 Açıl-sun gonca-yı maķşūd-ı gülzār vişāliñden

* 243 76a

* 243/1a şeker-bāra: güher-bāra FD.

* 243/2a serim: başım FD.

* 19. şiire bkınız.

* 244 76b

- 2 Ser-â-ser nâr-ı asret etse evrâķ-ı dili sūzân
Dü çeşm-i intizârım ğam kıpar mihr-i hayâlînden
- 3 Dehân  acizdir o şâf-ı cemâlînden ziyân hâşıl
Zemîn [u] âsumân bir kıtredir baķr-i kemâlînden
- 4 Niçe ğarķ eylesün envâr-ı nârî hadd-i zâtında
Cemâlîn nûrını fark eyleyen nûr-ı celâlînden
- 5 Muħakķķ-ı zîr [u] bâlâ mütahhir-i envâr-ı zâtındır
Dü  âlem pür-nümâyişdür mişâl-i piş-meyâlinden
- 6 Serâb-ı ğamda kıaldım gel yetiş derde dermânım
Rızâya* elimden bir şabırî vir âb-ı zelâlînden

245*

Müfred

Fâ ilâtün/Fâ ilâtün/Fâ ilâtün/Fâ ilün

- 1 Kendi miķdârında ey dil herkesi a lâ gözet
Şem -i mihr-i münevver kıatre-i deryâ gözet

246*

Ėazel

Fâ ilâtün/Fâ ilâtün/Fâ ilâtün/Fâ ilün

- 1 Olmasam bir laķza hâli ben hayâlînden seniñ
Kıat -ı ümîd eylemem cânâ vişâlînden seniñ

* 87. şire bakınız.

* 245 76b

* 246 77a

- 2 Göz tayanmaz bakmağa ruhsârına bir vech ile
Mihr [ü] meh şermendedir nûr-ı cemâlindeñ seniñ
- 3 °Ömr-i bâķī bulmasun da neylesün ölsün mi yâ
Nüş idenler bâde-yi la°l-i zülâliñ seniñ
- 4 Zülf-i şebbûnı görüp sünbül niçe reşk etmesün
Gül utanmaz mı °acep ruhsâr-ı âliñden seniñ
- 5 Kışver-i Keşmîri Hindi virseler yâ°nı baḥâ
Geçemem billâh bir dâne ḥâliñden seniñ
- 6 Yüz çevirmem her ne deñlü cevri-i bidâd eyleseñ
Ḥöşnûdum her vech ile ben mekr u âliñden seniñ
- 7 Belki rahm eyler **Vedi°â*** gönderüp bir °arz-ı ḥâl
Bâri âgâh eyleseñ olmaz mı ḥâliñden seniñ

247*

Gazel-i Nâdir

Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilâtün/Fe°ilün

[Fâ°ilâtün]

[Fa°lün]

- 1 Şayd iden murğ-ı dilim dīde-yi şahḥâresidir
Kâşd iden cân [u] tene ğamze-yi mekkâresidir
- 2 Yüzümü dönderemem Mescīd-i Akşāya bile
Rûz [u] şeb secdegâhım kaşlarınıñ arasıdır

*"www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com" adlı internet sitesinde **Vedi°a** mahlasındaki herhangi bir şaire tesadüf edilmemiştir.

* 247 77b

- 3 Ȳan döken ħāne yıȲan Ȳaddi büken °ömrü sken
Giydiği penbe tene nāz ile āl ħāresidir
- 4 Görünür cism [] tenimde o Ȳadar zaĥm ki var
Yeter ebr-yı nesīm Ȳaralarıñ yāresidir
- 5 Derd ise Ȳatlanırım miĥnet ise ŗabr iderim
Ey felek gör ki bu gönlüm kimiñ āvāresidir
- 6 Beni senden ayıran kimse degildir billāh
Dŗmeniñ fitnesidir tālī° min Ȳārasıdır
- 7 Rāh-ı vaŗle bu gidiŗ böyle giderse **Nādir***
Kim demiŗ ölmeden artıȲ var anıñ Ȳāresidir

248*

Ġazel

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Yolda Ȳaldı gözüm ol dil-ber-i ra°nā gelecek
ŖaȲı sünbül lebi bal rĥsārı ĥamra gelecek
- 2 Vāy anıñ dīde-yi āĥsına dȲar olanıñ
Mest [u] ĥayrān olacaȲ baŗına sevdā gelecek
- 3 NiȲe gehvāre-yi °aŗŗa yatırıp tıfl gibi
Aldatup gitdi beni gelmedi ĥālā gelecek

* 10. ŗiire bakınız.

* 248 78a

- 4 Serv-i reftân gibi nâz-ı şerâket iderek
Höş hırâm eyleyerek kâmet-i bâlâ gelecek
- 5 Ey **Çerâğî*** gözün aydın saña müjde bu gece
Bezm-i aḥbâb ile bir şem^c-i hüveydâ gelecek

249*

Müfred

Mef^culü/Mefā^cîlü/Mefā^cîlü/Fe^culün

- 1 Mestâneleriñ birbirine ^carz-ı ḥulûsı
Ḥubgâneleriñ şübhelî imanına beñzer

250*

Nâdir

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün[Fā^cilâtün][Fa^clün]

- 1 Bezm-i yâre gidelim cennet-i a^clâ yerine
Şaralım serv-i mehiñ kaddini Tübâ yerine
- 2 Sevdigim gel beni sen eyleme Mecnûna kıyâs
Okuna hüsn-i cemâliñ dahi Leylâ yerine
- 3 İstemem kâse-i zerrîñ mey-i gül-fâm olsa
Emeyim leblerini bâde-yi sahbâ yerine
- 4 Eylesem taş ile toprakta seniñle qarâr
Höş gelür el verir ol döşek-i kemhâ yerine
- 5 Ser-i küyunda yatup her gece tâ şubḥa kadar
Âyet-i necm okurum dîde-i şehlâ yerine
- 6 Ne revâ meyve-yi vaşlın kıla mollâya diriğ
Dişledim ruhlarını tıfl iken elma yerine

* 241. şiire bakınız.

* 249 78a

* 250 78b

- 7 Dilberin hâk-i derin eyle tavâf ey **Nâdir***
Yüz sürüp Beyt-i Harem Kâbe-i ʿUlyâ yerine

251*

Ḳıṭʿagān

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

I

Māh cemālīn eyle perde zūlfūn Allāh ʿaşkına

Rūyıñı her yerde göster banā Allāh ʿaşkına

Tā ezelden ben seniñ ʿuşşākıñım bilmez misin

Yok mı nāmım defterde söyle Allāh ʿaşkına

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

II

Günde bir derd-i meşagğat birbirin taʿķīb ider

Bu ne hikmetdir ki yā Rab cismimi taḥrīb ider

Hālet-i meʿyūsımı gördükde bir kere benim

Hangi rehberān şacı feryādımı taʿķīb ider

252*

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

[Fāʿilātün]

[Faʿlün]

III

Hāberiñ var mı şabā kūh-kūb-ı cānānımdan

Ben cüdā düşdüm ʿacep zūlf-i perīşānımdan

Hūn aķar eşke bedel dīde-yi giryānımdan

Felegin ķahrı uşandırdı beni cānımdan

* 10. şiire bakınız.

* 251 79a

* 252 79a

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

IV

Kevkeb-i necmim gören seyyâreler ağlar baña

Öyle bir bî-çâreyim bî-çâreler ağlar baña

Çoy beni hâl-i şiyâhımla tabîb çâre-sâz

Rahm eylemek çâresizdir çâreler ağlar baña

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

V

Ben neler çekdim güzel bilseñ dil-i âvâreden

Nerdesin yâre açarsın ğamze-yi hûn-hârdan

İntikâm almağa kaçdıñ °aşık-ı bîçareden

İşte gönlüm işte sen ben çıkdım dil-ber aradan

Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilātün/Fā°ilün

VI

Mihne-yi hüsnünde güller münkeşif güldükçe sen

Başka bir hâlet nümâyân gözleriñ süzdükçe sen

Bir nigâh it gül gül olsun gül°izâr-ı goncalar

Şivekârım gülde sen bülbülde sen sünbül de sen

253*

Ğazel-i Rızā Pāşā

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Devr-i la°linden baş egmem bāde-yi gül-fāma ben
Sāye-yi pīri şafāmda minnet etmem cāma ben
- 2 °Anber-i zūlfūn getirdi başıma sevdāları
Yohsa nerden dūş olurdum bu hayāl-i hāsa ben
- 3 Hālīni gördüm eşir oldum kemer-i zūlfūne
Dāne için kendim şaldım düşürdüm dāma ben
- 4 Hālka lāzım mıdır oldukça mūmāşāt eylemek
Ger baña uymazsa eyyāma uyarım eyyāma ben
- 5 Kūy-ı ğurbetde ne bir bildik ne bir ğam-hārı var
Ger yazarsam kim götürcek yāre bilmem nāme ben
- 6 Gāh esīr-i ğurbet ilde gāh enis-i ğam beni
Şaşmışım bilmem ne yapsam bu dil-i nā-kāma ben
- 7 Telh-kām olmaz seniñ şīrīn kelāmıñ ey **Rızā***
Sen hemān eyle tekellüm rāzıyım duşnāme ben

* 253 79b

* 87. şiire bakınız.

254*

Müfred

Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilün

- 1 Kiminin fikriñde cennet kiminiñ fikriñde yār
Muṭlaḳā her kişiniñ başında bir sevdā var

255*

Ġazel-i Şun^cîMef^culü/Mefā^cîlü/Mefā^cîlü/Fe^culün

- 1 Ya^cḳūb-şıfat dilde bugün pūr-elemim var
Ey Yūsuf-ı şānî beni söyletme ğamım var
- 2 Firḳat âteşinde cigerim yandı biliyorsuñ
Mevlānı seversen beni söyletme sitemim var
- 3 Ḳurbānıñ olam ḥāl-i perîşānıma raḥm et
Sen etmeyecek raḥmı baña ğayrı kimim var
- 4 Sensiñ baña ancak olacak zār-ı ğamımda
°Älemde benim derd-i dilime sende āmem var
- 5 Nezl eyle bugün ni^cmet-i vaşlin dil-i cānā
Şun^cîde* desün böyle velîyü'l-na^cmım var

* 254 79b

* 255 80a

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Sun'î** mahlasında 12 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

256*

Müfred

Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün

- 1 Perişān hālīmī bir bir īfāde it varup nāme
Niçe bir āh çekem baht-ı siyāhımdan tecellāma

257*

Ġazel-i Meşūr^cīFe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Geldi sahn-ı çemene bülbul-i şeydā bu gece
Kıldı feryād [u] figān eyledi ihyā bu gece
- 2 Gül aña şordu nezāketle nedir maşşūdın
Bizi uyutmadın ey murğ-ı dil-ārā bu gece
- 3 Bülbul güle zārın açdı nāz eyle ey şīve ile *
İki dertli bir olup yatmadı hālā bu gece
- 4 Dedi ey gül seniñ aşkıñla olup sergerdān
Bizi samt-ı bāğa sevķ eyledi sevdā bu gece
- 5 Gördü rüyāda hemān ma^cşūķını hūrrem-i dil
Verdi Meşūr^cīye * maşşūdını mevlā bu gece

* 256 80a

* 257 80b

* 257/3-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde Meşūr^cī mahlasında 1 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin buşaire ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

258*

Müfred

Mef^culü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^culün

- 1 Ey mihr-i vefā olma baña buncā sitemkār
Pejmurde olan gölde leṭāfet bulunmaz

259*

Ġazel-i Şabri

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Şerḥ iderken yine tecdīd-i derūn-ı sitemim
Yağdı evrāk-ı dili sūz-ı zeban-ı kalemim
- 2 Bunca yıllar bu ğamı miḥnet ile zār olayım
Kimse bilmez ki nedir bā^cis-i derd-i elemim
- 3 Egri sözler iki kat itdi belim toğrılamam
Āh kim egdi elif kıddimi ebrū-yı ḥamım
- 4 Çekilir mi miḥeni ṭuffe-yi aġyāra hele
Ḥayli çekmez niçe ādem çeke bu bār-ı ğamım
- 5 Bu bahār-ı eleme vakt-i ḥazān irdi yine
İrmeden mülke murāda yitdi iḳbāl-i kinem
- 6 Şabriyā^{*} ^carz kıl aḥvāl-i perişānı bu şeb
Görüp inşāfa gele belki velīyü'l-nā^cmem

* 258 80b

* 259 81a

* 34. şiire bakınız.

260*

Müfred

Mef^culü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^culün

- 1 Yandı cigerim oldu kebāb yāriñ elinden
 Kurtaramadım goncagüli hāriñ elinden

261*

Ġazel-i Şabri

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Bilse bir kere o şūh hāl-i perişānımızı
 Raḥm idüp yakmaz idi bu derece cānımızı
- 2 Bu ne ḥikmetdür ^caceb yāre mi te'sīr etmez
 Kāfir imāna gelür diñlese efgānımızı
- 3 Temeliñden yıkılup oldu ḥarāb içre ḥarāb
 Niçe ta^cmīr idelim bu dil-i vīrānemizi
- 4 İder ^caşq ehli fedā varını ^carz etsem eger
 Varalım biz daḥi taqđīm idelim ḥālimizi
- 5 Şabriyā dīdeleriñ cānımızı kıldı ḥarāb
 Şimdi içmek mi diler gamzeleriñ ḳanımız

* 260 81a

* 261 81b

262*

Müfred

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Cāhil ile şafā eylemeden gülşende
Kāmīl ile külhandan geçmek yegdir

263*

Ġazel-i °İzzet

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 °Āşık oldumsa saña gönlümi zār it demedim
Ġam-ı hecrinle beni bunca nazar it demedim
- 2 Tūt didi murğ-ı dilim dest-i nevāz işlene
Nigāh-ı tır-i şehvetle şikār it demedim
- 3 Ey gülüm bezm-i çemende gidüp iç bāde dedim
Cem°-i ağıyar ile eṭṭāfın hār it demedim
- 4 Kūy-ı cānānı ṭolan gel dedim ey dil saña ben
Öyle birden bire git terk-i diyār it demedim
- 5 Dem-i firḫatde egerçi dedim ağla °İzzet*
Bu kadar āh ile ḫaḫ āb-nisār it demedim

* 262 81b

* 263 82a

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde ‘İzzet’ mahlasında 23 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

264*

Müfred

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Dil-rübālar sūfīnı terk etme aşlā ey gönül
Çekmege bārī gamı tende mecālin var iken

265*

Ġazel-i Şabri

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Āh idersem °acep rūḥ-ı revānım gidiyor
Dilberim sīm [u] zerim şūḥ cānānım gidiyor
- 2 Neyleyim şaḥn-ı bahārı nideyim gülzārı
Gül-i nev-reste çekem tāze fidānım gidiyor
- 3 Rūz u şeb ḥasret ile sīnemi dögsem yeridir
Güzelim bī-bedelim қаşı kemānım gidiyor
- 4 Ne °acep bülbül-i şeydā gibi nālān olsam
Bülbülüm tāze gülüm ğonca-dehānım gidiyor
- 5 Kalmadı Şabri** derünımda şevḳ u şurūr
Āh idersem n'ola şimdengerü cānım gidiyor

* 264 82a

* 265 82b

* 34. şiire bakınız.

266*

Müfred

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Sevdigim nāz u reftār ile geldi yanıma*
Cām kırıldı mey döküldü baķ şu kim iķbālîme

267*

Ġazel-i Nevreste

Mef°ülü/Mefā°lū/Mefā°lū/Fe°ülün

- 1 Hecriñle gözümdeñ °acabā ķan mı boşandı
Kim cāmeleriñ hep bu gice ķana mı boyandı
- 2 Āh itdi gönül şem°-i rūḥiñ cün o ķadar kim
Pervāne gibi °ākıbet-i āteşde yandı
- 3 Bir gūşede ol yār ile tenhā mey içerdim
Şūlfı daḥi bilmem nereden geldi yamandı
- 4 Şūfı bu gice °aşķ ile meclīsde o deñlü
Ḥasret-i ol dıde sāķıñiñ ayāḡına ķapandı
- 5 Düşmān sözüne uydu da ecdādı unuttı
Kimler hele baķ şūḥ-ı cefākāra yarandı
- 6 Mülk-i dili yakdı ḥarāp eyledi zūlfün
Kāfir bu ziyān itmede bilmem ne ķazandı

* 266 82b

* 266/1-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

* 267 83a

- 7 Vaf-ı zülfün dili eyle muhtasır olmaz ey şüh
Nevreste* kışa kes şöhbeti söz kim pek uzandı

268*

Ġazel

Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün

- 1 Efendim görmedim ^cömrümde aslā böyle pārlaklık
Enīsim nisbet-i pārlak yüzündeki bu ayıklık
- 2 Emerken lebleriñ dilber yüzünden bir tayin kaydım
Te^caccüb eyledim aslā olur mu böyle kaypaklık
- 3 ^cAdū yāri alup gitdikçe tenhā seyr-i bāğ içre
Benim ^cālemde beyhūde ıalışım gerçek ahmaklık
- 4 Tarahhüm kılmayıp da zılm idersiñ bendeñe yāhū
Revā mıdır beni ğamlar içinde nāre yahmaklık
- 5 Bizi men^c itmesiñ sōfī vişāl-i yārden **Fehmī***
Ĥarām olmaz be hey dil-ber cemāl-i yāre bakmaklık

Bālādaki üç beyt elde olup māba^cdi elde olunamadığından diğeri iki beyitte ^cilāve eyledim. 12 Mart 726*

*Nevreste mahlasındaki şair hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

* 268 83b

* 76. şiire bakınız.

* Mürettip, 368. şiirin üç mısrasının elinde bulunduğunu diğeri iki beyiti de kendisi tarafından ilave edildiğini vurgulamıştır.

269*

Gazel-i Lüzûmî

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

- 1 Âşıkım tab'ımca bir nâzik beden yok n'eyleyem
Bülbülüm bir gül'izâr-ı yâsemin yok n'eyleyem
- 2 Bâğa girsem şâkî gül âteşi göründü önüme
Gönlüm eyler kâmet-i serv-i semen yok n'eyleyem
- 3 Bezm-i işretten ayâğım çekdiğim ayb etmeyek
Meşrebimce şâkî-yi şîrîn-dehân yok n'eyleyem
- 4 Bir gece mahrûm-ı vaşl olduk şabâlardan bugün
Yol kesildi kûy-ı dil-berden gelen yok n'eyleyem
- 5 Ey Lüzûmî* dür dökülse meclîs-i irfânîden
Kâbil-i ma'nâ olan ehl-i sühen yok n'eyleyem

270*

Gazel

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

[Fâ'îlâtün]

[Fa'lün]

- 1 Ne acep halkı uyarmaz şehir-i nâlelerim
Bülbülüm bir gün için her gece feryâd iderim
- 2 Beni dahl etmede zâhîd ne hakkın var söyle*
Böyledir mahkeme-yi rûz-ı ezelde kaderim

* 269 84a

* 15. şiire bakınız.

* 270 84b

* 270/2-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

- 3 Yanmasam sūz-ı muḥabbetde eger tā ḥelākım
Baña ʿaşk âteşini mīrās bıraḳdı pederim
- 4 Görüp âşüfteligim meste kıyās etme beni
Haṭırım yıḳdı felek böyle perīşān gezerim
- 5 Haṭırım gör bir iki cām ile luṭf it şākī
Mihmānım şu ḥarabātde bir gün giderim
- 6 Yetişir muḥabbet-i zülfinde uzatma ḳālī
Ḳıṣa kes şöḥbeti **Nâzım*** kederim var kederim

271*

Müfred

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Yegdir taş taşımak buñalup aç olmadan
Yegdir ot otlamak nāmerde muḥtaç olmadan*

272*

Ġazel

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Ġamıñla tāb-ı maḥşer şerḥ-i hicrān eylesem azdır
Bu ḥasretle ne denlü āḥ [u] eḳḡān eylesem azdır
- 2 Şaşı Leylādan ayrıldım yine dīvāne-yi ʿaşḳım
N’ola Mecnūn gibi geşt-i beyābān eylesem azdır

*‘‘www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com’’ adlı internet sitesinde **Nâzım** mahlasında 12 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 271 84b

* 271/müfred: Bu şiir vezin bakımından sıkıntılıdır.

* 272 85a

- 3 Ne demlerdir beni ol mäh-yârimden cüdâ kıldıñ
Felek bir âh eyleyip çarhı süzân eylesem azdır
- 4 Öürsem  arif-i k y n  av f etmekde  ahd olsun
Be her s  atde yek p y n  it b n eylesem azdır
- 5 Fira ıñla pey- -pey i digim h n-ı cigerdir hep
Der n m y d-ı la li le  olu  an eylesem azdır
- 6 Nev - g z-ı u      dem-i  ehn ziden **Ref et** *
 Ir k  R m   r n    zel-h n eylesem azdır

273 *

M fred

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  il n

- 1 Bir  araf serv-i  emen ol  add-i b l  bir  araf
Bir  araf g l [ ] yasemin olur serv-i z b  bir  araf

274 *

  zel-i Sa  d

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  il n

- 1 Va l-ı c n n m  y  Rab m yesser  ıl ba a
 o ul  rey   n m  y  Rab m yesser  ıl ba a
- 2  oyma m temde dil-i n    m  sen eyle   d
O m h-ı t b n m  y  R b m yesser  ıl ba a

*''www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com'' adlı internet sitesinde **Ref et** mahlasında 14  airin bulundu u tespit edilmi tir. Mara lı R stem Efendi'nin  iir mecmuasında yer alan bu  iirin hangisine ait oldu u tespit edilemedi inden  air ile ilgili malumat verilememi tir.

* 273 85a

* 274 85b

- 3 Ārzū-yı vuşlât-ı cānān içinde rūz [u] şeb*
Yār ile mihmānımı yā Rāb müyesser kıl baña
- 4 Gülsitān-ı hüsniñ ile murğ-ı dil hayretlidir
Bülbülüm gülşānımı yā Rāb müyesser kıl baña
- 5 Gel efendim kıl tarahhüm bu Sa'īd-i* bī-çāreye
Sevgili cānānımı yā Rāb müyesser kıl baña

275*

Ġazel-i Rızā

Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün

- 1 Harīm-i gülşeni dil-ḥarānında dāde gelmiştir
Açıl ey gonca fem bülbül saña feryāde gelmiştir
- 2 Zifāfını giyüp pīr-i muğāniñ raḥter-i zerle
Hemān şākī ayāğ ile mübārek bāde gelmiştir
- 3 Meded şōfī koma bu bezm-i meyde bir vefā kılar
Elinde şabḥası cām-ı meyi tā dāde gelmiştir
- 4 Perişān eyleyen kākülleriniñ bād-ı şabā şānıma
Nesīm-i āh-ı serdim zülfiñe berbāde gelmiştir
- 5 Niçün āteşler düşmüş gibi pīçide der zülfün
Rızā i'zā meger temevvüs ile Bağdāda gelmiştir
- 6 Ayaklandır Rızāyi* dest-gīr olur cāmı hem neyle
Mey-i aşk gevher-i kandīl olup üftāde gelmiştir

* 274/3-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

* 90. şiire bakınız.

* 275 86a

* 87. şiire bakınız.

276*

Ġazel-i Zihni

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Süzme çeşmiñ gelmesün müjgān müjgān üstüne
Açma zaḥmı sīneme peykānı peykān üstüne
- 2 Yār ile mehcūr iken düşdüm diyār-ı ğurbete
Çarḥ gösterdi baña hicrānı hicrān üstüne
- 3 Zīr-i elmāsın deġer her açdıġı yāre o şūḥ
Lütfu var olsun eder iḥsānı iḥsān üstüne
- 4 Dilde ġam var şimdilik luṭf eyle gelme ey sürūr
Olamaz bir ḥānede miḥmānı miḥmān üstüne
- 5 Hem mey içmez hem güzel sevmez demişler Zihniye*
Eylemişler ḥaḳḳıya bühtānı bühtān üstüne

277*

Müfred

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Kendi miḳdārında ey dil herkesi a°lā gözet
Şem°-i mihr-i mānevī kıṭa-yı deryā gözet

* 276 86b

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Zihni** mahlasında 26 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 277 86b

278*

Ġazel-i Leylā Hānım

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Bahār eyyāmıdır bir kere cānā^c azm-i bāğ olsun
Açılsun lāleler^c aşkıñla sīnem t̄āğ t̄āğ olsun
- 2 Müheyyā oldı bir meclīs ne meclīs behišt-āsā
Hep erbāb-ı şafā gelsün ağıyāra yaşāğ olsun
- 3 O şāh-ı kişver-i hūsnūñ olursa baña ihsānı
Gelüp dīvāne göñlüm yansun ammā pür-çerağ olsun
- 4 Haber dār eyleyiñ yāri mübārek rüz-ı^c id oldı
Elin^c uşşāka öpdürmezse bārī ayāğ olsun *
- 5 Mürüvvet eyleyüp bir kez su^c aller eyle **Leylāy** *
Telefdür rāh-ı^c aşkıñdan anıñ çoçbaşı sağ olsun

279*

Müfred

Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilün

- 1 Gül layık mı rūhsārıña gülden tāzedir
Serve beñzetdim kadın bir naḥl-i bī-endāzedir

* 278 87a

* 278/4. beyit LHD.nda 5. beyit olarak yer almaktadır. MREŞM.nda LHD.ndaki 4. beyite (Dimiş agyār-ı bed çihre o şūha bezme gel bir şeb/Bu nâ-hoş sözleri gûş eyleyenlerden ırag), yer verilmemiştir.

* 132. şiire bakınız.

* 279 87a

280*

Ġazel-i Niyâzî

Mef'ûlû/Mefâ'îlû/ Mefâ'îlû/Fe'ûlûn

- 1 Ey bülbül-i şeydâ yine efğâna mı geldiñ
°Azm-i gül edip zâr ile giryâna mı geldiñ
- 2 Pervâne gibi âteşe dâ'im cân atarsın
Evvelde bu °aşk odına sen yâne mi geldiñ
- 3 Yağmur gibi yağsa belâ başını açarsın
Cân vormeye döst iline kurbâna mı geldiñ
- 4 Her şey° çalışur bir saffet ile maħmûr
Sen cümle şîfat ilini virâna mı geldiñ
- 5 Vech-i ecderiyyet ki şu isnâli görünmüş
Bu kesrete ancağ anı berata mı geldiñ
- 6 Bir kimse seniñ zârına hiç olmadı maħrûm
Bilmem ki cihân içine yek dâne mi geldiñ
- 7 Yoğsa **Niyâzî*** şifâ-yı remzin idersiñ
Derde düşenin derdine demâna mı geldi

* 280 87b

***Niyâzî-yi Mısırî (d.1027/1618-ö.1105/1694)** Niyâzî-i Mısırî'nin asıl adı Muhammed/ Mehmed'dir. Mahlas olarak 'Niyâzî'yi kullanmıştır. Babası Soğancızade Ali Çelebi adında bir Nakşibendi tarikatı müntesibidir (<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com> 19.05.2017).

281*

Gazel-i Nevrete

Mef^cülü/Mefā^cīlü/ Mefā^cīlü/Fe^cülün

- 1 Hecrin belimi бүkdi kemān eyledi gitdi
°Aşkıñ beni rüsvā-yı cihān eyledi gitdi
- 2 Geldikde ğamıñ def^cine bir cām eyle şāķī
Ol şūh şu benim bağrımı ķan eyledi gitdi
- 3 Bu şeb gelüp ol ķaşı kemān bezm-i vedā^ca
Tīr-i ğamı °uşşāķa nişān eyledi gitdi
- 4 Bir serve göñül bağladım ammā ne yamāndır
Kızıl Irmaķ gibi ekşimi revān eyledi gitdi
- 5 Nevreste* dimeyüp lāle gibi sırrını tağa
Tağını derūnında nişān eyledi gitdi

282*

Müfred

Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilün

- 1 Ey Hālīl biñ altun irād eymek ola sanevi
Dād-ı haķ olmayınca yele versiñ bir evi

* 281 88a

* 267. şiire bakınız.

* 282 88a

283*

Ġazel-i Şem^cîMefā^cîlün/Mefā^cîlün/Mefā^cîlün/Mefā^cîlün

- 1 Ne ikrām eylediñ bezminde ey űākî¹ utandırdıñ
Cefā taşıyla yardıñ başımı cāndan uşandırdıñ
- 2 Tağıtdıñ kâsd ile zülfüñ gibi ^caql-ı perîűānım
Bu bir Mecnūn-ı ^cālemdir diyüp halkı inandırdıñ
- 3 Raķîb-i nā-sezāyı sitan itdiñ serv-i kaddiñde
Baña hāzz-ı hayālîñle hezār tağı tōlandırdıñ
- 4 Yatarken hasta hālimde baña ey dil-ber-i ra^cnā
Niçün űeftaliler va^cd eylediñ ağızım űulandırdıñ
- 5 űeb-i vuűlatda vahdet kûűesin bekledigim bildiñ
Düşürüb űu^cle-yi ^caűkı fitiîli űem^cî^{*} yandırdıñ

284*

Ġazel

Mefā^cîlün/Mefā^cîlün/Mefā^cîlün/Mefā^cîlün

- 1 Haber aldım bu gün cānānımı bād-ı űabālardan
Dağı vaz gelmemiş eski itdigi cevır [ü] cefālardan
- 2 Vefādan el çeküp ^caűıklara cevır itmek istemiş
űaķının kendini vaķt-i űeherde bed du^cālardan

* 283 88b

* 165. űiire bakınız.

* 284 89a

- 3 Esîr-i maḥrûm-ı vuşlat eylemekmiş çünki maḳşûdı
N'olur yüz virmeseydi bârî cānān ibtidālardan
- 4 Dilerse bir murād almak görüſsün ehl-i dillerle
Bıyık döndürsün al çeküp raḳīb-i nā-sezālardan
- 5 Fitîlî Şem'îyi ḥasret oduyla yakmak isterse
Başımdan od çıkınca irer 'arşa semālardan

285*

Gazel-i Ḥalīm

Mef'ûlû/Mefā'îlû/ Mefā'îlû/Fe'ûlûn

- 1 La'l-i leb-i dîl-ber gibi bir cām-ı Cemim var
'İşretgâh-ı 'âlemde benim özge demim var
- 2 Loḳmān [u] Aristo bulamaz derdime çäre
Ben ḥasta-yı 'aşkım yüregimde veremim var
- 3 Lâl itdi beni ḡamze-yi ḡüyâsı o şūḫıñ
Mevlānı severseñ beni söyletme ḡamım var
- 4 Bülbül gibi feryād [u] fiḡān etsem 'aceb mi
Bir rûḫları ḥûn-zevrâḳım ḡonca-femim var
- 5 Ol yâr ile etdiklerimi ḥabeşi tenhâ
Vallâh dimem saña Ḥalīmā* matemim var

* 285 89b

*“www.turkedebiyat isimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde Ḥalīm mahlasında 11 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

286*

Müfred

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Her gören der Bārek Allāh rūšnā gözdür bu göz
Dehr içinde kıymet irmez bī-behā gözdür bu göz

287*

Ġazel-i Şabri

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 İşte sensiz çāk çāk oldu dil [ü] cānım meded
İşte yandım āteş-i hicrānda sulṭānım meded
- 2 Bende-yi bī-çāreñi ağlatma kurbān olduğum
°Ālemi ġark etmesün eşk-i firāvānım meded
- 3 Dem-be-dem ebrūlarıñ gitmez hayālimden benim
Rūz [u] şeb sevdā-yı zūlfünle perīşānım meded
- 4 Pek yakışdı kılķīli cān-fes kapā endāmına
Çık şalın gūlzāre ey gül-berg-i ḥandānım meded
- 5 Şabri* dil-ḥasta vü ḥayrān iden çeşmiñ midir
Söyle ey rūḥ-ı revānım söyle sulṭānım meded

* 286 89b

* 287 90a

* 34. şiire bakınız.

288*

Müfred

Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün

- 1 Sevüp bir servi kıaddi ğamdan āzād olmamız yegdir
Düşüp kūy-ı ħarābāt içre ābād olmamız yeğdir

289*

Ġazel-i Fużūlī

Mefā^cılün/ mefā^cılün/ mefā^cılün/ mefā^cılün

- 1 Beni cāndan uşandırdı cefādan yār uşanmaz mı
Felekler yandı āhımdan murādım şem^ci yanmaz mı
- 2 Degildim ben saña mā³il sen ettiñ aqlımı zā³il
Baña ta^cn eyleyen ğāfil seni görgeç utanmaz mı
- 3 Kıamu dertlilere* derman-ı devāyı derd eder ihsān
Niçin kılmaz baña dermān beni bī-çāre* şanmaz mı
- 4 Şeb-i firķat* yanar cānım döker kıan çeşm-i giryānım
Uyarır ħalkı efğānım kıara bahtım uyanmaz mı
- 5 Ġamım pinhān tutardım ben dediler yāre kııl rüşen
Desem ol bi-vefā bilmen inanır mı inanmaz mı
- 6 Fużūlī* rind-i şeydādır hemīşe ħalka rüsvādır
Şoruñ kim bu ne sevdādır bu sevdādan uşanmaz mı

* 288 90a

* 289 90b

* 289/3a dertlilere: bīmārına FD.

* 289/3b bī-çāre: bīmār FD.

* 289/4a firķat: hicrān FD.

* 19. şiire bakınız.

290*

Gazel-i Halīm

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Harīm-i gülşeninde cüdā düşmüş ḥubān ağlar
Dil ağlar dīde ağlar hep ser-i pâyında cān ağlar
- 2 Be hey kāfir kemān ebrūlarıñ tıg-i kazādandır
Esīr-i dām-ı zūlfüñdür benim tek āl seryān ağlar
- 3 Oturmuş vādī-yi gāmzen müdāmā devr-i rüyında
Atar baña nelerin iklīm-i ḥüsne pāsibān ağlar
- 4 Boyandı ḡanlara bağırim sitemkāriñ cefāsındañ
Fiğān gūş etseñiz bülbul-i ḥandān yamān ağlar
- 5 Vefāsıñ görmedim sefāsın çokça gördüm ben
Anıñcün āh [u] zārımla felek yanar cihan ağlar
- 6 Tabībim kıl meded düşdi mizācım istifā mesten
Açıldı bu cigerde şad hezār zaḥm-ı nihān ağlar
- 7 Taḥammül imdi müşkül **Ḥalīmā*** sen çāresiz kaldıñ
Çıkardıñ yāri ḥatırdan ḥayāl-i cāvidān ağlar

291*

Gazel-i Rāğıb

Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilün

- 1 Ey vücūdım şehrin biñ luṭf ile icād iden
On sekiz biñ ʿālemi bir emr ile icād iden

* 290 91a

* 285. şiire bakınız.

* 291 91b

- 2 Zât-ı [.....] * mekânlardan münezzehdir seniñ
Yâ seni kim kıande bulsun ağlayup feryâd iden
- 3 ʿAşk ile yâri görüp ihsâna mazhar olmağa
ʿÂşıka varlık hayâtın kesdirüp Ferhâd iden
- 4 Kimseye ölmezden evvel göstermeyüp dîdârını
İrgürüp bâķî hayâta lîk soñra şâd iden
- 5 Sen ʿinâyet sen hidâyet ile ʿâşık-ı **Râğıba** *
Çünkü seniñ her murâda irgürüp irşâd ide

292 *

Müfred

Mefʿûlü/Mefâʿîlü/Mefâʿîlü/Feʿûlün

- 1 Mevlâya tevekkül olanıñ yâveri Hâķdır
Nâ-şâd gönül bir gün olur şâd olacaķdır

293 *

Ėazel

Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilün

[Fâʿilâtün]

[Faʿlün]

- 1 Kûy-ı cânânede yâd uruldu bir eserim *
Dil-i vîrânede kıalmaz idi zerre kederim

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

* „www.turkedebiyatilismlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Râğıb** mahlasında 17 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 292 91b

* 293 92a

* 293/1-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

- 2 Dehrīde vuşlat-ı dil-dār için āh itmez idim
Olsa destimde biraz naqd olarak sīm [u] zerim
- 3 Rūz [u] şeb zūlf-i hayālīnle cününim çokdur
Murgiler tutsa serimden āşīyān yok haberim
- 4 Böyle miḥnet-keşlik ṭālī^cimiñ aḥteridir
Dā^oimā evc-i belāya düşüyor reh-güzarım
- 5 Rāh-ı hem-dilde **Vaḥīd**^{*} zerre kabāḥat bilmem
Çekdigim cevır [u] cefā ḥaşıllı kendi қaderim

294^{*}**Müfred**Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilün

- 1 Seyr idüp ol yāre meftūn olmamak mümkün mi hiç
Öyle bir āhūya meftūn olmamak mümkün mi hiç

295^{*}**Gazel-i Çerāḡī**Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Şaraldı gül gibi rūḥsār-ı ālim қurbet illerde
Büküldü қāmetim serv-i niḥālim қurbet illerde
- 2 Gel ey şāḡī şafā-yı bāde-yi cāmın ḥayātımdır
Yetiş kim def^c ola dilden melālim қurbet illerde

*^o“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Vaḥīd** mahlasında 13 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 294 92a

* 295 92b

- 3 Cüdā düşdüm felek dūr eyledim gül yüzli yārimden
Dil-ārāsındadır fikrim hayālīm ķurbet illerde
- 4 Revā mı nāme-yi ķasret yazup talķ kelām etmek
İşitdim ķalmadı şabre mecālīm ķurbet illerde
- 5 Liyāķat mı olur pervāzı kūy-ı yārimde hayfā
O murķım ki dōkūldū per u bālim ķurbet illerde
- 6 Enīs-i mūnisim bu genc-i ģamda ķalmışım tenhā
Kime vaşf eyleyem bu ķarāb ķālīm ķurbet illerde
- 7 **Çerāģi*** derd-i ķasretle bugün bīmāre-yi °aşķım
Ölürsem boynuña olsun vebālim ķurbet illerde

296*

Ģazel-i Hāfız

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Ģam [u] derdim ne deñlū görür rivāyetle ķalem tūtdım
Mürekkēb hāme °āciz vaşfına dilde verem tūtdım
- 2 Şafā bezminde maķbūbı der āģūş eyledim ammā
Ģadeķ peymāne ģüģünü elimde hayli dem tūtdım
- 3 Şürürım ķıbleģāhım yāre baş cānı ķişi etmek
Ziyāret ģünde biñ kez etmege beytū'l-ķaram tūtdım
- 4 Cefā ķılsañ dil-i üftādeye andan ķarar gelmez
Ģamı zaķmıñ baña devlet daķı cevriñ ķerem tūtdım

* 241. şiire bakınız.

* 296 93a

- 5 Şehīd-i Kerbelā cengiñde mâtem ğuşşalar çekdim
Dutuşdum rāha ey **Hāfız*** o gece bir °ilim tıtdum

297*

Müfred

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Ben bugün bir ruḥları ḥumrāya verdim gön̄lümü
Ḥarş-ı sünbül kaşları tuğrāya verdim gön̄lümü

298*

Ġazel

Fē°ilātün/Fē°ilātün/Fē°ilātün/Fē°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Ḥasretīn āteşe yakmaz mı dil [ü] cān [u] teni
Çünkü ğamda güzelim āh idüp āndıkça seni
- 2 Çün yeri çehreleriñ oldum esīri ammā
Görmedim sen gibi bir dil-ber-i nazik bedeni
- 3 Beni öldürmege ey şūḥ saña ḥāceti yok
Derd-i bimār gözüñ öldürür encām beni
- 4 Serviler şaf şaf olup çıkdılar istiḳbāle
Ḥūş [u] ḥayrām ile görüp sen ḳadd-i serv-i semenini
- 5 Çokça feryād [u] fiğān eylemese **Ḥalīmī*** ḥaber et
Şerer-i āteş-i āhımla yıḳarsıñ cismiñi

* 23. şiire bakınız.

* 297 93a

* 298 93b

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Ḥalīmī** mahlasında 12 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

299*

Müfred

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Çemende bülbülü gördüm dili ağzında lâl olmuş
Arar ma^cşūqını bulmaz anıñ çün halkı tār olmuş

300*

Ġazel-i Nādir

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Bāğ-ı dil-dāre giderseñ eger ey bād-ı şabā
Söyle ^cahdinde tūrup eylesün ifā-yı vefā
- 2 Dāne-yi hāl-i rūhıñ itdi bir efsūn-ı metūn
Dām-ı gīsūya düşürdi beni mümkün mü rehā
- 3 Çīn-i ebrūya fedā leşker-i Hindū ammā
Avrupā kākūline yetmez eger olsa behā
- 4 Rāķibā bezm-i vişālīnde harīm olsañ da
Çekeyim bāri ġam-ı baķtıñı ben ne revā
- 5 Derse **Nādir*** den eger nesne getirdūñ mi baña
Söyle hāzırda bu var cān [u] dili kıldı fedā

* 299 93b

* 300 94a

* 10. şiire bakınız.

301*

Müfred

Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilātün/ Fā°ilün

- 1 Sevdigim nāz u şīve ile geldi yanıma
Cām kırıldı mey töküldi bak şu kim iqbālîme

302*

Ġazel-i Nef'î

Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilātün/Fe°ilün

[Fā°ilātün]

[Fa°lün]

- 1 Yāre derdim diyemem bezm-i şarāb olmayacak
Cürmüm ikrār idemem mest-i harab olmayacak
- 2 Āfitāb olsa rūhı bezm-i 'āşıkāneden*
Bu yaqar °ālemi bir lahza °itāb* olmayacak
- 3 Hānde-yi hūsni* gönül haṭ ile* ta'lik eyler
Niçe hal itmek olur anı kitāb olmayacak
- 4 Tūtalım rüz-ı şumār olsa kim eyler da°vāyı
İttiğñ zulme seniñ had [u] hesāb olmayacak
- 5 Sen bu rüsvālığı elden kımazsıñ ey Nef'î*
Yārdan yine saña hışm [u] °itāb olmayacak

* 301 94a

* 302 94b

* 302/2a Āfitāb olsa rūhı bezm-i 'āşıkāneden: Āfitāb ol ruh-ı pür-tāba nazır olsun mu NFD.

* 302/2b °itāb: nikāb NFD.

* 302/3a hānde-yi hūsni: cezbe-i hüsñü NFD.

* 302/3a haṭ ile: hattına NFD.

* 302/5a Sen bu rüsvālığı elden kımazsıñ ey Nef'î: Sen bu rüsvālığı ey Nef'î kımazsın elden NFD.

* 84. şiire bakınız.

303*

Müfred

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Māh-ı keyfānī gibi şöhreti var şanlı güzel
Neş^ce-yi devlet-i iḳbāl ile ^cOsmānlı güzel

304*

Ġazel-i Leylā

Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilātün/ Fā^cilün

- 1 Her seḫerden ka^cbe-yi kūyīndan esdikçe nesīm
^cĀşıḳa zūlf-i siyāhīndan gelür ^canber-şemīm
- 2 Nāvek-i müjgānı gönder sīne-yi mecrūhıma
Gūşe-yi ğamda dil-i maḫzūnıma olsun nedīm
- 3 Ḳā'ılım bu ^caşḳ ile* yanmaḳdan ey meh rūz [u] şeb
Yok baña derd [ü] elemden başḳa bir yār-i ḳadīm
- 4 Şiddet-i düzaḥ ile korḳutma beni gel vā^cizā*
^cAşḳıma nisbet benim bir şey midir yāri ḫaḫīm
- 5 Gūşe-yi cennet daḫi olsa feraḥ-yāb olmazız*
^cAşḳ ile olduḳ hele kūḫān bucāğında muḳīm
- 6 İntisāb-ı feyz için varsam n'ola dergāhına
Şems [u] Mevlānā gibi yoḳdur dü ^cālemde kerīm*

* 303 94b

* 304 95a

* 304/3a ḳā'ılım bu 'aşḳ ile: rāzıyım 'aşḳıñla FHD.

* 304/4a vā'izā: zāhidā FHD.

* 304/5a olmazız: olmayız FHD.

- 7 Zülmi çok itdiñ bugün **Leylāyā*** ey şāh-ı cihān
Rūz-ı mahşerde seniñle eylesin bahş-i ʿilim

305*

Müfred

Mefʿülü/Mefāʿīlū/Mefāʿīlū/Feʿülün

- 1 Mevlāya tevekkül olanıñ yāveri Hāğdır
Perişān gönül bir gün olur şād olacağdır

306*

Ġazel-i Refʿet

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

[Fāʿilātün]

[Faʿlün]

- 1 Dağıtan kākülünü her seher āhım yelidir
Töğunan tellerine şāne-yi şeydā elidir
- 2 Kılı kıldan ayırır bahş ile vüşāf-ı meyāl
Farğ-ı müşkil olan ancak yāriñ ince belidir
- 3 Yüzde ey şüh didim hāl-i siyāhıñ pıçūñ az
ʿArabistān mı şanursıñ dedim Urum ilidir
- 4 Yerli yerinde resimli haţır-ı hāli o māhıñ
Doğuşundan beri göz sürmeli kaç sımildir
- 5 Mübtelānıñ iki gözünden akan şuları gör
Kanlı yaşlar döker ol kim Kızıl Irmağ selidir

* 304/ 6. ve 7. beyit MREŞM.nda yer değıştirmiştir. LHD.nda bu gazel müzeyyel bir gazel olarak yer almaktadır.

* 132. şiire bakınız.

* 305 95a

* 306 95b

- 6 Meger yâr iste firâr et dolaşup sünbül den
Devr-i güldür deme evc üzre muhâlif telidir
- 7 Ansızın her şabâ va^c dîlere düşmez **Refet**^{*}
Âşık ammâ ki evin yolunu bilür delidir

307^{*}**Ġazel-i Eşref**Fâ^cilâtün/ Fâ^cilâtün/ Fâ^cilâtün/ Fâ^cilün

- 1 Katre virmez bir içim şu istesem bir sâlîden
Munîs-i âteş olur geçsem kenâr-ı Nîliden
- 2 Ey kazâ şimşîr azarken etsem cân-feşân
Hasta-yi hicrân olsan korçar mı ^cazrâ^cîlden
- 3 Ġalibâ tahıtamadık iştiķâf idersen ey şabâ
Kûy-ı yâre nâme-yi ahvâlimi tavşîlden
- 4 Bir na^cra eylesem berbâd iderdim ^câlemi
Âh görmem fark olunmaz şor esrâ^cîlden
- 5 Da^cvet-i telh-i kazâya çekildim encâmķâr
Eşref-i^{*} şevrîde hâl-i samt-ı ebrâ^cîlden

* 122. şiire bakınız.

* 307 96a

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Eşref** mahlasında 11 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir. Şairin mecmuda yer alan iki şiiri bulunmaktadır.

308*

MüfredMef[°]ülü/Mefā[°]ilü/Mefā[°]ilü/Fe[°]ülün

- 1 Hallāk-ı cihān [°]āleme kıldıkda tecellī
Her şehri bir hayāl ile kılmış müselli

309*

MüfredFe[°]ilātün/Fe[°]ilātün/Fe[°]ilātün/Fe[°]ilün[Fā[°]ilātün][Fa[°]lün]

- 1 Ben kuşūr eylemedim rehim dil yāresine
Çünkü taqḍīr-i Hüdā böyle imiş çāresine

310*

MüfredMefā[°]ilün/Mefā[°]ilün/Mefā[°]ilün/Mefā[°]ilün

- 1 Ne denlü mālīk olsa merdümün genc-i ğarūna
Fenādan göz yumunca mālın il kendisini yir yir

311*

Ġazel-i MazharFā[°]ilātün/ Fā[°]ilātün/ Fā[°]ilātün/ Fā[°]ilün

- 1 Yok bu mihnetḥāne-yi [°]ālemde bir hemdem baña
Derde bak yār-i qadīm ancak bu derd [u] ğam baña

* 308 96a

* 309 96a

* 310 96a

* 311 96b

- 2 Kays-ı deşt-i ḥasretim dīvāne-yi ḥāmūş-ı ʿaşk
Halka halka derd-i dil zencīr-i ḥamd [u] raḥm baña
- 3 Bāğ dehrinde goncasın hem jālesin almam dile
Bāğ-bānım bāğ-ı dīl gül-i eşker-i şebnem baña
- 4 Tīğ-i ḳahr-ı dehr-i dūniñ zaḥmnākıdır kākūl
Sensin ey eşk-i temkīr bizim yine merhemimiz
- 5 Bu civān şebʿime olsa ʿaceb mi rū-nemā
Cümle ebkār muʿāf **Mazharā*** maḥrem baña

312*

Müfred

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Ey ḳayıḳ-ı baḥr-i ʿiştān yüzün ol dergāha ur
Kim anıñ ḳatre fażlı biñ cihān cürmüni yer

313*

Ġazel-i Fuzūlī

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Baḥr-ı ʿaşḳa düştün ey dil lezzet-i cānı unut
Bālīg oldun gel rahimden içtiğin ḳanı unut
- 2 Verdi rihletten ḥaber mūy-ı sefid ü rüy-ı zerd
Çihre-i gülgün ile * zūlf-i perīşanı unut

* 59. şiire bakınız.

* 312 96b

* 313 97a

* 313/2b gülgün ile: ḥandānı FD.

- 3 Çek nedâmetten göge dūd-ı dili dök kanlı yaş
Serv-i nâzı terk kıl gül-berg-i handānı unut
- 4 Gör ganīmet fakr mülkünde gedâlık şīvesin
İctibār-ı manşib u der-gāh-ı sultānı unut
- 5 Çekme ʿâlem kaydını ey ser-bülend-i fakr olan
Saltanat tahtına erdin bend ü zindānı unut
- 6 Maʿsiyet dersin yeter tekrār kıl dönder varak
Özge harfin meşkin et evvelki ünvānı unut
- 7 Levh-i hâtır sūret-i cānāna kıl āyine-dār
Anı yād et her ne kim yādında var anı unut
- 8 Ey **Fuzūlī*** çek melâmet reh-güzārından kadem
Laḥza laḥza çektiğin beyhūde efgānı unut

314*

Gazel-i Fuzūlī

Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Mefāʿīlün

- 1 Şabādan gül yüzünde sūnbül-i pūr pīç ü tāb oynar
Sanarsın per açıp gülşende bir müşğīn ğurap oynar
- 2 Ḥayāl-i ʿārızın cevlan eder bu çeşm-i pūr-nemde
Nitekim mevclenmiş şuda aks-ı āf-tāb oynar
- 3 Ruḥuñ görgeç olur sūz-ı derūn u dūd-ı dil hāsıl
Bahār eyyāmı sıçrar berk-i rahşende sehāp oynar

* 19. şiire bakınız.

* 314 97b

- 4 Irak olsun yaman gözden ne hoş sâ'attır ol sâ'at
Ki uşşāk ile ma'şūk eyleyip nāz ü itāp oynar
- 5 Riyā-yı zāhid-i huşkūn semā'ından n'olur hāsıl
Hoş ol kim rind-i mey-hāre içip cām-ı şarāp oynar
- 6 Bu ğamlar kim benim vardır bā'irin başına koysan
Çıkar kāfir cehennemden güler ehl-i 'azāb oynar
- 7 Kılar göz perdesin hūn-āb-i ḥasret çāk her dem kim
Ruhunda lezzet'i dīdār zevķinden nikāb oynar
- 8 Fuzūlī* reşkten titrer dil-i pūr-hūnu uşşākın
Benā gūşunda yārın her zaman kim lā'l-i nāb oynar

315*

Gazel

Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün/Mefā'ılün

- 1 Şifā-yı vaşlı kadrin hecr ile bīmār olandan şor
Zülāl-ı şevk zevķin teşne-i dīdār olandan şor
- 2 Lebiñ sırrın gelip güftāra benden özgeden şorma
Bu pīnhān nükteni bir vākıf-ı esrār olandan şor
- 3 Gözü yaşlıların ḥālin ne bilsin merdüm-i ğāfīl
Kevākib seyrini şeb tā seḥere bīdār olandan şor
- 4 Ḥabersiz olma fettan gözlerin cevrin çekenlerden
Ḥabersiz mestler bi-dādını hüş-yar olandan şor

* 19. şiire bakınız.

* 315 98a

- 5 Ğamından şem^c tek yandım şabâdan şorma aḥvâlim
Bu aḥvâlî şeb-i hicrân benimle yâr olandan şor
- 6 Ḥarâb-ı câm-ı ^caşkıım nergis-i mestin bilir ḥâlim
Ḥarâbât ehliniñ aḥvâlini ḥammâr olandan şor
- 7 Muḥabbet lezzetinden bî-ḥaberdır zâhid-i ğâfîl
Fuẕûlî^{*} ^caşk zevķin zevķ-i ^caşkı var olandan şor

316^{*}

Ġazel

Mefâ^cîlün/Mefâ^cîlün/Mefâ^cîlün/Mefâ^cîlün

- 1 N'ola ger reşk-i ruḥsârına baĝrı ḥüblarınḡ kandır
Ṭaşı te'sîr ile lâ'î eyleyen ḥürşîd-i raḥşândır
- 2 Müjen ger seng-diller gönlünü alur ^caceb olmaz
Anuñ tek âb-nüş oķ lâyıķı fülâd-ı peykândır
- 3 Peri-veşler dil-i saḡtına düşmüş mihr-i rûḥsârınḡ
Seniñ ^caķsın olan fülâd gözgüler firâvandır
- 4 Deḡanıñ dürcü kim kaydın çekerler ḥür-peykerler
Perîler tâ^cat için ḡatem-i ḡükm-i Süleymândır
- 5 Anınḡ yolunda ḡüblar sürseler yüz n'ola emrinle
Melek ḡayli sücüd-ı Âdem etmek nass-ı Qurândır
- 6 Kâtı gönlüne baĝrı taşlarınḡ düşmüş ğam-ı ^caşkın
Bir oddur ^caşk-ı dil-süzun ki taşlar içre pinhândır

* 19. şiire bakınız.

* 316 98b

- 7 Gezer kūyuñda her yan çoķ giribān-çāk gül-rūhlar
Bu reng ile Fuẕūlī* ol ser-i kūy bir gül-istandır

317*

Ġazel

Mefā^cīlün/Mefā^cīlün/Mefā^cīlün/Mefā^cīlün

- 1 Göñülde biñ ğamum vardur ki pinhān eylemek olmaz
Bu hem bir ğam ki il ta^cnından efgān eylemek olmaz
- 2 Ne müşkil derd olursa bulunur ^cālemde dermānı
Ne müşkil derd imiş ^caşkuñ ki dermān eylemek olmaz
- 3 Fenā mülkine çoķ ^cazm itme ey dil çekme zaħmet kim
Bu tedbīr ile def^c-i derd-i hicrān eylemek olmaz
- 4 Şaķın göñlüm yıķarsın pendden dem urma ey nāşih
Hevā-yı nefis ile bir mülki vīrān eylemek olmaz
- 5 Dehānun üzre la^clūñ istemiş dil def^ci müşkildür
Görinmez hıç cürmi yok yire ķan eylemek olmaz
- 6 Du^cālar eylerem ben baña bir dem güzār itmez
Ne çāre siħr ile serv-i hırāmān eylemek olmaz
- 7 Fuẕūlī* ^cālem-i kayd içresin dem urma ^caşkundan
Kemāl-i cehl ile da^cvā-yı irfān eylemek olmaz

* 19. şiire bakınız.

* 317 99a

* 19. şiire bakınız.

318*

Gazel

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün[Fā^cilâtün][Fa^clün]

- 1 Deheniñ şevkini cân-süz gümân etmez idim
Yohsa bir dem anı ben mûnis-i cân etmez idim
- 2 Vaşl-ı hâl-i lebiñi bilse idim nâ-mağdûr
Arzusunda kara bağrımı kân etmez idim
- 3 Hûbların^{*} aşıkâ meyl etmedigin bilse idim
Özümü aşk ile rûsvâ-yı cihân etmez idim
- 4 Düşmeseydi gözümün yaşına feyz-i nazarıñ
Anı her serviñ ayağına revân etmez idim
- 5 Salmasaydım dil-i vîrâneye imâret idim
Anda genc-i güher-i aşkı nihân etmez idim
- 6 Sitem-i tâ^cne-i ağıyâre degildim vâkıf
Yohsa yâriñ ser-i küyuñda mekân etmez idim
- 7 Etmeseydi sitem-i yâr Fuzûlî^{*} beni zâr
Bunca feryâd çekip âh [u] figân etmez idim

* 318 99b

*318/3a Hûbların: Hûblar FD.

*19. şiire bakınız.

319*

Müfred

Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün

- 1 Değilmiş çokdan ey gerdün cihân seyrinde yoldaşım
N'ola hüm olsa kıddim senden artıktır benim başım

320*

Ġazel

Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün/Mefā^cılün

- 1 Vefā her kimseden kim istedim andan cefā gördüm
Kimi kim bī-vefā dünyāda gördüm bī-vefā gördüm
- 2 Kime kim derdimi ızhār kıldım isteyip dermān
Özümden bes-beter* derd ü belāya mübtelā gördüm
- 3 Mükedder hātırımdan kılmadı bir kimse ğam def'in
Şafādan dem uran hem-demleri ehl-i riyā gördüm
- 4 Egerċi dāmenin tıtdum revā döndürdü yüzümden
Ve ger gözgüden umdum şıdk^c aqs-i med^cā gördüm
- 5 Ayak başım der-i ümmīde ser-gerdānlık el verdi
Hele serriştesin tıttum elimde ejderhā gördüm
- 6 Baña gösterdi gerdün tīre-yi miḥnetim görünen yüzünüz
Menin miḥnetim aña her gāh kim yıkdım kara gördüm

* 319 99b

* 320 100a

* 320/2b bes-beter: bīn beter FD.

- 7 **Fuzûlî**^{19*} 'ayb kılma yüz çevirsem ehl-i 'âlemden
Neden kim her kime yüz tuttum andan yüz belâ gördüm

321^{*}

Müfred

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Şubḥ çekmiş çarḥa tıḡin taş çalmış āfitāb
Zāhir etmiş ol meh dilā ki 'aynū'l-intisāb

322^{*}

Gazel

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Öyle ser-mestem ki idrāk etmezem dünyā nedir
Ben kimem sākī olan kimdir mey-i şahbā nedir
- 2 Gerçi cānāndan dil-i şeydā için kām isterem
Şorşa cānān bilmezem kām-ı dil-i şeydā nedir
- 3 Vaşldan çün 'āşık-ı müstaḡnī eyler bir vişāl
'Āşıkā ma'şūḳdan her dem bu istignā nedir
- 4 Hikmet-i dünyā vü māfīhā bilen 'ārif degil
'Ārif oldur bilmeye dünyā vü māfīhā nedir
- 5 Āh u feryādın **Fuzûlî**^{19*} incidiptir 'ālemi
Ger belā-yı 'aşḳ ile hoşnūd iseñ gavḡā nedir

* 19. şiire bakınız.

* 321 100a

* 322 100b

* 19. şiire bakınız.

323*

Müfred

Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

- 1 Hazer kıl cevri odından zaḥmet-i 'uṣṣāka ārz eyle
Kimi görseñ sen üzerinde tatlı niyāz eyle

324*

Ġazel

Mef'ülü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ülün

- 1 Cān verme ġam-ı 'aşka ki 'aşk āfet-i cāndır
'Aşk āfet-i cān olduġu meṣhūr-ı cihāndır
- 2 Söz* isteme sevdā-yı ġam-ı 'aşkda herġiz
Kim ḥāṣıl-ı sevdā-yı ġam 'uṣṣāka* ziyāndır
- 3 Her ebrū-yı ḥam ḳatline* bir ḥançer-i ḥün-rîz
Her zūlf-i siyāḥ ḳaşd ile* bir ef'i yılandır
- 4 Yaḥṣi görünür şüreti meh-veṣlerin am mā
Yaḥṣi nazar ettikte ser-encāmı yamāndır
- 5 'Aşk içre 'azāb olduġun andan bilürem kim
Her kimse ki 'āşıktır işi āḥ [ü] figāndır*

* 323 100b

* 324 101a

* 324/2a söz: ṣaḳın FD.

* 324/2b 'uṣṣāka: 'aşka FD.

* 324/3a ḳatline: ḳatlinde FD.

* 324/3b ḳaşd ile: ḳaşdına FD.

* FD.ında yer alan şu beyit: Yād etme ḳara gözlülerin merdüm-i çeṣmin/Merdüm deyip aldanma kim içtikleri ḳandır (6. Beyit), MREŞM.ında bulunmamaktadır.

- 6 Ger derse **Fuzûlî*** ki güzellerde vefâ var
Aldanma ki şâ'ir sözü elbette yalandır

325*

Ġazel

Mef'ulü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün

- 1 Nûş itmedigim dehrde peymâne mi kaldı
Devr itmedigim meclis-i rindân mı kaldı
- 2 Baş olmadığım şanki belâ-vâr-ı cihânda
Yaşlanmadığım gûşe-yi meyhâne mi kaldı
- 3 Mecnûn gibi bir Leylî hırâmânın eliñden
Devr itmedigim medrese [vü] büthâne kaldı
- 4 Dil-ḥasta-yı nâ-çârın elinde pervâne gönül
Şol bâğ-ı rûḥın bülbül-i nâlâna mı kaldı
- 5 Her şâm [u] seher yâre niyâz eyledi **Ġâni***
Beklemedigim ka'be-yi aḡşâne mi kaldı

326*

Müfred

Mef'ulü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün

- 1 Bir dil-bere dil virmege ağıyâr eli degmiş
Pür-mürde olan gölde leṭâfet bulunur mı

*19. şiire bakınız.

*325 101b

*"www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde **Ġâni** mahlasında 4 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

*326 101b

327*

Gazel

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Hāl-i hattıñla niçe hüsñ-i ^cibārāt okuruz
Ebruvāñla nigāhıñdan āşāret okuruz
- 2 Bulmadık sīne-yi şafıñ gibi bir kûşe-yi pāk
Dā^cimā şūret-i dikkat ile mirāt okuruz
- 3 Şāñ-ı dehrīñ bilürüz biz de pūr-dün oldıgını
Muṭribā biz de o şuyla maḳāmāt okuruz
- 4 Encāmı olmadı gitdi şeb-i nāzenīñ emeli
Bunca gündür ki meşālīh ile mirāt okuruz
- 5 Dürlü belā ile şimdi ol dil-şādı **Zihñi***
Biz hemāñ der-be-der olmuşa fütühāt okuruz

328*

Gazel-i Şakıb

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Yine bŷy-ı rūhsārīñ geldi damāğa ey gül-i rā^cnā*
Alup sermāye-yi ^cāklım hür itdi bŷlbŷl-i şeydā
- 2 Gözüm her kande baḳsam ol meḥ-i ḳaddīñ mevcŷddur
Ḥayālīñdir iden her dem vücŷdŷm meskīni yağma

* 327 102a

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Zihñi** mahlasında 17 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rŷstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 328 102b

* 328/1-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

- 3 Yüzün her şubh ider ol âfitâb ile mübâhişler
Ruḥıñ şol vird-i aḥmerdir eylemez koḳlayan aşlâ
- 4 Ḥum-ı zülfün tenimden muşşatır oldı cism [ü] cân
Şaçıñ zıllü'l-ilâhîdir vişaliñ gözleri yağına
- 5 Hevâ-yı ʿaşkın ey dil-ber dilimle olalı münis
Görünmez dîdeme zerre ḳamu dünyâ vü mâşîvâ
- 6 Taḳıldı boynuma zencîr-i zülfün ḥaşta-ḥal oldum
Derünımdan güzâr itmez cefâ-yı âh [u] vâ dîlâ
- 7 Firâḳından ḡam-ı hicrâna düşmüş derdmend-i **Sâḳıḳ***
Devâ it derdine ey dünyâ çeşm-i nâbînâyâ

329*

Ġazel-i Zihnî

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Mâʿiliz ol serv-i ḳad nâzıñ niyâzıñ görmege
Bir ḡarîb üftâde âteş ruḥsâr-ı âliñ görmege
- 2 ʿÂrzü eyler dem-i dili her rûz şâyân
Nokḳa-veş ol ḡonca-yı rûyında âliñ görmege
- 3 Tâḳ-i ebrû engizedir [.....]* ḳavs-ı fezâḡ
Çâk et ḥurşîd ṭallâḳlar helâlin görmege
- 4 Niçe biñ âşüfteye âh eyliyor üftâdedir
Meyl-veşi olmaz ol ḥâb-ı ḥasretde ḥayâliñ görmege

* 13. şire bakınız.

* 329 103a

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

- 5 Mübtelâ-yı ʿaşkıñ olanlar bülbül-i şeyda gibi
Zihniyâ* mâiʿildir her dem cemâliñ görmege

330*

Ġazel-i Refʿet

Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilâtün/Feʿilün

[Fäʿilâtün]

[Faʿlün]

- 1 Âh olur mu ʿacâbâ zaḥmime bir em memeler
Bir fidân üzre iki gonca-yı tüvân memeler
- 2 Dedim ey yâr ʿacep gonca-yı nesrîñ mi nedir
Gülerek nâz der şorma kuzum em memeler
- 3 Tıfl iken bir yerde dil dilbere yalṭaklanırsa
Em dise emme memeler emme dise em memeler
- 4 Düşecek sînesine ʿaqlı yitirdim Refʿet*
Bilmedim ki emine sîneme yâ em memeler

331*

Ġazel-i Vâlî

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Nesîm bu el heves-i gîsû-yı cānānımdan el çeksün
Çeker bir gün nedâmet âh [u] efğānımdan el çeksün
- 2 Yanımda şubḥa dek yâriñ ḥayâli fikr-i miḥmândır
Bu şeb ḥâb-ı ferâğat çeşm-i hayrānımdan el çeksün

* 327. şiire bakınız.

* 330 103b

* 122. şiire bakınız.

* 331 104a

- 3 Dil-i mecrûhım izâr eyleyüp der küşâ kişiden
Bağup çäre vuşlatıñ beder-i hânemden el çeksün
- 4 Şaçıp altında kırsa böyle sâķınıñ eger imiş
Leb-i kütâh ʿişmet büse dūhānımdan el çeksün
- 5 İştidim dir imiş bād-ı şabâ **Vālīye*** söyleyek
Perişān eylerim zūlf-i perişānımdan el çesün

Müfred

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün
[Fāʿilātün] [Faʿlün]

- 1 Mevlāya tahvīy oğur et ne elem çek ne keder
Ġam-ı şādīde felek böyle gelüp böyle gider

332*

Ġazel-i Rūhī

Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün/Mefāʿilün

- 1 Geḍā-yı kūy-ı ʿaşķız ʿālemiñ sultānıyuz cānā
Feḥīr-i derdmendiz mülk-i ʿaşķıñ hānıyuz cānā
- 2 Niçe Ferhād ile Şīrini kendüye esīr itmiş
Bugün dil- ḥordeniñ kuli ḳurbānıyuz cāna
- 3 Egerçi şor tā faķr [u] fena şeklindeyiz bī-sebeb amma
Ġaniyiz ʿaşķ ile her dem muḥabbetgāhıyuz cānā

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Vālī** mahlasında 5 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 332 104b

334*

Sāmī

Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilātün/Fe^cilün[Fā^cilātün][Fa^clün]

- 1 Nāy-ı hāmeme yine şevk ile idüp meyl-i nevā
Būs-ı gülden dem urup kıldı rûh-ı yâri şenā
- 2 Āh-ı cem^ciyyeti ^cuṣṣākı tağıtdı bu seher
Beste-yi zülfüni tahrik idicek bād-ı şabā
- 3 Ney gibi inlemeden dūd-ı kemāna kadem
Sen semā^c eylemediñ nâlelerim Mevlānā
- 4 Yetişir bunca sitem ^caşıkına sulṭānım
Rast söyle kerem et böyle mi kânün-ı vefā
- 5 Sāmī-yi* zârı helāk eyledi ey şeh nāzın
N'ola her şām [u] seher eyler ise o dilā

Müfred

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Köhne mazmūnlār ile tāze ğazel nazm etdiñ
Āferinler saña ey gül mu^cârif bize yâr olmadı

* 334 105b

* 193. şiire bakınız.

335*

Ġazel-i Nedīm

Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilātūn/Fā^cilūn

- 1 °Aşka düşdüm cān u dīl müft-i cüvānān oldu hep
Şabr u tākat maşraf-ı çāk-ı girībān oldu hep
- 2 Açmış oldum sīnesin bir kerre ārām u sūkūn
Sīneden bilmem ne hāletler girīzān * oldu hep
- 3 Hāl kāfir zūlf kāfir çeşm kāfir el-amān
Ser-be-ser iklīm-i hūsnūn kafiristān oldu hep
- 4 Gerdeninden sīnesinden būseler etmişdi va^cd
Cümlesinden n'eyleyim kāfir peşīmān oldu hep *
- 5 Bir nezāketle açup fes gūşesinden perçemin
Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrān oldu hep
- 6 Şīve-yi güftārı hemşīren mi öğretti saña
Her sözūn şīrīn-zebānım cānıma cān oldu hep
- 7 Sen demişsin kim kimin derdiyle giryāndır Nedīm *
Hep mürüvvetsiz seniñ derdinle giryān oldu hep

* 335 106a

* 335/2-b hāletler girīzān: hāletdir girkān ND.

* 335/4. beyit ND.ndaki beşinci beyittir. ND.nda yer alan dördüncü beyite MREŞM.da yer verilmemiştir.

*Nedīm (d. 1681 – ö. 1730, İstanbul) Asıl adı Ahmet'tir. Şiirlerinde Nedim mahlasını kullanmıştır. Lale Devri şairi olarak da tanınmaktadır (<http://www.turkedebiyatisimlersonzlugu.com> 19.05.2017).

336*

Sipāhī

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Ey gönül öpmek dilerse yâri gerdânın öp
Bâli elinde bâhzûy-ı dehânın yanını öp
- 2 Yâli eliñde yâr dağı üstünde şol^{*}
Dâne-yi hâliñde zülf-i ^canber-efşânını öp
- 3 Acı acı küser görse tatlı tatlı [.....]^{*}
O şeker-leb dilberin bâl-i l^cal-i mercânın öp
- 4 Gözleri sihrile öldürmek istermiş beni
Hürrem ol dārâ-yı gönül çeşm-i fettânın öp
- 5 Ger **Sipāhī**^{*} öpmege icâzet vireyim
Fırşatı fevt etmeyüp cehd ile gerdânın öp

337*

[Ġazel-i Nâdir]

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Melâhat hüsnün-âsâ kağı bir dil-berde kalmışdır
Eger var ise cânım mihr-veşi envârda kalmışdır
- 2 Cihân içre kad-ı şimşâd-ı bâlâlar gibi kâmet
Ne tûbâda ne hûş servi ne hûd-ı ^car^carda kalmışdır

* 336 106a

* 236/2-a vezin bakımından sıkıntılıdır.

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

* “www.turkedebiyatisimlersonzugu.com” adlı internet sitesinde **Sipâhî** mahlasında 2 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 337 106b

- 3 Peyām isterseñiz rû görmegi cām-ı Sikenderden
O mīrāt-ı mücellā yedd-i berberde qalmışdır
- 4 İki merdümleñ ʿaksi eyleyüp siyāh vehm-āsā
Biri şākī yanağında birisi nerde qalmışdır
- 5 Anıñla rû-be-rû vuşlat-mülākī olmayız **Nādir***
Ne cennetde belki faşl-ı maḥşerde kālmişdır

338*

Nādir

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Kūy-ı dīl-ber ʿāşıkıñ cennettü'l-meʿasıdır
Ḥāk-i pāyına akan şu gözümün şahbāsıdır
- 2 Kāmetin teşbīh kılmakdır ḥaṭā ṭübāya kim
Bāğ-ı ḥüsnüñ kāmeti bir serv-i müstesnāsıdır
- 3 Ḥāl-i rüḥsārıñ görüp fülful kıyās eylersin
Mülkini cennet ḥıṭānıñ ʿanber-i sārāsıdır
- 4 Gūşe-yi meyḥāne varken meskeni ʿāşıklarıñ
Ḥazret-i Rūḥu'l-Mesīḥiñ Mescīdü'l-Akşāsıdır
- 5 Ḥāne-yi maḥbūb-ı Ḥaḥ **Nādir*** yürü var şor yüzüñ
Bārgāh-ı kemterānıñ kaʿbe-yi ʿabāsıdır

* 10. şiire bakınız.

* 338 107a

* 10. şiire bakınız.

339*

Hâfız

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Seniñ şem^c-i rûhıñ varsa benim pervâne cânım var
 Seniñ tır-i müşkiliñ varsa benim kanlı nişânım var
- 2 Seniñ zâhirde hatır [u] rûhsârıñ varsa begleriñ
 Benim de sînem üzre birbirin dâğ-ı nihânım var
- 3 Seniñ taht-ı efzâya nâzîl olmuş varsa zülfüñ
 Benim başım üzre ^carşa ^cazm etmiş deñânım var
- 4 Seniñ gülzâr ise zülfüñ eger küfr-i haţâlardan
 Benim de müy-ı ruhsârımda ^cağd olmuş imânım var
- 5 Seniñ **Hâfız** * gibi ^caşkıñ yolında var ise yerin
 Benim de sen gibi bi kıamet-i mevzûn-civânım var

340*

Eşref

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Şafha-yı hüsnüñ şehâ bir güneş-i ârâstedir
 Bekle bâğ-ı cennet-i a^clâ disem şâyestedir
- 2 ^cAşkıña bükülsem diyüp aldım hayât-ı tâzeyi
 Nâzenînim sevdiğim bir dilber-i nev-restedir

* 339 107b

* 23. şiire bakınız.

* 340 108a

- 3 Şöyle yakdın âteş-i ʿaşkıñla hayfâ beni ki
Dûd-ı âhım ebr-âsâ göklere peyvestedir
- 4 Cānib-i naḥlini pervāz idemez bir vech ile
Murğ-ı dil zencîr-i gīsū ile yāriñ bestedir
- 5 Ğamzesiyle yaralañmakda iken cān [u] gönül
Kim demiş **Eşref*** belâ-yı yāriden vārestedir

341*

Rūḥī

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Her seḥer mestāne zāhīd kūy-ı tersādan gelür
Kāfiri söyletseñ ammā zehri nefretten gelür
- 2 Hāne-yi aḡyārdan derler gelürmiş şubḥ dem
Her ne dirlerse yā kim ol serv bālādan gelür
- 3 Ger cefā çekem vefā umduklarımdan ğam degül
Kim demişler her belā gelse eḥibbādan gelür
- 4 Bilme ey dil çekdigün derd [u] belayı ğayriden
Her maḥiyyet kim toḥunsa saña mevlādan gelür
- 5 Ğam çeker şanmayıñ beyhūde [.....]* ʿayn-ı vefā
Her cefā kim **Rūḥiyyā*** ol çeşm-i şehlādan gelür

* 307. şiire bakınız.

* 341 108b

* Köşeli parantez içindeki kısım okunamamıştır.

* 161. şiire bakınız.

342*

Gazel

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Gülüşüm halk içinde goncalar-veş bî-edeb derler
Ki mâhalde sükût etsem sıkıldı yüz ^cazıp derler
- 2 Tevāzu^c eyleyüp a^clā vü ednāya kıyām etsem
Bu şehzā bir adamdır fūrū-māye neseb derler
- 3 Tefekkür eyleyüp kendi olurum eylesem tedbîr
Geçinsem kendi hâlimde tekebbür etdi hep derler
- 4 Eger birkaç yağa bulsam konuşsam dā^cim anlarla
Cezāsıdır anıñ çeksün ki bu rāha gelüp hep derler
- 5 Emekler devrân etsem gezerken sayf olsam
Görenler hâlime lâyıķ bu kaş [u] yüz hızb derler
- 6 Eger boynum büküp destim kavuştusam gezerken ben
Yürü böyle murādından bu hâl-i feyze cāb derler
- 7 Zārîfâne konuşmağa bir iki aşlı para bulsam
Buları tahşis etmede ne söyler ol ^cacep ne derler
- 8 Eger ki cāmî^ce girsem ^cibâdet etmege Hakkā
Yalan deyü kısam edüp bu meylini bir tolap derler
- 9 Namaz değil anıñ işi başka bir muradı var
Felân gulām için geldi namaz elde sebep derler

* 342 109a

- 10 Uzağdan merhabâ etsem baña mahrem olan tâze
Çü yaklaşdırdın ol lâl-i kayık yâya-yâb derler
- 11 İlâhi **Kâzıma*** emrin saña [.....]* ider her an
Bu hâli bilmeyenler fikri yok hep bî-neşeb derler

343*

Gazel

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Getüren başıma derd u belâlar kıdd u kâmetdir
Bu sevdâ-yı hayâl-i aşk da bir başka hâletdir
- 2 Yıkup dil mülkini yağmalamada bu çeşm-i giryânım
Medetsiz ne bilürsün bağırmı hûn-hâr-ı âfetdir
- 3 Bu hâli aşk-ı cânâna giriftâr olmayan bilmez
O pervâne yanup cân virme şem'e işâretidir
- 4 Kemend-i zülfine düşdüm esîr-i dâr-ı zindânım
Elinden çekdiğim dâ'im cefâ-yı pür-melâletdir
- 5 Bu efgân [u] sirişkin **Şıdkıyâ*** gözden nihân oldu
Şikâyet etmiş aşkı o diye yorsam o gâlâtdır

* 4. şiire bakınız.

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

* 343 109b

* 142. şiire bakınız.

344*

Vecdî

Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilâtün/Fâ^cilün

- 1 Zîr-i gerdûnı baña zindân-ı dâr itdiñ felek
Derd-i miñnetle işim hep âh [u] zâr itdiñ felek
- 2 Yine yıkdıñ hâtırım yüzdüñ neşâtım lânesin
Murg-ı ümîdim uçurduñ târ-u-mâr itdiñ felek
- 3 [.....]* vermediñ râhat yüzün göstermediñ
Tîg-i zulmüñ yârasıyla dil-fikâr itdiñ felek
- 4 Dösta sevdirmenî beni düşmâna çignetdiñ neden
Her ne cevri olsa baña sen âşikâr itdiñ felek
- 5 Oldı âşüfte gönül bir mehlikâ-yı meh-veşe
Almadan bir büsesin zulme şikâr itdiñ felek
- 6 **Vecdî*** netsün neylesün âlemde râhat görmedi
Hâşıl-ı dünyâda gamdan bî-çarâr itdiñ felek

345*

Halî

Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilâtün/Fe^cilün[Fâ^cilâtün][Fa^clün]

- 1 Töxunur sîneme şimşîr-i kazâsı felegiñ
Oldım âğûşına hûngâh-ı belâsı felegiñ

* 344 110a

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

* “www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Vecdî** mahlasında 9 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 345 110b

- 2 [.....]* şalmadığı yer mi kodı sinemde
 Kıavs-ı ğamdan atılan tır-i cefası felegin
- 3 Ama olan dâire-yi vaşl-ı dil-ārāda maķam
 Saña maķşūs mıdır luţf-ı itāsı felegin
- 4 Giremedi cihān içre dimāġı emeleñ
 Āh kim zerre ķadar bŷy-ı vefāsı felegin
- 5 Ehl-i irfāna virir cevır [ü] cefāsın **Hālī***
 Serr-i nādāna virir şer zıll-ı hŷmāsı felegin

346*

Refet

Fācilātŷn/Fācilātŷn/Fācilātŷn/Fācilŷn

- 1 Ben şehid-i bādeyim dōstlar desem yād eyleyin
 Kıabrimi meyķāne enķāzına bŷnyād eyleyin
- 2 Gerçi ġasl olmaz şehidān [.....]* ile
 Yıkayin meyle beni bir mezheb icād eyleyin
- 3 Neylesek bir ālā-yı maķbŷb ile her dem ġŷlek
 Bezm-i Cem ayını kıabrimde muţād eyleyin
- 4 Kıabrime ķandil aķun bir kōhne sāġar vaķf idŷp
 Şu'le-yi nār-ı ġarķ ile rŷhımı şād eyleyin

* Kōşeli parantez iķerisinde verilen kısım okunamamıştır.

“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Hālī mahlasında 4 şairin bulunduġu tespit edilmiştir. Maraşlı Rŷstem Efendi’nin şiiir mecmuasında yer alan bu şiiirin hangisine ait olduġu tespit edilemediġinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 346 111a

* Kōşeli parantez iķindeki kısım okunamamıştır.

- 5 Tûrbedâr olsun baña bir rind-i mey-ḥôr-ı ʿar
Merd-i sarḥōṣâniler ol yire murâd eyleyiñ
- 6 Bâde ser-mest idiyor bûy-ı şarâbım ʿâlemi
Bâde-nûṣânı bûy-ı neṣʿemle irşâd eyleyiñ
- 7 Yâdkâr olsun bu nazmım evliyâ-yı sâğara
Ben şehîd-i bâdeyim **Refʿet*** desem yâd eyleyiñ

347*

Nâbî

Mefʿulü/Mefâʿîlü/Mefâʿîlü/Feʿûlün

- 1 Bir devlet için çerḥe temennâdan uşandık
Bir vaşl için aḡyâra müdârâdan uşandık
- 2 Derd [u] elem [u] miḥneti aḡyârın elinden
Veʿl-hâşıl ol serv-i dil-ârâdan uşandık*
- 3 Düştük ḡatı çoktan heves-i devlete* ammâ
Ol dâʿiye-i dâḡdâḡâ-yı fermâdan uşandık
- 4 Dil ḡamla dahi dest-ü giribândan uşanmaz
Bir yâr için aḡyâr ile ḡavgadan uşandık
- 5 **Nâbî*** ile olan âfetin ahvâlini naḡl et
Efsâne-i Leylâ ile Mecnûndan uşandık

* 122 şiire bakınız.

* 347 111b

* 347/2. beyit NBD.da şu şekildedir: Hicran çekerek zevk-ı mülâkatı unuttuk/Mahmur olarak lezzet-i sahbâdan usandık.

* 347/3-a devlete: vuşlata NBD.

* 35. şiire bakınız.

348*

HâlişMef^culü/Mefā^cilü/Mefā^cilü/Fe^cülün

- 1 Şimden gerü dil-dār ile ülfet neme lāzım
İncindi gönül ğayrı muḥabbet neme lāzım
- 2 Tîğ ile niyet eyler idim dāmen-i yāri
Geçdi o heves boş yere rağbet neme lāzım
- 3 Gidüp aġyār ile ḥalvetde ‘işret idersen
Pür yārede aġyār ile şirket neme lāzım
- 4 Dil-ber benim olsa ne cefā etse ṭayanmam
İller seve de dil çeker miḥnet neme lāzım
- 5 Düşnām idemem vaḳt-i evā’ilde severdim
Cā’iz de degil ḳaşd-i ḥalvet neme lāzım
- 6 **Hālisi*** bizi ber-bād idecek zānnım dil-ārā
Bir böyle sitemkāre mürüvvet neme lāzım

349*

RefetMefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Kime ^carz eyleyem ahvāl-i zārım iştikā geçmez
Geçürdüm miḥr [u] gül olsa bu āşār-ı cefā geçmez

* 348 112a

*^c“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Hâliş** mahlasında 18 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 349 112b

- 2 Şu resme kaldı cânım genc-i zulmet hâne-yi ğamda
Zemîne mihr-i ʿâm inse ğamından hayâ geçmez
- 3 Ne hayretdür bu cüret hâl-i qalimden bir añlar yok
Ne ğurbetdir bu ğurbet qaşd-i samt-ı şilâ geçmez
- 4 Dağıkām rûz rûzım mâh mâhım sâl [.....]*
Gözüm açmaz gisûsîñ fikri hem şubh u mesâ geçmez
- 5 Leţâfet mi gelse gülzâr-ı şehbâdan baña şimdi
Meger hüküm midir şemʿe meyl-i maʿnâ geçmez
- 6 Tesellî-yâb ol dil ʿasr-ı serâdan meger Refet*
Yine ancak kulîñ hâzret-i yâr-ı Hüdâ geçmez

350*

Haydar

Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilâtün/Fâʿilün

- 1 Kûy-ı cânân oldıĝıñ kıblegâhım [.....]*
Nice ârzû eylesem sâʿatde biñ kere tavâf
- 2 Baĝ faşıl hâlimdeyim ben güvârını firqatı
Olsa tahtında tayanmaz yâr hecrin Kûh-ı Kâf
- 3 Yevm-i mahşerde girîbânıñ geçerse destime
Etdigin cevır [u] cefa kayıl degil olmaz şâf

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

* 122. şiire bakınız.

* 350 113a

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

- 4 Nīm nigāhıñla ḥarāb etmekdesiñ ebed beni
Hüsnuñe karşı gurūh-ı şunniyān eylerse lāf
- 5 **Haydarıñ*** eş'arını mizāna ursıñ ehl-i dil
Var mıdır mirāt-ı ḥālinden 'isḳān sözde ḥil

351*

Hālid

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

- 1 Bu dem 'aşkın cefāsın çekdiğimden öyle āh itdim
Taḥammül itmeyüp ruḥsārine yāriñ nigāh itdim
- 2 Niçe 'aşıḳ hevā-yı 'aşḳ ile zār u zebūn olsan
Anuñçün nār-ı hicrāna yanup biñ āh u vāh ittim
- 3 Düşüp sevdāya bu gönül perişān oldu miḥnetle
Cünūd-ı derdi ol mehe vücūdım şāh-rāh itdim
- 4 Kime 'arz eyleyem ḥāl-i perişānım hezār-āsā
Düşüp bir ḡonca-veş maḥbūba ben 'ömrüm ziyān itdim
- 5 Giriftār oldum ey **Hālid*** belā-yı hecr-i dildāre
Dü çeşmim ḳan döker bilmem 'acep ben ne günāh ittim

*"www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde **Haydar** mahlasında 10 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 351 113b

*"www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde **Hālid** mahlasında 8 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

352*

Nâzım

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Ciger hûn olsa esrâr-ı lebinden keşf-i râz itmem
Yıkılsa hânümânım kimseye 'arz u niyâz itmem
- 2 Açılsa hasretiñle gül gibi gönlümde biñ yâre
Yine ben 'andelib-âsâ dehânım şükre nâz itmem
- 3 Kıyâmet kopsa ten çâk olsa dânalıktan el çekmem
Ayak altında kalsam terk-i sevdâyı güdâz itmem
- 4 Bahâr eyyâmı geldi şâgır-ı şahbâyı şun şâkî
Bu gün gül sāyesinde mehtabdan ihtirâz itmem
- 5 Belâ-yı 'aşşdan Nâzım* başım bir dem kalur hālî
Naşîhat dinlemez ben bu dil-i mekkâra âh itmem

353*

[Nâdir]

Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

[Fâ'îlâtün]

[Fa'lün]

- 1 Câm-ı mevt ile cüdâ düştüm ehıbbâlardan
Dâimâ işte murâdım budur hem-pâlardan
- 2 Cismimi pîr-i mugân bâde ile gasl etsin
Sâkîler mey dökeler sāgar-ı mînâlardan

* 352 114a

* "www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com" adlı internet sitesinde Nâzım mahlasında 15 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi'nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 353 114b

3 Sîm-tenler doğuşunlar kefenim t̃alib-i dîn
Cem edip bād-ı şabā z̃ülf-i semen-sâlardan

4 Ehl-i rindân-ı harâbât namâzımı kılalar
El-ḥazer uğramasın semtime mollâlardan

5 Leşimi defn edeler zîr-i ḥuma meygededen
Güşuma zikr erişe nâle-i şahbâlardan

6 **Nâdirî*** ḥâl-i dile budur mey-pürlük eden
Söylene ḥaşre kadar ʿâşık-ı şeydâlardan

354*

Nâdir

Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün/Mefâʿilün

1 Yıkarsa ḥâtırım ʿâlemde şâd olmasın kimse
Kırarsa gönlümi yâ Rab âbâd olmasın kimse

2 Bizi iylikle yâd eylerse inşâf eyleyip gerdün
Umarım ḥazret-i Ḥaḳdan ki ber-bâd olmasın kimse

3 Revâ mıdır yıkup dil ḥânesiñ cây-ı harâb etsin
Buna muʿtâd olursa ğamdan âzâd olmasun kimse

4 Ğam-ı dünyâ çeken ʿâriflere ʿâlemde ʿaşq olsun
Fedâ kılsun yolıñda başını yâd olmasun kimse

5 Cenâb-ı Ḥaḳğa tefviz-i ʿumûr it sen yürü **Nâdir***
Bize kemlik edenler mud-ı didâr olmasun kimse

* 10. şiire bakınız.

* 354 115a

* 10. şiire bakınız.

355*

Gazel

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Hālimi luṭf eyle ^carz et ey şabā cānānıma
Söyle āh-ı ^caşkına raḥm eylesün efgānıma
- 2 Hayli demdir cān u dil dīdārınıñ maḥrūmuḍur
Ḥāb rāḥat gelmez ašlā dīde-i giryānıma *
- 3 Çeşmesār-ı vuşlatı seyr āb ider dil-teşnesi
Tā ḥayāt-ı cāvidān baḥş eylesün bu cānıma
- 4 Zāḥm-ı cevri ile beni bītāb kıldı ^cākıbet
Şimdi ḳasd eyler ser u ten benim ĩmānıma
- 5 Āh kim ol çeşm-i āfet seyf-i ebrūlarda āh
Şarḥe şarḥe yāre açdı sīne-yi ^cüryānıma
- 6 Şoñra te^csīr eyler āhımdan şakınup bī-vefā
Eşk-i çeşmim şu der tıġ-i ḥun-efşānıma
- 7 Gencinemde ḳayd-ı bend-i firḳat olur **Rāhimā** *
Tōḳ-ı miḥnet ṭaḳdı ol zālīm felek gerdānıma

* 355 115b

* 355/2-b vezin bakımından sıkıntılıdır.

*“www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com” adlı internet sitesinde **Rāhim** mahlasında 9 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

356*

Ziyā

Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilātün/Fā^cilün

- 1 Nev^ci insān haşre dek ta^czim iderler adına
Kim fedā-yı nefis iderse hüsünün esrārına
- 2 Taşdan olsa tövbedânın kalbi tayanmaz bâğına
Neylerin efgânına bülbüllerin feryādına
- 3 Rûy-ı hâki zulm ile pâ-mâl iden zâlimlerin
Zîr-i hâkin hâleti gelmez mi yâ Rab yâdına
- 4 Şimdiki zâlimlerin da^cvâsını seyr eyleyen
Geçmişin rahmet okur [.....]*
- 5 Yâ kanā^cat ihtiyâr eyler yâ dil irtikâb
°Asrımızda uyduranlar ma^crûfî îrādına *
- 6 Şek [u] şüpheden her kişi bulur °âlemde elbet etdiğin
Kendi bulmazsa haber emrâs kalur evlādına
- 7 Çarhıdan aldım Zîyā^{*} tîğ-i zebân ile intikâm
Rahmet olsun fenn-i nazmın pîrine üstâdına

* 356 116a

* Köşeli parantez içerisinde verilen kısım okunamamıştır.

* 356/5-b aruz ölçüsü bakımından sıkıntılıdır.

* 217. şiire bakınız.

357*

Gazel

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Nesīm āyāt-ı ḥüsnün ^carz kıla mülket-i Çine
Ser-â-ser fırka-yı âteş-perestân hep gelür dîne
- 2 Görünce rüy-ı aḥmerde siyâh ol ḥâl-i Hindûlar
Ḥabeş sultânıdır gūyâ neşîden taht-ı zerrîne
- 3 Kaçarken çâh-ı ḡamzeñden dolaştım dām-ı gīsūya
Giriftâr oldu murğ-ı ḥâtırım çengâl-ı şâhîne
- 4 Rūḥıñla mihr olunca imtiḥân şerḥ-i müṭâla^cda
Yenemezler didi ḥüsnün sezâ-dâr oldu tâcına
- 5 Dedim ey kanlı zâlim tîğ-i ḡamzeñ olmasaydı âh
Dedi bilmez misin cellâd lâzımdır salâtına

158*

Vehbî

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Nedir bu zūlf-i ^canber ol şūḥıñ gülgün yanağında
Gül [ü] sünbül meger bir yerde bitmiş ḥüsn bâğında
- 2 O müşkîñ zūlfî koḡlatsa kırılsın burnu aḡyârın
Fesâd olduğunu bilmez misiñ cānâ dimâğında
- 3 Gider mi gül sanıyla der-i meyḥāneden zühhâd
Nice kıyruḡ salar rûbâhlar arslan yatağında

* 357 116b

* 358 117a

- 4 Hased ol rinde kim tenhâ çekilmiş gūşe-i bâğa
Sebū zānūda destinde ẓadeḥ dilber ẓucağında
- 5 Ne ʿaḳla uyduñ öyle bir deliḳanlı civān sözüñ
Henüz ẓan damlar ey **Vehbî*** o ḥūnīnin bucağında

359*

Nādir

Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilātün/Feʿilün

[Fāʿilātün]

[Faʿlün]

- 1 Bilmezem dil saña Mecnūn şacı Leylā ne ise
ʿĀşkıñı ẓıldı füzūn ẓāmet-i bālā ne ise
- 2 Severim ben seni ey ḡonca-yi raʿnā ezeli
Görmedim bū-yı ḡül-i rüyıñı ammā ne ise
- 3 Aḳlımı aldı serimden beni meftūn itdi
Sendeki cāzibe-yi ḡüsn-i dil-ārā ne ise
- 4 Mest idüp ʿāşıkıñı çeşm-i nigāhıñ süzeni
Bilmedim n'olduḡını dehrīde ḡālā ne ise
- 5 Tırmayup şubḥ u mesā vaḳt ḡayālīñle geḡer
Mübtelā ḡüsnüñe bu **Nādir**-i* şeydā ne ise

*‘www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com’ adlı internet sitesinde **Vehbî** mahlasında 20 şairin bulunduğu tespit edilmiştir. Maraşlı Rüstem Efendi’nin şiir mecmuasında yer alan bu şiirin hangisine ait olduğu tespit edilemediğinden şair ile ilgili malumat verilememiştir.

* 359 117b

* 10. şiire bakınız.

360*

Dārri

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Mey-i la^clîñ beni şevke getürdi bir kadeh atdım
Harâretten yayındım bir zamân bî-hûş olup yatdım
- 2 Dedim cânâ pederden rûḥşat aldım ^cazm u şahrâya
O tıfl-ı ḥîle-şâzı böyle bir lûsb ile aldatdım
- 3 Kûmâş-ı i^ctiyârı tiz geçer dünyânıñ aldanma
Ki andan kanımca keseye şarıldım alup şatdım
- 4 O tıfl-ı seng-dil raḥm eylemezdi ^câl-i uşşâka
Döküp gözyaşını yalvardım anı ḥayli boşatdım
- 5 Haḳîḳatde bî-cânı cem^c idüp Darri-yi* kelâmda
Semend-i ḥâmeyi gâh şarkâ gâhî ğarba oynatdım

361*

Şıdkî

Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün/Mefā^cilün

- 1 Nedir bu çekdigim yâ Rab firâḳ-ı derd-i ḥasretten
Vücûdum yandı âteşte kesildim şabr [u] tâḳatden
- 2 Cihânda gülmedim yandım kara bâğrım kebâb oldı
Halâs it cânımı kırtar bu hicrân-ı meşakḳatden

* 360 118a

* Darri, Nef'î'nin ilk mahlasıdır. İlk mahlası zarara mensup anlamında "Darri" iken, genç yaşlarında Gelibolulu Âlî'nin tavsiyesi ile 'fayda ve menfaate mensup anlamında Nefi'ye çevirmiştir.

* 361 118b

- 3 Şafāya °azm [u] ƙaşd itdim murādım oldu ƙaşıl
Yıgılsa bulmadım bir zerre hiç zevƙi meserretten
- 4 Ƙadeh bābında bir gün bāğrıma yel esmedi yandım
Dem-ā-dem āh [u] feryād eyledim bir renci vaħdetden
- 5 Bu dünya zulmet-i zindān olup bāşıma ƙār oldu
Ölüm yegdir baña şimden girü bu ħāne minnetden
- 6 Bu ƙarĥ-ı bī-vefāda **Şıdķı*** şükr eyle ħālīnden
Hidāyet Ħaƙdan olsun ƙul ne bilsün kim hikmetden

362*

Ġazel

Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün/Mefā°ilün

- 1 Şafā-yı ħātırım gönlüm sürürü ey gözüm nūrı
Saña °āşık olan görmez ħuzūru ey gözüm nūrı
- 2 Güzel rūĥ-ı meşūrı bī-dilimsin nūrımsıñ sen
Münāşib saña nemli olsa nūrı ey gözüm nūrı
- 3 Giyüp Firdevs-i a°lāyı iderdi boynı rā [u] vāy
Seni görseydi ğilmān ile ħūrī ey gözüm nūrı
- 4 Raķīb-i bī-ĥayā va°z u nāmūsı terk eyler
Tapuñdañ sür o şaklı mendeburı ey gözüm nūrı
- 5 Nigāh-ı °āşıkāna itdigiñ ğayrı **Ħalīmīniñ***
Beyān eder nedir cürmüm ƙuşūrı ey gözüm nūrı

* 142. şiire bakınız.

* 362 119a

* 285. şiire bakınız.

SONUÇ

Mecmualar, klasik Türk şiirinin önemli kaynaklarındandır. Genellikle meraklılarınca derlenmiş seçme şiirlerden oluşan bu eserler, günümüzün şiir antolojisi mahiyetindedirler. Mecmualar, yazıldıkları dönemin genel şiir beğenisini ortaya koyması açısından da ayrıca önemlidir.

Üzerinde tez çalışması yaptığımız mecmuanın mürettibinin ve yazıldığı dönemin edebi, estetik anlayışını yansıttığını gözlemledik. Şiire başlık verilmesi bunun en bariz göstergelerindendir. Farklı edebi dönemlerin şairlerine ve şiirlerine yer verilmiş olması ayrıca önem arz etmektedir.

Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuası'nın bir diğer önemi de Gaziantepi ve Kahramanmaraşlı şairlere yer verilmiş olmasıdır. Tespit ettiğimiz bazı şairleri şu şekilde sıralayabiliriz: Sâmi, Hâfız, Nâdir Kahramanmaraşlı; Aydı Baba Gaziantepi. Bunun dışında hayatıyla ilgili herhangi bir bilgiye ulaşamadığımız şairler de göz önde bulundurulduğunda bu sayı daha da arttırılabilir. Antepi ve Maraşlı şairler ile ilgili çalışmalara kaynak olabilecek bir eser olduğu ifade edilebilir.

Maraşlı Rüstem Efendi Şiir Mecmuası üzerinde yapmış olduğumuz tez çalışması ile mevzu bahis mecmuayı ilim âlemine tanıtmış bulunmaktayız.

KAYNAKÇA

- AKKUŞ, M., 1993. Nefi Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara, 355s.
- ALICI, G., 2009. Mevlid (Maraşî Kurra-zade Nadiri), Ukde Yayınları, Kahramanmaraş, 368s.
- ALICI, L., 2005. ‘‘Tezkirelere Göre Kahraman Maraşlı Divan Şairleri’’, KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Kahramanmaraş, 20s.
- _____, 2010. Divan-ı Hafız-ı Maraşî İnceleme-Tenkitli Metin-Tıpkıbasım, Ukde yayınları, Kahramanmaraş, 384.
- _____, 2010. Halili Maraşî, Divançe ve Etvar-ı Seba Tenkitli Metin-Tıpkıbasım, Ukde Yayınları, Kahramanmaraş, 232.
- _____, 2013. HÂFİZ, Hâfız-ı Mar'aşî, www.turkedebiyat isimlersozlugu.com (19.05.2017).
- _____, 2014. ‘‘Eski Türk Edebiyatında Nazım Şekilleri’’, Eski Türk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yayınları, Ankara, 585s.
- _____, 2017. Maraşî-zade Ahmet Kuddûsî, Noya Medya, Ankara, 207s.
- ALICI, L., ALICI, G., 2017. Maraşlı Divan Şairlerinden Çelebi-zade Ali İlmi ve Gebeli-zade Rami, Noya Medya, Ankara, 142s.
- ALPARSLAN, Y., ALICI, L., YAKAR, S., 2009. Türk Edebiyatında Maraşlılar, Ukde Yayınları, Kahramanmaraş, 214s.
- ARSLAN, M., 2014. Leylâ Hanım, www.turkedebiyat isimlersozlugu.com (19.05.2017)
- _____, 2014. Rızâ Paşa, Hüseyin Rızâ Paşa, Yakovalı, www.turkedebiyat isimlersozlugu.com (22.05.2017).
- ASLAN, M., 2003. Leyla Hanım Divanı, Kitapevi Yayınları, İstanbul, 355s.
- AYDEMİR, Y. 2007. ‘‘Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler’’. [Elektronik Sürüm]. Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/3 Summer.
- BANARLI, N. S., 1987. Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 735s.
- BAYRAM, Y., 2013. Adlî, Sultan Bâyezîd-i Velî bin Fâtih Sultân Mehmed, www.turkedebiyat isimlersozlugu.com (19.05.2017).
- BİLKAN, A. F., 2011. Nabi Divanı, Akçağ Yay. Ankara, 1349s.
- ÇAKIR, E., 2015, Mazhârî, www.turkedebiyat isimlersozlugu.com (19.05.2017).
- ÇEÇEN, H., 2015. Fıtnat Hanım, Zübeyde, www.turkedebiyat isimlersozlugu.com (19.05.2017).
- DEVELİOĞLU, F., 2010. Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitapevi, Ankara, 1393s.

- EFLATUN, M., 2014. “Yüzyıllara Göre Eski Türk Edebiyatı Tarihi ”, Eski Türk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yayınları, Ankara, 585s.
- GÖLPINARLI, A., 2000. Fuzuli Divanı, İnkılap Yayınları, İstanbul, 389s.
- _____, Tarih. Nedim Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara, 432s.
- GÜRBÜZ, M., (2012). “Şiir Mecnûaları Üzerine Bir Tasnif Çalışması”. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecnûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. Turkuaz Yayınları. İstanbul, s. 99-113.
- İNAL, İ. E, K., 2000. Son Asır Türk Şairleri, Haz.: M. K. Özgöl, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1221s.
- KALKIŞIM, M, M., 1992. Şeyh Galip Divanı, Akçağ Yayınları, Trabzon, 461s.
- KAVRUK, H., 2014. Niyâzî-i Mısıfı, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (19.05.2017).
- KESKİN, N. K., 2014. “Eski Türk Edebiyatında Edebi Türler”, Eski Türk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yayınları, Ankara, 585s.
- KILIÇ, A. (2012). “Mecnûa Tasnifine Dair”. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecnûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. Turkuaz Yayınları, İstanbul, 75-96.
- KORTANTAMER, T., 1993. Eski Türk Edebiyatı Makaleleri, Akçağ Yayınları, Ankara, 435s.
- KÖKSAL, M. F. 2012. “Şiir Mecnûalarının Önemi ve Mecnûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecnûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı. Turkuaz Yayınları. İstanbul, s. 411-431.
- _____, 2005. Klasik Türk Şiiri Araştırmaları, Akçağ Yayınları, Yayın Yeri, 493s.
- _____, 2013. Derdî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (19.05. 2017).
- LEVEND, A.S. 1998. Türk Edebiyatı Tarihi Giriş, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 692.
- MACİT, M., 2013. Fuzuli, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com> (19.05.2017).
- MACİT, M., KAPLAN, H., 2014, Bâkî, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (22.05.2017).
- MAZIOĞLU, H., 2011, Fuzuli Üzerine Makaleler, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 263s.
- MERMER, A., 2014. “Eski Türk Edebiyatına Giriş”, Eski Türk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yayınları, Ankara, 585s.
- MUHSİN, M., 2013. Nedîm, Ahmed, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (19.05.2017).
- PEHLİVAN, G., 2014. Mecnûnî, Mecnûn, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (19.05.2017).

- TANPINAR, A. H., 1982. 19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi, Çağlayan Yayınları, İstanbul, 639s.
- TARLAN, A. N., 2005. Fuzuli Divanı Şerhi, Akçağ Yayınları, Ankara, 720s.
- TDK (Türk Dil Kurumu), 2005. Türkçe Sözlük, Ankara, 2244s .
- TDK (Türk Dil Kurumu), 2012. Yazım Kılavuzu, Ankara, 584s.
- USLUER, F., 2013. Şeyh Gâlib, Mehmed, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com> (19.05.2017).
- YAKAR, H. İ., 2013. Hâkî, Abdurrahmân Efendi, www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (19.05.2017).
- YAKAR, H. İ., ORTA, N. K., 2014. Aydı, Aydı Baba, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com> (19.05.2017).

Özel İsimler/Edebi Terimler

İNDEKS

A

°Adlî, 154, 155

Aḥsen-i taḳvîm, 60

°Alevî, 57

°Ali, 54

Allâh, 99, 100, 105, 136, 169, 170, 205, 214, 235

°Arâbânî, 112

°Arabistân, 245

Aristo, 234

°Âşım, 78

°Âtıf, 180, 181

°Aydı, 76, 92, 104, 137, 146

°Ayşî, 78

B

Bâkî, 135

Bârî, 151

Bezm-i Cem, 272

C

Celâl, 93

Cevrî, 178, 179

Ç

Çerâğî, 207, 213, 239, 240

D

Dârri, 283

Derdî, 110, 111

E

Ebû Bekr, 101

Ekremî, 54

Eşref, 246, 267, 268

Eyûb, 102

F

Fârîsî, 87

Fazlî, 64, 66

Fehmî, 112, 201, 224

Ferdî, 168

Ferhâd, 186, 238, 261

Fıtnat, 145, 146

Firdevs, 81, 172, 284

Fuẕûlî, 73, 102, 119, 121, 122, 123, 124, 125,
126, 127, 128, 129, 131, 132, 134, 158, 160,
164, 182, 183, 184, 185, 187, 204, 205, 208,
209, 236, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 255,
257

G

Ġâlib, 97

Ğazel, 57, 58, 60, 61, 63, 64, 66, 68, 69, 70, 71,
 74, 75, 76, 78, 79, 80, 85, 92, 94, 95, 103, 104,
 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113,
 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122,
 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131,
 132, 133, 134, 136, 137, 138, 141, 142, 143,
 144, 145, 146, 148, 149, 151, 152, 153, 154,
 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163,
 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172,
 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181,
 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 193,
 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202,
 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211,
 212, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223,
 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232,
 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241,
 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250,
 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259,
 260, 261, 263, 264, 265, 269, 270, 279, 281,
 284

Giryânî, 156

H

Hâfız, 75, 76, 77, 80, 94, 107, 108, 179, 180, 240,
 241, 267

Hâķ, 60, 63, 64, 83, 86, 197, 266, 283

Hâķî, 149, 165

Hâlîş, 274

Hâlî, 271, 272

Hâlîlî, 161

Hâlîm, 234, 237, 241, 284

Harâbî, 56

Hasan, 138

Haydar, 275

Haydâr-ı kerrâr, 58

Hicâz, 112

Hind, 200, 242, 281

Hüseyn, 52, 53, 55, 56, 64, 74, 93, 113, 138

İ

İsâ, 86

İzzet, 221

K

Ka'be, 138

Kâmîl, 202, 221

Kâsım, 86

Kâzım, 86, 87

Kerbelâ, 56, 57, 58, 59, 61, 75, 80, 241

Kevser, 57, 93

Kıta, 74, 102, 137, 140, 141

Kızıl Irmak, 232, 245

Kiristos, 116

Kuddüsî, 88

Kurân, 86

külbe-yi aḫzân, 67

Kûfe, 52

L

Lat, 115, 152

Laṭîf, 151, 152

Leylâ, 144, 145, 169, 181, 194, 213, 230, 244,
 273, 282

Loğmân, 206, 234

Lüzûmî, 70

Lüzûmî, 94, 157, 200, 225

M

Mâhir, 63

Maḥmûd, 86, 89, 96, 97

Manṭıku't-Ṭayr, 101

Mâtem, 57, 70, 74, 77, 79, 80

Maẓhar, 53, 54, 55, 103, 104, 108, 247

Mecnûn, 124, 163, 166, 186, 226, 233

Mecnûn, 69, 102, 144, 257, 282

Medḥ-i Resûl, 88

Mehâbbet, 73

Merşiye, 53, 56, 57, 58, 90

Mesih, 158

Meşûr'î, 218

Mevlâ, 95, 97

Mevlânâ, 195, 244, 263

Mu'allim Nâci, 85

Muḥammed, 53, 81, 89, 181

Muḥarrem, 52, 76

Muştafâ, 79

Müfred, 78, 98, 103, 106, 107, 108, 109, 110,
 113, 114, 116, 117, 119, 120, 124, 129, 130,
 132, 135, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 145,
 146, 147, 148, 150, 152, 153, 154, 155, 156,
 157, 158, 159, 162, 163, 164, 165, 166, 167,
 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175, 178, 179,
 181, 182, 185, 188, 191, 194, 195, 196, 197,
 198, 199, 200, 210, 213, 217, 218, 219, 220,

221, 222, 223, 226, 227, 229, 230, 232, 235,

236, 238, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 247,

248, 254, 255, 256, 257, 261, 263

Münâcât, 91, 98, 99, 100

Mûnisî, 90

N

Na'at-ı Şerîf, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 91, 92, 96,
 97, 98, 101

Nâbî, 84, 85, 97, 98, 171, 193, 262, 273

Nâdir, 61, 62, 68, 113, 115, 116, 211, 212, 213,
 214, 242, 265, 266, 277, 278, 282

Nâzım, 277

Nedîm, 264

Nef'î, 116, 117, 143, 243, 283

Nev'î, 151, 280

Nevreste, 223, 224, 232

Nihâvend, 112

Niyâzi, 231

O

°Osmânî, 244

Ö

°Ömer, 101

R

Rab, 61, 63, 69, 70, 91, 92, 97, 98, 100, 159, 182,
 214, 278, 280, 283

Râgıp, 115

Raḥmân, 81

Ref'et, 227, 245, 246, 260, 272, 273, 274

Resûlullâh, 52, 58

Rızâ Pâşâ, 118, 209, 216

Rûhî, 159, 261, 262, 268

Rüstem, 55, 56, 60, 64, 66, 70, 71, 72, 79, 83, 88,
 93, 95, 96, 103, 106, 107, 108, 111, 112, 114,
 118, 120, 144, 150, 152, 154, 157, 159, 161,
 162, 163, 168, 173, 177, 179, 181, 194, 199,
 202, 203, 217, 218, 221, 226, 227, 229, 234,
 238, 239, 241, 246, 257, 258, 261, 265, 271,
 272, 274, 276, 277, 279, 282

S

Şâbrî, 82

Sa°dî Beg, 203

Şâkıb, 62, 64, 66, 67, 83, 84, 117, 118, 258, 259

Sâmi, 263

Sâmî, 176, 177, 263

Sa°îd Pâşâ, 120

Şıdkî, 149, 150, 155, 156, 283, 284

Sipâhî, 265

Sırrı Pâşâ Hazretleri, 193, 195

Süleymân, 101, 118, 174

Şun°î, 217

Sürûrî, 173

Sîret, 70

Ş

Şems, 106, 107, 244

Şemsî, 106, 107

Şem°î, 63, 64, 162, 170, 172, 175, 233, 234

Şükrî, 60, 61, 148, 167, 177, 178

Şükûfî, 71

T

Tâcî, 105, 106

Tebük, 56

tûbâ, 179

Tâk-ı Kısra, 179

U

Urum, 245

Ü

Ümmü'l-Gülsüm, 57

V

Vaḥîd, 239

Vâlî, 260

Vaşfi, 114, 144, 206

Vâşif, 199

Vecdî, 271

Vedi°â, 211

Vehbî, 281, 282

Y

Ya°kûb, 92, 102, 217

Yezîd, 58

Yümnî, 111

Yûsuf, 92, 217

Z

Zâl Oğlu, 95

Zâtî, 197

Zâtî, 100

Zehrâ, 59

Zekâyî, 153, 154

Zeyneb, 57, 58, 84

Zîhn, 229

Zihnî, 258, 259

Ziyâ Pâşâ, 192

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı : Göksel POLAT
Doğum Yeri ve Tarihi : Karakoçan/23.08.1986

Eğitim Durumu

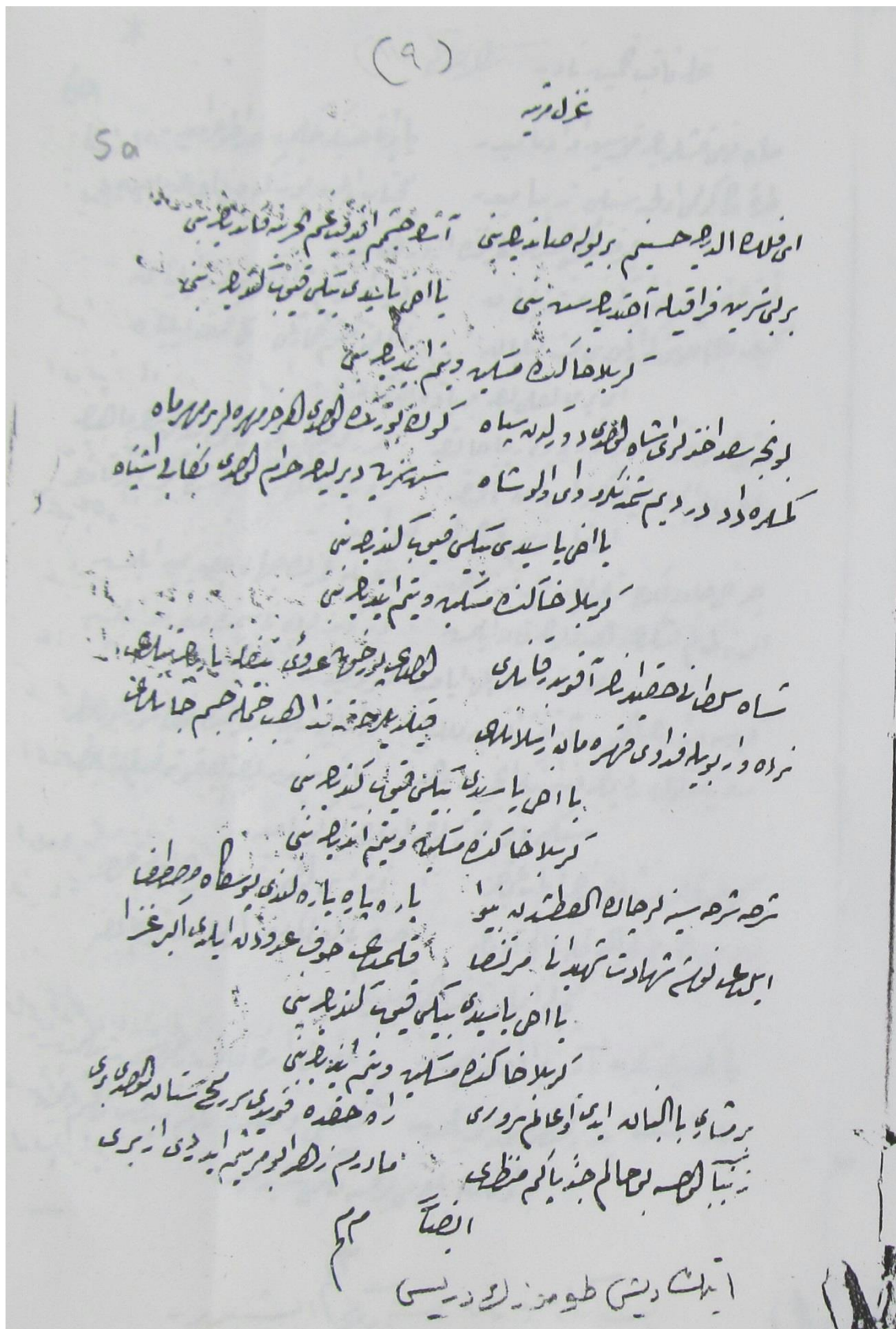
Lisans Öğrenimi : İnönü Üniversitesi, Türk Dili ve edebiyatı
Bildiği Yabancı Diller : Farsça

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, MEB

İletişim

E-Posta Adresi : polatgp-23@hotmail.com
Tel. : 0539 371 1367
Tarih : 03.07.2017

زلفه زاید ایله یان سحر سینه آبادی
قبیله شمر دوشه عظیمه خلقی ایجادی
احسن تقویم این قبیل کثرت آدی
که لر اویدن استاده کلاما دوی
ای سیم فریاد سیم شش امه دیه
سید برادر عاقل ایلم خورشید بن جانده
عبدالله الله هو در کائنات لاله
عبدی عابد کریم هریم با عدو
عاصی محمد مرده غفار الله سند
که لر اویدن استاده کلاما دوی
ای سیم فریاد سیم شش امه دیه
لونه درید صدم ایلم کرم جلاله
هنر باقیه سیه هم غیر سید با ثبات
ناز عروده کلاما لیه نوره نجات
فایم قیامی یان ایلم بر طبات
که لر اویدن استاده کلاما دوی
ای سیم فریاد سیم شش امه دیه

ای سیم فریاد سیم شش امه دیه
سید برادر عاقل ایلم خورشید بن جانده
عبدالله الله هو در کائنات لاله
عبدی عابد کریم هریم با عدو
عاصی محمد مرده غفار الله سند
که لر اویدن استاده کلاما دوی
ای سیم فریاد سیم شش امه دیه
لونه درید صدم ایلم کرم جلاله
هنر باقیه سیه هم غیر سید با ثبات
ناز عروده کلاما لیه نوره نجات
فایم قیامی یان ایلم بر طبات
که لر اویدن استاده کلاما دوی
ای سیم فریاد سیم شش امه دیه

ماه نرس قدرد تو سیه داد نامید - یار نایب حاتم خد تو سیه داد نامید
طره ما کوئی اوله سینه - یار نایب اوله سینه
بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - دیده مردم خالی سینه
تسبیحی بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
کیف هاک خوی کوئی سینه ایامه - خالی خیمه نایب خیمه
ای بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
باغ عالم بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
ای بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
هر چه جادو کند منی بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
ای بوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
حال - و خالی نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
کوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
رویه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
سنگه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
کوسه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
بردم نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
نیمه نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
یار نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
نار استغ نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه
بود نایب خیمه اطراف از دور هاید - خالی خیمه نایب خیمه

غزل ثانیہ تجلیہ قلم

عجب اول و ہدی کول دیدہ و خرم کرمی
لفظ ایضا و دی وقت بر عالم صوری
دست قدیم جہ زخمی مرہم اورہ می
مددای در دھنم در دھنم در مادہ و برہ
وقتہ در صدم ارتار بورہ لیچہ و برہ می
دھن یا نسومی کولک اتے ای شمع صیا
ہستہ دل صوری لکے قیو کہ لفظ ایضا بدو
ماہ رویتلہ بط ایچہ نہانہ - عجا
کرم بلکم بود یان مدیدہ صیا
ای قریل کول سما لیم کرمی نیکہ صوری

نیارم جام بی بہ اولیہ دستہ سیم
ایستہ المیحتہ شایستہ سیم
خیلہ دمہ بہ آفہ کوزہ زہہ سیم
وصلتہ ایرز الیم بنج جنونہ سیم
صوریہ لکے بوزیچہ اوستونہ باصہ قہ می

قویہ جہانہ ایستہ لکے سیم
ایستہ مر لکے سیم و صفی ای غنی دلکانہ
دیہ جانہ ایچہ نہ دلبہہ یا بروی سیم
یارہ سیم دیشم اگر کرمیچہ شری سیم
یارہ سیم بائندہ یاغہ تاوہ یخ فامی

دھنم آتے پروہ کی جوہر کرمی
افیدہ کور یا سنی لکھ لکھ سیم
اے ایوب تمام کو وصلہ غنی قیو سیم
بوزیچہ برہ سرب تاوہ تر لکے سیم
طافیلہ و بروی و ربہ یا بنم و برہ می

برآہ ایچہ ثاقب بواغہ ارغہ سیم
بایستہ دستہ مریدہ عقیقہ عریضہ سیم
در دیکہ ای کرمیچہ لکے افواہ سیم
فکھای سہ ماہ دبارہ بود یان کرمیچہ سیم
خاشاک کرمی قویہ ہر قدر خلسہ کرمی

شرف و یرقد و قطره سر و دایم ز بیم خدای آید
و مادرم با شسونه بر موی لا غرض مبالغه

در این نوحه و وصله اصله و صلیه
عجب لایق و کلمه عاقبت حسن مقامات

و بر جرات قیاس با نظاره لطف بیایم
چرا قاشو و عاقبت قطره دعوی صاوت

بجمله ای بیواست و فایه اغراض
سر قشیر لقا و فیض ملاقات

لعلب دل بستاند لطف غیر کبریا و صفی
بیر سواری عطفه دو لود لود حالام

کرم

حفظه - تیر بهانه اینست
معه - سه روزه - تیر بهانه
بیر حیات نامی بیایم

مناع و صلیکه نقد دلی سیدی به و بر دم
بود طوشرین حسن لاله های به و بر دم

مهر جان جان لاله ، دلی مجر و خیمه زار
اوشه دینه شیر استغای به و بر دم

نه طلو دایه جسم باغده ای ملک سما
هوا ایتم در بقا قنایه قنای به و بر دم

دلها فکته و رسته به حل تمامین تک
اوردی مبرمه جانان صفای به و بر دم

رغم متاع لیل عاشقان عجب اتهم
که مجلسه او یایه صاغیه صر جانی به و بر دم

نوله دیونه و شایع حالیه غوطه نه حق
دلی سیدی زیر مایه سودای به و بر دم

م

ای کز خنده خنده زده انجم لعل هم الله
چشمی مولای سرتی صحرای به

م

30 a

امام احمدی در ردیه اولیٰ بخش ترابیه
وین عرض کیا: ایہ کرکد لاء خدا

املاک الحب اوقدی و سید املا

۹۔ طبعی دل

تکامل الهی در عوالم است و این امر

تکامل جسمانی و فکری
کتاب درسی احمدی - جلد اول
مکتبہ احمدیہ

لکھنؤ، ۱۰ دسمبر ۱۹۰۷ء

اولاً من دریا و سواحل و کوه

اولاً - انقسم قسم ویاہری

ویرا دی

کریسوی عاصمہ بربرہ

کتابت الہم بوبہ

كتاب
م

خروج
مكة المكرمة

محمد آقا زاده جو

~~محمد بن عبد الله بن يوسف~~

4. 11. 19

۲۲

عز نفی

عائیه طهره اتمه اوله قباد - یاسوه
 آدم مرگ محبت بر بلاد - یاسوه
 دلفه قاله برو شاه ایلمردی دیلیری
 آئیده نخرید ایدیه باد صباد یاسوه
 کوطای دلبرده کاسه عجبی عائیه
 غمره سیاه تا ایلده آشنای یاسوه
 نور آگاه لهره، عیای دل عاقبت
 سه سی آینه عالم غادر یاسوه
 لهره نفی کی دلبه دلفی دلبره
 طهری سوخ آدم بر لهاد یاسوه

د- ده بنه لهره - بحالک اولک آگاه
 نعلیه خیدیه نفی عیای آله ایش

کم

ص

66a

یار هم آید مدد ناله افتاده
 در قدم با صد گونه طبله افتاده
 آنکه یار نامد خدیگ از کلم نام
 دوله بر شاه کوله تازه کوشا غده
 بزه آه آنکه یار یار ناله بگوید
 که چراغی آید روشنه شبانچه غده
 بروصال او بخو اهریاد بجهت کلمه ای
 اگر اولی او بخوریده کبریا غده
 بر خیال او مدد لرد یار بوضه کلمه
 مطهره عالمه کلمه کلمه کلمه غده
 یار همانند او کلمه کلمه کلمه کلمه
 قبله کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
 در کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه کلمه
 جان و دیرب دیرب دیرب دیرب دیرب

حفظ

یار و یار آید مدد کلمه کلمه
 عین نری نقد جان ندیم کلمه کلمه

محم

عاشق کیم قیلو - جانیه فد جانانیه
میل جانانه انجونه لعلی صبر جانیه ..

هانی جانانه ویرانه - طالع عاشقه
ویریه جانانه اندک انکارک نقصانیه

وصل ای ویران جانانه جانیه ایت بولسه
بند - اندک کیم صلا - جانیه غم لکجه

عشوه سیمه عاشق اولر غم کون برودون
بیم لوبه - کورده نغمه آتش سوزانیه

قازله عشق ایمی لم بد قضا عکسقه
قصه جاوید یا خضر حشره حیوانیه

عشقه د - دینه درسی قایل در ماه اول
نرک جانانه دیر بود دیر صفره - مایانه

عاشق کیم قیلو - جانیه فد جانانیه
میل جانانه انجونه لعلی صبر جانیه ..
هانی جانانه ویرانه - طالع عاشقه
ویریه جانانه اندک انکارک نقصانیه
وصل ای ویران جانانه جانیه ایت بولسه
بند - اندک کیم صلا - جانیه غم لکجه
عشوه سیمه عاشق اولر غم کون برودون
بیم لوبه - کورده نغمه آتش سوزانیه
قازله عشق ایمی لم بد قضا عکسقه
قصه جاوید یا خضر حشره حیوانیه
عشقه د - دینه درسی قایل در ماه اول
نرک جانانه دیر بود دیر صفره - مایانه

غزل حبیب

77

67a

برقطه امجد حسنه بر خون فادان
بايشه المزم بر دهن باينه بلادن

آسوده اطمینان ویرم آفریده است
میباشد و دست خود را بر سر خدای تعالی

بی بی خاتون اولاد باغیہ برقعہ کی دست
باغیہ برقعہ کی دست

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين

حضرت میرزا غلام احمد قادیانی

۱۲

مرغ غم برده طاعت حجاب اولزلها
ابرودلف ای صافی لیلای نقاب اولزلها

نیلم آغصضا - اولانه جام می
بارده لعل کبی زکلیه سرب اولزلها

محلی وصله جانانه لایم لقلو
غمره برکوی فصل الخطاب اولزلها

برش می مضایه سیر لهم ما نیلم
آستانه لقص بر باب اولزلها

سینه که لهم طبعه در - ماه مولایه دم
سری دلف حوی غنی آریاب اولزلها

صفه ۳ - لیمه بر تالیه بهیم
مقتضای قدح مد لیمه بر تالیه بهیم
سری عفر لهم جاسمیت نیرانه اید ویم

کرم

هرگز بر کوی خدایمانی مقصدی
خلفه خلقی می آید و گویزند -
لوی سید عظمی شاهان سور در شکله
بی زلفه یا ای لوی تو خوشی گزند -
در دهان لوی سید چشم آسمان -
بیم طانت اقا صورتی گزند -
سید و عید در دست کز اسلام
آل کول اغز که می باشد می گزند -
دری سقده سزنی شسته حلقه
سودایم باده اندازی لوله های دهن گزند -

صفه ۳۳
لحنه بر کوی خدایمان خورشید
لوح دیه صد هزاره یا رهید بیجا

غزل نسیب

لعلی ایمن کردی طمانه ایست لندی
عشق دینی سوا بی جباره ایست کشف

که کردی غم در دین بهرام ایله ساقی
لعل شوخ تو بنم نسیب خانه ایست کشف

لوتی لعل اولقانی طمانه بزم و دعه
نیری غم عشاقه خانه ایست کندی

بر سره لعل زلف بهمانه بماند -
قزلبا بر سره کی اشک بر رویه ایست کشف

لوتی دیمه لاله بی سرخی طافه
طافه در دوش خانه ایست کندی

م
م

دو خطه زلف بهرام بزم و دعه
قزلبا بر سره کی اشک بر رویه ایست کشف
لوتی دیمه لاله بی سرخی طافه
طافه در دوش خانه ایست کندی

نه آردم ایدم بر من ای ساقی اوتانده - دل
 جفا طایفه یار دل با شیمی جهانده اوهانده - دل
 طاقت ک قصه به دلفری کی عقلی پروشانی
 بوبر بگونه عالمه - دیوبه خلقی اینانده - دل
 رقیب نامزانی ستانده یدک روی قدس
 بها خط خیالها لفظ طایخی طولانده - دل
 بآیا که حسته عالمه بها ای در عینا
 نحوه تفاتیلار وعده یدک اغتم صولند دل
 شد و صلیقه و حمت کوشید لکله دینام لکله
 دوستیست عهد عقیق قینای شمس یانده - دل

م
 م
 م
 م

*
89 a

خیرالم کوبه جانانی باد صاورد به
 دهنی دانه کاهانه سکه ای بیلجی جو حیاورد به
 وفاداره آل هلو عیا شغره جو تیرک سر به
 صفتیه کندی وقت کرده بد دعاورد به
 ایری کورم و صلت ایله نه جزو مقصودی
 نولو یوز و بر صید بای جانانه ایله اورد به
 دیاریم بر نرد لوی کوشیه لعل دیار
 بیوله دونه سوله آل هلو کوبه قیاس اورد به
 قیاس شکیخت اورد بای باقموه استه
 بائمه اورد حقی ابره عرسه سکارورد به

م
 م
 م
 م
 م

لعلی دبر بی برجام حجم و -
عنه له عالمی بنم او زنه دکم و -

لهمه آستو کوله مرد د به چاره
به حسته و عشقم یو - کله ویم و -

لال اندی بنی غمره کویاسی او خوف
مولای سوره بنی سولانه غم و -

بللی بی فریاد قفانه تسعیم می
بر و خدی خونه و - افتم عشقم و -

اولیا به اندک درختی سطر
واته دیم طایما قسم و -

مهره در بایر اینه و سنا کوزد - بولو -
دهرا بجه قیف ایریز با کوزد - بولو -

مستم
م

ایسته سنا جان جان الهی دلی جانم مدد
 ایسته یانم آتسه لجنه سلطانم مدد
 بنده بیچاره ای اغلجه قریانه لاله یوسف
 عالم غرقه عسویه آتسه فروغی مدد
 دیم بر در لعل لعل خیاطمه بنم
 در سب سوادی زلف طاهر در شام مدد

چه یاقوتی تپه تپه جانم قیامت
 جیوه صابانه کونزاه ای کوبلر خندم مدد
 صری دلی غنه صابانه ایده حتما مدد
 سولای ریج - دیم سولای سلطانم مدد

م
م

م
م

دوست بر روی قیامت
 دوست بر روی قیامت
 دوست بر روی قیامت
 دوست بر روی قیامت

عَل

ط ۱۱۶

نیم یات حبه عرض قد مدت حبه
سراسر قره آنی پشته لب کماور دینه

کوی روی اهر ده سیاه اول حال لهند در
حبه کماور کماور کماور کماور کماور

قیا یه حاه غمر له به دولا نسیم اوم لبویه
رقتا لهدی مرغی خفیم خفیم خفیم خفیم

دو خفیم مره اولی امتی از شرح مطالعه
میز لرد به حبه سزاوا لهدی خفیم

دیم ای نالی طایفه سو غمر له اوطبی آه
دیدی بجز سیه عبد و نازیم سلا حبه

م م م

م م

م

۱۱۷۵

نم - روزی که غبار از سوزن لرزان نیامد
کای که تار بریده خیمه صحرای باد

و شمع زلف تو فلان ترسیده بوی اغیار
فاد که زلف بزم جانان و ما غدا

کبریا که ساند در بختان دل ز کاد
بی تو بر حصار دوازده ایستاده نیامد

صدا اول زنده کنم تنم خطای نوشته باقی
سوزانده دشته قدح و بر تو حیا غم

نه علقه اریه دل اولی بر دلفانی خورده
لهیز قانه ز ماری و کهن او خورشید بیاغش

م
م
م

م

۱۱۸۵
 سرورک بی شوقه تودری بزمه آیم
 هر دمه اینیم بزمه ماه پیشه لکیم بانیم
 دیم جان به دمه و دمه ایم غم و صفا
 و رخصیه ساریه بوبه بر لب ابله الدن

فمائی عبا به نرخی و دنیا
 که انده خاتم لب بر لبیم جانیم

و رخصیه دل حرم بزمی عال غانه
 در لبه بانی بزمه دیم آبی خلیه بوشانیم

حقیقه بیجا به هوایه دومی کلایه
 سندی خانه گاه شوقه لکیم غریه اربانیم

۲۴۲

۲۴

۱

نه بوجه هم باید فرنی در دست
 و هم بانی آتشه کدم صرطافند
 مهاده کولم باندیم غا غرا غرم کلاه لهری
 عدوی به حاجی فرنا به بوجرانه منقند
 صفایا غرم رقصا بدم مردم لهری حاجی
 نفس به بولم بر نه به بی زونی مشنه ن
 فرج بانی کور به با غریبه به اسیری باندیم
 دما دم آه زیاد ایدیم بوی به رقصند
 در زرد راهی لهری دنداره شکر حال
 طیم با خبر بوق به حاجی سر وند ن
 بورد با طامی زنده اولو به باندیم ک لهری
 اولم به به بیا سیدر بوجانه نشن
 بر جفا به دنداره صیدی شترانه ساندیم
 لهابت حقه اولو به قول نه بوجیم حقه

۱۱۹۸

صفای طهرم لکلم سرور ای نوزدم نوری
 کا عجب ازل که تو نیز حضور ای نوزدم نوری
 - نوزله روح و هوای بی به نوزمسم به
 ضایع کا نعلی لعل نوز ای نوزدم نوری
 نسو فردوسی عجب ای به دی توکی تا دی
 نسی نویسه کا کاره ای به حوری ای نوزدم نوری
 قیاس به بار غرض و ناسر نزل ای به
 تسو که سر اودنای صده بوی ای نوزدم نوری
 کا عجب نفاذ انوار غری حجب
 پایه ای به به میر حضور ای نوزدم نوری

۲۲۲

۲۲

م